Undervisning, hälso- och sjukvård	6,198: 01	
Värme, lyse, renhållning och expenser	53,880: 19	
Omkostnader för frigivna m. m.	17,735: 48	
Jordbruket och verkstadsdriften	135,728: 79	
Arbetspremier m. m.	35,897: 25	
Minskat värde å inventarier och förråd	21,278: 88	658,692: 45

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	11,777: —	
Innestående i bank	2,692: 54	
Fastigheter	441,700: —	
Levande och döda inventarier	153,545: 25	
Förråd	18,287: 81	628,002: 10
	Summa	1,286,694: 55

Statens tvångsarbetsanstalt och statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		19.271: 92

Inkomster:

Femte huvudtiteln:		
B. 21. Statens tvångsarbetsanstalter	197,277: —	
23. Driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona	2,000: —	
F. 8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	19,400: —	
Vårdavgifter för alkoholister	830: —	
Viust å verkstadsdriften	9,547: 77	
Ersättnings- m. fl. medel	16,157: 41	245,212: 18

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel		5,581: 36
	Summa	270,065: 46

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		3.020: 06

Utgifter:

Avlöningar	118,745: 18	
Byggnader	10,172: 27	
Förplägnad	35,567: 81	
Beklädnad	12,063: 47	
Inventarier	12,995: 14	
Hälso- och sjukvård	7,445: 58	
Värme, lyse, renhållning och expenser m. m.	46,060: 25	
Omkostnader för frigivna	7,935: 74	
Förlust å jordbruket	337: 12	251,322: 56

Leverering:

Till länsstyrelsen i Malmöhus län		33: 34

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	751: 04	
Innestående i bank	55: 48	
Fordringar	9,532: 12	
Värde å levande och döda inventarier	5,350: 91	15,689: 50
	Summa	270,065: 46

Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		167,038: 38

Inkomster:

Femte huvudtiteln:		
B. 24. Avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister	39,835: —	
25. Bidrag till driftkostnaderna i övrigt för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister	24,926: —	
F. 6. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	8,025: —	
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	20,135: 66	
Vård- och beklädnadsavgifter	85,709: 90	
Vinst å jordbruksdriften	12,874: 61	
Vinst å verkstadsdriften	3,728: 22	
Diverse	85: 98	195,320: 32

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel		3,109: 21
	Summa	365,467: 91

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		2,648: 82

Utgifter:

Avlöningar	67,995: 66	
Förplägnad	52,435: 52	
Beklädnad	16,008: 48	
Underhåll av fastigheten	5,943: 83	
Underhåll av inventarier	2,408: 73	
Värme, lyse, renhållning och expenser	46,511: 48	
Inköp av automobil	6,926: —	
Ny- och ombyggnader	695: 87	198,925: 57

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	59: 87	
Innestående i bank	10,389: 46	
Fordringar	9,175: 44	
Värde å levande och döda inventarier	124,147: 77	
Förråd	20,121: 48	163,893: 52
	Summa	365,467: 91

Arbetsrådet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		6.533: 88

Inkomster:

Femte huvudtiteln:		
B. 34. Arbetsrådet	56,300: —	
F. 6. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	941: 63	
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	7,542: —	
Hyresmedel	1,500: —	66,283: 63
	Summa	72,817: 51

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	57,306: 12	
Hyra, lyse och värme m. m.	7,533: 34	
Skrivmaterialier, tryckningskostnader och expenser	1,494: 02	66,333: 48

Leverering:

Till statskontoret		3,059: 65

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank		3,424: 38
	Summa	72,817: 51

Pensionsstyrelsen.

A. Statsmedel.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		888: 82

Inkomster:

Femte huvudtiteln:		
B. 35. Pensionsstyrelsen	580,594: 73	
36. Pensionsstyrelsens verksamhet m. m.	505,000: —	
37. Statens kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915	1,190,000: —	
38. Bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen	5,050,000: —	
39. Ersättning till postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar	140,800: —	

F. 1. Ålderstillägg	186: 82		
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	163,000: —	7,629,581: 55	
Från pensionsförsäkringsfonden tillgodoförda		918,900: —	
Ersättning av kommuner och enskilda för andel i sjukvårdskostnader		31,844: 99	
Hyres- och värmeersättningsmedel		1,732: 45	
Återdebiterade		25,822: 28	8,607,881: 27
		Summa	8,608,770: 09

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	1,080,735: 17	
Resekostnader	5,408: —	
Kostnader för ombud	75,140: 67	
Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	983,947: 88	
Barntillägg	1,090,143: 60	
Skrivmaterialier, tryckningskostnader, värme, lyse och expenser m. m.	96,199: 41	
Underhåll av fastigheter, inventarier m. m.	27,093: 68	
Påföres pensionsförsäkringsfonden för redovisning	5,050,000: —	
Påföres generalpoststyrelsen för redovisning	140,800: —	
Till pensionsförsäkringsfonden återförda	32,633: 72	8,582,101: 58

Leverering:

Till statskontoret:	
Överskottsmedel	26,668: 51
Summa	8,608,770: 09

B. Pensionsförsäkringsfonden.

Kassasammandrag.

Inkomster:

Innestående i riksgäldskontoret och banker den 1 juli 1924	6,219,421: 74
Obligatoriska pensionsavgifter	23,174,944: 77
Frivilliga pensionsavgifter	699,482: 89
Statens bidrag till kostnaderna för understöd enligt lagen den 8 juni 1915	5,050,000: —
Räntor och utdelningar	12,890,051: —
Återbetalda lån och utlottade obligationer	2,604,972: 87
Summa	50,638,872: 77

Utgifter:

Fasta placeringar	26,337,325: 76
Pensioner på grund av obligatoriska avgifter	1,375,000: —
Understöd enligt lagen den 8 juni 1915	9,250,000: —
Restituerade pensionsavgifter	217,796: 80
Fonden för sjukvårdande uppgifter	836,266: 28
Nils Jönssons donationsfond	500: —
Förvaltningskostnader	76,666: 95
Innestående i banker den 30 juni 1925	12,545,316: 98
Summa	50,638,872: 77

Fondens ställning den 30 juni 1925.

Tillgångar:	
Innestående i bank	12,545,316: 98
Förskott	14,692,758: 25
Inkomstrester	5,084,166: 50
Obligationer	105,702,255: 13
Utlånta medel	132,725,595: 15
Aktier	15,005,963: 93
Fastigheter	1,770,000: —
Summa	287,526,055: 94
Skulder:	
Frivilliga försäkringens fond	5,795,055: 29
Särskilda till förvaltning överlämnade fonder	18,146: 83
Fonden för sjukvårdande uppgifter	2,675,188: 39
Allmänna fonden	279,037,665: 43
Summa	287,526,055: 94

Allmänna barnhuset i Stockholm.[1]

A. För tiden 1 januari—30 september 1924.

Debet.

Balans från år 1923:

Tillgångar			8,608,536: 37

Inkomster:

Femte huvudtiteln:			
Enligt riksstaten för budgetåret 1923—1924:			
B. 55. Barnhusen	55,725: —		
Enligt riksstaten för budgetåret 1924—1925:			
B. 49. Barnhusen	27,862: 50	83,587: 50	
Intressemedel		134,399: 17	
Bötes- och tolagsmedel		65,960: 40	
Förmyndarkammarens överskottsmedel		181,966: 52	
Anslag av riksbankens vinst		2,250: —	
Hyres- och fattigpenningmedel m. m.		7,001: 13	
Avgifter för inlösta barn		225: —	
Ersättning för barns underhåll och vård		172,258: —	
Ersättning från Wennerqvistska fonden		2,160: —	
Diverse		104: 40	649,912: 12
Höjning av fastigheternas bokförda värde			48,164: 54

Balans den 30 september 1924:

Skulder:		
Utgiftsrester	62,000: —	
Diverse medel	1,101,002: 63	
Övriga skulder	740,000: —	1,903,002: 63
Summa		11,209,615: 66

[1] Enligt § 17 i kungl. kungörelsen den 16 maj 1924 (nr 174) om ändring i vissa delar av förnyade reglementet för allmänna barnhuset i Stockholm den 25 november 1910 (nr 125), vilken kungörelse trätt i kraft den 1 oktober 1924, skola barnhusets räkenskaper numera avslutas för tiden 1 juli—30 juni.

Kredit.

Balans från år 1923:

Skulder		1,842,928: 64

Utgifter:

Avlöningar och pensioner	149,435: 76	
Utspisning	55,106: 88	
Beklädnad m. m.	24,976: 78	
Sjukvård och diverse förbrukningsartiklar	44,779: 59	
Uppvärmning, belysning, renhållning m. m.	59,775: 80	
Underhåll m. m. av barn utom inrättningen	204,889: 69	
Omkostnader för fastigheterna Mimer 1 och Rålambshov	106,467: 48	
Avskrivningar	150: —	645,581: 98

Balans den 30 september 1924:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,260: 55	
Innestående i bank	268,893: 57	
Obligationer	1,063,899: 19	
Utlånta medel	5,318,700: —	
Fordringar	28,001: 78	
Fastigheter	2,039,350: —	8,721,105: 04
	Summa	11,209,615: 66

B. För tiden 1 oktober 1924—30 juni 1925.

Debet.

Balans den 1 oktober 1924:

Tillgångar		8,721,105: 04

Inkomster:

Femte huvudtiteln:		
B. 49. Barnhusen	83,587: 50	
Intressemedel	292,287: 53	
Bötes- och tolagsmedel	8,422: 26	
Förmyndarkammarens överskottsmedel	161,657: 47	
Anslag av riksbankens vinst	4,500: —	
Hyres- och fattigpenningmedel m. m.	23,888: 63	
Avgifter för inlösta barn	73,685: 78	
Barnhusets anslag till sjukvårdsanstalten	33,697: 54	681,726: 66

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Utgiftsrester	38,029: 25	
Diverse medel	1,038,915: 79	
Övriga skulder	740,000: —	1,816,945: 04
	Summa	11,219,776: 74

Kredit.

Balans den 1 oktober 1924:

Skulder		1,903,002: 63

Utgifter:

Administration och pensioner	76,213: 66	
Barnhemmet	20,169: 51	
Småhemmet	11,233: 13	
Utackorderade barn	283,911: 36	
Sjukvårdsanstalten	33,697: 54	
Fastigheten Mimer 1	40,551: 87	
» Rålambshov	19,653: 70	
Barnbördshuset Pro Patria	300: —	
Restitution av danaarvsmedel	332: 48	486,063: 25

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	1,954: 10	
Innestående i bank	346,507: 74	
Förskott	8,400: —	
Obligationer	1,061,899: 19	
Utlånta medel	5,238,700: —	
Fordringar	133,899: 83	
Fastigheter	2,039,350: —	8,830,710: 86
	Summa	11,219,776: 74

Medicinalstyrelsen med underlydande anstalter.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		4,807,404: 31

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. III. Diverse inkomster	100: —	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Andra huvudtiteln:		
D. 28. Medikolegala besiktningar	35: —	
Femte huvudtiteln:		
C. 1. Medicinalstyrelsen	1,418: 31	
3. Statens bakteriologiska laboratorium	166,241: 79	
5. Statens rättskemiska laboratorium	595: 90	
18. Hospital och asyler	8,274,822: 16	
19. Övergångsstat för hospital och asyler	47: —	
22. Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka	230: —	
31. Underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	3,481: 27	
39. Bidrag till dispensärverksamhet	472: 41	
45. Bidrag för driften av epidemisjukhus	242: —	
46. Kliniker vid vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg	63: 20	
51. Allmän hälso- och sjukvård	63,424: 92	
62. Skyddskoppympningen	29: —	
63. Karantänsanstalten på Känsö	495: 97	
F. 2. Rese- och traktamentspenningar	799: 35	
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	1,503: 73	
6. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	8: 51	

F. 8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst...	4,280: 30	
9. Tryckningskostnader	680: 98	
C. 22/1923—1924. Ombyggnad av värmeledning för vissa paviljonger vid Lunds hospital	1,539: 15	
62/1923—1924. Repetitionskurser för barnmorskor	11: 94	
22/1922. Nytt hospital vid Hälsingborg	48,181: 40	
18/1921. Nytt hospital vid Hälsingborg	27,640: 23	
21/1921. Bostadshus för personal vid Stockholms hospital	511: —	
Nionde huvudtiteln:		
Statens veterinärbakteriologiska anstalt:		
G. 6. Anstaltens verksamhet	86,975: 89	
G. 10. Förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren	860,507: 62	9,544,339: 08
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		23,736,435: 31
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		9,924,168: 25

Balans den 30 juni 1925.

Skulder:		
Förskott	15: —	
Utgiftsrester	19,878: 85	
Diverse medel	4,125,818: 07	
Övriga skulder	11,619: 87	4,157,331: 79
	Summa	52,169,678: 69

Kredit.

Balans den 1 juli 1924.

Skulder		3,272,725: 67

Utgifter:

Utgifter för riksstatens inkomsttitlar:		
A. III. Diverse inkomster	750: —	
Utgifter för riksstatens utgiftstitlar:		
Andra huvudtiteln:		
D. 28. Medikolegala besiktningar	3,170: —	
G. 11. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga...	5,910: 13	
Femte huvudtiteln:		
B. 43. Fattigvården i allmänhet	563: 50	
C. 1. Medicinalstyrelsen	333,893: 36	
2. Medicinalstyrelsens verksamhet	24,265: 47	
3. Statens bakteriologiska laboratorium	268,035: 09	
4. Driften vid statens bakteriologiska laboratorium	34,997: 82	
5. Statens rättskemiska laboratorium	16,431: 22	
6. Driften vid statens rättskemiska laboratorium	1,700: 65	
7. Provisoriskt lönetillägg åt föreståndarna för statens bakteriologiska laboratorium och statens rättskemiska laboratorium	1,800: —	
8. Statens farmaceutiska laboratorium	17,933: 17	
13. Flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare	379: 87	
15. Avlöning åt civila läkarstipendiater	2,500: —	
18. Hospital och asyler	18,087,640: 03	
19. Övergångsstat för hospital och asyler	11,278: 64	
21. Anstalter för obildbara sinnesslöa	511,990: 30	
22. Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka	629,502: 98	
23. Epileptikeranstalter	96,407: 61	
31. Underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	26,981: 27	
32. Täckande av motsedd brist å anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	2,743: 62	
35. Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter	3,016,406: 80	

C.	38.	Folksanatorierna	200,000: —
	39.	Bidrag till dispensärverksamhet	337,733: 70
	40.	Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten	68,130: 30
	41.	Radiumhemmets i Stockholm poliklinik	11,250: —
	42.	Radiumhemmets i Stockholm klinik	29,286: —
	43.	Bidrag till resor för vissa patienter vid radiumhemmet i Stockholm	30,703: 60
	44.	Bidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus	1,203,924: 26
	45.	Bidrag för driften av epidemisjukhus	767,030: —
	46.	Kliniker vid vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg	115,141: 95
	47.	Polikliniker vid vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg	15,000: —
	48.	Underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra	62,490: —
	49.	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare	90,798: 87
	50.	De i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m.	124,943: 90
	51.	Allmän hälso- och sjukvård	859,190: 43
	53.	Statens skola för utbildning av distriktssköterskor	8.000: —
	54.	Stipendier för sjuksköterskor för genomgående av statens skola för utbildning av distriktssköterskor	16,000: —
	59.	Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen	60,562: 29
	60.	Repetitionskurser för barnmorskor	14,345: —
	62.	Skyddskoppympningen	242,115: 57
	63.	Karantänsanstalten på Känsö	16,298: —
	64.	Svenska läkarsällskapet	1,500: —
	65.	Ämbetsläkarkurs m. m.	15,000: —
	66.	Internationella hälsovårdsbyrån i Paris	5,000: —
F.	1.	Ålderstillägg	4,785: 63
	2.	Rese- och traktamentspenningar	70,063: 21
	3.	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	6,226: 14
	4.	Extra utgifter	2,242: 60
	5.	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	64,654: 27
	6.	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	19,658: 76
	7.	Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	1,075: —
	8.	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	1,978,639: 58
	9.	Tryckningskostnader	29,609: 34
C.	22/1923—1924.	Ombyggnad av värmeledningen för vissa paviljonger vid Lunds hospital	98,921: 73
	23/1923—1924.	Ny ekonomibyggnad och vissa påbyggnadsarbeten vid Göteborgs hospital	206,752: 88
	43/1923—1924.	Radiumhemmets poliklinik	3,750: —
	64/1/1—30/6 1923.	Provisoriska åtgärder beträffande sjukvården inom rikets ödemarksområden	400: —
	22/1922.	Nytt hospital vid Hälsingborg	2,169,344: 33
	24/1922.	Vattenreningsverk vid Östersunds hospital	7,193: 74
	25/1922.	Tillbyggnad av maskinhuset vid Stockholms hospital	828: 01
	18/1921.	Nytt hospital vid Hälsingborg	425,585: 39
	19/1921.	Nya paviljonger för oroliga sjuka vid Säters och Västerviks hospital	76,873: 39
	20/1921.	Bostadshus för hospitalspersonal	26,761: 27
	21/1921.	Bostadshus för personal vid Stockholms hospital	1,334: —
VI. F.	13/1920.	Nytt hospital å biskopsbostället Sundby	13,401: 07
	15/1920.	Bostadshus för viss betjäning vid Säters och Västerviks hospital	1,558: 55
	16/1920.	Paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital	13,926: 65

Nionde huvudtiteln:

Statens veterinärbakteriologiska anstalt:

G.	5.	Avlöningar m. m.	45,544: 05
	6.	Anstaltens verksamhet	110,079: 84

G. 7. Länsveterinärer och veterinärstipendiater	6,000: —	
10. Förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren	9,333,754: 26	
11. Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	863: 81	
O. 1. Ålderstillägg	1,650: 06	
6. Extra utgifter	12,198: 50	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	7,517: 48	
9. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	666: 60	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	28,493: —	
D. 30/1921. Ändringsarbeten vid karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	195: —	
Tionde huvudtiteln:		
C. 7. Läkarundersökning av sjöfolk	41,024: —	
Elfte huvudtiteln:		
A. 3. Pensionstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	11,078: 19	
8. Bidrag till sjuksköterskors pensionering	1,025: —	42,213,400: 68
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		885,407: 71
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		62,569: 66

Balans den 30 juni 1925.

Tillgångar:		
Kontant behållning:		
I medicinalstyrelsen underlydande anstalters kassor	58,589: 40	
Innestående i bank	1,563,386: 22	
Förskott	136,151: 86	
Inkomstrester	58,736: 09	
Obligationer	3,918,711: 40	5,735,574: 97
	Summa	52,169,678: 69

Statens uppfostringsanstalt å Salbohed för sinnesslöa gossar.

Debet.

Inkomster:

Anstaltens tillgångar den 1 juli 1924	23,511: 96	
Femte huvudtiteln:		
C. 24. Avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar	19,500: —	
25. Bidrag till driftkostnader i övrigt för statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar	20,500: —	
26. Vissa inredningsarbeten m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar	8,500: —	
F. 1. Ålderstillägg	150: —	
4. Extra utgifter	4,950: —	
6. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	4,050: —	
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	9,150: —	
Vård- och beklädnadsavgifter	21,291: 96	
Vinst å jordbruket	755: 09	
Ersättnings- m. fl. medel	2,461: 39	114,820: 40

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel		181: 13
	Summa	115,001: 53

Kredit.

Utgifter:

Anstaltens skulder den 1 juli 1924	150: 97	
Avlöningar	31,988: 67	
Mathållning	16,543: 11	
Beklädnad och sängkläder	4,475: 63	
Läkare och sjukvård	2,493: 63	
Värme, lyse, renhållning och expenser	11,267: 48	
Fastighetens underhåll m. m.	3,922: 74	
Inventarier och materiel	1,225: 40	
Vissa inredningsarbeten	10,776: 10	
Diverse utgifter	4,324: 58	87,168: 31

Leverering:

Till länsstyrelsen i Västmanlands län	556: 32

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	1,052: 25	
Innestående i bank	2,669: 74	
Värde å levande och döda inventarier	23,554: 91	27,276: 90
	Summa	115,001: 53

Statens uppfostringsanstalt i Vänersborg för sinnesslöa flickor.

Debet.

Inkomster:

Anstaltens tillgångar den 1 juli 1924	11,303: 69	
Femte huvudtiteln:		
C. 27. Avlöningar och vikariatsersättningar m. m åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor	8,600: —	
28. Bidrag till driftkostnader i övrigt för statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor	12,500: —	
F. 6. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	1,628: 75	
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	3,554: —	
Vårdavgifter för elever	7,565: 34	
Beklädnads- och ersättningsmedel m. m.	2,366: 24	47,518: 02
	Summa	47,518: 02

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	13,425: 04	
Förplägnad	5,897: 29	
Beklädnad och sängkläder	1,856: 45	
Läkare och sjukvård	793: 18	
Värme, lyse, renhållning och expenser	4,331: 98	
Fastigheten	8,305: 84	
Inventarier	6,031: 20	
Arbetsmateriel	877: 24	
Diverse utgifter	1,992: 49	43,510: 71

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	7: 31	
Innestående i bank	4.000: —	4,007: 31
	Summa	47,518: 02

Danviks hospital.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		12,741,651: 60

Inkomster:

Femte huvudtiteln:		
C. 29. Lasaretts underhåll	3,670: —	
Hemmansräntor och arrenden	45,773: 67	
Tomtöresmedel	178: 56	
Underhållsmedel	140,858: 33	
Hyresmedel	10,675: 50	
Tolagsmedel	33,443: 87	
Danvikspenningar	7,043: 60	
Rekognitionsmedel	53,064: 64	
Intressemedel	229,758: 87	
Skogsförsäljningsmedel	17,464: 70	
Försålda trädgårdsprodukter	1,038: 55	
Diverse	8,481: 29	551,451: 58

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel	4,317,124: 08	
Övriga skulder	26,620: 58	4,343,744: 66
	Summa	17,636,847: 84

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		4,290,996: 08

Utgifter:

Hemmansräntor och arrenden	1,912: 56	
Löner och arvoden	114,203: 39	
Utspisning	130,961: 57	
Bränsle och lyshållning	28,660: 50	
Beklädnad och sängkläder	2,348: 74	
Tvätt och renhållning	7,763: 45	
Medikamenter och sjukvård	5,115: 95	
Hospitalsegendomarnas underhåll	23,472: 11	
Inventariers anskaffning och underhåll	10,924: 52	
Utskylder och kontributioner	20,967: 60	
Underhåll av egendomen nr 1 kvarteret Barnängen	4,954: 29	
» » trädgård och planteringar	4,574: 22	
» » maskiner och ångpannor	1,456: 30	
Underhållsbidrag till Stockholms hospital	14,000: —	
Omkostnader för hospitalets hemman och skogar	20,219: 48	
Livräntor	4,312: 50	
Diverse	8,898: 79	404,745: 97
Avföres minskning i frälseräntornas taxeringsvärde		15,800: —

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	31,416: 82	
Utlånta medel	5,344,125: 16	
Fastigheter	7,398,925: 33	
Förråd	11,684: 28	
Fordringar	139,154: 20	12,925,305: 79
	Summa	17,636,847: 84

Överståthållarämbetet och länsstyrelserna.

	Debet									
	Tillgångar den 1/7 1924		Inkomster		Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		Skulder den 30/6 1925	
Överståthållarämbetet...	124,315	28	56,059,431	85	3,454,080	83	18,233,712	14	1,001,412	65
Stockholms län	2,316,113	10	8,693,273	09	674,778	65	13,747,549	52	819,829	57
Uppsala »	682,058	45	3,114,449	45	383,024	85	9,522,920	96	230,316	43
Södermanlands »	1,157,034	03	3,399,149	62	495,651	93	9,059,260	39	352,151	82
Östergötlands »	3,479,319	09	6,090,962	99	762,804	73	12,724,286	52	958,062	62
Jönköpings »	1,345,967	91	3,744,484	40	460,977	11	10,938,918	21	1,074,278	10
Kronobergs »	930,205	82	1,713,540	66	243,268	55	7,297,990	58	614,674	11
Kalmar »	123,347	88	2,633,428	56	428,862	62	12,069,155	47	524,590	48
Gotlands »	398,633	27	659,712	30	189,392	09	2,713,237	36	226,809	84
Blekinge »	80,243	40	3,747,571	74	164,086	90	6,253,750	07	202,881	21
Kristianstads »	1,426,189	06	9,628,928	49	523,022	12	13,126,221	81	403,012	80
Malmöhus »	4,200,292	74	21,325,306	26	2,198,269	82	32,776,325	54	550,546	62
Hallands »	884,786	75	2,250,791	36	265,290	53	7,671,167	49	170,166	06
Göteborgs o. Bohus »	3,860,174	58	17,723,578	34	1,201,136	76	16,378,440	55	613,613	15
Älvsborgs »	2,132,700	53	4,908,574	22	528,812	81	12,896,228	91	661,880	35
Skaraborgs »	1,361,243	15	3,787,058	32	485,660	16	10,797,413	78	858,548	76
Värmlands »	1,953,167	57	2,873,911	48	572,581	94	13,065,806	42	818,220	70
Örebro »	931,347	86	3,980,417	56	585,099	77	10,098,932	41	284,326	15
Västmanlands »	1,229,287	98	2,195,849	89	419,665	47	8,472,671	20	469,330	65
Kopparbergs »	1,925,530	94	3,232,546	90	638,051	50	14,167,728	67	484,956	86
Gävleborgs »	1,547,743	72	4,257,145	17	614,933	28	12,806,494	49	476,411	28
Västernorrlands »	1,647,375	16	3,810,170	94	517,184	10	15,357,360	82	464,772	40
Jämtlands »	1,162,784	68	1,443,264	73	351,520	98	8,612,518	25	426,493	62
Västerbottens »	1,714,391	03	1,583,027	23	233,010	65	16,700,539	22	703,181	80
Norrbottens »	1,691,360	03	1,944,054	61	192,313	72	17,758,998	02	834,054	83
Summa	38,305,614	01	174,800,630	16	16,583,481	90	313,247,628	80	14,224,522	86

Överståthållarämbetet och

	Skulder den 1/7 1924		Utgifter		Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		Kreditkontant behållning och innestående i bank	
Överståthållarämbetet...	1,330,993	04	6,651,655	19	64,899	36	70,705,879	98	—	—
Stockholms län	650,263	33	6,775,759	98	585,829	28	15,937,203	79	76,711	86
Uppsala »	283,362	11	6,292,254	60	343,714	05	6,346,608	83	5,095	70
Södermanlands »	341,849	91	4,628,309	21	396,262	17	7,938,444	24	118,379	91
Östergötlands »	737,135	80	7,487,257	08	632,320	33	11,674,844	84	52,616	22
Jönköpings »	366,810	78	6,009,499	28	824,625	51	8,943,550	50	280,656	07
Kronobergs »	268,408	32	3,745,325	40	712,182	20	5,175,376	53	142,358	55
Kalmar »	415,931	72	5,607,558	27	1,008,689	29	8,403,810	89	89,711	07
Gotlands »	259,477	42	1,439,868	47	260,874	86	1,843,995	14	100,661	88
Blekinge »	177,164	10	3,188,981	96	537,418	48	6,432,378	02	43,109	91
Kristianstads »	373,725	19	5,850,615	65	744,877	74	14,077,297	12	39,563	02
Malmöhus »	1,192,286	63	17,425,222	58	8,034,385	43	31,142,672	57	33,699	19
Hallands »	190,475	55	3,403,086	96	1,461,630	31	4,888,072	41	38,862	15
Göteborgs o. Bohus »	668,677	38	11,148,735	66	968,215	02	23,294,665	62	135,532	05
Älvsborgs »	589,953	49	6,847,291	74	984,991	01	10,602,323	28	163,742	70
Skaraborgs »	919,574	34	5,551,832	83	665,514	67	8,767,633	96	194,516	92
Värmlands »	630,244	09	7,151,440	18	813,573	72	8,941,442	91	151,985	30
Örebro »	304,313	52	6,129,832	24	373,350	72	8,969,249	77	11,226	08
Västmanlands »	715,828	56	4,379,506	99	427,657	48	6,215,139	—	94,808	56
Kopparbergs »	485,644	25	6,628,830	11	674,170	85	10,975,191	17	65,331	61
Gävleborgs »	646,247	70	5,837,007	61	820,723	94	10,926,943	87	32,538	27
Västernorrlands »	460,141	33	7,483,783	24	1,142,923	79	11,257,016	12	100,486	61
Jämtlands »	374,054	79	3,724,198	86	791,336	60	6,104,144	01	21,674	71
Västerbottens »	710,752	68	5,665,572	14	903,968	54	12,064,455	88	224,673	80
Norrbottens »	623,075	97	6,909,830	33	2,063,214	41	11,351,145	41	55,102	08
Summa	13,716,392	—	155,963,256	06	26,237,349	76	322,979,485	81	2,273,044	17

länsstyrelserna (forts.).

d i t

Tillgångar den $^{30}/_{6}$ 1925														Summa	
Förskott		Fastigheter		Inkomstrester		Propriebalans		Utlånta medel		Övriga fordringar		Summa			
40,755	23	—	—	—	—	—	—	—	—	78,770	—	119,525	23	78,872,952	75
1,454,528	82	—	—	739,197	88	16,753	36	—	—	15,296	13	2,302.487	55	26,251,543	93
652,875	85	—	—	7,034	50	—	—	—	—	1,825	—	666,830	55	13,932,770	14
958,280	50	39,400	—	37,321	85	—	—	5,000	—	—	—	1,158,382	26	14,463,247	79
1,636,584	05	—	—	1,759,976	88	—	—	—	—	34,700	80	3,483,877	90	24,015,435	95
1,138,855	60	—	—	627	99	—	—	—	—	—	—	1,420,139	66	17,564,625	78
754,381	91	—	—	1,646	84	—	—	—	—	—	—	898,387	30	10,799,679	75
200,780	28	—	—	8,028	49	—	—	44,875	—	—	—	343,394	84	15,779,385	01
280,405	34	—	—	—	—	—	—	—	—	2,501	75	383,568	97	4,187,784	86
61,019	05	—	—	8,461	80	—	—	—	—	—	—	112,590	76	10,448,533	32
3,995,672	92	—	—	25,622	64	—	—	—	—	—	—	4,060,858	58	25,107,374	28
2,625,753	91	—	—	596,720	67	—	—	—	—	—		3,256,173	77	61,050,740	98
1,177,797	46	—	—	82,277	31	—	—	—	—	—	04	1,298,936	96	11,242,202	19
2,002,250	52	—	—	1,512,816	38	781	37	40,575	60	4,693	78	3,696,649	70	39,776,943	38
1,937,859	69	—	—	2,033	66	—	—	—	—	1	25	2,103,637	30	21,128,196	82
1,182,625	57	—	—	8,225	88	—	—	—	—	—	—	1,385,368	37	17,289,924	17
1,584,395	16	—	—	10,606	75	—	—	—	—	—	—	1,746,987	21	19,283,688	11
83,386	56	—	—	8,748	86	—	—	—	—	16	—	103,377	50	15,880,123	75
817,862	48	—	—	136,002	12	—	—	—	—	—	—	1,048,673	16	12,786,805	19
1,592,569	72	—	—	27,077	16	—	—	—	—	—	—	1,684,978	49	20.448,814	87
1,424,699	24	—	—	14,417	31	—	—	—	—	150	—	1,471,804	82	19,702,727	94
1,315,442	10	—	—	12,954	35	—	—	—	—	24,115	88	1,452,998	94	21,796,863	42
947,151	75	—	—	34,022	04	—	—	—	—	—	—	1,002,848	50	11,996,582	26
1,190,870	26	—	—	2,938	77	—	—	170,917	86	—	—	1,589,400	69	20,934,149	93
1,392,933	66	—	—	17,792	52	—	—	—	—	7,686	88	1,473.515	09	22,420,781	21
30,449,737	13	39,400	—	5,054,552	10	17,534	73	261,368	46	169,757	51	38.265.394	10	557,161,877	73

Statens byggnadsbyrå.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		5,448: 69

Inkomster:

Femte huvudtiteln:		
F. 1/1922. Statsbidrag åt kommuner m. fl. för uppförande av vissa bostadsbyggnader, reservationsanslag, att av byggnadsskatt direkt utgå:		
Till bestridande av kostnaderna för statens byggnadsbyrås verksamhet	40,000: —	
Försäljningsmedel	3,707: 14	43,707: 14
	Summa	49,155: 83

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	34,636: 36	
Granskning av ritningar	4,045: —	
Kostnader för kopiering av typritningar	284: 52	
Hyra, värme, lyse och städning	3,620: —	
Skrivmaterialier, tryckningskostnader m. m.	3,744: 07	46,329: 95

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	125: 88	
Innestående i bank	2,700: —	2,825: 88
	Summa	49,155: 83

Anmärkning: Genom statens byggnadsbyrås förmedling hava under tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 i byggnadslån från statens byggnadslånefond utlämnats sammanlagt kronor 11,051,772: 60.

SJÄTTE HUVUDTITELN.

Kommunikationsdepartementet.

	Debet		Kredit		
	Leverering från statskontoret	Skulder den 30/6 1925	Utgifter	Leverering till statskontoret	Summa
Sjätte huvudtiteln:					
A. 1. Departementschefen	24,000 —	— —	24,000 —	— —	24,000 —
2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli	183,965 50	223 31	184,188 81	— —	184,188 81
3. Departementets verksamhet	28,419 99	— —	28,419 99	— —	28,419 99
E. 11. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	26.200 —	524 32	26,724 32	— —	26,724 32
13. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjäust	42.117 —	— —	42,084 —	33 —	42,117 —
14. Tryckningskostnader	11,800 —	229 40	12,029 40	— —	12,029 40
Sjunde huvudtiteln:					
D. 22. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	480 —	— —	480 —	— —	480 —
Summa	316,982 49	977 03	317,926 52	33 —	317.959 52

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar 520.732: 25

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:

A. III. Diverse inkomster 208: 44

Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:

Sjätte huvudtiteln:

B. 1.	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	7,037: 70
6.	Expenser för allmänna arbeten	410: 50
8.	Vägundersökningar	1,977: 14
11.	Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m.	3,548: 41
12.	Understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader m. m.	42,928: 93
13.	Anläggning eller förbättring av vägar m. m.	73,519: 29
16.	Anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län	57,870: 38
18.	Anläggning av väg mellan Tärna kyrkoby och Slussfors	2,000: —
20.	Undersökningar m. m. för vissa mindre fiskehamnsbyggnader	2,530: 16
E. 13.	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	96: 78

B. 21/1923—1924.	Utförande av vissa fiskehamnar	203,639: 70		
22/1923—1924.	Understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader	163,986: 14		
23/1/1—30/6 1923.	Utförande av vissa hamnförbättringar i de norrländska kustlänen och Uppsala län	28,142: 85		
Förutvarande sjunde huvudtiteln:				
H. 2/1919.	Underhåll och vård av de s. k. Drottningholmsbroarna	3,348: 30	591,036: 28	591,244: 72
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken				12,128,408: 19
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter				40,506: 16

Balans den 30 juni 1925.

Skulder:		
Diverse medel	32,446: 78	
Övriga skulder	20,425: 82	52,872: 60
	Summa	13,333,763: 92

Kredit.

Balans den 1 juli 1924.

Skulder	31,641: 58

Utgifter.

Femte huvudtiteln:		
B. 14/1/1—30/6 1923.	Bekämpande av arbetslösheten	816,800: —
Sjätte huvudtiteln:		
B. 1.	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	174,527: 75
2.	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet	39,778: —
3.	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän	30,000: —
4.	Ytterligare medel till avlöning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän	4,500: —
6.	Expenser för allmänna arbeten	63,975: 41
8.	Vägundersökningar	201,618: 28
11.	Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m.	26,115: 93
12.	Understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader m. m.	992,030: 20
13.	Anläggning eller förbättring av vägar m. m.	4,520,306: 77
14.	Anläggning av enklare vägar	932,200: —
15.	Väganläggning mellan Parkajoki och Muonionalusta i Norrbottens län	55,000: —
16.	Anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län	450,622: 27
18.	Anläggning av väg mellan Tärna kyrkoby och Slussfors	252,000: —
19.	Förbättring av Visby hamn	125,000: —
20.	Undersökningar m. m. för vissa mindre fiskehamnsbyggnader	24,760: 79
21.	Större reparations- och muddringsarbeten å statens fiskehamnsanläggningar	10,132: 19
E. 6.	Täckande av viss av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förskottsvis bestridd utgift	18,000: —
7.	Rese- och traktamentspenningar	5,283: 10
10.	Extra utgifter	420: —
12.	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	8,625: —
13.	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	58,136: 02
14.	Tryckningskostnader	1,830: 45
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:		
B. 1/1923—1924.	Avlöningar till icke ordinarie befattningshavare m. m.	125: —
21/1923—1924.	Utförande av vissa fiskehamnar	626,830: 80
22/1923—1924.	Understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader	428,546: 88

B. 23/1/1—30/6 1923. Utförande av vissa hamnförbättringar i de norrländska kustlänen och Uppsala län	64,852: 61	
24/1/1—30/6 1923. Undersökningar m. m. av vissa fiskehamnsanläggningar	2,687: 61	
E. 1 a/1919. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	3,000: —	
6/1917. Skyddsåtgärder för Falkenbergs yttre hamn	26,000: —	
Till anläggande av enklare vägar i Västerbottens läns övre lappmark	28,105: 82	9,991.810: 88
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		70,644: 53
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		2,437.466: 25

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	1,711: 70	
Förskott	491,111: 48	
Obligationer	9,700: —	
Fordringar	299,677: 50	802,200: 68
	Summa	13,333.763: 92

Byggnadsstyrelsen.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar			309,054: 55

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:			
A. III. Diverse inkomster		123,892: 56	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:			
Sjätte huvudtiteln:			
D. 1. Byggnadsstyrelsen	189: 50		
3. Lokaler för vissa byggnadsstyrelsens byråer	1,000: —		
8. Byggnader och reparationer	510,977: 53		
9. Yttre restaurering av Stockholms slott	3,235: 88		
11. Ämbetsbyggnad i kvarteret Kandidaten i Stockholm	2: 50		
14. Nybyggnad för lantmäterikontoret i Västerbottens län	64: 50		
E. 11. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	158: 52		
D. 9/1923—1924. Förbättrande av grunden under vissa delar av Stockholms slott	500: —		
13/1922. Om- och tillbyggnad av det s. k. Preisiska huset i Stockholm	4,359: 17		
11/1921. Påbyggnad av fastigheterna Engelbrektsgatan nr 5 och 7 i Stockholm m. m.	800: —		
Sjunde huvudtiteln:			
C. 5. Kontroll å tillverkningsavgifter	515: —		
Åttonde huvudtiteln:			
N. 3. Extra utgifter	322: 80		
I. 14/1923—1924. Byggnader för småskoleseminariet i Lycksele	20: —		
B. 19/1919. Reparation av nationalmuseibyggnadens fasader	26,705: 80	548,851: 20	672,743: 76
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			7,589,405: 70
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			528,331: 68

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel		336,711: 81
	Summa	9,436,247: 50

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		420,315: 49

Utgifter:

Utgifter för riksstatens inkomsttitlar:		
Egentliga statsinkomster:		
A. III. Diverse inkomster		19,087: 49
Utgifter för riksstatens utgiftstitlar:		
Andra huvudtiteln:		
G. 5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	911: 02	
Fjärde huvudtiteln:		
2. C. 8. Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m.	5,740: 17	
3. D. 6. Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.	4,928: 77	
Femte huvudtiteln:		
F. 5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	3,935: 35	
Sjätte huvudtiteln:		
D. 1. Byggnadsstyrelsen	237,280: 81	
2. Byggnadsstyrelsens verksamhet	84,057: 80	
3. Lokaler för vissa byggnadsstyrelsens byråer	26,500: —	
4. Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader	2,100: —	
5. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.	5,920: —	
8. Byggnader och reparationer	1,217,957: 87	
9. Yttre restaurering av Stockholms slott	180,025: 90	
10. Ämbetsbyggnad i kvarteret Murmästaren i Stockholm	1,204,894: 74	
11. Ämbetsbyggnad i kvarteret Kandidaten i Stockholm	1,055,187: 77	
12. Förstärkning av grunden under den södra av riksbankens förra byggnader vid Järntorget i Stockholm	15: —	
14. Nybyggnad för lantmäterikontoret i Västerbottens län	49,253: 34	
15. Indragande i östra flygelbyggnaden till Gävle slott av värmeledning	7,140: 78	
16. Inredning av valvutrymmen inom Stockholms länsstyrelses tjänstelokaler	3,000: —	
E. 7. Rese- och traktamentspenningar	20,768: 91	
11. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	55,993: 69	
13. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	60,564: 70	
14. Tryckningskostnader	1,190: 70	
D. 9/1923—1924. Förbättrande av grunden under vissa delar av Stockholms slott	29,383: 44	
13/1923—1924. Ändringsarbeten i fastigheten nr 9 vid Svartmangatan i Stockholm	37,306: 08	
15/1923—1924. Vissa byggnadsarbeten å länsresidenset i Karlstad m. m.	19,378: 31	
16/1923—1924. Tillbyggnad av länsresidenset i Jönköping	4,717: 49	
11/1/1—30/6 1923. Uppmätningar av Stockholms slott m. m.	6,595: 95	
15/1/1—30/6 1923. Tillbyggnad av landsstatshuset i Kalmar	646: 50	
10/1922. Om- och påbyggnadsarbeten å de i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm befintliga byggnaderna	6,151: 46	

D. 11/1922. Värmeledning i kammarrättens hus...	128: —
13/1922. Om- och tillbyggnad av det s. k. Preisiska huset i Stockholm	214: —
14/1922. Nytt landsstatshus i Göteborg	54,085: 21
11/1921. Påbyggnad av fastigheterna Engelbrektsgatan nr 5 och 7 i Stockholm m. m.....	900: —
13/1921. Om- och påbyggnad av landsstatshuset i Luleå.....	5,752: 90
T. B. 4/1921. Täckande av merkostnader å vissa pågående byggnadsföretag	4,591: 17
6/1921. Inredande till tjänstelokaler av vinden i gamla riksdagshuset.....	606: 38
Förutvarande sjunde huvudtiteln:	
F. 4/1920. Undersökningsarbeten å Malmöhus slott m. m.	2,241: 40
Sjunde huvudtiteln;	
C. 5. Kontroll å tillverkningsavgifter	7,213: 75
D. 10. Staten åliggande kommunala och andra utskylder.....	26,715: 08
17. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	4,587: 65
Åttonde huvudtiteln:	
B. 36. Brandsäkerhetsanordningar i Nordiska museets byggnad å Djurgården i Stockholm	8,840: 05
D. 20. Brandförsäkring av operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad m. m. ...	39,759: 26
I. 1 a. Folkskoleseminarierna	1,800: —
7. Vissa ändringsarbeten å gymnastikhuset vid folkskoleseminariet i Göteborg..... ...	490: —
20. Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter.....	4,711: 50
N. 3. Extra utgifter	1,292: 20
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	14,169: 81
E. 36/1923—1924. Tillbyggnad till kemiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet	43,325: 22
57/1923—1924. Lokaler för farmaceutiska institutet	25,602: 78
I. 7/1923—1924. Byggnader för dubbelseminarium i Umeå	468,279: 07
10/1923—1924. Byggnader för ett dubbelseminarium i Linköping	37,618: 76
14/1923—1924. Byggnader för småskoleseminariet i Lycksele.....	256,610: 31
B. 13/1/1—30/6 1923. Vissa ändringsarbeten i kungl. bibliotekets byggnad	528: 75
I. 7/1/1—30/6 1923. Byggnader för ett dubbelseminarium i Linköping.....	12,357: 75
8/1/1—30/6 1923. Inredning av den nya byggnaden vid folkskoleseminariet i Karlstad m. m.	5,999: —
E. 37/1922. Byggnad för rättsmedicinska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet	200: —
Vårdanstalten Lund för blinda med komplicerat lyte:	
I. 75/1922. Inredning och möblering av de nya byggnaderna för anstalten	60: —
I. 7/1921. Nya byggnader för folkskoleseminariet i Karlstad	381: 96
9/1921. Ombyggnads- och inredningsarbeten för folkskoleseminariet i Stockholm m. m.	273: 83
71/1921. Nybyggnad för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda.....	971: 68

I. 78/1921. Byggnader för en vårdanstalt för blinda med komplicerat lyte	8,298: 83		
F. 38/1920. Nybyggnads- och ändringsarbeten vid folkskoleseminariet i Luleå	15,738: 47		
B. 19/1919. Reparation av nationalmuseibyggnadens fasader	34,643: 06		
T. L. 1/1921. Restaurering av minnesvården på Filipstads och Färnebo församlingars kyrkogård över John Ericsson	154: 14		
B. 6/1919. Ändringsarbeten i nationalmuseibyggnaden	12,057: 30		
Nionde huvudtiteln:			
H. 15. Statens centrala frökontrollanstalt	25,198: 57		
O. 3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	2,440: 25		
Tionde huvudtiteln:			
F. 3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	10,850: 46	5,471,234: 55	5,490,322: 04
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken			3,156,863: 44
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			85,962: 77

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	17,212: 54	
Förskott	150,177: 93	
Obligationer	113,378: 29	
Aktier	2,015: —	282,783: 76
	Summa	9,436,247: 50

SJUNDE HUVUDTITELN.

Finansdepartementet.

	Debet						Kredit						Summa	
	Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1925			
Sjunde huvudtiteln:														
A. 1. Departementschefen..	—	—	—	—	23,870	55	23,870	55	—	—	—	—	23,870	55
2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli	1,730	35	—	—	225,035	—	224,836	55	1,730	35	198	45	226,765	35
3. Departementets verksamhet.....	—	—	—	—	12,698	—	12,696	40	—	—	1	60	12,698	—
D. 17. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	3,085	70	123	—	29,500	—	30,693	91	—	—	2,014	79	32,708	70
18. Tryckningskostnader	3,734	89	—	—	16,500	—	19,866	60	—	—	368	29	20,234	89
20. Extra utgifter	—	—	—	—	7,251	90	7,251	90	—	—	—	—	7,251	90
21. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	625	97	—	—	47,100	—	46,800	—	625	97	300	—	47,725	97
A. 3/1923—1924. Departementets verksamhet	62	40	—	—	—	—	—	—	62	40	—	—	62	40
Summa	9,239	31	123	—	361,955	45	366,015	91	2,418	72	[1] 2,883	13	371,317	76

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:
Kassabehållning 1,550: 23
Innestående i bank 1,332: 90 2,883: 13

Kammarkollegium.

	Debet						Kredit		Summa	
	Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Utgifter			
Andra huvudtiteln:										
G. 7/1922. Jordregister för landsbygden	—	—	—	—	6,420	—	6,420	—	6,420	—
Femte huvudtiteln:										
F. 3. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	—	—	—	—	5,544	08	5,544	08	5,544	08
Sjunde huvudtiteln:										
B. 1. Kammarkollegium	—	—	—	—	291,086	16	291,086	16	291,086	16
2. Kammarkollegii verksamhet	—	—	—	—	32,000	—	32,000	—	32,000	—
D. 16. Rese- och traktamentspenningar	—	—	—	—	711	60	711	60	711	60
17. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	271	76	58	12	30,353	13	30,683	01	30,683	01
20. Extra utgifter	—	—	—	—	850	—	850	—	850	—
21. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	—	—	59,680	—	59,680	—	59,680	—
22. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	—	—	—	—	472	59	472	59	472	59
Åttonde huvudtiteln:										
N. 4. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	—	—	—	—	5,044	07	5,044	07	5,044	07
Summa	271	76	58	12	432,161	68	432,491	51	432,491	51

Statskontoret.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		733,048,929: 61

Inkomster:

Statsmedelsfonden	251,503,852: 98
Fonden för statens aktier	11,997,515: 67
Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	123,041: 28
Lånefonden för bekämpande av arbetslösheten bland stenarbetare	15,863: 03
Vattenkraftslånefonden	226,227: 35
Fonden för räntefria studielån	2.869: 13
Odlingslånefonden	732,712: 48
Egnahemslånefonden	4,677,212: 99
Fiskerilånefonden	122,526: 52

Dräneringsfonden	1,795: 79	
Norrländska nyodlingsfonden	51,075: 89	
Jordförmedlingsfonden	63,139: 68	
Lånefonden för inköp av ädla avelsston	553: 48	
Täckdikningslånefonden	80,460: 84	
Allmänna nyodlingsfonden	11,377: 98	
Norrländska andelsmejerifonden	8,365: 82	
Kraftledningslånefonden	490,711: 98	
Gödselvårdslånefonden	46,886: 91	
Lånefonden för mindre linberedningsanstalter	5,365: 09	
Norrbottens nybyggeslånefond	3,367: 67	
Lånefonden för inköp av renar	134: 01	
Kolonisternas kreaturslånefond	1,323: 42	
Hantverkslånefonden	10.367: —	
Rederilånefonden	654,063: 87	
Torvindustrilånefonden	194,968: 69	
Statsverkets fond av rusdrycksmedel	1,716,533: 60	
Värnskattefonden	39,460: 18	272,781,772: 78
Uttag och remisser		629,201,090: 21

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Överleverering	20,428: 82	
Diverse medel	222,067,992: 37	
Myndigheters skulder till andra myndigheter	10,930,702: 76	
Övriga skulder	75,685,507: 57	308,704,631: 52
	Summa	1,943,736,424: 12

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		263,423,767: 01

Utgifter:

Statsmedelsfonden	170,446,848: 45	
Fonden för statens aktier	1,016,666: 67	
Lånefonden för bekämpande av arbetslösheten bland stenarbetare	31: 47	
Vattenkraftslånefonden	1,848: 09	
Odlingslånefonden	10,270: 28	
Egnahemslånefonden	494,197: 04	
Fiskerilånefonden	1.292: 55	
Dräneringsfonden	9,422: 50	
Norrländska nyodlingsfonden	10,624: 71	
Täckdikningslånefonden	23,627: 15	
Allmänna nyodlingsfonden	60: —	
Kraftledningslånefonden	1,387: 95	
Gödselvårdslånefonden	20,408: 68	
Rederilånefonden	84,469: 71	
Torvindustrilånefonden	268,439: 24	
Statsverkets fond av rusdrycksmedel	17,705: 87	172,407,299: 86
Insättningar och remisser		656,045,380: 07

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i riksgäldskontoret	175,000,000: —	
Förskott	3,107,470: 67	
Fastigheter	3,512,400: —	
Utlånta medel	431,391,937: 19	
Aktier	160,521,760: 76	
Myndigheters fordringar hos andra myndigheter	90,454: 70	
Övriga fordringar	78,235,953: 86	851,859,977: 18
	Summa	1,943,736,424: 12

Mynt- och justeringsverket.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		12,110,294: 69

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 4. Inkomst av myntning och justering	872,426: 51	
8. Kontrollstämpelmedel	437,106: 89	
III. Diverse inkomster	27: 32	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Sjunde huvudtiteln:		
B. 4. Mynt- och justeringsverkets drift, reservationsanslag, att direkt utgå av inkomst av myntning och justering	459: —	1,310,019: 72
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		4,293,718: 41
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		2,190: 50

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:	
Diverse medel	71,563: 91
Summa	17,787,787: 23

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		9,892,133: 17

Utgifter:

Utgifter för riksstatens inkomsttitlar:		
A. II. 8. Kontrollstämpelmedel	1,157: 68	
Utgifter för riksstatens utgiftstitlar:		
Sjunde huvudtiteln:		
B. 4. Mynt- och justeringsverkets drift, reservationsanslag, att direkt utgå av inkomst av myntning och justering	466,073: 33	
5. Dyrtidstillägg vid mynt- och justeringsverket, reservationsanslag, att direkt utgå av inkomst av myntning och justering	37,529: —	504,760: 01
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		5,994,976: 10

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Utväxlingskassan	415,250: —	
Fastigheter	181,744: 86	
Inventarier	75,000: —	
Metaller	708,853: 04	
Bränsle och materialförråd	15,070: 05	1,395,917: 95
	Summa	17,787,787: 23

Kammar-

	Tillgångar den 1/7 1924	
Sjunde huvudtiteln:		
B. 6. Kammarrätten	—	—
7. Kammarrättens verksamhet	—	—
D. 17. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	—	—
21. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—
Aktoratsmedel	770,650	73
Summa	770,650	73

[1] Beloppet utgör till statens järnvägar levererade aktoratsmedel.
[2] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:

Förskott	4,173: 27	
Fordringar	861,347: 55	865,520: 82

Statistiska centralbyrån.

Debet.

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. III. Diverse inkomster	1,059: 45	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Sjunde huvudtiteln:		
B. 8. Statistiska centralbyrån	3,000: —	
D. 18. Tryckningskostnader	2,829: 86	6,889: 31
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		563,956: 65
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		7,201: 75
Summa		578,047: 71

Kredit.

Utgifter:

Sjunde huvudtiteln:		
Statistiska centralbyrån:		
B. 8. Statistiska centralbyrån	269,108: 78	
9. Bibliotekets underhållande	1,759: 11	
10. Statistiska centralbyråns verksamhet	38,000: —	
11. Personal vid 1920 års folkräkning	75,528: 29	
C. 6. Stämpelomkostnader	3,000: —	
D. 17. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	46,759: 44	
18. Tryckningskostnader	67,784: 30	
20. Extra utgifter	138: 89	
21. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	71,911: 05	
22. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	947: 32	574,937: 18
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		3.110: 53
Summa		578,047: 71

rätten.

Debet				Kredit				
Uppbörd	Leverering från statskontoret	Skulder den 30/6 1925	Skulder den 1/7 1924	Utgifter	Leverering till statskontoret m. m.	Tillgångar den 30/6 1925	Summa
480 —	342,794 95	— —	— —	337,952 12	1,604 88	3,717 95	343,274 95
— —	125,400 —	— —	— —	124,641 44	758 56	— —	125,400 —
— —	21,490 76	4,724 26	2,139 25	24,075 77	— —	— —	26,215 02
— —	84,000 —	— —	— —	83,242 60	302 08	455 32	84,000 —
118,896 82	— —	— —	— —	— —	[1] 28,200 —	861,347 55	889,547 55
119,376 82	573,685 71	4,724 26	2,139 25	569,911 98	30,865 52	[2] 865,520 82	1,468,437 52

Bank- och fondinspektionen.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar 5,279: 44

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:

B. 12. Bank- och fondinspektionens verksamhet, reservationsanslag, att direkt utgå av bidrag till bankinspektionen och av bidrag till fondinspektionen 126,669: 35

13. Dyrtidstillägg vid bank- och fondinspektionen, reservationsanslag, att direkt utgå av bidrag till bankinspektionen och av bidrag till fondinspektionen ..... 18,285: —

C. 6. Stämpelomkostnader ..... 9,872: — 154,826: 35

Summa 160,105: 79

Kredit.

Utgifter:

För bankinspektionen:			
Avlöningar	72,712: 14		
Resekostnader	6,066: 05		
Hyra, lyse och expenser	13,444: 99	92,223: 18	
För fondinspektionen:			
Avlöningar	45,559: 90		
Resekostnader	376: —		
Hyra, lyse och expenser	7,565: 69	53,501: 59	
För tillsyn över stämpelbeläggning vid köp och byte av fondpapper:			
Avlöningar	7,608: 70		
Hyra, lyse och expenser	2,263: 30	9,872: —	155,596: 77

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	3,682: 67	
Innestående i bank	826: 35	4,509: 02
	Summa	160,105: 79

Riksräkenskaps-

	Tillgångar den 1/7 1924	
Sjunde huvudtiteln:		
B. 14. Riksräkenskapsverket	—	—
15. Riksräkenskapsverkets verksamhet	—	—
C. 8. Observations- och uppbördsprocenter m. m.	—	—
D. 17. Skrivmaterialier och expenser ved, m. m.	—	—
18. Tryckningskostnader	2	52
20. Extra utgifter	—	—
21. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—
22. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	—	—
Elfte huvudtiteln:		
Allmänna indragningsstaten:		
C. 1. Diverse föremål	—	—
Aktoratsmedel	1,165,483	47
Summa	1,165,485	99

[1] Beloppet utgör på grund av inleverering, uppdebitering eller avskrivning ur räken-
[2] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:

Kassabehållning	554: 02	
Fordringar	767,217: 77	767,771: 79

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

Debet.

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:		
B. 16. Allmänna civilförvaltningens lönenämnd	24,000: —	
Återdebiterade medel	1,011: —	25,011: —
Summa		25,011: —

verket.

Debet						Kredit								Summa	
Uppbörd		Leverering från statskontoret		Omföring		Utgifter		Omföring		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1925			
1,097	88	455,068	73	626	02	456,670	42	—	—	122	21	—	—	456,792	63
17	26	24,982	74	500	99	25,500	99	—	—	—	—	—	—	25,500	99
269	10	6,981	54	—	—	7,250	64	—	—	—	—	—	—	7,250	64
7	68	34,250	—	—	—	33,139	70	—	—	566	48	551	50	34,257	68
32	38	26,000	—	—	—	24,387	64	—	—	1,644	74	2	52	26,034	90
—	—	1,000	—	—	—	373	98	626	02	—	—	—	—	1,000	—
3	—	97,600	—	—	—	97,569	72	—	—	33	28	—	—	97,603	—
—	—	500	99	—	—	—	—	500	99	—	—	—	—	500	99
—	—	34,222	51	—	—	34,222	51	—	—	—	—	—	—	34,222	51
283,465	85	—	—	—	—	[1] 681,731	55	—	—	—	—	767,217	77	1,448,949	32
284,893	15	680,606	51	1,127	01	1,360,847	15	1,127	01	2,366	71	[2] 767,771	79	2,132,112	66

skaperna avförda aktoratsmedel,

Kredit.

Utgifter:

Arvoden	21,999: 11	
Hyra, lyse och värme m. m.	1,913: 87	
Skrivmaterialier m. m.	337: 25	24,250: 23

Leverering:

Till statskontoret:	
Överskottsmedel	760: 77
Summa	25,011: —

Statens bostadsnämnd.

Debet.

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:		
B. 17. Statens bostadsnämnd	12,000: —	
18/1923—1924. Statens bostadsnämnd	86: 96	12,086: 96
	Summa	12,086: 96

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		86: 96

Utgifter:

Arvoden och reseersättningar	7,156: 79	
Hyra och expenser	2,599: 37	9,756: 16

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	243: 84	
Innestående i bank	2,000: —	2,243: 84
	Summa	12,086: 96

Statens tryckerisakkunnige.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		2,803: 64

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:		
B. 18. Statens tryckerisakkunnige m. m.		22,534: 04
	Summa	25,337: 68

Kredit.

Utgifter:

Arvoden	21,682: 66	
Expenser	851: 38	22,534: 04

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	48: 86	
Innestående i bank	2,754: 78	2,803: 64
	Summa	25,337: 68

Tullverket.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		16,466,392: 80

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. I. 3 e. Lastpenningar	740,617: 64	
4 a. Tullmedel	142,440,770: 94	
b. Sockerskatt	7,318,346: 76	
II. 15. Fyr- och båkmedel	3,026,745: 92	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Sjunde huvudtiteln:		
D. 21. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	33,687: 33	153,560,168: 59

Leverering:

Från statskontoret		3,560,978: 53

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Överleverering	73: 63	
Diverse medel	430,143: 16	430,216: 79
	Summa	174,017,756: 71

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		1,087,303: 58

Utgifter:

Utgifter för riksstatens inkomsttitlar:		
Restitutioner och omkostnader:		
A. I. 3 e. Lastpenningar	5,613: 71	
4 a. Tullmedel	2,318,198: —	
b. Sockerskatt	3,037: 91	
II. 15. Fyr- och båkmedel	73,545: 21	2,400,394: 83
Utgifter för riksstatens utgiftstitlar:		
Sjunde huvudtiteln:		
C. 1. Tullverket	16,246,729: 06	
D. 1. Ersättning till städerna för mistad tolag	7,234,900: 82	
21. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	2,691,900: 42	
C. 2/1/1—30/6 1923. Övergångsavlöning till tullverkets personal	512: 49	
Elfte huvudtiteln:		
A. 3. Pensionstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	73,440: 34	

A. 4.	Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	237,157: 90		
5.	Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl.	135,555: 79		
20.	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt	117,000: —	26,737,196: 82	29,137,591: 65

Leverering:

Till statskontoret		33,687: 33	
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken:			
Lastpenningar	730,000: —		
Tullmedel	117,550,000: —		
Sockerskatt	6,960,000: —		
Fyr- och båkmedel	2,940,000: —	128,180,000: —	128,213,687: 33

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kontanta behållningar eller innestående i banker	3,205,530: 37	
Förskott	1,364,764: 02	
Fordringar	11,008,879: 76	15,579,174: 15
	Summa	174,017,756: 71

Kontrollstyrelsen.

	Debet						Kredit						Summa	
	Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Skulder den 1/7 1924		Utgifter		Leverering till statskontoret			
Sjunde huvudtiteln:														
C. 2. Kontrollstyrelsen...	—	—	1,194	49	177,202	91	—	—	177,235	99	1,161	41	178,397	40
3. Övergångsstat för kontrollstyrelsen	—	—	—	—	12,978	92	—	—	12,978	92	—	—	12,978	92
4. Kontrollstyrelsens verksamhet	—	—	—	—	20,965	93	—	—	20,965	93	—	—	20,965	93
5. Kontroll å tillverkningsavgifter.....	756	71	257	—	88,150	—	—	—	87,256	19	1,907	52	89,163	71
D. 21. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst...	—	—	—	—	52,513	—	26	—	52,487	—	—	—	52,513	—
Summa	756	71	1,451	49	351,810	76	26	—	350,924	03	3,068	93	354,018	96

ÅTTONDE

Ecklesiastik-

	De-			
	Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd	
Åttonde huvudtiteln:				
A. 1. Departementschefen	—	—	—	—
2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli	—	—	636	50
N. 5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	75	88	—	—
6. Tryckningskostnader	46	15	—	—
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	40	—	—	—
Summa	161	53	636	50

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av kassabehållning.

Riks- och

A. Riks-

	De-			
	Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd	
Åttonde huvudtitelns anslag:				
B. 1. Riksarkivet	—	—	—	—
2. Inköp av arkivalier och tryckta arbeten för riksarkivet	1	34	39	50
3. Fortsatt utgivande av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia	31	87	—	—
N. 3. Extra utgifter	—	—	—	—
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	49	20	7,211	88
6. Tryckningskostnader	461	40	334	45
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	—	—
Greve Erik Posses donationsfond:				
Till utgivande av »Svenskt diplomatarium»	—	—	151	96
Summa	543	81	7,737	79

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:

Kassabehållning	1,095: 58	
Innestående i bank	9,429: 57	
Förskott	12: —	10,537: 15

HUVUDTITELN.

departementet.

bet				Kredit								Summa	
Leverering från statskontoret		Skulder den 30/6 1925		Skulder den 1/7 1924		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1925			
24,000	—	—	—	—	—	24,000	—	—	—	—	—	24,000	—
256,300	32	—	—	49	26	256,767	08	120	48	—	—	256,936	82
43,100	—	—	—	—	—	42,997	12	—	—	178	26	43,175	38
12,300	—	—	—	—	—	12,028	17	—	—	317	98	12,346	15
50,045	—	22	—	109	—	49,958	—	40	—	—	—	50,107	—
385,745	32	22	—	158	26	385,750	37	160	48	[1] 496	24	386,565	35

landsarkiven.

arkivet.

bet				Kredit								Summa	
Leverering från statskontoret		Skulder den 30/6 1925		Skulder den 1/7 1924		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1925			
152,192	33	—	—	—	—	151,460	82	731	51	—	—	152,192	33
1,000	—	—	—	—	—	1,037	96	—	—	2	88	1,040	84
4,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,531	87	4,531	87
8,000	—	—	—	—	—	4,481	79	—	—	3,518	21	8,000	—
57,500	—	—	—	—	—	63,170	49	—	—	1,590	59	64,761	08
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	795	85	795	85
31,677	—	12	—	12	—	31,418	10	258	90	—	—	31,689	—
—	—	—	—	54	21	—	—	—	—	97	75	151	96
254,869	33	12	—	66	21	251,569	16	990	41	[1] 10,537	15	263,162	93

B. Landsarkivet

Åttonde huvudtiteln:
B. 4. Landsarkiven .....
5. Inköp av arkivalier och tryckta arbeten för landsarkiven .....
6. Amanuenser och extra biträden vid landsarkiven .....
N. 1. Ålderstillägg .....
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. .....
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen ...
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst .....
Summa

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av tillgodohavande i bank.

C. Landsarkivet

Åttonde huvudtiteln:
B. 4. Landsarkiven .....
5. Inköp av arkivalier och tryckta arbeten för landsarkiven .....
6. Amanuenser och extra biträden vid landsarkiven .....
N. 1. Ålderstillägg .....
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. .....
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen ...
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst .....
Summa

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:
Kassabehållning 112: 65
Innestående i bank 114: 78 227: 43

D. Landsarkivet

Åttonde huvudtiteln:
B. 4. Landsarkiven .....
5. Inköp av arkivalier och tryckta arbeten för landsarkiven .....
6. Amanuenser och extra biträden vid landsarkiven .....
N. 1. Ålderstillägg .....
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. .....
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen ...
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst .....
Summa

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:
Kassabehållning ..... —: 18
Innestående i bank 58: 50 58: 68

i Uppsala.

Debet						Kredit						Summa	
Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd		Leverering från länsstyrelsen		Utgifter		Leverering till länsstyrelsen		Tillgångar den 30/6 1925			
—	—	—	—	8,120	—	8,120	—	—	—	—	—	8,120	—
17	30	7	50	250	—	254	70	—	—	20	10	274	80
—	—	—	—	4,500	—	4,500	—	—	—	—	—	4,500	—
—	—	—	—	499	96	499	96	—	—	—	—	499	96
2,887	95	879	20	11,700	—	13,689	91	8	50	1,768	74	15,467	15
—	—	—	—	2,166	63	2,166	63	—	—	—	—	2,166	63
—	—	—	—	310	—	310	—	—	—	—	—	310	—
—	—	—	—	7,493	—	7,493	—	—	—	—	—	7,493	—
2,905	25	886	70	35,039	59	37,034	20	8	50	[1] 1,788	84	38,831	54

i Vadstena.

Debet						Kredit				Summa	
Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd		Leverering från länsstyrelsen		Utgifter		Tillgångar den 30/6 1925			
—	—	—	—	8,295	—	8,295	—	—	—	8,295	—
79	78	62	53	250	—	328	52	63	74	392	26
—	—	—	—	2,400	—	2,400	—	—	—	2,400	—
—	—	—	—	1,300	—	1,300	—	—	—	1,300	—
973	92	—	—	6,500	—	7,310	23	163	69	7,473	92
—	—	—	—	1,672	08	1,672	08	—	—	1,672	08
—	—	—	—	170	01	170	01	—	—	170	01
—	—	—	—	5,070	—	5,070	—	—	—	5,070	—
1,053	65	62	53	25,657	09	26,545	84	[1] 227	43	26,773	27

i Lund.

Debet				Kredit								Summa	
Tillgångar den 1/7 1924		Leverering från länsstyrelsen		Skulder den 1/7 1924		Utgifter		Leverering till länsstyrelsen		Tillgångar den 30/6 1925			
—	—	12,125	83	—	—	11,845	36	280	47	—	—	12,125	83
—	—	250	—	—	37	249	45	—	—	—	18	250	—
—	—	2,200	—	—	—	2,200	—	—	—	—	—	2,200	—
—	—	1,300	—	—	—	1,300	—	—	—	—	—	1,300	—
567	26	6,580	75	—	—	6,967	99	121	52	58	50	7,148	01
—	—	2,455	43	—	—	2,455	43	—	—	—	—	2,455	43
—	—	240	—	—	—	240	—	—	—	—	—	240	—
—	—	7,392	—	—	—	7 392	—	—	—	—	—	7,392	—
567	26	32,544	01	—	37	32,650	23	401	99	[1] 58	68	33,111	27

E. Landsarkivet i Göteborg.

	Debet				Kredit				Summa	
	Tillgångar den 1/7 1924		Leverering från länsstyrelsen		Utgifter		Tillgångar den 30/6 1925			
Åttonde huvudtiteln:										
B. 4. Landsarkiven	—	—	8,120	—	8,120	—	—	—	8,120	—
5. Inköp av arkivalier och tryckta arbeten för landsarkiven	—	23	250	—	249	70	—	53	250	23
6. Amanuenser och extra biträden vid landsarkiven	—	—	2,800	—	2,800	—	—	—	2,800	—
N. 1. Ålderstillägg	—	—	300	—	300	—	—	—	300	—
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	95	64	9,600	—	9,224	29	471	35	9,695	64
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	—	—	2,018	95	2,018	95	—	—	2,018	95
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	—	—	380	—	380	—	—	—	380	—
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	5,932	—	5,932	—	—	—	5,932	—
Summa	95	87	29,400	95	29,024	94	[1] 471	88	29,496	82

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av tillgodohavande i bank.

F. Arkivdepån i Visby.

	Debet		Kredit		Summa	
	Leverering från länsstyrelsen		Utgifter			
Åttonde huvudtiteln:						
B. 4. Landsarkiven	2,400	—	2,400	—	2,400	—
5. Inköp av arkivalier och tryckta arbeten för landsarkiven	100	—	100	—	100	—
N. 1. Ålderstillägg	700	—	700	—	700	—
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	1,883	25	1,883	25	1,883	25
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	300	—	300	—	300	—
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	1,125	—	1,125	—	1,125	—
Summa	6,508	25	6,508	25	6,508	25

Kungl. biblioteket.

	Debet						Kredit							
	Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1925		Summa	
Åttonde huvudtiteln:														
B. 7. Kungl. biblioteket	—	—	—	—	212,628	45	211,471	25	1,157	20	—	—	212,628	45
8. Katalogiseringsarbeten inom kungl. biblioteket	—	—	—	—	19,000	—	19,000	—	—	—	—	—	19,000	—
9. Sveriges offentliga biblioteks gemensamma accessionskatalog	—	—	—	—	5,000	—	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
10. Tioårsregister till Sveriges offentliga biblioteks gemensamma accessionskatalog	—	—	—	—	2,000	—	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
11. Bokinköp och bokbindning för kungl. biblioteket	—	—	—	—	20,000	—	20,000	—	—	—	—	—	20,000	—
N. 5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	—	—	1,202	50	26,500	—	26,957	37	745	13	—	—	27,702	50
6. Tryckningskostnader ...	—	—	148	94	23,340	32	23,489	26	—	—	—	—	23,489	26
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	109	—	38,201	—	38,310	—	—	—	—	—	38,310	—
Peter och Malin Beijers donationsfond till kungl. biblioteket	—	—	—	—	2,283	12	2,209	63	—	—	73	49	2,283	12
Gustaf Bergmans testamentsfond	894	59	—	—	3,671	85	3,075	33	—	—	1,491	11	4,566	44
Kugelbergska donationen	780	37	31	30	—	—	—	—	—	—	811	67	811	67
Summa	1,674	96	1,491	74	352,624	74	351,512	84	1,902	33	[1]2,376	27	355,791	44

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av tillgodohavande i bank.

Nationalmuseet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar 636,789: 31

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:
A. III. Diverse inkomster ..... 2,255: —
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:
Åttonde huvudtiteln:
Nationalmuseet:
Museet:
B. 15 a. Förslagsanslag 1,838: 15
Reservationsanslag:
B. 15 b. Målnings- och skulptursamlingarnas ökande ..... 6,605: —

B. 15 d. Handtecknings- och gravyrsamlingarnas ökande	3,875: —		
e. Samlingarnas vård och underhåll samt expenser	2,200: 70		
f. Ökande av samlingen av konsthantverk	6,213: 56		
g. Boksamlingen	1,075: —		
B. 16. Vandringsutställningar m. m.	1,334: 57		
N. 5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	703: 73		
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	412: 50		
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	679: 20		
B. 14/1921. Juridiskt och administrativt biträde hos museet	500: —	25,347: 41	27,602: 41
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			378,783: 10
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			2,637: —

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel		754,716: 87
	Summa	1,800,528: 69

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		640,532: 76

Utgifter:

Åttonde huvudtiteln:		
Nationalmuseet:		
Museet:		
B. 15 a. Förslagsanslag	156,467: 39	
Reservationsanslag:		
B. 15 b. Målnings- och skulptursamlingarnas ökande	36,223: 61	
c. Inlösen av levande svenska konstnärers arbeten	25,870: —	
d. Handtecknings- och gravyrsamlingarnas ökande	10,279: 35	
e. Samlingarnas vård och underhåll samt expenser	13,200: 70	
f. Ökande av samlingen av konsthantverk	14,293: 48	
g. Boksamlingen	3,057: 87	
B. 16. Vandringsutställningar m. m.	3,432: —	
17. Skrivhjälp åt depositions- och reseintendenten	1,200: —	
18. Försäkring och transport av konstföremål	2,696: 57	
19. Konservering av handtecknings- och gravyrsamlingar inom museet	2,026: 23	
20. Konserveringsarbeten för statens tavelsamling å Gripsholms slott	12,000: —	
N. 2. Rese- och traktamentspenningar	365: 20	
3. Extra utgifter	15,284: 94	
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	23,862: 88	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	30,776: —	351,035: 72
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		61,549: 09

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	21,636: 48	
Förskott	1,349: 39	
Fastigheter	415,000: —	
Obligationer	71,000: 25	
Utlånta medel	130,000: —	
Aktier	108,425: —	747,411: 12
	Summa	1,800,528: 69

Livrustkammaren.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		7,912: 65

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
B. 21. Underhåll och vård av livrustkammarens samlingar	17,500: —	
22. Tillfällig löneförbättring för viss personal vid livrustkammaren	1,975: —	
34. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare m. fl. vid nordiska museet och vid livrustkammaren	1,400: —	
35. Dyrtidstillägg åt viss nordiska museets och livrustkammarens personal	8,773: 50	
N. 3. Extra utgifter	750: —	
Intressemedel	204: 33	
Gåvomedel	7,898: 55	
Försäljningsmedel	3,152: 39	
Tillskott från nordiska museet	11,100: —	52,753: 77

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		3,848: 59
	Summa	64,515: 01

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder...		5,099: 44

Utgifter:

Avlöningar m. m.	40,317: 97	
Vård och expenser m. m.	16,750: 63	57,068: 60

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	114: 96	
Innestående i bank	2,232: 01	2,346: 97
	Summa	64,515: 01

Konsistorier, dom-

	Debet					
	Tillgångar den 1/7 1924		Inkomster		Skulder den 30/6 1925	
	1		2		3	
Uppsala ärkestift:						
Konsistorium i Uppsala	309,593	10	44,394	67	193	48
Uppsala domkyrka	475,527	21	169,901	38	82,626	14
Summa	785,120	31	214,296	05	82,819	62
Linköpings stift:						
Konsistorium i Linköping	433,507	97	159,227	73	—	—
Stiftsbiblioteket	109,812	07	8,654	58	—	—
Linköpings domkyrka [1]	11,749	42	578	60	[2] 39,290	90
Leonard och Ida Westmans fonder [1]	25,298	96	1,032	22	—	—
Summa	580,368	42	169,493	13	39,290	90
Skara stift:						
Konsistorium i Skara	117,313	98	33,023	71	10	11
Skara domkyrka	14,736	77	11,897	65	44,438	87
Mariestads kyrkas stora kista	4,108	42	3,262	79	—	—
Summa	136,159	17	48,184	15	44,448	98
Strängnäs stift:						
Konsistorium i Strängnäs	51,526	71	24,174	96	—	—
Strängnäs domkyrka	174,307	23	20,485	13	—	—
Summa	225,833	94	44,660	09	—	—
Västerås stift:						
Konsistorium i Västerås	460,702	—	72,831	98	—	—
Västerås domkyrka	44,379	32	13,861	04	129,055	59
Summa	505,081	32	86,693	02	129,055	59
Växjö stift:						
Konsistorium i Växjö	131,617	83	81,109	82	—	—
Växjö domkyrka	20,476	40	6,514	46	24,000	—
Kalmar »	116,229	96	18,919	22	—	—
Summa	268,324	19	106,543	50	24,000	—

[1] Räkenskaperna avse tiden den 1/7—31/12 1924.

[2] Utgör skulder, respektive tillgångar den 31/12 1924.

kyrkor m. m.

Kredit												Summa	
Skulder den 1/7 1924		Utgifter		Tillgångar den 30/6 1925									
				Kassa-behållning		Utlånta medel		Ford-ringar		Summa			
4		5		6		7		8		9		10	
199	92	78,686	69	137	34	274,055	76	1,101	54	275,294	64	354,181	25
82,019	52	274,663	02	51	09	286,539	89	84,781	71	371,372	19	728,054	73
82,219	44	353,349	71	188	43	560,595	15	85,883	25	646,666	83	1,082,235	98
—	—	67,238	75	2,981	35	517,029	56	5,486	04	525,496	95	592,735	70
—	—	4,856	27	41	27	112,381	62	1,187	49	113,610	38	118,466	65
39,290	90	3,248	29	—	—	9,079	73	—	—	[2] 9,079	73	51,618	92
—	—	295	08	—	—	26,036	15	—	—	[2] 26,036	15	26,331	18
39,290	90	75,638	34	3,022	62	664,527	06	6,673	53	674,223	21	789,152	45
23	28	32,363	55	38	86	115,569	99	2,352	12	117,960	97	150,347	80
45,322	09	8,184	87	175	72	15,928	85	1,461	76	17,566	33	71,073	29
—	—	3,615	07	—	—	3,756	14	—	—	3,756	14	7,371	21
45,345	37	44,163	49	214	58	135,254	98	3,813	88	139,283	44	228,792	30
154	60	19,798	94	139	12	54,638	17	970	84	55,748	13	75,701	67
—	—	64,760	17	346	69	127,180	21	2.505	29	130,032	19	194,792	36
154	60	84,559	11	485	81	181,818	38	3,476	13	185,780	32	270,494	03
6	21	71,017	08	63	15	458,135	16	4,312	38	462,510	69	533,533	98
130,196	59	7,369	63	617	93	49,111	80	—	—	49,729	73	187,295	95
130,202	80	78,386	71	681	08	507,246	96	4,312	38	512,240	42	720,829	93
—	—	79,540	36	3,681	47	128,000	—	1,505	82	133,187	29	212,727	65
24,000	—	19,290	03	2	85	7,697	98	—	—	7,700	83	50,990	86
—	—	8,135	21	916	80	123,536	70	2,560	47	127,013	97	135,149	18
24,000	—	106,965	60	4,601	12	259,234	68	4,066	29	267,902	09	398,867	69

	1		2		3	
Lunds stift:						
Konsistorium i Lund	318,768	71	62,808	77	—	—
Lunds domkyrka [1]	1,822,514	15	281,023	16	[2] 131,189	24
Summa	2,141,282	86	343,831	93	131,189	24
Göteborgs stift:						
Konsistorium i Göteborg	322,633	71	44,067	59	—	—
Göteborgs domkyrka	4,601	06	61,487	76	—	—
Summa	327,234	77	105,555	35	—	—
Karlstads stift:						
Konsistorium i Karlstad	327,847	93	161,138	28	513	55
Karlstads domkyrka	45,053	69	10,993	79	65,597	08
Lidbackska stipendiefonden	24,096	58	1,199	04	—	—
Summa	396,998	20	173,331	11	66,110	63
Härnösands stift:						
Konsistorium i Härnösand	1,197,582	30	148,192	41	18,017	69
Härnösands domkyrka	391,710	25	7,410	67	—	—
Summa	1,589,292	55	155,603	08	18,017	69
Luleå stift:						
Konsistorium i Luleå	103,799	98	94,903	50	11,387	29
Visby stift:						
Konsistorium i Visby	14,481	28	16,622	65	16	50
Visby domkyrka	840	07	—	—	—	—
Summa	15,321	80	16,622	65	16	50
Stockholms stad:						
Konsistorium	98,131	85	129,812	60	—	—

[1] Räkenskaperna avse kalenderåret 1924.

[2] Utgör skulder, respektive tillgångar den 31/12 1924.

Anmärkning. För åvägabringande av likformighet med avseende å redovisningen av dom- avförts å tabellen.

4		5		6		7		8		9		10	
49	01	63,890	71	516	89	310,938	25	6,182	62	317,637	76	381,577	48
143,362	25	867,343	90	1,303	19	983,174	70	239,542	51	[2]1,224,020	40	2,234,726	55
143,411	26	931,234	61	1,820	08	1,294,112	95	245,725	13	1,541,658	16	2,616,304	03
—	—	43,781	72	529	58	310,941	41	11,448	59	322,919	58	366,701	30
—	—	63,277	10	2,811	72	—	—	—	—	2,811	72	66,088	82
—	—	107,058	82	3,341	30	310,941	41	11,448	59	325,731	30	432,790	12
637	55	84,850	21	1,962	06	399,470	89	2,579	05	404,012	—	489,499	76
67,000	69	9,732	66	—	—	44,911	21	—	—	44,911	21	121,644	56
—	—	985	73	39	27	24,270	62	—	—	24,309	89	25,295	62
67,638	24	95,568	60	2,001	38	468,652	72	2,579	05	473,233	10	636,439	94
2,420	32	154,546	56	—	—	1,196,725	82	10,099	70	1,206,825	52	1,363,792	40
—	—	364,152	46	—	—	34,968	46	—	—	34,968	46	399,120	92
2,420	32	518,699	02	—	—	1,231,694	28	10,099	70	1,241,793	98	1,762,913	32
1,434	44	112,107	06	—	—	85,689	88	10,859	39	96,549	27	210,090	77
—	—	17,820	02	—	—	13,300	36	—	—	13,300	36	31,120	38
—	—	611	50	—	—	228	57	—	—	228	57	840	07
—	—	18,431	52	—	—	13,528	93	—	—	13,528	93	31,960	45
—	—	85,556	11	704	73	140,515	77	1,167	84	142,388	34	227,944	45

kyrkornas medel hava värdena å nämnda kyrkors fastigheter, inventarier och materialier

Svenska akademien.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		757,691: —

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
D. 1. Svenska akademien	8,250: —	
Arrendemedel för Post- och inrikes tidningar	270,589: 34	
Intressemedel	32,544: 16	
Återdebiterade	1,500: —	312,883: 50
	Summa	1,070,574: 50

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		16,764: 73

Utgifter:

För ordboksarbetet	167,965: 46	
» Post- och inrikes tidningar	5,770: —	
Pensioner, understöd m. m.	30,550: —	
Omkostnader för högtidsdagen m. m.	2,705: 56	
Expenser m. m.	3,000: —	209,991: 02

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	64,329: 39	
Obligationer	777,720: 80	
Fordringar	1,768: 56	843,818: 75
	Summa	1,070,574: 50

Vetenskapsakademien med naturhistoriska riksmuseet.

A. Under akademiens överinseende.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		4,114,209: 69

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
Naturhistoriska riksmuseet:		
B. 23—30, anslag enligt riksstaten	245,662: —	
31. Täckande av motsedda brister i anslag till expenser m. m. för riksmuseet	13,038: 24	
E. 41. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	9,720: —	
N. 1. Ålderstillägg	8,400: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	19,865: 22	
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	4,300: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	80,894: —	
Bidrag från Sveriges geologiska undersökning	6,753: 31	
Gåvomedel	15,152: —	
Hyresmedel	2,000: —	
Inträdesavgifter	2,205: 89	
Intressemedel	1,480: 07	
Ökade värden å samlingar m. m.	125,592: 04	
Återdebiterade medel	10,995: 78	546,058: 55

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		48,488: 76
	Summa	4,708,757: —

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		57,164: 24

Utgifter:

Avlöningar m. m.	266,029: 22	
Ritningar och fotografier	7,000: —	
Vård och underhåll m. m. av museets samlingar	150,179: 56	423,208: 78

Leverering:

Till statskontoret		10,995: 78

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	22,640: 75	
Förskott	24,306: 06	
Inventarier m. m.	4,169,499: 44	
Fordringar	941: 95	4,217,388: 20
	Summa	4,708,757: —

B. Under akademiens omedelbara förvaltning.

I. Statsmedel.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		79,219: 42

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
D. 2. Vetenskapsakademien	10,000: —	
3. Årsavgifter till internationella unionen för geodesi och geofysik	1,047: 80	
4. Katalog över svensk naturvetenskaplig litteratur	2,500: —	
5. Bidrag till underhåll av vetenskapsakademiens av makarna Mittag-Leffler donerade matematiska bibliotek	15,000 —	
M. 15. Tidskriften »Acta matematica»	12,000: —	
N. 3. Extra utgifter	1,761: 40	
D. 5/1916. Till bestridande av Sveriges andel i kostnaderna för den internationella jordmätningen	380: 80	
Arrendemedel	100: —	
Intressemedel m. m.	4,821: 13	47,611: 13

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		244: 71
	Summa	127,075: 26

Kredit.

Utgifter:

Planscher för akademiens skrifter	6,978: 11	
Underhåll av zoologiska stationen Kristineberg	4,009: 34	
Internationella unionen för geodesi	1,047: 80	
Katalog över svensk naturvetenskaplig litteratur	1,275: —	
Acta matematica	12,000: —	
Professor A. Hambergs undersökningar rörande högfjällsområden mellan Korckjockk—Stora Sjöfallet	1,500: —	
Forskningarbete vid utländska biologiska stationer	3,350: —	
Naturskyddsärenden	3,258: 18	
Makarna Mittag-Lefflers matematiska stiftelse	10,852: 88	
Upprättande av en ägokarta över områdena för ruinerna efter Tycho Brahes observatorier å ön Ven	1,744: 71	
Diverse	2,256: 24	48,272: 26

Leverering:

Till statskontoret		297: 25

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	78,261: 04	
Förskott	244: 71	78,505: 75
	Summa	127,075: 26

II. Arrendemedel för almanacksprivilegiet m. m.[1]

Debet.

Balans från år 1923:

Tillgångar		5,861,832: 37

Inkomster:

Almanacksarrendet	242,400: —	
Intressemedel m. m.	138,911: 51	
Diverse besparingar	14,373: 03	
Gåvor	17,000: —	
Ökade värden å inventarier, böcker m. m.	47,245: 23	459,929: 77

Balans till år 1925:

Skulder:		
Diverse medel		2,970,098: 16
	Summa	9,291,860: 30

Kredit.

Balans från år 1923:

Skulder		2,934,433: 47

Utgifter:

Förvaltningskostnad	56,279: 37	
Akademiens publikationer	55,550: —	
» sammankomster	4,100: —	
Observatorium	31,119: 24	
Fysiska kabinettet	14,000: —	
Biblioteket	58,211: 74	
Fastigheterna	13,448: 30	
Zoologiska stationen Kristineberg	22,350: 55	
Diverse understöd m. m.	159,464: 08	414,523: 28

Balans till år 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	260,908: 43	
Fastigheter	1,109,482: 53	
Inventarier	1,863,326: 86	
Förskott	1,912: 44	
Obligationer	2,019,809: 11	
Utlånta medel	554,500: —	
Aktier	100,000: —	
Fordringar	32,964: 18	5,942,903: 55
	Summa	9,291,860: 30

[1] Räkenskaperna avse kalenderåret 1924.

Vitterhets-, historie- och

Åttonde huvudtiteln:
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:
Akademien:
D. 6 a. Förslagsanslag .....
Reservationsanslag:
D. 6 b. Underhåll och förökande av de under akademiens inseende ställda samlingar .....
c. Tryckningskostnader samt utgivande av planschverk över fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. .....
d. Rese- och transportkostnader, fornlämningars vård, lyshållning m. m. ....
e. Underhåll och fortsättning av inredningen i statens historiska museum och myntkabinett .....
f. Undersökning och beskrivning av fäderneslandets fornlämningar m. m.
g. Vård och underhåll av Visby ruiner och andra byggnadsminnesmärken
D. 7. Omedelbara iståndsättningsåtgärder å vissa byggnadsminnesmärken .....
8. Ökade medel för resekostnader för fornminnesvården m. m. .....
9. Ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare .....
M. 19. Utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker .....
N. 3. Extra utgifter .....
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. .....
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst .....
M. 19/1922. Arkitekturhistorisk monografi över Visby stadsmur .....
22/1922. Utgivande av Axel Oxenstiernas brev och skrifter .....
D. 8/1919. Undersökning av en pålbyggnad vid Alvastra .....
T. C. 6/1921. Konservering av Hemmesjö ödekyrka .....
D. 1/1920. Vissa konserveringsarbeten i statens historiska museum .....
Åttonde huvudtitelns allmänna besparingsfond .....
Akademiens egna förskott .....
Summa

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:

Innestående i bank	24,618: 14	
Förskott	540: 87	25,159: 01

antikvitetsakademien.

Debet								Kredit								Summa	
Tillgångar den 1/7 1924		Leverering från statskontoret		Uppbörd		Skulder den 30/6 1925		Skulder den 1/7 1924		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1925			
—	17	95,475	48	301	60	—	—	—	—	95,777	25	—	—	—	—	95,777	25
—	10	18,000	—	181	17	—	—	—	—	18,181	27	—	—	—	—	18,181	27
11,571	54	14,000	—	989	45	—	—	—	—	26,409	81	—	—	151	18	26,560	99
2,642	61	7,000	—	8,751	41	—	—	—	—	16,744	63	—	—	1,649	39	18,394	02
48	19	4,000	—	397	08	—	—	—	—	4,445	27	—	—	—	—	4,445	27
—	—	6,000	—	52	76	40	87	—	08	6,093	55	—	—	—	—	6,093	63
—	—	5,000	—	65	33	1,000	—	1,000	—	4,816	50	—	—	248	33	6,065	33
2,147	51	8,000	—	—	—	—	—	—	—	9,647	51	—	—	500	—	10,147	51
376	84	15,000	—	252	20	—	—	—	—	15,629	04	—	—	—	—	15,629	04
—	—	31,248	35	—	—	—	—	—	—	31,248	35	—	—	—	—	31,248	35
—	—	6,000	—	60	42	—	—	12	42	1,816	—	—	—	4,232	—	6,060	42
535	—	11,060	—	—	—	—	—	—	—	9,527	81	—	—	2,067	19	11,595	—
328	02	16,906	79	—	—	—	—	—	—	13,885	63	328	02	3,021	16	17,234	81
—	—	27,086	—	50	—	—	—	—	—	27,136	—	—	—	—	—	27,136	—
13,652	78	—	—	—	—	—	—	—	—	4,071	25	—	—	9,581	48	13,652	73
57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	—	—	—	—	—	57	—
55	08	—	—	—	—	—	—	—	—	21	80	—	—	33	28	55	08
3,899	50	—	—	—	—	—	—	—	—	225	—	—	—	3,674	50	3,899	50
10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	10	10
329	48	—	—	—	—	—	—	—	—	329	48	—	—	—	—	329	48
—	—	—	—	22,180	64	500	—	3,597	70	19,082	94	—	—	—	—	22,680	64
35,653	87	264,776	62	33,282	06	1,540	87	4,610	20	305,156	19	328	02	[1]25,159	01	335,253	42

Akademien för de fria konsterna.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		7,297: 74

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
Akademien för de fria konsterna:		
Akademien:		
D. 10. Avlöningar m. m.	72,608: 34	
11. Undervisningsmateriel m. m.	37,200: —	
D. 12. Ökade medel för vissa i staten för akademien uppförda ändamål	11,300: —	
13. Skolan för dekorativ konst	14,000: —	
N. 1. Ålderstillägg	4,099: 99	
5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	13,200: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	10,249: 98	
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	1,200: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	28,768: —	
Diverse	357: 18	192,983: 49

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		10: 02
	Summa	200,291: 25

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		16: 09

Utgifter:

Avlöningar m. m.	116,807: 91	
Belysning, undervisningsmateriel m. m.	11,815: 17	
Levande modeller	7,089: 50	
Samlingarnas ökande och underhåll	4,414: 32	
Rese- och studiestipendier m. m.	13,017: 55	
Skrivmaterialier, expenser, ved m. m.	20,177: 21	
Skolan för dekorativ konst	13,977: 51	187,299: 17

Leverering:

Till statskontoret		3,070: 12

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank		9,905: 87
	Summa	200,291: 25

Antalet elever i konsthögskolan utgjorde:
Under höstterminen 1924 ..... 112.
» vårterminen 1925 ..... 112.

Musikaliska akademien.

Debet.

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
Musikaliska akademien:		
Akademien:		
D. 14. Avlöningar m. m.		81,067: 26
15. Stipendier m. m.		27,000: —
D. 16. Biträdande lärare m. m.		5,000: —
17. Biblioteket		1,500: —
18. Expenser m. m.		6,000: —
K. 9. Föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten m. m.		1,500: —
N. 1. Ålderstillägg		10,462: 50
3. Extra utgifter		1,174: 49
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen		16,256: 73
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare		600: —
9 Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst		37,102: —
Summa		187,662: 98

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	148,750: 10	
Stipendier m. m. åt svenska tonsättare	27,000: —	
Inköp för biblioteket	2,500: —	
Diverse expenser	9,410: —	187,660: 10

Leverering:

Till statskontoret	2: 88
Summa	187,662: 98

Vid det under akademiens inseende ställda musikkonservatoriet har meddelats undervisning under höstterminen 1924 åt 131 manliga och 46 kvinnliga elever samt under vårterminen 1925 åt 142 manliga och 46 kvinnliga elever.

Uppsala universitet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar	14,175,971: 57

Inkomster:

Statsanslag:		
Femte huvudtiteln:		
C. 35. Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter	41,010: 80	
Åttonde huvudtiteln:		
Uppsala universitet:		
E. 2. Universitetsstaten	1,101,627: —	
3. Avlöningsfyllnad åt professorn i växtbiologi	1,000: —	

E. 4. Arvoden åt vikarierande akademiska lärare	16,076: 85		
5. Akademiska sjukhuset	144,412: 81		
6. Avlöning åt en chef för rasbiologiska institutet	7,500: —		
8. Lararvoden m. m.	58,522: 50		
9. Materiel för vissa institutioner m. m.	113,050: —		
10. Lärarbiträde vid de praktiska språkövningarna i ryska	1,000: —		
E. 41. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	90,977: 48		
42. Klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater	1,500: —		
43. Tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	17,250: —		
45. Kurser i skyddskoppympning	204: 40		
55/1923—1924. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	170: 22		
10/1920. Materiel m. m. för hygieniska institutionen	115: 20		
N. 1. Ålderstillägg	33,269: 61		
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	109,019: 44		
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	9,888: 30		
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	487,266: 48		
Elfte huvudtiteln:			
A. 5. Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl.	18,949: —		
C. 1. Allmänna indragningsstaten: Diverse föremål	50,420: 15	2,303,229: 69	
Universitetets egna medel:			
Inkomst av jordegendom	316,407: 86		
» » skogar	92,228: 98		
Intressemedel	588,271: 52		
Hyresmedel	23,584: 37		
Gåvomedel	74,763: 13		
Pensionsavgifter	18,665: 46		
Till institutioner m. fl. influtna medel	35,373: 85		
Diverse inkomster	9,288: 52	1,158,583: 14	3,461,812: 83

Balans den 30 juni 1925:

Skulder i allmänhet	14,036,539: 90
Summa	31,674,324: 30

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder	14,175,971: 57

Utgifter:

Avlöningar, pensioner och gratial	1,818,210: 01	
Institutionernas materiel m. m.	522,058: 07	
Kungl. och riksstatens stipendier	6,200: —	
Stipendier, pensioner, livräntor m. m., utgående av donationers och fonders avkastning	637,569: 39	
Universitetsbiblioteket, inköp och bindning av böcker m. m.	47,150: —	

Tryckningskostnader m. m.	92,715: 40	
Universitetets årsskrift	17,124: 63	
Reparationer	56,429: 17	
Diverse utgifter	19,916: 08	
Reservfonden påföres överskottet	244,440: 08	3,461,812: 83

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	317: 62	
Innestående i bank	835,800: —	
Förskott	216,694: 70	
Fastigheter	897,354: 12	
Utlånta medel	3,637,696: 03	
Obligationer	7,567,322: 80	
Aktier	519,651: 45	
Fordringar	361,703: 18	14,036,539: 90
	Summa	31,674,324: 30

Antalet studerande utgjorde:
Under höstterminen 1924 ..... 2,806.
» vårterminen 1925 ..... 2,842.

Rasbiologiska institutet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		—: 40

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
Rasbiologiska institutet:		
E. 7. Institutets verksamhet, reservationsanslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel	54,499: 99	
N. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	7,929: —	
Gåvomedel	6,000: —	
Diverse	4: 10	68,433: 09
	Summa	68,433: 49

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	42,282: 35	
Bearbetning av visst materiel till arbetet »Svenska folkets rasbeskaffenhet i nutiden»	13,890: —	
Expenser m. m.	11,756: 45	67,928: 80

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning		504: 69
	Summa	68,433: 49

Lunds universitet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar			5,881,898: 61

Inkomster:

Statsanslag:			
Åttonde huvudtiteln:			
Lunds universitet:			
E. 11. Universitetsstaten	956,128: —		
13. Lararvoden m. m.	71,729: 48		
14. Materiel för vissa institutioner m. m.	65,025: —		
16. Höjning av patologisk-anatomiska institutionens anslag för materiel m. m.	2,000: —		
17. Lararbiträde vid de praktiska språkövningarna i ryska	1,000: —		
18. Materiel m. m. för kemiska institutionen	4,000: —		
19. Materiel m. m. för geografiska institutionen	3,000: —		
20. Instrument för kemiska institutionen	4,000: —		
21. Ytterligare medel till materiel m. m. för vissa institutioner och inrättningar	50,000: —		
22. Utförande och publicerande av zonobservationer vid Lunds observatorium	4,500: —		
E. 41. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	79,757: 85		
42. Klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater	1,500: —		
43. Tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	9,750: —		
45. Kurser i skyddskoppympning	200: —		
N. 1. Ålderstillägg	34,005: 73		
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	92,099: 24		
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	5,300: —		
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	350,044: —		
E. 34/1/1—30/6 1923. Utgivande i tryck av anteckningar efter juridiska föreläsningar vid rikets universitet	1,393: 75		
55/1923—1924. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	597: 29		
Elfte huvudtiteln:			
A. 5. Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl.	16,267: 99	1,752,298: 33	
Universitetets egna medel:			
Arrenden, hemmansräntor m. m.	91,991: 15		
Intressemedel	276,052: 67		
Gåvomedel	58,764: 58		
Försäljnings- och hyresmedel	6,339: 45		
Laborations- m. fl. avgifter	24,508: 57		
Inkomst av prebendepastorat	883: 33		
Pensionsavgifter till änke- och pupillkassan	2,440: —		
Diverse inkomster	3,976: 96		
Återburna medel	690: 53	465,647: 24	2,217,945: 57

Balans den 30 juni 1925:

Skulder i allmänhet		211,577: 82
	Summa	8,311,422: —

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		355,805: 26

Utgifter:

Avlöningar, pensioner och livräntor	1,502,010: 60	
Institutionernas materiel m. m.	356,593: 07	
Stipendier och premier	88,107: 50	
Inköp och bindning av böcker	79,586: 88	
Reparationer	53,827: 31	
Hyresmedel, utskylder, avgälder m. m.	6,830: 93	
Diverse utgifter	12,747: 24	2,099,703: 53

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	244,230: 65	
Utlånta medel	2,054,525: —	
Obligationer	3,267,008: 20	
Aktier	229,500: —	
Fordringar	60,649: 36	5,855,913: 21
	Summa	8,311,422: —

Antalet studerande utgjorde:
Under höstterminen 1924 ..... 1,769.
» vårterminen 1925 ..... 1,799.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar	7,260,310: 49

Inkomster:

Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Åttonde huvudtiteln:		
Karolinska mediko-kirurgiska institutet:		
E. 23. Avlöningar m. m.	1,166: 66	
24. Materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker	56,732: 67	
27. Lärararvoden m. m.	4,060: —	
31. Täckande av för tiden 1 januari 1923—30 juni 1924 beräknade brister i materialanslaget för patologisk-anatomiska institutionen	15: 50	
33. Ökade medel till materiel i allmänhet	33: 33	
Tandläkarinstitutet:		
E. 34. Institutet	209,040: 30	
N. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	153: —	

E. 37/1923—1924. Inredning av nödiga undervisningslokaler å S:t Eriks sjuk- och vårdhem i Stockholm m. m.	1,800: —	273,001: 46	
Institutets enskilda medel:			
Inbetalda inteckningslån	75,000: —		
Utlottade obligationer	5,600: —		
Intressemedel	408,977: 25		
Hyresmedel	34,350: —		
Försålda aktier	151,979: 28		
Donationer	251: 73	676,158: 26	949,159: 72
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			937,148: —
» » bankräkningar i enskilda banker			1,673,564: 93
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			25,385: 89

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:	
Diverse medel	7,472,449: 07
Summa	18,318,018: 10

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder	7,260,360: 22

Utgifter:

Riksstatsanslag:	
Femte huvudtiteln:	
C. 61. Ortopediska institutet	3,187: —
Åttonde huvudtiteln:	
Karolinska mediko-kirurgiska institutet:	
E. 23. Avlöningar m. m.	304,083: 28
24. Materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker	117,606: 07
25. Arvoden åt vikarierande akademiska lärare	4,316: 40
26. Ersättning åt vikarier för kamreraren m. fl.	2,364: 72
27. Lärararvoden m. m.	87,316: 27
28. Materiel för vissa institutioner m. m.	18,691: 65
29. Materiel m. m. för pediatriska kliniken å kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	452: 17
31. Täckande av för tiden 1 januari 1923—30 juni 1924 beräknade brister i materielanslaget för patologisk-anatomiska institutionen	9,933: 64
32. Mikroskop för undervisningen i bakteriologi	1,960: 50
33. Ökade medel till materiel i allmänhet	17,321: 06
Tandläkarinstitutet:	
E. 34. Institutet	148,730: 34
35. Ytterligare lärarkrafter vid institutet	13,900: —
E. 41. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	29,444: 89
42. Klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater	6,000: —
43. Tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	3,000: —
45. Kurser i skyddskoppympning	500: —

N. 1. Ålderstillägg	17,391: 67		
3. Extra utgifter	4,281: 25		
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	52,398: 88		
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	3,625: —		
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	182,377: —		
Karolinska mediko-kirurgiska institutet:			
E. 30/1923—1924. Lärararvoden m. m.	8,374: 51		
37/1923—1924. Inredning av nödiga undervisningslokaler å S:t Eriks sjuk- och vårdhem i Stockholm m. m.	3,424: 63		
39/1923—1924. Ökade medel till materiel i allmänhet	137: 04		
Tandläkarinstitutet:			
E. 43/1923—1924. Institutet	17,374: 63		
44/1923—1924. Inredning och utrustning av institutets nya lokaler	10,573: 75		
E. 55/1923—1924. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	182: 49		
Karolinska mediko-kirurgiska institutet:			
38/1922. Instrumentell utrustning till rättsmedicinska institutionen	363: 50		
63/1915. Till anskaffande av skåp och skåpbord för patologisk-anatomiska museet	51: 50		
Elfte huvudtiteln:			
C. 1. Allmänna indragningsstaten: Diverse föremål	10,850: —	1,080,213: 79	
Institutets enskilda medel:			
Avlöningar, stipendier, understöd m. m.	258,478: 68		
Inköp av obligationer	549,410: 26		
Utlämnade inteckningslån	58,000: —		
Räntor och annuiteter	7,250: —		
Omkostnader för fastigheten nr 15 A vid Nybrogatan i Stockholm	9,963: 16		
Diverse	3,043: 16	886,145: 26	1,966,359: 05
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken			156,175: 20
» » bankräkningar i enskilda banker			1,463,577: 93

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	198,816: 05	
Fastighet	317,382: —	
Inkomstrester	476: 25	
Utlånta medel	1,924,425: 68	
Obligationer	1,388,350: 72	
Aktier	3,642,095: —	7,471,545: 70
	Summa	18,318,018: 10

Antalet studerande utgjorde:

Under höstterminen 1924 ..... 916.
» vårterminen 1925 ..... 855.

Serafimerlasarettet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		2,144,563: 30
Inom linjen	4,951,000: —	

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
Serafimerlasarettet:		
E. 36. Understöd och ersättningar	120,000: —	
37. Inrättningen för sjukas behandling med elektricitet	750: —	
38. Ökade medel till serafimerlasarettets verksamhet	50,000: —	
Intressemedel m. m.	34,499: 45	
Sjukvårdsavgifter	689,589: 93	
Försäljningsmedel	11,519: 06	
Ersättningsmedel m. m.	95,972: 21	
Hyresmedel	15,250: 09	1,017,580: 74

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Utgiftsrester	65,516: 40	
Övriga skulder	586,148: 43	651,664: 83
Inom linjen:		
Diverse medel	1,372,843: 18	
	Summa	3,813,808: 87

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		682,970: 74
Inom linjen	1,377,309: 15	

Utgifter:

Avlöningar	319,499: 68	
Pensioner och understöd m. m.	23,255: 92	
Driftkostnader m. m.	763,574: 57	1,106,330: 12

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	945: 24	
Innestående i bank	32,396: 13	
Fastighet	1,125,000: —	
Obligationer	519,286: 36	
Aktier och banklotter	80,060: —	
Fordringar	266,820: 28	2,024,508: 01
Inom linjen	5,401,000: —	
	Summa	3,813,808: 87

Enligt från lasarettet lämnad uppgift hava under tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 därstädes vårdats 6,368 patienter, därav 3,810 på medicinska och 2,558 på kirurgiska avdelningarna.

Allmänna barnbördshuset med asylen för fattiga barnaföderskor och deras barn i Stockholm.

Debet.

	1. Allmänna barnbördshuset	2. Asylen för fattiga barnaföderskor och deras barn	3. Summa
Balans den 1 juli 1924:			
Tillgångar	2,040,807: 78	977,109: 51	3,017,917: 29
Inkomster:			
Åttonde huvudtitelns anslag:			
E. 39. Allmänna barnbördshuset i Stockholm	24,853: —	— —	24,853: —
40. Verksamheten vid allmänna barnbördshuset i Stockholm	117,000: —	— —	117,000: —
Bidrag från Stockholms stad	64,764: 49	— —	64,764: 49
» » » län	34,486: 18	— —	34,486: 18
Intressemedel m. m.	16,262: 98	42,903: 21	59,166: 19
Ersättningsmedel	34,381: 28	— —	34,381: 28
Legosängsavgifter	108,195: —	— —	108,195: —
Från fonderna överförda	520: 05	795: 68	1,315: 73
Säger	400,462: 98	43,698: 89	444,161: 87
Balans den 30 juni 1925:			
Skulder:			
Utgiftsrester	64,979: 76	3,064: 46	68,044: 22
Fonder m. m.	2,018,011: 13	973,305: 79	2,991,316: 92
Säger	2,082,990: 89	976,370: 25	3,059,361: 14
Summa	4,524,261: 65	1,997,178: 65	6,521,440: 30

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:			
Skulder	2,040,807: 78	977,109: 51	3,017,917: 29
Utgifter:			
Avlöningar	106,512: 45	10,109: 16	116,621: 61
Driftkostnader	206,633: 90	26,701: 48	233,335: 38
Inventariers anskaffning och underhåll	23,961: 99	2,613: 18	26,575: 17
Fastighetens underhåll och omkostnader	39,258: 93	112: 20	39.371: 13
Diverse	10,557: 28	3,862: 87	14,420: 15
Fonderna tillgodoförda	13,538: 43	300: —	13,838: 43
Säger	400,462: 98	43,698: 89	444,161: 87
Balans den 30 juni 1925:			
Tillgångar:			
Innestående i bank	66,321: 79	96: 43	66,418: 22
Förskott	1,500: —	1,000: —	2,500: —
Obligationer	117,668: 18	872,972: 30	990,640: 43
Utlånta medel	120,000: —	— —	120,000: —
Fordringar	61,037: 08	10,537: 85	71,574: 88
Fastigheter	1,708,963: 94	91,763: 67	1,800,727: 61
Inventarier	7,500: —	— —	7,500: —
Säger	2,082,990: 89	976,370: 25	3,059,361: 14
Summa	4,524,261: 65	1,997,178: 65	6,521,440: 30

Antalet av de å allmänna barnbördshuset under tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 vårdade patienter har utgjort 3,865.

Farmaceutiska institutet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		20,357: 75
Inom linjen	125,585: 91	

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
Farmaceutiska institutet:		
E. 48. Institutet	50,900: —	
49. Materialier m. m., uppvärmning m. m. och egendomens underhåll m. m.	14,000: —	
N. 1. Ålderstillägg	2,200: —	
3. Extra utgifter	325: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	6,808: 36	
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	900: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	18,568: —	
Termins- och kursavgifter m. m.	18,233: 96	111,935: 82
	Summa	132,293: 07

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	72,665: 36	
Materialier, instrument, böcker och samlingar	21,042: 41	
Uppvärmning, belysning, vattenförbrukning m. m.	7,914: 94	
Egendomens underhåll, renhållning och diverse	6,423: 71	
Laboratorieutrustning m. m.	8,114: 36	116,160: 78

Balans den 30 juni 1924:

Tillgångar:			
Innestående i bank		16,132: 20	
Fordringar		—: 09	16,132: 29
Inom linjen:			
Diverse medel	136,584: 30		
		Summa	132,293: 07

Under läsåret 1924—1925 hava vid institutet varit inskrivna 80 farmacie kandidater, varjämte 50 apotekselever deltagit i den för dem anordnade kursen.

Tekniska högskolan.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		1,628,715: 83

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
E. 41. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	40,615: —	
Tekniska högskolan:		
F. 1—9, anslag enligt riksstaten	899,200: —	
N. 1. Ålderstillägg	18,100: —	
3. Extra utgifter	3,000: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	39,000: —	
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	6,450: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	205,000: —	
Elevavgifter m. m.	147,429: 50	
Donations- och gåvomedel	20,925: 53	
Intressemedel	66,519: 32	
Ersättnings- m. fl. medel	4,191: 85	1,450,431: 20

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Inom linjen	1,353,405: 37	
	Summa	3,079,147: 03

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		47,716: 59
Inom linjen	1,338,594: 27	

Utgifter:

Avlöningar m. m.	877,671: 06	
Stipendier	6,440: 35	
Samlingar och laborationer	190,772: 12	
Biblioteket	19,816: 71	
Arkitekturkongressen i London	2,987: 54	
Stipendie- och gåvomedel	76,568: 56	
Allmänna omkostnader	198,475: 79	1,372,732: 13

Leverering:

Till statskontoret		40,809: 11

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	6,769: 60	
Innestående i bank	317,204: 79	
Obligationer	1,223,914: 81	
Utlånta medel	25,000: —	
Aktier	45,000: —	1,617,889: 20
	Summa	3,079,147: 03

Elevernas antal utgjorde 733 under höstterminen 1924 och 730 under vårterminen 1925.

Chalmers tekniska institut.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		32,750: 38

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
Chalmers tekniska institut:		
Institutet:		
F. 10. Avlöningar m. m.	157,775: 85	
11. Bibliotek, samlingar och laborationer, expenser m. m.	23,550: —	
F. 12. Uppvärmning m. m.	30,911: 03	
13. Bibliotek	16,000: —	
N. 1. Ålderstillägg	8,600: —	
3. Extra utgifter	389: 08	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	26,458: 66	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	75,793: —	
Inträdes- och terminsavgifter	27,890: —	
Hyresmedel	1,848: 75	
Intressemedel m. m.	19,439: 50	388,655: 87
	Summa	421,406: 25

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	294,916: —	
Stipendier och premier	10,111: 30	
Bibliotek, samlingar, laborationer m. m.	31,854: 51	
Verkstaden	4,484: 85	
Allmänna omkostnader	52,260: 97	393,627: 63

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	1,609: 08	
Innestående i bank	26,169: 54	27,778: 62
	Summa	421,406: 25

Antalet elever uppgick under höstterminen 1924 till 448 samt under vårterminen 1925 till 427.

Chalmers tekniska institut, materialprovningsanstalten.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		12,227: 47

Inkomster:

Tionde huvudtitelns anslag:		
Befrämjande av slöjderna:		
Befrämjande i allmänhet av slöjderna:		
D. 2. Manufakturernas befrämjande	4,250: —	
Avgifter för materialprovningar m. m.	26,496: 24	
Intressemedel	285: 23	31,031: 47
	Summa	43,258: 94

Kredit.

Utgifter:

Omkostnader för materialprovningsanstalten		29,313: 64

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	5: 54	
Innestående i bank	13,939: 76	13,945: 30
	Summa	43,258: 94

Skolöver-

Åttonde huvudtiteln:
Skolöverstyrelsen:
G. 1. Skolöverstyrelsen
2. Övergångsstat
3. Inspektion och sakkunniga biträden
4. Byggnadssakkunnigt biträde
5. Expeditionsvaktsgöromål
6. Förhyrande av ämbetslokaler
H. 16. Undervisning genom infödda lärare i tyska och engelska vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter
I. 1 a. Folkskoleseminarierna
3. Studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier m. m.
10. Verksamheten vid statens småskoleseminarier i Lycksele och Hagaström
20. Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter
32. Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor
41. Understöd åt folkhögskolor
68. Uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn
J. 17. Yrkespedagogisk centralanstalt
K. 1. Understöd åt folkbibliotek
2. Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar
7. Undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande
L. 5. Understödjande av skididrotten bland ungdomen
N. 3. Extra utgifter
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst
G. 1/1923—1924. Skolöverstyrelsen
H. 16/1922. Utbildningskurser för lärare vid allmänna läroverk m. fl. läroanstalter
Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte:
I. 75/1922. Inredning och möblering av de nya byggnaderna för anstalten
G. 5/1920. Handbok i nykterhetsfrågan m. m.
Elfte huvudtiteln:
C. 1. Allmänna indragningsstaten: Diverse föremål
Av influtna studentexamensavgifter
» » realskolexamensavgifter

Summa

styrelsen.

Debet								Kredit						
Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Skulder den 30/6 1925		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1925		Summa	
—	—	761	48	504,520	42	—	—	502,247	06	3,034	84	—	—	505,281	90
—	—	—	—	1,900	—	—	—	1,900	—	—	—	—	—	1,900	—
—	—	—	—	6,500	—	—	—	6,440	—	60	—	—	—	6,500	—
—	—	—	—	4,800	—	—	—	4,800	—	—	—	—	—	4,800	—
—	—	32	50	1,410	—	—	—	1,442	50	—	—	—	—	1,442	50
—	—	1,500	—	57,000	—	—	—	58,500	—	—	—	—	—	58,500	—
—	—	—	—	5,000	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
—	—	—	—	7,024	50	—	—	7,024	50	—	—	—	—	7,024	50
—	—	67	96	325,482	94	—	—	325,507	69	43	21	—	—	325,550	90
—	—	—	—	96,573	58	—	—	96,573	58	—	—	—	—	96,573	58
—	—	—	—	35,385	—	—	—	33,569	86	995	14	820	—	35,385	—
—	—	—	—	6,500	—	—	—	6,183	92	316	08	—	—	6,500	—
—	—	—	—	3,000	—	—	—	3,000	—	—	—	—	—	3,000	—
—	—	—	—	1,500	—	—	—	1,500	—	—	—	—	—	1,500	—
—	—	7,276	09	56,800	—	—	—	64,068	93	7	16	—	—	64,076	09
—	—	7	26	16,636	—	—	—	16,221	24	422	02	—	—	16,643	26
—	—	—	—	3,000	—	—	—	3,000	—	—	—	—	—	3,000	—
—	—	—	—	2,500	—	—	—	2,500	—	—	—	—	—	2,500	—
—	—	4,722	—	20,000	—	—	—	21,541	95	870	05	2,310	—	24,722	—
1,171	04	—	—	7,100	—	—	—	7,188	27	239	97	842	80	8,271	04
—	—	—	—	10,361	25	—	—	10,361	25	—	—	—	—	10,361	25
—	—	56	—	110,075	29	—	—	110,078	29	53	—	—	—	110,131	29
—	—	—	—	306	35	—	—	306	35	—	—	—	—	306	35
52	83	—	—	—	—	—	—	—	—	52	83	—	—	52	83
39,837	86	—	—	—	—	—	—	4,815	01	—	—	35,022	85	39,837	86
1,042	47	—	—	—	—	—	—	126	—	—	—	916	47	1,042	47
—	—	—	—	6,420	—	—	—	6,420	—	—	—	—	—	6,420	—
3,794	03	190	—	2,592	82	270	84	4,180	24	—	—	2,667	45	6,847	69
938	89	—	—	12,061	11	—	—	12,920	29	—	—	79	71	13,000	—
46,836	62	14,613	29	1,304,449	21	270	84	1,317,416	88	6,093	80	42,659	28	1,366,169	96

Högre lärarinneseminariet jämte därmed förenade normalskolan för flickor och hushållsskolan.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

		Seminariet och normalskolan för flickor	Hushållsskolan	Summa
Tillgångar		212,839: 72	5,655: 57	218,495: 29
Inom linjen	437: 50			

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:			
H. 2. Diverse behov vid högre lärarinneseminariet	14,310: —	27,000: —	41,310: —
N. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	— —	2,461: 50	2,461: 50
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	— —	7,339: —	7,339: —
Terminsavgifter	34,560: —	10,515: —	45,075: —
Inkomster av hushållet	— —	21,856: —	21,856: —
Säger	48,870: —	69,171: 50	118,041: 50

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:			
I allmänhet	27,531: 65	3: 38	27,535: 03
Summa	289,241: 87	74,830: 45	364,071: 82

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder	29,531: 65	68: 94	29,600: 59

Utgifter:

Avlöningar	19,130: 83	29,548: 50	48,679: 33
Bibliotek, undervisningsmateriel och inventarier	8,102: 05	2,056: 84	10,158: 89
Utgifter för mat	— —	22,410: 94	22,410: 94
Hyror	— —	5,700: —	5,700: —
Undervisning i fjärde årskursen	1,890: —	— —	1,890: —
Allmänna omkostnader	16,789: 22	9,389: 66	26,178: 88
Säger [1]	45,912: 10	69,105: 94	115,018: 04

[1] Utöver detta belopp hava för seminariet och normalskolan för flickor under budgetåret 1924—1925 av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk utbetalats och redovisats *dels* i avlöningar 227,369 kronor 78 öre, *dels* i stipendier 2,500 kronor, *dels ock* i lokalhyror 14,000 kronor, vilka belopp ingå i de å tabellen över allmänna läroverken avförda utgifterna.

		Seminariet och normalskolan för flickor	Hushållsskolan	Summa
Balans den 30 juni 1925:				
Tillgångar:				
Kassabehållning		3,930: 34	— —	3,930: 34
Fordringar		17,831: 65	— —	17,831: 65
Inom linjen	402: 50	— —	— —	— —
Fastigheter		139,106: 31	— —	139,106: 31
Inventarier		52,929: 32	5,655: 57	58,584: 89
	Säger	213,797: 62	5,655: 57	219,453: 19
	Summa	289,241: 37	74,830: 45	364,071: 82

	Höstterminen 1924	Vårterminen 1925
Lärjungarnas antal har utgjort:		
I högre lärarinneseminariet	95	94
I normalskolan för flickor	293	291
I hushållsskolan	73	59

Allmänna

	Antal lärjungar		Debet			
	Höst-terminen 1924	Vår-terminen 1925	Tillgångar den 1/7 1924		Inkomster	
	1	2	3		4	
Uppsala ärkestift:						
Uppsala högre allmänna läroverk	647	640	107,837	67	367,403	78
Gävle » » »	539	525	229,009	18	319,659	45
Hudiksvalls högre » »	197	194	81,363	31	158,061	08
Enköpings realskola	98	99	24,471	98	80,018	61
Södertälje »	210	209	31,050	14	88,631	58
Norrtälje samskola	171	168	16,646	82	80,487	54
Säger	1,862	1,835	490,378	55	1,094,261	94
Linköpings stift:						
Linköpings högre allmänna läroverk	647	649	235,323	78	435,307	26
Norrköpings » » »	645	638	182,671	16	372,652	20
Västerviks » » »	218	220	132,918	89	153,668	20
Eksjö realskola	290	284	33,413	22	90,788	85
Vimmerby samskola	133	130	17,534	77	78,175	41
Vadstena »	122	120	17,973	29	72,753	56
Säger	2,055	2,041	619,834	61	1,203,344	98
Skara stift:						
Skara högre allmänna läroverk	376	367	197,880	82	282,310	19
Vänersborgs högre allmänna läroverk	323	323	55,250	96	227,750	01
Borås » » »	548	541	112,034	55	269,956	31
Mariestads realskola	108	108	46,932	79	84,006	60
Lidköpings »	133	133	97,857	59	85,623	45
Skövde »	233	230	29,400	42	94,154	14
Alingsås samskola	225	225	30,914	35	99,384	90
Falköpings »	295	292	14,310	04	117,915	02
Säger	2,241	2,219	584,581	52	1,261,100	62
Strängnäs stift:						
Strängnäs högre allmänna läroverk	186	187	377,381	80	168,085	48
Örebro » » »	794	797	201,394	96	417,502	82
Nyköpings » » »	325	325	74,271	37	232,749	81
Eskilstuna realskola	388	387	32,345	—	129,410	32
Södertälje »	364	356	49,484	58	213,392	07
Askersunds samskola	95	94	23,752	45	68,277	78
Säger	2,152	2,146	758,629	61	1,229,418	23
Västerås stift:						
Västerås högre allmänna läroverk	527	519	85,225	92	304,261	55
Falu » » »	433	431	154,676	93	324,176	46
Arboga samskola	109	107	20,247	99	77,992	57
Sala »	137	134	10,942	98	71,583	57
Köpings »	141	141	18,309	89	76,069	07
Säger	1,347	1,332	289,403	16	854,083	22

läroverken.

Skulder den 30/6 1925		Kredit: Skulder den 1/7 1924		Kredit: Utgifter		Kredit: Tillgångar den 30/6 1925: Kassa-behållning		Kredit: Tillgångar den 30/6 1925: Utlånta medel		Kredit: Tillgångar den 30/6 1925: Fordringar		Kredit: Tillgångar den 30/6 1925: Summa		Summa	
5		6		7		8		9		10		11		12	
3,416	01	3,607	28	367,460	53	189	06	102,674	37	4,726	22	107,589	65	478,657	46
7,975	21	5,789	28	310,933	08	146	42	229,987	13	9,787	98	239,921	48	556,643	84
42	59	257	92	152,623	43	104	24	86,481	34	—	—	86,585	58	239,466	93
415	25	97	10	79,593	06	78	55	24,721	83	415	25	25,215	63	104,905	79
6,159	72	10,132	42	82,871	36	1,295	89	25,287	81	6,254	41	32,837	61	125,841	39
—	—	141	04	80,079	93	272	98	16,639	91	—	—	16,912	89	97,133	86
18,008	78	20,025	04	1,073,561	39	2,086	64	485,792	39	21,183	81	509,062	84	1,602,649	27
—	—	—	—	424,387	10	449	89	242,319	88	3,474	17	246,243	94	670,631	04
2,030	89	634	07	364,493	61	2,139	12	190,086	95	—	—	192,226	07	557,353	75
—	—	—	—	152,569	32	245	25	132,426	19	1,345	83	134,017	27	286,586	59
—	—	—	—	89,330	73	27	43	34,843	41	—	—	34,870	84	124,201	57
—	—	—	—	75,829	10	11,815	83	8,065	25	—	—	19,881	08	95,710	18
—	—	14	28	71,907	38	116	12	18,689	12	—	—	18,805	24	90,726	85
2,030	39	648	30	1,178,517	24	14,793	64	626,430	80	4,820	—	646,044	44	1,825,209	98
568	01	583	14	275,675	35	—	—	202,151	33	2,349	20	204,500	53	480,759	02
—	—	35	61	205,279	29	—	—	76,955	24	730	83	77,686	07	283,000	97
6,084	91	3,104	15	270,240	26	34	64	108,324	93	6,371	79	114,731	36	388,075	77
—	—	—	—	83,118	09	—	—	47,690	05	131	25	47,821	30	130,939	39
—	—	—	—	83,293	63	—	—	97,790	87	2,396	54	100,187	41	183,481	04
501	37	724	91	95,482	62	50	44	27,296	59	501	37	27,848	40	124,055	93
1,321	34	1,208	65	98,202	48	236	25	30,651	87	1,321	34	32,209	46	131,620	59
—	—	—	—	116,837	58	137	11	15,250	37	—	—	15,387	48	132,225	06
8,475	63	5,656	46	1,228,129	30	458	44	606,111	25	13,802	32	620,372	01	1,854,157	77
705	96	373	18	157,211	64	—	—	381,926	91	6,660	96	388,587	87	546,172	69
—	—	1,738	97	409,443	15	—	—	205,174	43	2,541	23	207,715	66	618,897	78
1,232	81	2,700	03	225,457	60	—	—	78,616	05	1,480	31	80,096	36	308,253	99
—	—	—	—	128,163	—	118	38	33,473	94	—	—	33,592	32	161,755	32
370	27	1,000	—	210,164	21	—	—	52,082	66	—	—	52,082	66	263,246	87
1,986	40	953	16	67,264	28	—	—	23,662	29	2,136	90	25,799	19	94,016	63
4,295	44	6,765	34	1,197,703	88	118	38	774,936	28	12,819	40	787,874	06	1,992,343	28
1,728	88	1,661	65	298,654	21	782	26	87,468	58	2,649	15	90,899	99	391,215	85
26	59	36	16	319,616	98	112	40	158,347	85	766	59	159,226	84	478,879	98
—	—	—	—	75,340	52	124	87	22,775	17	—	—	22,900	04	98,240	56
727	67	2,213	50	71,825	15	79	45	8,408	40	727	67	9,215	52	83,254	17
—	—	11	34	74,869	50	169	34	19,188	63	139	65	19,497	62	94,378	46
2,482	64	3,922	65	840,306	36	1,268	32	296,188	63	4,283	06	301,740	01	1,145,969	02

	1	2	3		4	
Växjö stift:						
Växjö högre allmänna läroverk	403	402	106,067	77	283,022	96
Jönköpings högre allmänna läroverk	659	646	168,045	71	370,084	48
Kalmar » » »	492	486	12,395	14	272,238	24
Kalmar högre allmänna läroverks donations-fonds delegation	—	—	284,507	30	14,552	63
Oskarshamns realskola	133	128	16,847	34	75,947	54
Säger	1,687	1,662	587,863	26	1,015,845	85
Lunds stift:						
Lunds högre allmänna läroverk	535	531	100,738	29	346,502	32
Malmö » » »	887	877	172,307	24	442,736	64
Kristianstads högre allmänna läroverk	476	470	449,752	82	300,838	72
Karlskrona » » »	539	534	164,468	65	408,345	21
Hälsingborgs » » »	649	645	113,049	12	384,711	38
Ystads » » »	351	347	112,547	52	194,907	96
Malmö realskola	535	538	27,111	77	221,426	03
Karlshamns realskola	163	162	25,409	21	80,930	69
Landskrona »	237	240	75,790	81	124,544	32
Ängelholms samskola	235	230	37,998	15	106,364	03
Trälleborgs »	265	266	38,934	34	119,052	88
Säger	4,872	4,840	1,318,107	92	2,730,360	18
Göteborgs stift:						
Högre latinläroverket i Göteborg	919	911	212,509	93	429,565	66
» reallläroverket i »	687	687	146,956	81	426,251	62
Halmstads högre allmänna läroverk	516	514	97,624	18	295,136	47
Varbergs realskola	162	159	14,144	15	89,367	80
Uddevalla »	297	297	20,490	70	105,827	36
Göteborgs västra realskola	539	539	62,609	90	224,158	98
» östra »	550	543	26,043	74	211,035	22
Strömstads samskola	111	111	7,497	89	68,850	21
Säger	3,781	3,761	587,876	80	1,850,193	32
Karlstads stift:						
Karlstads högre allmänna läroverk	616	615	169,202	29	377,879	80
Arvika realskola	146	142	11,342	88	82,359	15
Kristinehamns realskola	273	271	29,203	56	112,781	55
Åmåls samskola	205	203	37,080	48	49,762	06
Filipstads »	171	166	62,744	81	82,594	44
Säger	1,411	1,397	309,573	47	705,377	—
Härnösands stift:						
Härnösands högre allmänna läroverk	340	337	148,149	38	241,470	03
Östersunds » » »	450	451	50,215	98	251,940	82
Sundsvalls » » »	446	446	160,322	56	265,937	18
Örnsköldsviks samskola	245	238	35,794	88	108,896	16
Säger	1,481	1,472	394,482	80	868,244	19
Luleå stift:						
Luleå högre allmänna läroverk	329	334	56,693	28	221,355	06
Umeå » » »	345	344	79,250	15	226,371	42
Piteå samskola	174	172	41,215	87	85,077	24
Haparanda samskola	153	145	53,157	17	76,386	82
Skellefteå »	237	232	48,718	64	104,707	56
Säger	1,238	1,227	279,035	11	713,898	10

5		6		7		8		9		10		11		12	
13,630	33	15,144	85	276,260	60	—	—	110,628	02	687	59	111,315	61	402,721	06
—	—	4,447	55	352,560	81	5,951	60	175,170	23	—	—	181,121	83	538,130	19
4,000	—	4,000	—	270,121	84	—	—	14,359	96	152	08	14,512	04	288,633	38
—	—	—	—	13,167	93	—	—	275,659	13	10,232	87	285,892	—	299,059	93
56	75	100	—	77,014	15	28	80	15,532	76	175	92	15,737	48	92,851	63
17,687	08	23,692	40	989,124	88	5,980	40	591,350	10	11,248	46	608,578	96	1,621,396	19
50,300	28	55,416	22	333,325	06	—	—	108,799	56	—	—	108,799	56	497,540	84
—	—	573	59	433,287	96	800	91	180,381	42	—	—	181,182	33	615,043	88
122	50	238	55	295,093	42	210	93	455,048	64	122	50	455,382	07	750,714	04
2,679	47	988	07	286,062	46	—	—	283,668	33	4,774	47	288,442	80	575,493	33
33,250	—	33,250	—	374,402	19	12	61	123,195	70	150	—	123,358	31	531,010	50
—	—	337	21	191,819	07	—	—	113,329	18	1,970	02	115,299	20	307,455	48
4,633	86	10,298	48	220,617	81	143	23	17,478	28	4,633	36	22,254	87	253,171	16
—	—	134	45	81,777	85	160	20	24,267	40	—	—	24,427	60	106,339	90
75	—	75	—	124,092	32	—	—	76,167	81	75	—	76,242	81	200,410	13
—	—	—	—	106,046	21	101	38	38,214	59	—	—	38,315	97	144,362	18
—	—	—	—	118,293	32	328	55	39,365	35	—	—	39,693	90	157,987	22
91,060	56	101,311	57	2,564,817	67	1,757	81	1,459,916	26	11,725	35	1,473,399	42	4,139,528	66
50	—	906	62	424,585	45	457	82	215,010	29	1,165	41	216,633	52	642,125	59
300	—	1,700	—	423,316	82	1,503	21	146,687	90	300	—	148,491	11	573,507	93
—	—	932	76	286,607	33	686	71	103,511	10	1,022	75	105,220	56	392,760	65
614	05	1,000	—	85,676	93	199	71	16,648	53	600	83	17,449	07	104,126	—
—	—	—	—	103,446	50	—	—	22,871	56	—	—	22,871	56	126,318	06
262	96	977	94	216,533	21	365	25	68,892	48	262	96	69,520	69	287.031	84
—	—	—	—	206,935	74	—	—	30,143	22	—	—	30,143	22	237,078	96
—	—	—	—	68,616	67	1,511	55	6,219	88	—	—	7,731	43	76,348	10
1,227	01	5,517	32	1,815,718	65	4,724	25	609,984	96	3,351	95	618,061	16	2,439,297	13
32	27	1,462	51	360,776	43	246	92	183,864	23	764	27	184.875	42	547,114	36
—	—	—	—	80,187	40	357	04	13,157	59	—	—	13,514	63	93,702	03
8	—	—	—	110,332	10	48	13	31,604	88	8	—	31,661	01	141,993	11
—	—	—	—	50,359	90	201	51	36,281	08	—	—	36,482	59	86,842	49
895	23	307	44	81,467	05	2	45	63,486	81	970	23	64,459	49	146,233	98
935	50	1,769	95	683,122	88	856	05	328,394	59	1,742	50	330,993	14	1,015,885	97
—	—	12	68	232,397	21	—	—	154,572	42	2,637	10	157,209	52	389,619	41
—	—	908	55	246,283	46	207	83	54,756	96	—	—	54,964	79	302,156	80
—	—	—	—	263,791	77	174	25	159,956	22	2,337	50	162,467	97	426,259	74
9	—	148	38	104,636	99	77	96	39,827	76	9	—	39,914	72	144,700	04
9	—	1,069	56	847,109	43	460	04	409,113	36	4,983	60	414,557	—	1.262,735	99
1,270	31	3,577	31	224,295	75	12	61	51,432	98	—	—	51,445	59	279,318	65
1,518	51	910	93	227,245	21	246	05	77,131	88	1,606	01	78,983	94	307,140	08
—	—	—	—	85,864	09	103	31	40,269	46	56	25	40,429	02	126,293	11
2,775	44	6,013	53	76,298	46	867	08	46,364	92	2,775	44	50,007	44	132,319	43
—	—	—	—	111,527	44	914	24	40,984	52	—	—	41,898	76	153,426	20
5,564	26	10,501	77	725,230	95	2,143	29	256,183	76	4,437	70	262,764	75	998.497	47

	1	2	3		4	
Visby stift:						
Visby högre allmänna läroverk	264	259	100,942	81	190,443	72
Stockholms stad:						
Högre latinläroverket å Norrmalm	824	814	80,574	84	92,255	60
» allmänna läroverket å Södermalm	889	895	53,074	04	105,684	04
» reallläroverket å Norrmalm	740	737	61,594	10	87,284	41
» » å Östermalm	840	828	43,166	86	101,227	89
Jakobs realskola	432	437	32,323	68	42,475	38
Katarina »	541	538	46,995	14	78,484	92
Kungsholms realskola	568	561	22,252	40	52,910	27
Nya elementarskolan	497	492	33,814	60	66,583	85
Direktionen över Stockholms stads undervisningsverk	—	—	660,633	32	2,555,936	20
Säger	5,331	5,302	1,034,428	98	3,182,842	01
Summa	[1] 29,722	[2] 29,493	7,355,138	10	16,899,413	86

Statens folk- och

	1	2	3		4	
Folkskoleseminariet i:						
Stockholm (för lärarinnor)	144	145	14,144	62	210,043	29
Uppsala	239	240	1,480	25	269,152	02
Strängnäs	151	150	4,160	22	192,971	81
Linköping	217	217	3,620	57	248,095	88
Växjö	150	151	9,129	40	180,854	47
Kalmar (för lärarinnor)	132	131	—	—	173,167	46
Lund	227	229	27,186	04	268,900	02
Landskrona (för lärarinnor)	203	202	—	—	225,102	47
Göteborg	220	227	1,997	68	308,293	82
Skara (för lärarinnor)	184	182	11,442	21	219,275	19
Karlstad	234	237	11,007	74	264,199	48
Falun (för lärarinnor)	239	238	15,421	04	265,415	05
Härnösand	118	119	7,616	79	155,411	83
Umeå (för lärarinnor)	183	183	44,324	68	303,159	76
Luleå (för såväl manliga som kvinnliga lärare)	247	248	—	—	354,217	27
Småskoleseminariet i:						
Haparanda	67	67	9,545	52	82,489	29
Murjek	71	71	11,088	20	83,197	47
Hagaström	44	44	434	27	44,478	59
Lycksele	63	63	42.652	68	88,507	82
Summa	3,133	3,144	215,251	91	3,936,931	94

[1] Härav utgör antalet flickor: i vissa högre läroverk 228, i vissa realskolor 78 och i
[2] » » » » » » » » 236, » » » 78 » »

5		6		7		8		9		10		11		12	
—	—	—	—	191,612	21	422	59	99,181	22	170	01	99,773	82	291,386	03
9,958	79	5,536	37	83,050	49	475	84	83,095	74	10,630	79	94,202	37	182,789	23
25	—	1,256	91	102,568	67	260	85	54,629	99	66	66	54,957	50	158,783	08
4,227	11	4,288	27	81,384	04	1,193	60	65,012	60	1,227	11	67,433	81	153,105	62
2,748	61	2,944	29	95,072	17	848	75	45,529	54	2,748	61	49,126	90	147,143	36
—	—	287	80	37,789	20	64	34	36,300	17	357	50	36,722	01	74,799	01
—	—	—	—	46,029	30	8	67	79,442	09	—	—	79,450	76	125,480	06
1,287	05	4,052	32	49,281	78	185	65	21,642	92	1,287	05	23,115	62	76,449	72
66,208	50	71,664	92	63,313	90	367	14	30,964	49	296	—	31,627	63	166,606	45
3,914	20	3,583	98	2,568,143	81	815	59	636,469	46	11,470	88	648,755	93	3,220,483	72
88,369	26	93,614	86	3,126,633	36	4,220	48	1,053,087	—	28,084	60	1,085,392	03	4,305,640	25
240,145	55	274,495	22	16,461,588	15	39,290	28	7,596,670	60	122,652	76	7,758,613	64	24,494,697	01

småskoleseminarier.

5		6		7		8		9		10		11		12	
—	—	—	—	211,337	77	230	11	12,620	03	—	—	12,850	14	224,187	91
—	—	—	—	269,454	31	101	01	1,076	95	—	—	1.177	96	270,632	27
203	53	1,344	15	191,469	81	355	—	3,963	57	203	53	4,522	10	197,335	56
—	—	—	—	247,829	89	522	06	3,364	50	—	—	3,886	56	251,716	45
—	—	—	—	180,766	48	4	81	9,031	31	181	27	9,217	89	189,983	87
3	47	2,592	55	170,578	88	—	—	—	—	—	—	—	—	173,170	93
—	—	—	—	277,234	23	574	42	18,277	41	—	—	18,851	83	296,086	06
—	—	2,767	28	220,814	15	—	—	1,521	04	—	—	1,521	04	225,102	47
2,295	17	4,673	71	301,644	64	—	—	5,406	15	861	67	6,267	82	312,586	17
—	—	2,994	06	213,849	09	285	15	13,589	10	—	—	13,874	25	230,717	40
10,463	67	15,487	67	260,085	60	—	—	9,753	72	343	85	10,097	57	285,670	84
—	—	—	—	263,292	42	294	66	16,149	01	1,100	—	17,543	67	280,836	09
—	—	6,109	85	151.517	12	—	—	5,401	65	—	—	5,401	65	163,028	62
—	—	—	—	242,801	90	350	78	104,331	76	—	—	104,682	54	347,484	44
—	—	574	72	353,274	07	368	48	—	—	—	—	368	48	354,217	27
—	—	—	—	85,744	05	997	25	5,293	51	—	—	6,290	76	92,034	81
3,352	49	1,871	88	84,331	87	8,081	92	—	—	3,352	49	11,434	41	97,638	16
—	—	—	—	43,530	72	1,382	14	—	—	—	—	1,382	14	44,912	86
—	—	—	—	113,949	96	—	—	17,210	04	—	—	17,210	04	131,160	—
16,318	33	38,415	87	3,883,505	96	13,547	79	226,989	75	6,042	81	246,580	35	4,168,502	18

samskolorna 1,545 eller tillsammans 1,851.
» 1,522 » » 1,836.

Tysta skolan å Lidingön.[1]

Debet.

Inkomster:

Uppdebiteras skolans tillgångar den 1 januari 1924	1,632,663: 20	
Åttonde huvudtitelns anslag:		
I. 49. Tysta skolan å Lidingön	20,000: —	
Donations- och gåvomedel	1,000: —	
Intressemedel	16,918: 28	
Inkomster av egendomarna nr 38 Karlavägen och nr 96 Sveavägen	37,557: 28	1,708,138: 71

Balans till år 1925:

Skulder:		
Diverse medel	23,034: 53	
Övriga skulder	659,644: 84	682,679: 37
	Summa	2,390,818: 08

Kredit.

Utgifter:

Avföras skolans skulder den 1 januari 1924	703,906: 37	
Avlöningar	29,184: 78	
Undervisningsmaterial och inventarier	7,765: 71	
Kosthåll, sjukvård m. m.	8,867: 49	
Allmänna omkostnader	29,207: 57	778,931: 92

Balans till år 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	1,672: 78	
Innestående i bank	21,043: 02	
Obligationer	333,835: —	
Fastigheter	1,250,252: 54	
Inventarier	5,082: 82	1,611,886: 16
	Summa	2,390,818: 08

[1] Räkenskapen avser kalenderåret 1924.

Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		1,014,189: 20

Inkomster:

Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Åttonde huvudtiteln:		
I. 50. Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda	126,606: 36	
66. Tryckning av blindskrifter	2,173: 29	
N. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	483: 67	129,263: 32
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		286,442: 88
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		6,751: 76

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Utgiftsrester	18,173: 72	
Diverse medel	1,014,118: 82	1,032,292: 54
	Summa	2,468,939: 70

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		1,007,609: 04

Utgifter:

Åttonde huvudtiteln:		
I. 50. Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda	229,756: 36	
51. Förstärkning av anslaget till institutet och förskolan för blinda å Tomteboda	33,596: 86	
63. Bidrag till avlönande av vikarier för lärare vid blindundervisningsanstalter	382: 24	
64. Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	4,041: 10	
65. Understöd åt blindlärarelever	979: 50	
66. Tryckning av blindskrifter	9,173: 29	
N. 1. Ålderstillägg	10,397: 27	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	9,058: 83	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	37,605: 14	334,990: 59
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		74,730: 81
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		8,154: 29

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	25,775: 99	
Fastigheter	58,000: —	
Inkomstrester	30,475: —	
Obligationer	929,203: 98	1,043,454: 97
	Summa	2,468,939: 70

Lärjungarnas antal uppgick under höstterminen 1924 till 157, därav 96 gossar och 61 flickor, samt under vårterminen 1925 till 142, därav 81 gossar och 61 flickor.

Läroanstalterna för blinda.

	Växjö	Kristinehamn	Uppsala	Summa
	1	2	3	4
Debet.				
Balans den 1 juli 1924:				
Tillgångar	165,889: 68	90,505: 89	— —	256,395: 07
Inkomster:				
Åttonde huvudtitelns anslag:				
I. 52. Förskolan för blinda i Växjö	20,600: —	— —	— —	20,600: —
53. Förstärkning av anslaget till förskolan för blinda i Växjö	7,931: 68	— —	— —	7,931: 68
Hantverksskolan i Kristinehamn för blinda:				
I. 54. Avlöningar	— —	17,300: —	— —	17,300: —
55. Materialier, expenser m. m.	— —	11,000: —	— —	11,000: —
56. Förstärkning av reservationsanslaget till materialier, expenser m. m.	— —	10,500: —	— —	10,500: —
57. Uppehållande av ytterligare en korgmakeriavdelning	— —	11,900: —	— —	11,900: —
58. Fraktbidrag för arbetsmaterialier till blinda hantverkare	— —	5,000: —	— —	5,000: —
I. 62. Hantverksskolan i Uppsala för blinda kvinnor	— —	— —	20,000: —	20,000: —
63. Bidrag till avlönande av vikarier för lärare vid blindundervisningsanstalter	25: 22	— —	— —	25: 22
64. Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	496: 05	— —	— —	496: 05
N. 1. Ålderstillägg	1,800: —	1,800: —	— —	3,600: —
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	2,013: 28	2,455: —	— —	4,468: 28
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	8,053: —	14,164: —	— —	22,217: —
I. 71/1921. Nybyggnad för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda	— —	2,030: 57	— —	2,030: 57
Elevavgifter	13,650: —	— —	— —	13,650: —
Intressemedel	— —	1,148: 69	— —	1,148: 69
Försäljningsmedel	190: 60	127,998: 65	2,430: 78	130,620: 03
Ersättningsmedel	145: 27	— —	— —	145: 27
Bidrag från Anna Wikströms stiftelse	— —	— —	4,095: 32	4,095: 32
Ökat värde å inventarier	1,343: 66	5,440: 86	— —	6,784: 02
Säger	56,248: 76	210,737: 27	26,526: 10	293,512: 13
Summa	222,138: 44	301,242: 66	26,526: 10	549,907: 20

Kredit.

Utgifter:

	1	2	3	4
Avlöningar	30,209: 50	49,153: 21	11,365: —	90,727: 71
Utackorderingsbidrag till behövande elever	— —	7,435: 50	— —	7,435: 50
Kosthåll, beklädnad, sjukvård m. m.	12,417: 06	7,785: —	7,947: 29	28,149: 35
Undervisnings- och arbetsmaterialier samt inventarier	1,730: 11	127,671: 80	1,871: 09	131,273: —
Bidrag till fria frakter för arbetsmaterialier för blinda	— —	5,581: 56	— —	5,581: 56
Förvaltningsbidrag till diakonissanstalten i Stockholm	— —	— —	1,000: —	1,000: —
Allmänna omkostnader	10,548: 48	10,730: 08	4,342: 72	25,621: 23
Säger	54,905: 10	208,357: 15	26,526: 10	289,788: 35

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:				
Kassabehållning	— —	38: 07	— —	38: 07
Innestående i bank	— —	28,148: 69	— —	28,148: 69
Förskott	— —	4,853: 91	— —	4,853: 91
Fastigheter	150,000: —	— —	— —	150,000: —
Inventarier m. m.	17,233: 84	59,844: 84	— —	77,078: 18
Säger	167,233: 34	92,885: 51	— —	260,118: 85
Summa	222,138: 44	301,242: 66	26,526: 10	549,907: 20

Antalet elever under arbetsåret 1924—1925 utgjorde:

vid förskolan för blinda i Växjö:
under höstterminen 1924 35
» vårterminen 1925 35

vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda:
under höstterminen 1924 66
» vårterminen 1925 65

vid hantverksskolan i Uppsala för blinda kvinnor:
under höstterminen 1924 16
» vårterminen 1925 ..... 16.

Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		11,359: 24

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte:		
I. 59. Anstalten	80,950: —	
60. Extra ordinarie lärarpersonal och vaktmästare	14,881: 72	
I. 63. Bidrag till avlönande av vikarier för lärare vid blindundervisningsanstalter	262: 50	
64. Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	4,415: 70	
N. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	5,962: 25	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	25,155: —	
Donations- och gåvomedel m. m.	39,545: 33	
Elevavgifter m. m.	71,469: 96	242,642: 46
	Summa	254,001: 70

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	93,095: 28	
Kosthåll, beklädnad, sjukvård m. m.	65,707: 31	
Undervisnings- och arbetsmaterialier samt inventarier	4,614: 50	
Allmänna omkostnader	37,463: 20	200,880: 29

Leverering:

Till länsstyrelsen i Malmöhus län		5,191: 53

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	27,863: 36	
Förskott	4,066: 52	
Obligationer	15,000: —	
Utlånta medel	1,000: —	47,929: 88
	Summa	254,001: 70

Antalet skyddslingar utgjorde vid arbetsårets början 166, fördelade på följande sätt:
53 i skolan,
49 i arbetshemmet,
64 i asylen.

Vid arbetsårets slut utgjorde antalet skyddslingar 174, fördelade sålunda:
43 i skolan,
55 i arbetshemmet,
76 i asylen.

Tekniska under-

	Örebro		Malmö	
	1		2	
Debet.				
Balans den 1 juli 1924:				
Tillgångar	96,125	92	25,907	81
Inkomster:				
Uppdebiteras diverse fonders tillgångar	—	—	82,343	71
Åttonde huvudtitelns anslag:				
J. 1. Tekniska läroverk	123,727	15	106,749	49
2. Fjärde parallellavdelning vid tekniska gymnasiet i Örebro	24,000	—	—	—
3. Parallellavdelningar vid tekniska fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna	—	—	—	—
4. Ytterligare medel till expenser, bränsle m. m. för tekniska läroverk	1,500	—	3,000	—
Tekniska skolan i Stockholm:				
J. 10—12, anslag enligt riksstaten	—	—	—	—
J. 15. Vävskolan i Borås	—	—	—	—
16. Dyrtidstillägg vid tekniska skolan i Stockholm, bergsskolorna i Filipstad och Falun samt vävskolan i Borås	—	—	—	—
N. 1. Ålderstillägg	4,450	—	5,400	—
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	12,976	59	8,613	—
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	—	—	878	33
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	53,180	—	37,299	—
10. Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter	—	—	—	—
Stockholms stads anslag	—	—	—	—
Älvsborgs läns landstings bidrag	—	—	—	—
Donations- och gåvomedel	4,571	61	100	—
Inträdes- och terminsavgifter	7,646	—	3,140	—
Intressemedel m. m.	4,431	04	3,987	10
Försäljningsmedel	1,199	80	20	50
Hyresmedel	—	—	—	—
Ersättnings- m. fl. medel	409	10	2,563	57
Säger för inkomster	238,090	79	254,094	70
Balans den 30 juni 1925:				
Skulder:				
I allmänhet	—	—	—	—
Summa	334,216	71	280,002	01

visningsanstalter.

Tekniska undervisningsanstalterna												Summa	
Västerås		Norrköping		Borås		Härnösand		Eskilstuna		Stockholm			
8		4		5		6		7		8		9	
15,017	80	118,633	98	401,029	06	31,195	50	51,119	65	751,081	78	1,490,111	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82,343	71
38,936	—	48,133	84	48,125	—	61,864	81	34,048	72	—	—	461,584	51
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	10,900	—	—	—	10,900	—
—	—	2,100	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	8,600	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	133,975	—	133,975	—
—	—	—	—	9,850	—	—	—	—	—	—	—	9,850	—
—	—	—	—	2,427	—	—	—	—	—	27,942	50	30,369	50
—	—	—	—	3,300	—	3,600	—	—	—	—	—	16,750	—
2,810	18	3,593	52	3,641	26	4,442	05	1,200	—	—	—	37,276	60
—	—	—	—	—	—	633	34	—	—	—	—	1,511	67
674	—	14,604	—	15.042	—	20,398	—	12,634	—	—	—	153,831	—
11,196	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11,196	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66,987	—	66,987	—
—	—	—	—	9,177	—	—	—	—	—	—	—	9,177	—
—	—	950	—	—	—	180	14	—	—	—	—	5,801	75
595	—	1,615	—	2,460	—	1,372	50	—	—	27,400	—	44,228	50
256	52	5,205	86	7,990	60	306	06	2,787	71	55,046	74	80,011	13
—	—	—	—	1,567	74	30	—	—	—	452	67	3,270	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—	3,000	—
22	97	2,699	52	2,483	97	990	88	—	—	—	—	9,170	01
54,490	67	78,900	74	106,064	57	93,817	78	63,570	43	314,803	91	1,203,833	59
—	—	392	93	2,634	59	—	—	1,750	—	238	63	5,016	15
69,508	47	197,927	65	509,728	22	125,013	28	116,440	08	1,066,124	32	2,698,960	74

	1		2	
Kredit.				
Balans den 1 juli 1924:				
Skulder	847	94	—	—
Utgifter:				
Avlöningar	195,778	74	138,096	49
Stipendier, premier, livräntor m. m.	7,970	83	5,346	65
Bibliotek, samlingar, undervisningsmateriel och inventarier	2,792	32	9,378	34
Laborationer	9,628	89	3,021	57
Verkstaden	—	—	—	—
Expenser för vävskolan i Borås	—	—	—	—
Obligationsköp	—	—	—	—
Allmänna omkostnader m. m.	16,930	—	15,667	52
Säger för utgifter	233,100	78	171,510	57
Leverering:				
Till statskontoret samt länsstyrelserna i Örebro, Malmöhus, Östergötlands och Västernorrlands län	211	60	43	33
Balans den 30 juni 1925:				
Tillgångar:				
Kassabehållning	1,001	40	23	89
Innestående i bank	61,554	99	64,704	22
Fastigheter	—	—	—	—
Inventarier	—	—	—	—
Obligationer	37,500	—	18,720	—
Utlånta medel	—	—	—	—
Aktier	—	—	25,000	—
Fordringar	—	—	—	—
Säger för tillgångar	100,056	39	108,448	11
Summa	334,216	71	280,002	01

Antalet lärjungar under läsåret 1924—1925 utgjorde:

vid tekniska gymnasiet i Örebro:
under höstterminen 1924 272
» vårterminen 1925 264
vid tekniska läroverket i Malmö:
under höstterminen 1924 101
» vårterminen 1925 101
vid elektrotekniska fackskolan i Västerås:
under höstterminen 1924 16
» vårterminen 1925 15
vid tekniska elementarskolan i Norrköping:
under höstterminen 1924 70
» vårterminen 1925 65
vid tekniska elementarskolan i Borås:
under höstterminen 1924 53
» vårterminen 1925 53

3		4		5		6		7		8		9	
—	—	—	—	3,014	03	—	—	2,450	—	4,438	63	10,750	60
42,666	18	57,868	20	61,156	26	76,530	93	46,772	72	208,339	16	827,208	68
126	10	4,053	89	4,107	20	678	50	2,402	97	38,775	—	63,461	14
6,354	45	7,304	54	1,948	87	1,199	08	13,747	81	12,698	90	55,423	81
—	—	1,246	56	1,067	05	2,125	56	—	—	569	53	17,659	16
—	—	957	52	1,413	41	—	—	—	—	—	—	2,370	93
—	—	—	—	25,449	74	—	—	—	—	—	—	25,449	74
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,901	61	15,901	61
5,023	33	6,158	73	8,298	91	8,225	32	—	—	38,439	37	98,743	18
54,170	06	77,589	44	103,441	44	88,759	89	62,923	—	314,723	57	1,106.218	25.
—	—	125	61	—	—	670	86	—	—	—	56	1,051	96.
—	—	—	—	—	—	420	08	—	—	109	48	1,554	85
15,338	41	12,112	16	46,957	61	34,162	95	26,318	08	28,496	08	289,644	50
—	—	—	—	138,900	—	—	—	—	—	—	—	138,900	—
—	—	13,404	14	93,700	—	—	—	—	—	—	—	107,104	14
—	—	94,696	30	43,000	—	1,000	—	—	—	539,662	—	734,578	30
—	—	—	—	78,500	—	—	—	24,749	—	113,980	—	217,229	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19,000	—	44,000	—
—	—	—	—	2,215	14	—	—	—	—	45,714	—	47,929	14
15,338	41	120,212	60	403,272	75	35,583	03	51,067	08	746,961	56	1,580,939	93
69,508	47	197,927	65	509,728	22	125,013	28	116,440	08	1,066.124	32	2,698.960	74

vid tekniska läroverket i Härnösand:
under höstterminen 1924 49
» vårterminen 1925 48
vid tekniska fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna:
under höstterminen 1924 95
» vårterminen 1925 90
vid tekniska skolan i Stockholm:
under höstterminen 1924 992
» vårterminen 1925 1,076
vid vävskolan i Borås:
under höstterminen 1924 34
» vårterminen 1925 38

Statens biografbyrå.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		18,953: 41

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
K. 10. Statens biografbyrå, reservationsanslag, att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder	6,145: 85	
Granskningsavgifter	134,974: 50	141,120: 35
	Summa	160,073: 76

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	52,434: 79	
Hyra	6,000: —	
Allmänna omkostnader	4,928: 48	63,363: 27

Leverering:

Till statskontoret		78,233: 01

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	812: 54	
Innestående i bank	4,163: 68	
Inventarier	13,501: 26	18,477: 48
	Summa	160,073: 76

Gymnastiska centralinstitutet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		94,682: 96

Inkomster:

Åttonde huvudtitelns anslag:		
H. 6. Allmänna läroverken	1,200: —	
L. 1. Gymnastiska centralinstitutet	72,700: —	
2. Extra personal vid gymnastiska centralinstitutet m. m.	4,010: —	
3. Litteratur och bokbindning för gymnastiska centralinstitutets bibliotek	600: —	
N. 1. Ålderstillägg	2,800: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	8,300: —	
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	600: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	24,000: —	
I. 19/1922. Särskilda fortbildningskurser i gymnastik	9,432: 28	
Ersättningsmedel m. m.	12,177: 98	
Intressemedel	3,309: 26	139,129: 52

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		9,393: 13
	Summa	243,205: 61

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		6,649: 97

Utgifter:

Avlöningar m. m.	108,227: 02	
Stipendier	4,600: —	
Ved, ljus, material och samlingar	11,797: 06	
Diverse	12,271: 87	136,895: 95

Leverering:

Till statskontoret		5,288: 06

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	4,306: 52	
Innestående i bank	7,991: 99	
Förskott	9,393: 13	
Obligationer	72,679: 99	94,371: 63
	Summa	243,205: 61

Antalet elever undervisningsåret 1924—1925 utgjorde 144, därav 84 manliga och 60 kvinnliga. Därjämte har undervisning åtnjutits av skolungdom till ett antal av 1.171. Antalet med sjukgymnastik behandlade patienter uppgick till 1,205 därav 525 manliga, av vilka 32 voro betalande, samt 680 kvinnliga. Antalet patienter vid sommarpolikliniken uppgick till 360, därav 197 manliga och 163 kvinnliga.

Aug. Abrahamsons stiftelse.

A. För tiden 1 januari—30 juni 1924.

Debet.

Balans från år 1923:

Tillgångar		740,512: 09

Inkomster:

Intressemedel	17,367: 33	
Hyresmedel m. m.	9,511: 87	
Undervisnings- och inskrivningsavgifter	3,050: —	
Inkomster av hushållet	7,808: 50	
Dito av skogsdriften	9,331: 84	
Försäljningsmedel	5,107: 86	
Ersättningsmedel	2,500: —	54,677: 40

Balans den 30 juni 1924:

Skulder:		
Utgiftsrester	30,075: 20	
Övriga skulder	422,090: 40	452,165: 60
	Summa	1,247,355: 09

Kredit.

Balans från år 1923:

Skulder		463,323: 12

Utgifter:

Avlöningar	11,540: 98	
Omkostnader för undervisningen	5,608: 20	
Dito för lantbruk, trädgård och park m. m.	5,417: 99	
Underhåll, reparationer och nybyggnader	7,409: 55	
Understöd och pensioner m. m.	1,556: 20	
Skatter m. m.	794: 42	32,327: 34

Balans den 30 juni 1924:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,222: 79	
Innestående i bank	10,685: 92	
Fastigheter	180,100: —	
Inventarier m. m.	165,828: 99	
Aktier	10: —	
Fordringar	7,380: 89	
Under statskontorets förvaltning	385,476: 04	751,704: 63
	Summa	1,247,355: 09

B. För tiden 1 juli 1924—30 juni 1925.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		751,704: 63

Inkomster:

Intressemedel	17,344: 44	
Hyresmedel m. m.	14,584: 11	
Undervisnings- och inskrivningsavgifter	6,514: 58	
Inkomster av hushållet	5,625: 38	
Dito av skogsdriften	8,438: 64	
Försäljningsmedel	12,421: 70	
Ersättningsmedel	6,000: —	70,928: 85

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Utgiftsrester	24,935: 74	
Övriga skulder	425,588: 17	450,523: 91
	Summa	1,273,157: 39

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		452,165: 60

Utgifter:

Avlöningar	29,335: 50	
Omkostnader för undervisningen	13,908: 75	
Dito för lantbruk, trädgård och park	10,456: 15	
Underhåll, reparationer och nybyggnader	16,562: 08	
Understöd och pensioner m. m.	1,860: 16	
Skatter m. m.	4,068: 26	76,190: 90

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,846: 88	
Innestående i bank	4,369: 76	
Fastigheter	180,100: —	
Inventarier m. m.	166,973: 67	
Aktier	10: —	
Fordringar	5,946: 36	
Under statskontorets förvaltning	384,554: 22	744,800: 89
	Summa	1,273,157: 39

NIONDE HUVUDTITELN.

Jordbruksdepartementet.

	Debet		Kredit				Summa	
	Leverering från statskontoret		Utgifter		Leverering till statskontoret			
Sjunde huvudtiteln:								
D. 22. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	1,896	—	1,896	—	—	—	1,896	—
Nionde huvudtiteln:								
A. 1. Departementschefen	24,000	—	24,000	—	—	—	24,000	—
2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli	160,427	31	160,427	31	—	—	160,427	31
3. Egnahemsavdelning inom departementet	24,353	65	24,353	65	—	—	24,353	65
O. 3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	33,480	55	33,352	47	128	08	33,480	55
4. Tryckningskostnader	8,945	92	8,945	92	—	—	8,945	92
6. Extra utgifter	4,199	—	4,199	—	—	—	4,199	—
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	36,373	—	36,373	—	—	—	36,373	—
Summa	293,675	43	293,547	35	128	08	293,675	43

Lantbruks-

	D e-			
	Tillgångar den 1/7 1924		Uppbörd	
	1		2	
Åttonde huvudtiteln:				
K. 10. Statens biografbyrå	—	—	—	—
Nionde huvudtiteln:				
B. 1. Lantbruksstyrelsen	—	—	344	25
2. Lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater	—	—	—	—
3. Tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater	—	—	—	—
4. Assistenter hos lantbruksingenjörer	—	—	—	—
5. Statskonsulenter	—	—	—	—
6. Stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning m. m.	—	—	—	—
D. 16. Lägre mejeriskolor för kvinnor	—	—	—	—
19. Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter	15,403	—	594	76
28. Trädgårdskurs i Norrland	—	—	—	—
F. 1. Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln	53,288	97	24,100	42
4. Förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen	—	—	11	95
5. Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.	—	—	8	75
6. Befrämjande i allmänhet av svinaveln	4,078	18	3,676	—
H. 3. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar	—	—	1,760	—
4. Höjande av det mindre jordbruket	546	82	—	—
5. Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m.	—	—	—	—
9. Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp	—	—	5,990	83
27. Lantbrukskonsulenter i London och Riga	—	—	—	—
28. Smörprovningar m. m.	—	—	—	—
J. 1. Statens lokala fiskeriadministration	—	—	—	—
3. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	—	—	150	—
9. Fartyget Eystrasalt	1,738	57	6	77
K. 24. Belöningar för rovdjurs dödande	—	—	—	—
O. 1. Ålderstillägg	—	—	—	—
3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	—	—	—	—
4. Tryckningskostnader	—	—	392	35
6. Extra utgifter	—	—	4,406	97
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	—	—	—	—
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	—	—
D. 20/1923—1924. Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel	—	—	—	—
31/1923—1924. Kurser i trädgårdsskötsel	—	—	—	—
H. 7/1923—1924. Utbildningskurser för vandringsrättare	—	—	—	—
5/1/1—30/6 1923. Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän	—	—	—	—
17/1/1—30/6 1923. Lantbrukskonsulenter i London och Berlin	640	—	—	—
D. 20/1922. Utbildningskurser för kontrollassistenter	—	—	—	—
21/1922. Utbildningskurser för ladugårdsförmän m. fl.	—	—	—	—
22/1922. Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna	—	—	—	—

[1] Häri ingår ett belopp av 1,500 kronor, utgörande bidrag till Ultuna egendom för anord-

styrelsen.

bet				Kredit				
Leverering från statskontoret	Skulder den 30/6 1925	Skulder den 1/7 1924	Utgifter	Leverering till statskontoret	Tillgångar den 30/6 1925	Summa
3	4	5	6	7	8	9
5,331 12	— —	— —	5,331 12	— —	— —	5,331 12
206,342 81	— —	— —	204,114 75	2,572 31	— —	206,687 06
20,141 94	— —	— —	20,141 94	— —	— —	20,141 94
1,272 —	— —	— —	1,272 —	— —	— —	1,272 —
36,000 —	— —	— —	35,947 48	52 52	— —	36,000 —
28,200 —	— —	— —	28,185 —	15 —	— —	28,200 —
2,500 —	— —	— —	2,500 —	— —	— —	2,500 —
27,115 50	— —	— —	27,115 50	— —	— —	27,115 50
137,332 24	— —	— —	145,507 50	— —	7,822 50	153,330 —
2,163 10	— —	— —	2,163 10	— —	— —	2,163 10
4,000 —	— —	— —	19,486 75	— —	61,902 64	81,389 39
112,622 —	— —	— —	112,633 95	— —	— —	112,633 95
10,000 —	— —	— —	7,988 94	2,019 81	— —	10,008 75
— —	— —	— —	2,397 45	— —	5,356 73	7,754 18
10,993 80	— —	— —	12,753 80	— —	— —	12,753 80
— —	— —	— —	— —	— —	546 82	546 82
8,575 81	— —	— —	8,575 81	— —	— —	8,575 81
36,000 —	— —	— —	41,990 83	— —	— —	41,990 83
30,750 —	— —	— —	30,483 06	266 94	— —	30,750 —
429 85	— —	— —	429 85	— —	— —	429 85
21,792 —	— —	— —	21,682 87	109 13	— —	21,792 —
19,258 65	— —	— —	18,403 39	1,005 26	— —	19,408 65
14,500 —	— —	— —	14,638 77	— —	1,606 57	16,245 34
13,000 —	— —	— —	10,973 05	2,026 95	— —	13,000 —
3,500 —	— —	— —	3,500 —	— —	— —	3,500 —
21,460 —	— —	— —	19,226 36	2,233 64	— —	21,460 —
8,745 25	— —	— —	8,513 33	624 27	— —	9,137 60
8,446 30	— —	— —	12,789 16	64 11	— —	12,853 27
16,000 —	— —	— —	15,928 32	71 68	— —	16,000 —
92,000 —	— —	— —	90,353 —	1,647 —	— —	92,000 —
2,608 25	— —	— —	2,608 25	— —	— —	2,608 25
5,435 29	— —	— —	5,435 29	— —	— —	5,435 29
3,130 96	— —	— —	3,130 96	— —	— —	3,130 96
3,839 80	— —	— —	3,839 80	— —	— —	3,839 80
— —	— —	— —	640 —	— —	— —	640 —
11,320 —	— —	— —	11,320 —	— —	— —	11,320 —
21,750 —	— —	— —	[1] 21,750 —	— —	— —	21,750 —
5,000 —	— —	— —	5,000 —	— —	— —	5,000 —

nande vid lantbruksskolan därstädes av ladugårdsskötarkurs.

	1		2	
D. 35/1922. Avelscentra för nötboskap	—	—	—	—
41/1922. Fåravelns befrämjande	6,315	04	2,926	68
T. A. 11/1919. Mätningsinstrument åt täckdikningsförmän m. fl.	—	—	2,099	40
Nionde huvudtitelns allmänna besparingsfond	1,205	68	1,390	95
Förskott:				
Vissa arbeten vid Alträsks kolonisationsområde	602	46	2,585	93
Särskilda av statskontoret förvaltade medel:				
Laxodlingsförsök i Norrland	—	—	—	—
Fiskodlingsanstalten vid Kälarne	—	—	1,365	—
Ersättning för skada å fisket i Öresjön och Tolken	—	—	—	—
För byggande i kungsådran i Indalsälven (= fiskodlingsanstalten vid Kvarnbäcken)	3,041	08	2,000	—
För byggande i kungsådran i Gullspångsälven (= fiskeritillsyn i älven)	—	—	—	—
För byggande i kungsådran i Dalälven (= fiskodlingsanstalten vid Älvkarleby)	—	—	1,500	—
Särskilda medel för byggande i kungsådran i Dalälven vid Forshuvudforsen	13,500	—	1,500	—
Särskilda medel för byggande i kungsådran i Motala ström vid Duvedals kvarn	—	—	—	—
Särskilda medel för byggande i kungsådran i Gavleån vid Strömdalen	—	—	1,151	83
Särskilda medel för byggande i kungsådran i Klarälven vid Krakerudsforsen	—	—	1,702	—
Särskilda medel för flottning i sjön Hovran	1,800	—	—	—
Lantbruksstyrelsens egna förskott:				
Till sälbelöningar	—	—	14,898	—
» andra ändamål	—	—	73,707	08
Summa	102,159	80	148,269	42

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:

Innestående i bank	71,391: 70	
Förskott	34,290: 21	105,681: 91

3		4		5		6		7		8		9	
15,955	32	759	85	—	—	16,715	17	—	—	—	—	16,715	17
—	—	—	—	—	—	2,093	50	—	—	7,148	22	9.241	72
—	—	—	—	—	—	18	40	2,081	—	—	—	2,099	40
—	—	—	—	—	—	2,532	04	—	—	64	59	2,596	63
—	—	—	—	—	—	2,898	21	—	—	290	18	3.188	39
—	—	1,350	01	—	—	1,350	01	—	—	—	—	1,350	01
5,890	49	6,476	19	5,890	49	7,841	19	—	—	—	—	13.731	68
121	08	—	—	—	—	121	08	—	—	—	—	121	08
—	—	—	—	—	—	1,859	—	—	—	3,182	08	5,041	08
225	—	—	—	—	—	225	—	—	—	—	—	225	—
20	10	—	—	—	—	1,520	10	—	—	—	—	1,520	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.000	—	15.000	—
—	—	3,069	44	—	—	3,069	44	—	—	—	—	3.069	44
—	—	—	—	—	—	189	75	—	—	961	58	1,151	33
—	—	—	—	—	—	1,702	—	—	—	—	—	1,702	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,800	—	1.800	—
—	—	21,444	25	19,636	25	16,706	—	—	—	—	—	36,342	25
—	—	1,190	47	1,562	40	73,335	15	—	—	—	—	74,897	55
973,768	66	34,290	21	27,089	14	1,110,927	42	14.789	62	[1] 105.681	91	1.258.488	09

Lantbruksakademien.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		882,566: 60

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
C. 1. Lantbruksakademiens sekreterare	5,600: —	
2. Lantbruks- och fiskerimuseum	8,000: —	
3. Lantbruksakademiens tidskrift m. m.	4,000: —	
4. Lantbruksakademiens bibliotek	4,000: —	
D. 22. Lantbruksakademiens trädgårdsskola	8,000: —	
O. 1. Ålderstillägg	300: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	1,000: —	
8. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	900: —	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	2,901: —	
Stockholms stads brandförsäkringsverk	83: 25	
Hyresmedel	17,713: —	
Intressemedel	41,083: 70	
Diverse medel	950: 30	94,531: 25

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel		752,080: 11
	Summa	1,729,177: 96

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		714,244: 21

Utgifter:

Avlöningar	25,651: 66	
Utredningsarbete	4,889: 10	
Inventarier, expenser m. m.	10,086: 82	
Akademiens hus	12,923: 66	
» museum	8,741: 45	
» bibliotek	4,849: 71	
» tidskrift	9,985: 67	
Experimentalfältets trädgårdsavdelning	8,000: —	
Avsättning till donationsfonden	6,500: —	
» » kapitalfonden	1,000: —	92,628: 07

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	18,275: 31	
Fastigheter	157,962: 90	
Förråd	680: —	
Obligationer	526,595: 62	
Utlånta medel	194,000: —	
Förskott	3,517: 80	
Övriga fordringar	21,274: 05	922,305: 68
	Summa	1,729,177: 96

Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		204,456: 04

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:			
C. 5.	Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet	250,206: 90	
H. 3.	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar	2,000: —	
23.	Ogräsens bekämpande	4,000: —	
24.	Rönnbärsmalens bekämpande	9,500: —	
O. 1.	Ålderstillägg	6,900: —	
6.	Extra utgifter	1,700: —	
7.	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	23,552: 45	
8.	Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	7,320: —	
9.	Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	1,500: —	
10.	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	64,794: 42	
F. 6/1923—1924.	Avkastningsbedömning rörande avelssvin	15,500: —	
Inkomster från experimentalfältet		18,665: 81	
Försäljningsmedel för baljväxtkulturer		5,478: 89	
Avgifter för potatisinspektionen		563: 22	
Avgifter för betningsförsök		930: —	
a de medel		80,443: 34	493,055: 03
		Summa	697,511: 07

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		217: 42

Utgifter:

Avlöningar	213,156: 55	
Jordbruksavdelningen	38,850: 59	
Kemiska avdelningen	12,009: 17	
Husdjursavdelningen	24,971: 68	
Mejeriavdelningen	12,516: 34	
Botaniska avdelningen	12,000: —	
Entomologiska avdelningen	11,307: 99	
Bakteriologiska avdelningen	6,025: 90	
Allmänna avdelningen	41,884: 19	
Avkastningsbedömning rörande avelssvin	14,500: —	
Ogräsens bekämpande	4,000: —	
Rönnbärsmalens bekämpande	8,267: 25	
Betflugans bekämpande	449: 25	
Tryckning av visst arbete	1,100: —	
Kurs i jordartsbedömning	2,000: —	
Särskild försöksverksamhet	74,156: 05	
Tillverkning av baljväxtkulturer	5,798: 07	
Utgifter för potatisinspektionen	424: 13	
Utgifter för betningsförsök	930: —	484,346: 91

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank		212,946: 74
	Summa	697,511: 07

Lantbruksinstitutet vid Ultuna.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		202,836: 45

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
D. 1. Lantbruksinstitutet vid Ultuna	97,200: —	
2. Diverse behov vid lantbruksinstitutet vid Ultuna	12,000: —	
O. 1. Ålderstillägg	5,275: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	8,000: —	
9. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	1,240: —	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	29,904: 82	
Elevavgifter	7,729: 17	
Ökat värde å inventarier m. m.	1,206: —	162,554: 99

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		53,543: 75
	Summa	418,935: 19

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		50,187: 54

Utgifter:

Avlöningar	106,355: 82	
Frielever	4,855: 50	
Undervisningsmateriel m. m.	12,395: 68	
Underhåll av byggnader och inventarier m. m.	41,568: 62	
Stallet	3,447: 10	
Diverse expenser	15,733: 02	184,355: 74

Leverering:

Till statskontoret		7,583: 33

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	50,500: —	
Inventarier	113,539: —	
Förråd	5,941: 84	
Fordringar	6,827: 74	176,808: 58
	Summa	418,935: 19

Ultuna egendom jämte lantbruksskolan vid Ultuna.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		450,948: 33

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
D. 14. Lantbruksskolan vid Ultuna	6,850: —	
O. 10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	6,369: —	
D. 21/1922. Utbildningskurser för ladugårdsförmän m. fl.	1.500: —	
Elevavgifter	2,800: —	
Jordbruket	32,775: 38	
Kreatursskötseln	118.565: 03	
Arrenden	4,505: 08	
Skogsprodukter	9,037: 82	
Kör- och arbetsförtjänster	4,042: 85	186.445: 16

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:	
I allmänhet	38,497: 13
Summa	675.890: 62

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		193,463: 21

Utgifter:

Avlöningar och understöd	60.467: 19	
Kost för lärlingar samt diverse utgifter för lantbruks- och ladugårdsskötareskolan	17.303: —	
Foder, utsäde, gödselmedel	42,755: 48	
Kreatur m. m.	25,430: 78	
Bränsle, lyse m. m.	6,692: 94	
Underhåll av byggnader och inventarier	20,992: 08	
Skatter och diverse expenser	12,521: 08	
Avskrivningar	54,511: 77	240,674: 32

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,692: 56	
Innestående i bank	44,855: 56	
Inventarier och förråd	175,838: 23	
Fordringar	6.512: 77	
Byggnader	11,853: 97	241,753: 09
Summa		675,890: 62

Lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar			1,246,959: 02

Inkomster:

För institutet:			
Nionde huvudtiteln:			
D. 3. Lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	112,850: —		
4. Diverse behov vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	6,000: —		
O. 1. Ålderstillägg	5,300: —		
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	16,274: 37		
9. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	480: —		
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	43,034: —		
Elevavgifter	85,895: —		
Hyres- och ersättningsmedel	3,840: 40	273,673: 77	
För hovbeslagsskolan:			
Nionde huvudtiteln:			
D. 17. Hovbeslagsskolan vid Alnarp	4,500: —		
18. Förstärkning av anslaget till hovbeslagsskolan vid Alnarp	1,200: —		
Elevavgifter	7,000: —	12,700: —	
För mejeriet:			
Nionde huvudtiteln:			
D. 3. Lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	5,000: —		
Försålda produkter m. m.	269,212: 14	274,212: 14	560,585: 91

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel	28,233: 07	
Övriga skulder	46,649: 81	74,882: 88
	Summa	1,882,427: 81

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		92,990: 50

Utgifter:

För institutet:		
Avlöningar m. m.	145,908: 84	
Laboratorier och avdelningar	6,294: 71	
Uppvärmning, belysning och renhållning	10,560: 76	
Underhåll av byggnader, inventarier m. m.	27,660: 94	
Elevers kosthåll	64,903: —	
Diverse expenser	7,727: 05	263,055: 30

För hovbeslagsskolan:			
Avlöningar	3,950: —		
Kosthåll	5,919: 50		
Underhåll av byggnader och inventarier	1,880: 97		
Diverse expenser	715: 88	12,466: 35	
För mejeriet:			
Avlöningar	9,760: 66		
Bränsle och belysning	8,472: 97		
Underhåll av byggnader och inventarier	6,866: 96		
Förbrukningsartiklar och diverse expenser	12,104: 43		
Inköp av mjölk och smör	232,741: 48	269,946: 50	
Avskrivningar		5,850: 27	551,318: 42

Leverering:

Till statskontoret:		
Elevavgifter	11,582: 27	
Överskott å byggnadsanslag	18,914: 79	30,497: 06

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,715: 09	
Innestående i bank	27,000: —	
Fastigheter	1,001,608: 27	
Inventarier och förråd	153,953: 20	
Fordringar	22,345: 27	1,207,621: 83
	Summa	1,882,427: 81

Antalet elever har under läsåret 1924—1925 utgjort:

Vid agronomkursen	57
» konsulentkursen	3
» mejeriskolan	25
» hovbeslagsskolan	28
» lantbruksskolan	14
» trädgårdsskolan	22.

Alnarps egendom.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		709,820: 69

Inkomster:

Jordbruket	160,320: 67	
Kreatursskötseln	143,047: 07	
Arrendemedel	3,880: —	
Lärlingsavgifter	18,225: —	
Från institutet för utfodring, dagsverken och körslor	2,575: 82	328,048: 56

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel	6,000: —	
Övriga skulder	6,961: 05	12,961: 05
	Summa	1,050,830: 30

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		10,444: 12

Utgifter:

Avlöningar och understöd	97,037: 17	
Kost för lärlingar	34,589: 25	
Foder, utsäde, gödselmedel m. m.	72,971: 32	
Mjölk och vassle	19,312: 89	
Bränsle och förbrukningsartiklar m. m.	22,857: 09	
Underhåll av byggnader och inventarier	38,879: 84	
Skatter och diverse expenser	24,640: 64	
Avskrivningar	4,038: 55	314,326: 76

Leverering:

Till statskontoret		18,887: 20

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	514: 57	
Innestående i bank	23,000: —	
Fastigheter	408,241: —	
Inventarier och förråd	227,365: 54	
Fordringar	48,051: 11	707,172: 22
	Summa	1,050,830: 30

Alnarps trädgårdar.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		228,556: 18

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
D. 23. Trädgårdsskolan vid Alnarp	8,000: —	
24. Försöksverksamhet med köksväxter vid Alnarps trädgårdar	11,500: —	
O. 6. Extra utgifter	2,000: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	6,393: 32	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	14,745: —	
Försäljningsmedel för trädgårdsprodukter m. m.	133,927: 37	
För underhåll av parken	1,200: —	
Bidrag till fruktodlingsförsök	2,359: 36	180,125: 05

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel	2,000: —	
Övriga skulder	11,147: 16	13,147: 16
	Summa	421,828: 39

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		19,822: 53

Utgifter:

Avlöningar	45,769: 99	
Kost för elever	15,921: 75	
Extra arbeten, körslor m. m.	31,596: 49	
Växter och frö	19,711: 01	
Underhåll av byggnader och inventarier	9,243: —	
Bränsle, förbrukningsartiklar och diverse expenser	27,427: 57	
Försöksverksamheten	21,811: 87	171,481: 68

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	1,233: 67	
Fastigheter	164,000: —	
Inventarier och förråd	51,101: —	
Fordringar	14,189: 51	230,524: 18
	Summa	421,828: 39

Övriga läroverk för lantbruket.

	IX. C. 6. Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor		IX. D. 7. Understöd åt lantmannaskolor		IX. D. 8. Ökat understöd åt lantmannaskolor		IX. D. 12. Ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor		IX. D. 13. Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor		Summa	
Lantmannaskolor:												
Tierp i Uppsala län	—	—	6,301	—	—	—	250	—	1.151	—	7.702	—
Åsa i Södermanlands län	—	—	6,301	—	700	—	2,000	—	1,289	—	10,290	—
Strängnäs i dito	—	—	6,301	—	700	—	1,000	—	1,550	—	9,551	—
Lunnevad i Östergötlands län	—	—	6,301	—	700	—	1,583	33	1,416	—	10,000	33
Hamra i dito	—	—	7,801	—	700	—	1,250	—	1,051	—	10,802	—
Tenhult i Jönköpings län	—	—	6,301	—	700	—	500	—	928	—	8,429	—
Stora Segerstad i dito	—	—	6,301	—	700	—	500	—	1,091	—	8,592	—
Grimslöv i Kronobergs län	—	—	6,301	—	—	—	2,000	—	1,466	—	9,767	—
Markaryd i dito	—	—	6,301	—	700	—	2,000	—	1,289	—	10,290	—
Högalid i Kalmar län	—	—	6,301	—	489	95	1,500	—	1,402	50	9,693	45
Gamleby i dito	—	—	6,255	50	700	—	—	—	1,204	—	8,159	50
Högsby i dito	—	—	6,524	90	700	—	750	—	1,249	—	9,223	90
Hemse i Gotlands län	—	—	5,801	—	650	—	1.500	—	1,637	—	9.588	—
Bräkne-Hoby i Blekinge län	—	—	5,801	—	—	—	3,000	—	1,238	—	10.039	—
Önnestad i Kristianstads län	—	—	13,778	—	1,431	22	1,750	—	2,180	—	19,139	22
Hammenhög i dito	—	—	13,827	—	1,350	—	1,750	—	2.388	—	19,315	—
Tommelilla i dito	—	—	6,301	—	700	—	250	—	736	—	7.987	—
Osby i dito	—	—	13,659	—	1,450	—	1,500	—	1.776	—	18,385	—
Munka-Ljungby i dito	—	—	6,301	—	700	—	750	—	911	—	8,662	—
Vilan i Malmöhus län	500	—	11,159	—	850	—	1.000	—	1,490	—	14,999	—
Fridhem i dito	—	—	13,727	60	1.500	—	1,250	—	3,299	—	19,776	60
Skurup i dito	—	—	6,255	50	604	11	—	—	930	—	7,789	61
Katrineberg i Hallands län	—	—	6,301	—	700	—	2,000	—	1,104	—	10,105	—
Dingle i Göteborgs och Bohus län	500	—	6,255	50	700	—	1,500	—	1,237	—	10,192	50
Färgelanda i Älvsborgs län	—	—	5,252	—	—	—	500	—	1,048	—	6,800	—
Fristad i dito	—	—	5,301	—	—	—	500	—	1.000	—	6,801	—
Sätila i dito	—	—	6,255	50	700	—	500	—	974	—	8,429	50
Skara i Skaraborgs län	—	—	6,301	—	700	—	1,000	—	1,305	—	9,306	—
Vara i dito	—	—	—	—	—	—	—	—	1.265	—	1,265	—
Molkom i Värmlands län	—	—	6,255	50	433	16	1.000	—	1,386	—	9,074	66
Kristinehamn i dito	—	—	6,301	—	700	—	1,000	—	1,078	—	9,079	—
Kyrkerud i dito	—	—	6,206	50	700	—	—	—	1,094	—	8,000	50
Kävesta i Örebro län	—	—	6,301	—	—	—	2,250	—	1,458	—	10,009	—
Fellingsbro i dito	500	—	6,301	—	700	—	1,000	—	1,451	—	9,952	—
Sala i Västmanlands län	—	—	14,056	50	—	—	500	—	—	—	14,556	50
Kolbäck i dito	—	—	6,301	—	—	—	1,500	—	1.100	—	8,901	—
Mora i Kopparbergs län	500	—	6,301	—	700	—	1,500	—	1,317	—	10,318	—
Västerberg i Gävleborgs län	500	—	9,511	—	500	—	—	—	1,319	—	11,830	—
Säverstalund i dito	—	—	—	—	700	—	1,000	—	2.028	—	3,728	—
Hampnäs i Västernorrlands län	—	—	4,252	—	—	—	1.000	—	1,225	—	6,477	—
Hussborg i dito	—	—	12,602	—	—	—	—	—	555	98	13,157	98
Torsta i Jämtlands län	—	—	6,301	—	—	—	1.000	—	1,448	—	8,749	—
Degerfors i Västerbottens län	500	—	6,301	—	700	—	1,000	—	2,009	—	10,510	—
Gran i Norrbottens län	—	—	6,301	—	700	—	1,000	—	1,300	—	9.301	—
Matarengi i dito	—	—	6,301	—	587	50	2,000	—	1,300	—	10,188	50
Pensionsavgifter	—	—	34,900	40	—	—	—	—	—	—	34,900	40
Säger	3,000	—	354,059	40	25.245	94	47,833	33	59.673	48	—	—	489.812	15

	IX. D. 5. Avlöningar		IX. D. 6. Ålderstillägg åt lärarinnepersonalen vid seminariet		IX. D. 13. Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor		
Lanthushållningsseminariet å Rimforsa	17,500	—	2,400	—	2,103	—	22,003 —

	IX. D. 9. Understöd åt lanthushållsskolor		IX. D. 10. Ökat understöd åt lanthushållsskolor		IX. D. 12. Ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor		IX. D. 13. Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor		Summa		
Lanthushållsskolor:											
Vackstanäs i Stockholms län	4,148	90	—	—	—	—	613	—	4,761	90	
Kumlan i Uppsala län	7,588	80	1,620	—	—	—	976	—	10,184	80	
Benninge i Södermanlands län	6,779	80	710	—	750	—	1,038	—	9,277	80	
Rimforsa i Östergötlands län	4,148	90	304	18	—	—	730	—	5,183	08	
Borghamn i dito	3,600	—	—	—	—	—	1,432	—	5,032	—	
Värnamo i Jönköpings län	3,019	15	—	—	450	—	952	—	4,421	15	
Tenhult i dito	4,262	50	—	—	300	—	471	—	5,033	50	
Stora Segerstad i dito	12,011	40	1,350	—	750	—	712	—	14,823	10	
Markaryd i Kronobergs län	5,536	45	580	—	900	—	702	—	7,718	45	
Bräkne-Hoby i Blekinge län	5,536	45	—	—	450	—	730	—	6,716	45	
Tollarp i Kristianstads län	7,464	35	—	—	—	—	715	—	8,179	35	
Hammenhög i dito	7,588	80	810	—	750	—	1,238	—	10,386	80	
Osby i dito	7,464	85	780	—	900	—	848	—	9,992	35	
Fridhem i Malmöhus län	3,019	15	320	—	750	—	547	—	4,636	15	
Åkersberg i dito	8,779	80	517	56	—	—	994	—	10,291	36	
Östra Grevie i dito	3,019	15	320	—	—	—	—	—	3,339	15	
Katrineberg i Hallands län	8,136	45	580	—	300	—	542	—	9,558	45	
Vendelsberg i Göteborgs och Bohus län	5,536	45	580	—	300	—	571	—	6,987	45	
Dingle i dito	3,019	15	—	—	—	—	310	—	3,329	15	
Färgelanda i Älvsborgs län	3,019	15	—	—	600	—	512	—	4,131	15	
Sätila i dito	5,619	15	580	—	—	—	314	—	6,513	15	
Bjärtorp i Skaraborgs län	4,262	50	—	—	450	—	—	—	4,712	50	
Stenstorp i dito	3,019	15	—	—	—	—	447	—	3,466	15	
Vara i dito	—	—	—	—	—	—	600	—	600	—	
Uddeholm i Värmlands län	7,748	90	—	—	—	—	1,096	—	8,844	90	
Kävesta i dito	—	—	—	—	—	—	463	—	463	—	
Fellingsbro i dito	3,019	15	—	—	300	—	470	—	3,789	15	
Tärna i Västmanlands län	1,939	—	—	—	—	—	554	—	2,493	—	
Mora i Kopparbergs län	3,019	15	320	—	300	—	71	—	3,710	15	
Snöån i dito	6,779	80	710	—	—	—	1,065	—	8,554	80	
Hälsinggården i dito	7,588	80	810	—	300	—	1,424	—	10,122	80	
Hussborg i Västernorrlands län	2,600	—	—	—	300	—	713	—	3,613	—	
Birka i Jämtlands län	3,019	15	320	—	—	—	265	—	3,604	15	
Degerfors i Västerbottens län	—	—	—	—	300	—	493	—	793	—	
Strömsör i dito	7,748	90	171	28	—	—	1,098	—	9,018	18	
Gran i Norrbottens län	7,422	90	475	—	450	—	546	—	8,893	90	
Matarengi i dito	6,038	30	320	—	300	—	423	—	7,081	30	
Pensionsavgifter	9,757	15	—	—	—	—	—	—	9,757	15	
Säger	193,261	15	12,178	02	9,900	—	24,675	—	—	—	240,014 17

	IX. E. 6. Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor	IX. D. 11. Understöd åt lantbruksskolor	IX. D. 12. Ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor	IX. D. 13. Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor	Summa	
Lantbruksskolor:						
Berga i Stockholms län	— —	9,049 80	750 —	1,449 —	11,248 80	
Ulvhäll i Södermanlands län	500 —	9,049 80	750 —	760 —	11,059 80	
Bjärka-Säby i Östergötlands län	— —	9,049 80	1,000 —	1,027 —	11,076 80	
Bollerup i Kristianstads län	500 —	9,049 80	1,500 —	1,041 —	12,090 80	
Klagstorp i Skaraborgs län	500 —	9,049 80	250 —	946 —	10,745 80	
Varpnäs i Värmlands län	500 —	9,049 80	1,250 —	941 —	11,740 80	
Tomta i Västmanlands län	500 —	9,049 80	2,000 —	1,434 —	12,983 80	
Vassbo i Kopparbergs län	500 —	7,049 80	750 —	1,413 —	9,712 80	
Nordvik i Västernorrlands län	500 —	7,049 80	1,500 —	805 —	9,854 80	
Brattby i Västerbottens län	500 —	7,049 80	1,000 —	768 —	9,317 80	
Pensionsavgifter	— —	9,502 —	— —	— —	9,502 —	
Säger	4.000 —	94,000 —	10.750 —	10.584 —	— —	119,334 —

	IX. D. 16. Lägre mejeriskolor för kvinnor	
Mejeriskolor:		
Oppeby i Södermanlands län	3,850 —	
Bjärka-Säby i Östergötlands län	3,826 50	
Ljungbyholm i Kalmar län	3,991 —	
Blomberg i Skaraborgs län	3,850 —	
Fåker i Jämtlands län	3,895 —	
Flarken i Västerbottens län	3,781 —	
Nederkalix i Norrbottens län	3,922 —	
Säger	— —	27,115 50

	IX. D. 25. Trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige	IX. D. 26. Ökat anslag till trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige	IX. D. 27. Trädgårdsskola för kvinnor	Summa	
Trädgårdsskolor:					
Adelsnäs i Östergötlands län	12,000 —	6,000 —	— —	18,000 —	
Apelryd i Kristianstads län	— —	— —	5,000 —	5,000 —	
Härnösand i Västernorrlands län	10,000 —	5,500 —	— —	15,500 —	
Säger	22,000 —	11,500 —	5.000 —	— —	38,500 —
				Summa	936,778 82

Stuteriöverstyrelsen med hingstdepåer och stuteri.

	Stuteriöverstyrelsen		Strömsholms hingstdepå		Flyinge hingstdepå och stuteri		Summa	
Debet.	1		2		3		4	
Balans den 1 juli 1924:								
Tillgångar	227,814	16	682,469	68	985,059	30	1,895,343	14
Inkomster:								
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:								
Nionde huvudtiteln:								
Hingstdepåer och stuteri:								
E. 3. Uppehållande av hingstdepåernas och stuteriets verksamhet	17,026	19	26,860	58	53,855	07	97,741	84
E. 4. Prisbelöningar av hästar	29,862	87	—	—	—	—	29.862	87
O. 10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	75	—	—	-	75	—
Säger	46,889	06	26,935	58	53.855	07	127,679	71
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken	499,493	17	—	—	—	—	499,493	17
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter	11,812	10	—	—	—	—	11,812	10
Summa	786,008	49	709,405	26	1,038,914	37	2,534,328	12
Kredit.								
Utgifter:								
Nionde huvudtiteln:								
E. 1. Stuteriöverstyrelsen	35,267	13	—	—	—	—	35.267	13
Hingstdepåer och stuteri:								
E. 2. Avlöningar	—	—	19,925	50	23,286	—	43,211	50
3. Uppehållande av hingstdepåernas och stuteriets verksamhet	10,903	48	103,360	32	168,478	04	282,741	84
E. 4. Prisbelöningar av hästar	132,359	02	—	—	—	—	132.359	02
O. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	—	—	325	—	—	—	325	—
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	7,076	—	9,203	58	14,040	96	30,320	54
Elfte huvudtiteln:								
A. 3. Pensionstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	—	—	436	74	—	—	436	74
5. Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl.	—	—	338	—	—	—	338	—
Fonden för anläggande av ett statsstuteri	10.554	10	—	—	—	—	10,554	10
Säger	196.159	73	133,589	14	205,805	—	535,553	87

	1		2		3		4	
Avföres på grund av förändrad bokföring:								
Värde å hästbesättningen	—	—	185,490	63	327,607	81	513,098	44
Inventarier	—	—	23,772	34	11,832	65	35,605	02
Fastigheter	—	—	460,330	—	626,200	—	1,086,530	—
Förråd	—	—	4,245	72	7,930	69	12,176	41
Säger	—	—	673,838	69	973,571	18	1,647,409	87
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken	91,153	83	—	—	—	—	91,153	83
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter	102,242	82	—	—	—	—	102,242	82
Balans den 30 juni 1925:								
Tillgångar:								
Kassabehållning	—	—	1,524	66	616	39	2,141	05
Innestående i bank	—	—	323	27	1,288	58	1,611	85
Förråd av medaljer	26,747	—	—	—	—	—	26,747	—
Förskott	83,467	83	—	—	—	—	83,467	83
Utlånta medel	44,000	—	—	—	—	—	44,000	—
Säger	154,214	83	1,847	93	1,904	97	157,967	73
Summa	543,771	21	809,275	76	1,181,281	15	2,534,328	12

Veterinärhögskolan.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		19,600: 42

Inkomster:

Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Nionde huvudtiteln:		
G. 1. Veterinärhögskolan	27,294: 97	
O. 10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	370: 50	27,665: 47
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		444,858: 81
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		2,877: 78

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Utgiftsrester	3,509: 48	
Diverse medel	26,858: 84	30,368: 32
	Summa	525,370: 80

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		55,676: 02

Utgifter:

Nionde huvudtiteln:		
G. 1. Veterinärhögskolan	227,795: 64	
2. Diverse behov vid veterinärhögskolan	22,200: —	
3. Personliga arvodesförhöjningar för vissa befattningshavare vid veterinärhögskolan	3,200: —	
O. 1. Ålderstillägg	7,449: 84	
6. Extra utgifter	1,723: 35	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	15,395: 48	
8. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	9,294: 16	
9. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	3,699: 84	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	63,861: —	354,619: 31
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		94,133: 05

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	1,538: 28	
Obligationer	18,356: 41	
Förråd	193: 65	
Inkomstrester	773: 43	
Övriga fordringar	80: 65	20,942: 42
	Summa	525,370: 80

Antalet veterinärelever har under höstterminen 1924 utgjort 90 och under vårterminen 1925 87. I hovbeslagsskolan hava undervisats respektive 3 och 16 elever.

Veterinärinrättningen i Skara.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		44,242: 25

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
G. 4. Veterinärinrättningen i Skara	8,500: —	
O. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	1,039: 88	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	5,432: —	
Hyres- och arrendemedel	5,795: 50	
Intresse- och försäljningsmedel	4,944: 12	25,711: 50

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		993: 46
	Summa	70,947: 21

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		2,045: 47

Utgifter:

Avlöningar	19,512: 49	
Byggnader och inventarier m. m.	759: 99	
Värme, lyse, renhållning och expenser	4,387: 01	24,659: 49

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	500: —	
Obligationer	9,663: 87	
Utlånta medel	27,643: 85	
Osäker fordran	6,434: 53	44,242: 25
	Summa	70,947: 21

Statens lagerhus- och fryshusstyrelse.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		32,369: 16

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
H. 8. Statens lagerhus och fryshus, förslagsanslag, att utgå i första hand av inkomster av statens lagerhus och fryshus	25,000: —	
Vinst å lagerhuset i Eskilstuna	358: 50	
» » » » Hallsberg	434: 75	
» » » » Tomelilla	7,429: 84	
» » » » Vara	900: 09	
» » » » Roma	279: 91	
Inkomst av vissa försäljningar	95,500: —	129,903: 09

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Utgiftsrester	4,316: —	
Övriga skulder	3,899: 95	8,215: 95
	Summa	170,488: 20

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		8,776: 40

Utgifter:

Avlöningar	13,562: 06	
Reseersättningar	1,184: 75	
Expenser	1,393: 08	
Förlust å lagerhuset i Eslöv	5,306: 37	
» » » » Klagstorp	1,979: 77	
» » » » Linköping	2,214: 11	
» » » » Åstorp	4,857: 84	
Gemensamma utgifter för lagerhusen	247: 90	
Förlust å fryshuset i Hallsberg	15,250: 40	45,996: 28

Leverering:

Till riksgäldskontoret		95,000: —

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	697: 11	
Innestående i bank	11,684: 22	
Fastigheter	1,250: 21	
Fordringar	7,083: 98	20,715: 52
	Summa	170,488: 20

Statens centrala frökontrollanstalt.

Debet.

Inkomster:

A. Egentliga statsinkomster:		
II. 13. Inkomster av statens centrala frökontrollanstalt	4,294: 63	
Nionde huvudtiteln:		
H. 15. Statens centrala frökontrollanstalt	10,000: —	
16. Statens centrala frökontrollanstalts verksamhet, förslagsanslag, att utgå i första hand av inkomster av frökontrollanstalten	35,700: —	49,994: 63
	Summa	49,994: 63

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar och reseersättningar	32,085: 08	
Inredningsarbeten och inventarier	9,824: 28	
Värme och elektrisk ström	570: 35	
Underhåll av laboratorium och bibliotek	633: 71	
Förbrukningsartiklar	2,284: 79	
Odlingsförsök	487: 72	
Provtagningar	886: 20	
Expenser	3,222: 39	49,994: 52

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning		—: 11
	Summa	49,994: 63

Fiskeriadministrationen.

Statens lokala fiskeriadministration:

Av nionde huvudtitelns anslag till statens lokala fiskeriadministration (J. 1.), befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen (J. 3.), rese- och traktamentspenningar (O. 2) och dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (O. 10):

Sex fiskeriintendenter:		
Avlöningar	62,754: 50	
Reseersättningar	17,624: 42	80,378: 92
Fiskeriassistenten:		
Avlöning	8,008: —	
Reseersättning	2,461: 65	10,469: 65
Fiskeriingenjören:		
Avlöning	4,906: —	
Reseersättning	2,557: 90	7,463: 90
Två fiskeristipendiater:		
Avlöningar	8,480: —	
Reseersättningar	4,914: 50	13,394: 50
Två extra fiskeristipendiater:		
Avlöningar	5,948: —	
Reseersättningar	5,154: 94	11,102: 94
	Summa	122,809: 91

Av nionde huvudtitelns anslag till fiskets befrämjande i de särskilda orterna (J. 2.):

Stockholms läns hushållningssällskap	5,450: —
Uppsala » »	5,176: 02
Södermanlands » »	4,024: 60
Östergötlands » »	4,800: —
Jönköpings » »	3,000: —
Kronobergs » »	2,368: 08
Kalmar läns norra »	4,162: 62
» » södra »	3,237: 50
Gotlands läns landsting	2,441: 42
Blekinge läns hushållningssällskap	2,338: 77
Kristianstads » »	3,118: 71
Malmöhus » »	6,750: —
Hallands » »	1,809: 25
Göteborgs och Bohus » »	4,100: —
Älvsborgs läns norra »	4,150: —
» » södra »	2,450: —
Skaraborgs läns »	5,075: —
Värmlands » »	4,725: —
Örebro » »	2,537: 25
Västmanlands » »	1,944: 47
Kopparbergs » »	2,700: —
Gävleborgs » »	3,965: —
Västernorrlands » »	3,650: —
Jämtlands » »	4,225: 42
Västerbottens » »	4,893: 15
Norrbottens » »	3,847: 50
Summa	96,939: 66

Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		3.528: 69

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
J. 6. Hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar	29,000: —	
7. Vissa havshydrografiska mätningar	7,000: —	
O. 10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	4,529: —	
Ersättning för genom brand förlorade redskap	1.665: —	
Räntemedel m. m.	226: 05	42,420: 05
	Summa	45.948: 74

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar och reseersättningar	18,390: 24	
Undersökningsmateriel m. m.	765: 75	
Hyra	1,800: —	
Fyrskeppsundersökningar	8,199: 12	
Diverse expenser	12,735: 83	41,890: 94

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank		4,057: 80
	Summa	45,948: 74

Skogshögskolan.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		26,243: 54

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
K. 1. Skogshögskolan	166.000: —	
2. Personligt ålderstillägg åt extra läraren vid skogshögskolan G. Grönberg	500: —	
O. 1. Ålderstillägg	4,000: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	30.060: 19	
8. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	4,440: —	
9. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	800: —	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	52,700: —	
K. 2/1923—1924. Diverse behov vid skogshögskolan	37,000: —	
E. 4/1915. Till resestipendier åt vissa lärare vid skogshögskolan	150: —	295,650: 19
	Summa	321.893: 73

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	175,285: 54	
Stipendier och studieunderstöd	14,900: —	
Jägmästarkursens praktiska övningar	56,142: 22	
Forstmästarkursens praktiska övningar	15,638: 21	
Kurs i förvaltningskunskap	700: —	
Bränsle, lyse, böcker och övriga expenser	44,047: 77	306,713: 74

Leverering:

Till statskontoret	2,779: 68

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,102: 29	
Innestående i bank	150: —	
Förskott	10,148: 02	12,400: 31
	Summa	321,893: 73

Elevantalet vid skogshögskolan utgjorde under budgetåret 1924—1925:

	Höstterminen 1924	Vårterminen 1925
Vid jägmästarkursen	87	50
» förberedande jägmästarkursen	28	20
» forstmästarkursen	27	24

Statens skogsförsöksanstalt.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar	5,113: 75

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
K. 3. Statens skogsförsöksanstalt	118,875: —	
4. Diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt	50,000: —	
5. Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring	11,600: —	
O. 1. Ålderstillägg	3,800: —	
6. Extra utgifter	5,750: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	10,125: —	
8. Provisoriskt lönetillägg åt vissa professorer m. fl.	4,380: —	
9. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	300: —	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	33,600: —	
Diverse inkomster	1,468: 21	239,898: 21

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:	
I allmänhet	1,000: —
Summa	246,011: 96

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	130,161: 56	
Publikationer	7,398: 45	
Bränsle, lyse och övriga expenser	7,394: 46	
Resekostnader m. m.	28,504: 10	
Hantlangnings- och undersökningskostnader	33,850: 89	
Bostadsbygge å Svartbergets kronopark	978: 47	
Inventarier vid försökspark	520: 17	
Bostadsbygge å Tönnersjöhedens försökspark	29,417: 75	
Anslagstavlor vid försöksfält	373: —	238,598: 85

Leverering:

Till statskontoret	22: 02

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,095: 09	
Innestående i bank	1,000: —	
Förskott	3,813: 10	
Övriga fordringar	482: 90	7,391: 09
	Summa	246,011: 96

Statens

Debet.

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:
Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor:
K. 6. Avlöningar .....
7. Övriga utgifter .....
8. Genom dyrtidstillägg ökade utgifter.....

Summa

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar .....
Övriga utgifter.....

Summa

[1] Tabellen, som avser kalenderåret 1924, är upprättad inom domänstyrelsen.

Lantmäteri-

Andra huvudtiteln:
G. 7/1922. Jordregister för landsbygden .....
Nionde huvudtiteln:
L. 1. Lantmäteristyrelsen .....
6. Lantmäteriundervisningen .....
8. Renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen.....
9. Extra arbetskrafter å lantmäterikontoren i länen.....
10. Inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen.....
11. Anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior av vissa kartor m. m.
Lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar:
L. 12. Avlöningar .....
13. Ersättning för publik renovation .....
14. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare .....
Understöd åt jorddelningsväsendet:
L. 15. Bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar .....
16. Bidrag till skiften, hemmansklyvningar och rågångsförrättningar .....
17. Bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar .....
O. 2. Rese- och traktamentspenningar .....
3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. .....
4. Tryckningskostnader.....
6. Extra utgifter .....
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen ...
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.....
T. E. 3/1920. Trigonometriskt tabellverk för maskinräkning .....
Bötesmedel .....

Summa

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:

Kassabehållning	883: 16	
Innestående i bank	18,000: —	18,883: 16

skogsskolor.[1]

Hällnäs	Bispgården	Grönsinka	Baggå	Bjurfors	Omberg	Hammarsebo	Kolleberga	Summa
16,386 06	19,601 88	13,097 38	11,993 31	16,764 —	17,908 90	20,924 24	17,177 83	133,853 10
6,971 63	9,311 62	6,818 27	15,629 66	10,211 59	7,707 54	6,131 98	9,003 57	71,785 86
3,043 —	3,660 —	2,221 23	2,316 —	3,159 —	3,391 —	3,746 —	3.254 05	24,790 28
26,400 69	32,573 —	22,136 88	29,938 97	30,134 59	29,007 44	30,802 22	29,435 45	230,429 24
19,429 06	23,261 38	15,318 61	14,309 31	19,923 —	21,299 90	24,670 24	20,431 88	158,643 38
6,971 63	9,311 62	6,818 27	15,629 66	10,211 59	7,707 54	6,131 98	9,003 57	71,785 86
26,400 69	32,573 —	22,136 88	29,938 97	30,134 59	29,007 44	30,802 22	29.435 45	230,429 24

styrelsen.

Debet			Kredit			
Tillgångar den 1/7 1924	Uppbörd	Leverering från statskontoret	Utgifter	Leverering till statskontoret	Tillgångar den 30/6 1925	Summa
516 02	— —	3,000 —	3,500 —	— —	16 02	3,516 02
— —	81 —	169,526 69	168,654 02	953 67	— —	169,607 69
21 25	— —	46,878 75	46,737 74	— —	162 26	46,900 —
78 94	— —	6,000 —	6,060 64	— —	18 30	6,078 94
1,057 58	— —	90,500 —	80,043 22	— —	11,514 36	91,557 58
126 39	— —	5,000 —	5,089 30	— —	37 09	5,126 39
431 65	— —	7,000 —	7,423 22	— —	8 43	7.431 65
— —	— —	146,000 —	145,623 40	376 60	— —	146,000 —
— —	— —	42,529 13	42,529 13	— —	— —	42,529 13
— —	— —	83 893 —	83,893 —	— —	— —	83,893 —
— —	— —	50,000 —	43,382 76	6,617 24	— —	50,000 —
— —	— —	80,000 —	77,727 15	2.272 85	— —	80,000 —
— —	1,728 63	330,000 —	302,100 34	29,628 29	— —	331,728 63
— —	— —	12,000 —	6,418 90	5,581 10	— —	12,000 —
4,053 49	1,391 04	102,686 44	101,443 07	6.687 90	— —	108,130 97
— —	— —	9,000 —	8,284 80	715 20	— —	9,000 —
— —	— —	100 —	100 —	— —	— —	100 —
— —	— —	15,000 —	12,238 85	2.761 15	— —	15,000 —
— —	— —	140,000 —	137,011 —	2,989 —	— —	140,000 —
— —	— —	9,000 —	2,510 —	— —	6.490 —	9,000 —
636 70	— —	— —	— —	— —	636 70	636 70
6,922 02	3.200 67	1,348.114 01	1,280,770 54	58,583 —	[1] 18,883 16	1.358.236 70

Statens reproduktionsanstalt.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		20,549: 69

Inkomster:

A. Egentliga statsinkomster:		
II. 14. Inkomster av statens reproduktionsanstalt	311,992: 47	
Nionde huvudtiteln:		
L. 2. Statens reproduktionsanstalts verksamhet, förslagsanslag, att utgå i första hand av inkomster av reproduktionsanstalten	7,295: 20	
3. Nyanskaffning vid statens reproduktionsanstalt	20,000: —	
4. Personligt lönetillägg till föreståndaren för statens reproduktionsanstalt, byråchefen P. A. Eriksson, att utgå i första hand av inkomster av reproduktionsanstalten	1,940: —	341,227: 67
	Summa	361,777: 36

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	151,415: 02	
Retuschering och litografiska arbeten	5,742: 17	
Kemikalier och diverse förbrukningsartiklar m. m.	15,465: 86	
Papper	56,745: 75	
Diverse driftkostnader	9,503: 56	
Skrivmaterialier, lyse, värme och expenser	26,300: 25	
Nyanskaffningar	17,092: 23	282,264: 84

Leverering:

Till statskontoret		47,382: 48

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	6,865: 12	
Innestående i bank	25,264: 92	32,130: 04
	Summa	361,777: 36

Rikets allmänna kartverk.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		142,307: 36

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
Rikets allmänna kartverk:		
M. 1. Avlöningsstat	524,260: 77	
2. Övergångsstat	16,840: —	
3. Kartarbeten m. m.	223,700: —	
4. Diverse behov vid rikets allmänna kartverk	2,000: —	
5. Ekonomisk karta över Hallands län	8,000: —	
O. 3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	24,725: —	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	80,407: 54	
Ersättnings- och försäljningsmedel m. m.	59,386: 30	939,319: 61
	Summa	1,081,626: 97

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		10,424: 71

Utgifter:

Avlöningar	449,282: 46	
Fältarbeten	234,713: 15	
Utgivnings- och byråarbeten m. m.	66,036: —	
Städning, uppvärmning och belysning	12,124: 34	
Ortnamnsgranskning	2,801: 70	
Ekonomisk karta över Hallands län	10,514: 29	
Lokalhyror	24,700: —	
Till täckande av genom förskingring uppkommen brist	49,145: 77	849,317: 71

Leverering:

Till statskontoret		241: —

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank	168,693: 55	
Förskott	52,950: —	221,643: 55
	Summa	1,081,626: 97

Sveriges geologiska undersökning.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		37,295: 16

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:		
D. 22. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	3,111: 26	
Nionde huvudtiteln:		
N. 1. Sveriges geologiska undersökning	157,639: 59	
2. Fältarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersökning	103,800: —	
3. Expenser m. m. för Sveriges geologiska undersökning	20,000: —	
4. Praktisk-geologisk undersökning i Jämtlands och Västerbottens län	4,000: —	
5. Undersökning av torvmarker i södra Sverige	7,900: —	
13. Hydrogeologiska specialundersökningar	11,400: —	
O. 6. Extra utgifter	500: —	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	39,000: —	
Tionde huvudtiteln:		
D. 16. Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade	55,000: —	
Försäljnings- och gåvomedel	3,012: 18	
För undersökningar på andra statsinstitutioners och enskildas bekostnad	5,437: 69	410,800: 72
	Summa	448,095: 88

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	186,407: 59	
Fältarbeten och tryck	106,013: 43	
Expenser	31,545: —	
Praktisk-geologiska undersökningar i Jämtlands och Västerbottens län	6,011: 62	
Undersökning av torvmarker i södra Sverige	30,550: 94	
Hydrogeologiska specialundersökningar	11,741: —	
Undersöknings- och försvarsarbeten å kronoinmutningar	55,000: —	
Diverse undersökningar m. m.	5,447: 69	432,717: 27

Leverering:

Till statskontoret		3,699: 18

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Innestående i bank		11,679: 43
	Summa	448,095: 88

Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		53,893: 07

Inkomster:

Sjätte huvudtiteln:		
E. 1. Schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall	55,000: —	
Nionde huvudtiteln:		
Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:		
N. 6. Avlöningar	199,433: 60	
7. Arvoden åt observatörer	90,000: —	
8. Expenser	8,000: —	
N. 9. Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt	111,000: —	
10. Meteorologiska telegram från Färöarna och Island	2,000: —	
11. Meteorologiska iakttagelser i Abisko m. m.	13,000: —	
12. Geofysisk station i samarbete med Roald Amundsens polarexpedition	12,000: —	
O. 3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	31,500: —	
10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	41,159: 70	
Tionde huvudtiteln:		
B. 20 b/1921. Nautisk-meteorologiska byrån	4,659: 91	
Handels- och sjöfartsfonden:		
Bidrag till anordnande av stormvarningar	6,000: —	
Bidrag från diverse intressenter	14,360: 75	
Försäljningsmedel	14,724: 30	
Återdebiterade medel	37,164: 51	640,002: 77

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		11,112: 11
	Summa	705,007: 95

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		3,151: 02

Utgifter:

Avlöningar	349,823: 75	
Allmänna expenser	19,270: 05	
Diverse behov	156,638: 97	
Pegelstationernas förbättring	4,157: 10	
Meteorologiska telegram från Färöarna och Island	2,150: 19	
Meteorologiska iakttagelser i Abisko	16,583: 83	
Geofysisk station i samarbete med Roald Amundsens polarexpedition	14,254: 92	
Vattenfallsförteckning	60,977: 89	
Lokalhyra	31,500: —	
Mälarisundersökning	857: 66	
Resekostnader	6,510: —	662,724: 36

Leverering:

Till statskontoret		1,975: 04

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	4,335: 78	
Innestående i bank	21,709: 64	
Förskott	11,112: 11	37,157: 53
	Summa	705,007: 95

TIONDE HUVUDTITELN.

Handelsdepartementet.

	Debet						Kredit						Summa	
	Tillgångar den 1/7 1924		Leverering från statskontoret		Uppbörd		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1925			
Tionde huvudtiteln:														
A. 1. Departementschefen	—	—	24,000	—	—	—	24,000	—	—	—	—	—	24,000	—
2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli	—	—	142,491	62	—	—	142,491	62	—	—	—	—	142,491	62
3. Departementets verksamhet	—	—	14,172	—	—	—	14,172	—	—	—	—	—	14,172	—
F. 3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	969	11	22,595	95	732	60	20,573	06	1,698	94	2,025	66	24,297	66
4. Tryckningskostnader	—	—	1,743	72	—	—	1,743	72	—	—	—	—	1,743	72
6. Extra utgifter	—	—	2,000	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	32,917	—	—	—	32,917	—	—	—	—	—	32,917	—
Exportlicensavgifter	20,519	24	—	—	1,847	—	5	55	—	—	22,360	69	22,366	24
Summa	21,488	35	239,920	29	2,579	60	237,902	95	1,698	94	[1] 24,386	35	263,988	24

[1] Tillgångarna den 30/6 1925 utgjordes av:

Kassabehållning	372: 49	
Innestående i bank	24,013: 86	24,386: 35

Kommerskollegium.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar			258,146: 73

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:			
A. III. Diverse inkomster		275: 28	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:			
Sjunde huvudtiteln:			
D. 22. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	619: 20		
Nionde huvudtiteln:			
T. H. 2/1919. Undersökning av vissa mineralfyndigheter	752: 21		
Tionde huvudtiteln:			
B. 1. Kommerskollegium	35: —		
2. Kommerskollegii verksamhet	260: 49		
13. Skeppsmätningskostnad	885: 70		
D. 1. Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hörer	600: —		
3. Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	1,068: 75		
4. Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri	2,472: 50		
5. Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien	2,137: 50		
6. Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen	5,325: —		
F. 2. Rese- och traktamentspenningar	474: 95		
3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	58: 45		
4. Tryckningskostnader	8,528: 50		
5. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	4: —		
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	315: 57		
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	1,012: 57		
B. 8/1922. Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet	39: —		
D. 7/1921. Åtgärder för torvtillgångarnas tillgodogörande	450: —	25,039: 89	25,314: 67
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			2,633,050: 72
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			105,808: 20

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel	494,019: 62	
Utgiftsrester	1,115: 72	495,135: 34
	Summa	3,517,455: 66

Kredit.

Balans den 1 juli 1924.

Skulder	513,583: 59

Utgifter.

Riksstatsutgifter:	
Sjunde huvudtiteln:	
D. 19. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	4,950: —
22. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	3,901: 06
Nionde huvudtiteln:	
O. 2. Rese- och traktamentspenningar	1,521: 45
6. Extra utgifter	7,000: —
H. 18/1923—1924. Befrämjande av linodling och linberedning	273: —
T. H. 2/1919. Undersökning av vissa mineralfyndigheter	80: 58
Tionde huvudtiteln:	
B. 1. Kommerskollegium	500,471: 39
2. Kommerskollegii verksamhet	58,660: 49
3. Bergsstaten	6,331: 65
Sprängämnesinspektionen:	
B. 4. Inspektionen	13,120: 74
5. Arvode åt en assistent	4,095: 76
Inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring:	
B. 6. Inspektionen	33,567: 75
7. Arvoden åt två assistenter	10,687: 40
B. 8. Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet	61,451: 64
9. Navigationsskolorna	163,976: 87
12. Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart	23,262: 39
13. Skeppsmätningskostnad	41,626: 93
C. 1. Handelshögskolan i Stockholm	40,000: —
2. Auktoriserade handelskammare i riket	24,000: —
3. Svenska handelskammare i utlandet	50,000: —
4. Sveriges allmänna exportförening	20,000: —
5. Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik	1,636: 80
6. Ersättning till sjömanshusen	162,000: —
9. Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten	14,215: 53
D. 1. Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hörer	3,587: 50
2. Manufakturernas befrämjande	250: —
3. Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	17,250: —
4. Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri	1,612: 50
5. Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien	3,570: —
6. Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen	20,962: 50
7. Befrämjande av husslöjden	3,000: —
8. Torvingenjörer	24,951: 96
9. Skrivhjälp åt förste torvingenjören	1,497: 14
10. Personliga ålderstillägg åt torvingenjörerna	3,500: —
11. Sveriges hantverksorganisation	2,500: —
12. Understöd för utbildande av lärlingar m. m.	9,665: —
13. Föreningen för svensk hemslöjd	8,000: —
14. Svenska slöjdföreningen	10,000: —
16. Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade	700: —
17. Tillvaratagande i övrigt av kronans gruvegendom	2,155: 35
F. 2. Rese- och traktamentspenningar	36,352: 46

F.	3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	56,618: 43	
	4. Tryckningskostnader	83,652: 40	
	5. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	14,684: 21	
	6. Extra utgifter	8,990: 15	
	7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	41,251: 77	
	8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	219,969: 38	
B.	8/1923—1924. Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet	1,600: 02	
D.	12/1923—1924. Statsunderstöd för utbildande av lärlingar m. m.	1,630: —	
	11/1/1—30/6 1923. Statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar m. m.	1,275: —	
C.	2/1922. Export- och handelsstudiestipendier	24,421: 50	
D.	12/1922. Undersökning av staten tillhöriga mossar	345: 38	
	14/1922. Understöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar m. m.	900: —	
	7/1921. Åtgärder för torvtillgångarnas tillgodogörande	7,010: 35	1,858,734: 45
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken			583,840: 57
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			308,195: 35

Balans den 30 juni 1925.

Tillgångar:		
Innestående i bank	28,126: 90	
Förskott	6,685: 26	
Obligationer	203,502: 78	
Fordringar	14,786: 88	253,101: 72
	Summa	3,517,455: 66

Navigations-

Debet

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar .....

Inkomster:

Leverering från kommerskollegium .....
Inskrivnings-, termins- och examensavgifter .....
Intressemedel .....
Extra uppbörd .....

Säger

Summa

Kredit.

Utgifter:

Tionde huvudtiteln:
B. 9. Navigationsskolorna .....
12. Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart .....
F. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen ...
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst .....
Expensutgifter bestridda av inskrivnings- m. fl. avgifter .....

Säger

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar .....

Summa

Tillgångarna den 30 juni 1925 utgjordes		
vid navigationsskolan i Stockholm av:		
Kassabehållning	439: 67	
Innestående i bank	520: 56	960: 23
vid navigationsskolan i Göteborg av kassabehållning,		
» » i Malmö av:		
Kassabehållning	299: 73	
Innestående i bank	3,850: —	4,149: 73
vid navigationsskolan i Härnösand av kassabehållning,		
» » i Kalmar av:		
Kassabehållning	4: 20	
Innestående i bank	1,550: —	
Obligationer	5,000: —	6,554: 20

skolorna.

Examens-förrättaren i maskinist-klasserna		Navigationsskolan i										Summa	
		Stockholm		Göteborg		Malmö		Härnösand		Kalmar			
—	—	2	23	438	47	3,042	—	—	—	6,516	76	9,999	46
2,112	—	63,901	31	98,311	57	62,821	38	46,279	38	23,694	75	297,120	39
—	—	4,133	—	6,416	—	3,792	—	2,964	—	1,504	—	18,809	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180	—	180	—
—	—	—	—	916	11	236	—	76	16	140	—	1,368	27
2,112	—	68,034	31	105,643	68	66,849	38	49,319	54	25,518	75	317,477	66
2,112	—	68,036	54	106,082	15	69,891	88	49,319	54	32,035	51	327,477	12
1,200	—	35,365	56	53,259	24	32,388	63	28,123	71	13,543	75	163,880	89
—	—	6,750	—	6,812	39	6,500	—	1,700	—	1,500	—	23,262	39
300	—	7,373	75	11,992	94	6,763	75	6,079	67	2,625	—	35,135	11
612	·	14,412	—	26,247	—	17,169	—	10,376	—	6,026	—	74,842	—
—	—	3,175	—	5,798	02	2,920	27	2,356	78	1,786	56	16,036	63
2,112	—	67,076	31	104,109	59	65,741	65	48,636	16	25,481	31	313,157	02
—	—	960	23	1,972	56	4,149	73	683	38	6,554	20	14,320	10
2,112	—	68,036	54	106,082	15	69,891	88	49,319	54	32,035	51	327,477	12

Lotsstyrelsen.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		589,120: 10

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 16. Lotspenningar	2,576,955: 80	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Tionde huvudtiteln:		
B. 14. Lots- och fyrinrättningen	184,180: 06	
F. 8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	216: —	
Elfte huvudtiteln:		
A. 3. Pensionstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	30: —	
4. Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	119: —	2,761,500: 86
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		6,323,100: 46
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		63,402: 60

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel	28,837: 36	
Övriga skulder	204: 70	29,042: 06
	Summa	9,766,166: 08

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		28,909: 02

Utgifter:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 16. Lotspenningar	2,308: 80	
III. Diverse inkomster: Anmärkningsprocent	3: 05	
Tionde huvudtiteln:		
B. 14. Lots- och fyrinrättningen	6,500,750: 25	
15. Säkerhetsanstalter för sjöfarten	170,983: 56	
F. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	975: —	
8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	690,858: 34	
Elfte huvudtiteln:		
A. 3. Pensionstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	26,014: —	
4. Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	101,575: 22	7,493,468: 22
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		1,565,848: 72
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		45,598: 91

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kontanta behållningar i lotsverkets kassor	5,820: 88	
Innestående i bank	65,925: 15	
Förskott	555,470: 14	
Obligationer	5,125: 04	632,341: 21
	Summa	9,766,166: 08

Patent- och registreringsverket.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		4,741: 35

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:			
A. II. 17. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter:			
Avgifter för patentansökningar	210,060: —		
Årsavgifter för patent	476,139: —		
Avgifter för registrering av varumärken	152,800: —		
Dito för förnyad registrering av varumärken	43,380: —		
Dito för registrering av mönster och modeller	1,060: —		
Dito för dito av aktie- och bankbolag	335,177: 95		
Försålda publikationer	12,851: 72		
Expeditionslösen	25,142: 45		
Utfärdningsavgifter	87,500: —		
Fotografiska reproduktioner och blåkopior	6,270: 71	1,350,381: 83	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:			
Tionde huvudtiteln:			
B. 16. Patent- och registreringsverkets verksamhet		28,098: 48	1,378,480: 31
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			1,059,910: 81
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			14,700: 73

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
Diverse medel		8,760: —
	Summa	2,466,593: 20

Kredit.

Balans den 1 juli 1924.

Skulder			9,490: —

Utgifter.

Tionde huvudtiteln:			
B. 16. Patent- och registreringsverkets verksamhet:			
Avlöningar m. m.	634,555: 23		
Renskrivning, skrivmaterialier m. m.	70,462: 14		
Böcker och tidskrifter m. m.	189,272: 75		
Återställda registreringsavgifter	16,834: 65		
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern	2,537: 73		
Pensioner åt avskedade tjänstinnehavare	15,824: 04		
Reproduktionskostnader	4,101: 50	933,588: 04	
17. Dyrtidstillägg vid patent- och registreringsverket		123,294: —	
18. Kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med vissa slag av registrering		16,480: 70	1,073,362: 74
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken			1,374,569: 51
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			381: 67

Balans den 30 juni 1925.

Tillgångar:		
Inkomstrester	7,239: 25	
Övriga fordringar	1,550: —	8,789: 25
	Summa	2,466,593: 20

Försäkringsinspektionen.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		8,592: 53

Inkomster:

Tionde huvudtiteln:		
B. 19. Försäkringsinspektionens verksamhet	114,233: 07	
20. Dyrtidstillägg vid försäkringsinspektionen	14,780: —	
F. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	900: —	
Registreringsavgifter	693: —	
Expeditionslösen	336: —	
Hyresmedel	600: —	
Försäljningsmedel	172: 35	131,714: 42
	Summa	140,306: 95

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	93,714: 72	
Reseersättningar	5,205: 34	
Övriga omkostnader	33,239: 77	132,159: 83

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	4,197: 12	
Förskott	3,950: —	8,147: 12
	Summa	140,306: 95

Statens provningsanstalt.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		36,925: 11

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 19. Inkomster av statens provningsanstalt	225,326: 23	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Tionde huvudtiteln:		
B. 21. Statens provningsanstalt	2,507: 95	
F. 8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	264: 76	
Leverering från statskontoret:		
Tionde huvudtiteln:		
B. 21. Statens provningsanstalts verksamhet	80,000: —	
F. 8. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	40,000: —	348,098: 94

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:	
Diverse medel	17,569: 25
Summa	402,593: 63

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		9,924: 55

Utgifter:

Avlöningar m. m.	257,384: 39	
Fortsatt utrustning av anstalten	3,363: 84	
Övriga omkostnader	82,769: 26	343,517: 49

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	1,481: 48	
Innestående i bank	47,488: 81	
Förskott	58: 58	
Fordringar	123: 22	49,151: 59
Summa		402,593: 63

Ingenjörsvetenskapsakademien.

Debet.

Balans den 1 juli 1924:

Tillgångar		132,756: 96

Inkomster:

Tionde huvudtiteln:		
D. 15. Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m.	92,500: —	
E. 1. Ingenjörsvetenskapsakademien	40,000: —	
D. 7/1921. Åtgärder för torvtillgångarnas tillgodogörande	7,000: —	
Intressemedel	84,383: 27	
Gåvomedel	3,193: 33	227,076: 60

Balans den 30 juni 1925:

Skulder:		
I allmänhet		89,301: 31
	Summa	449,134: 87

Kredit.

Balans den 1 juli 1924:

Skulder		75,505: 47

Utgifter:

Avskrivning	3,673: —	
Avlöningar och föreläsningar	56,467: 75	
Understöd för undersökningar m. m.	27,501: 05	
Hyra, tryckning och övriga omkostnader	30,135: —	
Kraft- och bränsleforskning	92,500: —	
Torvkolningsundersökningar	7,000: —	
Torvundersökningar	1,550: 02	218,826: 82

Balans den 30 juni 1925:

Tillgångar:		
Kassabehållning	1,603: 87	
Innestående i bank	45,604: 05	
Förskott	12,000: —	
Utlånta medel	12,002: —	
Inventarier m. m.	75,581: 84	
Fordringar	8,011: 32	154,802: 58
	Summa	449,134: 87

ELFTE

Statsunderstödda

	Nettobehållning vid räkenskapsårets				I n-			
	ingång		utgång		Statsbidrag eller därmed jämförlig förmån		Delägarnas tillskott	
Civilstatens änke- och pupillkassa [1] ...	37,681,383	33	40,440,574	44	70,000	—	2,025,154	49
Extra provinsialläkarnas pensionskassa [2]	197,844	92	235,486	53	8,152	23	20,952	68
Lasarettsläkarnas pensionskassa [2]	1,155,322	30	1,272,919	25	20,929	32	46,950	66
Hovkapellets pensionsinrättning [3]	1,270,480	65	1,292,306	97	3,000	—	8,006	56
Lärarnas vid elementarläroverken nya änke- och pupillkassa [2]	10,133,780	52	10,529,648	08	373,676	—	177,131	48
Lärarinnornas pensionsanstalt [2]	3,549,875	70	3,991,974	94	353,440	09	213,426	02
Statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. [2]	90,222,384	88	98,862,714	22	12,493,513	70	2,761,271	43
Dövstumlärarnas pensionsanstalt [2]	42,669	78	7,504	91	61,500	—	96,458	75
Prästerskapets änke- och pupillkassa [4]	15,441,510	97	15,565,644	41	107,739	97	241,732	54
Handelsflottans pensionsanstalt [2]	1,301,411	37	1,328,748	41	291,212	50	—	—
Telegrafverkets pensionsanstalter [3]	20,092,197	22	21,290,731	13	54,207	82	565,022	31
Statens järnvägars änke- och pupillkassa [3]	46,682,582	—	48,700,984	57	441,444	83	2,149,934	43
Arméns pensionskassa [2]	26,594,653	79	27,404,040	46	8,113,063	28	702,684	81
Flottans pensionskassa [2]	6,478,212	40	6,794,211	16	2,284,845	34	359,875	35

[1] De i denna änke- och pupillkassas räkenskaper redovisade enskilda fonder äro från
[2] Räkenskapsåret = 1 juli—30 juni.
[3] » = kalenderåret.
[4] » = 1 maj—30 april.

HUVUDTITELN.

pensionsanstalter.

komster						Utgifter						
Räntevinst		Annan inkomst		Summa		Förvaltnings-kostnader		Pensions-utgifter		Andra utgifter		Summa
1,971,130	57	53,638	46	4,119,923	52	94,957	49	1,265,384	72	390	20	1,360,732 41
11,223	12	600	—	40,928	03	3,286	42	—	—	—	—	3,286 42
61,816	94	600	—	130,296	92	7,233	30	5,067	67	399	—	12,699 97
66,212	44	4,944	76	82,163	76	5,773	86	54,563	58	—	—	60,337 44
501,291	90	2,075	—	1,054,174	38	14,060	93	640,431	33	3,814	56	658.306 82
191,047	78	5,125	—	763,038	89	11,939	57	298,783	40	10.216	68	320,939 65
4,679,341	67	93,843	12	20,027,969	92	108,721	53	11,248,878	86	30,040	19	11,387.640 58
1,254	69	—	—	159,213	44	8,679	95	181,479	16	4,219	20	194.378 31
769,468	74	29,625	—	1,148,566	25	114,177	61	903,065	50	7,189	70	1.024,432 81
56,542	07	165	59	347,920	16	11,514	75	307,826	34	1,242	03	320,583 12
694,957	74	186,578	71	1,500,766	58	6,989	45	295,243	22	—	—	302,232 67
1,603,924	22	760,951	73	4,956,255	21	41,748	90	2,894,852	05	1,251	69	2,937.852 64
1,379,138	60	15,856	90	10,210,743	59	114,246	89	9,287,110	08	—	—	9,401,356 92
337,053	09	579	11	2,982,352	89	53,782	27	2.591,787	20	20,784	66	2,666,354 13

denna tabell uteslutna. Räkenskapsåret = kalenderåret.

STATENS AFFÄRS-

Post-

	1915		1916		1917		1918	
Debet.								
Ingående balans:								
Tillgångar	26,622,095	97	28,719,703	85	34,820,548	02	46,988,837	62
Inkomster:								
Försålda frankotecken samt övriga post- och befordringsavgifter m. m.	29,612,691	03	32,307,355	50	36,525,292	75	46,167,792	94
Ersättning för handhavande av kronouppbörden	—	—	—	—	—	—	—	—
D:o » stämpelväsendet	—	—	44,810	—	56,600	—	87,000	—
D:o » pensionsutbetalningar	1,349	11	7,957	65	24,852	23	28,976	23
D:o » postsparbanksgöromål	—	—	—	—	—	—	—	—
D:o » riksförsäkringsgöromål	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	29,614,040	14	32,360,123	15	36,606,744	98	46,283,769	17
Uppdebiteras ökat värde å inventarier	—	—	—	—	—	—	—	—
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning	1,111,700	—	1,325,000	—	1,400,000	—	1,798,400	—
Driftförlust	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans:								
Skulder	11,198,303	72	14,368,508	04	22,745,529	14	31,881,344	42
Summa	68,546,139	83	76,773,335	04	95,572,822	14	126,952,351	21
Kredit.								
Ingående balans:								
Skulder	11,344,321	37	11,198,303	72	14,368,508	04	22,745,529	14
Tillkommen ingående balans:								
Skulder	—	—	—	—	[2] 4	12	—	—
Utgifter:								
Avlöningar och pensioner jämte dyrtidstillägg	14,036,324	67	14,343,743	48	15,038,717	67	28,650,856	24
Postbefordran	7,676,533	40	8,262,635	88	8,674,466	30	9,385,573	13
Övriga omkostnader	2,594,399	14	2,826,321	01	3,546,065	61	6,079,605	70
Världspostkongressen i Stockholm år 1924	—	—	—	—	—	—	—	—
Avsättning till förnyelsefond	265,000	—	280,000	—	308,800	—	335,900	—
Säger	24,572,257	21	25,712,700	37	27,568,049	58	44,451,935	07
Leverering till statsverket av driftöverskott	3,909,857	40	5,041,782	93	6,647,422	78	9,038,695	40
Leverering till riksgäldskontoret av anslagsöverskott	—	—	—	—	—	—	—	—
Avföres minskat värde å inventarier	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans:								
Tillgångar	28,719,703	85	34,820,548	02	46,988,837	62	50,716,191	60
Summa	68,546,139	83	76,773,335	04	95,572,822	14	126,952,351	21

[1] Tabellerna upprättade på grund av uppgifter från vederbörande affärsverksstyrelser.
[2] För högt upptaget värde av postverkets fastigheter under föregående år.

DRIVANDE VERK.[1]

verket.

1919		1920		1921		1922		1923		1924	
50,716,191	60	47,332,505	31	52,685,313	12	61,290.671	42	74,662,857	52	74,965.156	70
55,312,662	23	63,409,004	63	74,997,222	10	68,304,167	51	63,523,654	89	63,759,187	36
—	—	1,050,000	—	820,000	—	809,600	—	650,800	—	658,000	—
128,000	—	198,500	—	241,800	—	221,000	—	184,000	—	166,000	—
31,137	41	49,162	66	136,528	85	—	—	450,000	—	385,500	—
—	—	—	—	87,000	—	87,000	—	1,110,000	—	799,480	91
—	—	—	—	11,700	—	—	—	—	—	—	—
55,471,799	64	64,706,667	29	76,294,251	25	69,421,767	51	65,918,454	89	65,768,168	27
254,092	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
848,600	—	2,069,025	—	4,078,030	85	6,373,270	—	2,052,591	15	2.199.625	—
—	—	4,774,040	28	—	—	—	—	—	—	—	—
28,178,799	71	31,462,582	52	26,890,259	64	28,994,597	85	26,401,598	97	25,745,262	46
135,469,483	71	150,344,820	85	159,947,854	36	166,080,306	78	169,035,502	53	168,678,212	43
31,881,344	42	28,178,799	71	31,462,582	52	26,890,259	64	28,994,597	85	26.401.598	97
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36,511,408	12	43,505,404	37	43,475,920	70	35,494,976	72	33,162,601	40	32,389,659	10
10,997,940	20	18,280,788	84	15,955,455	91	13,240,164	87	11,413,783	06	13,511,992	20
6,554,851	56	7,094,514	81	5,651,131	29	4,569,874	48	4,340,611	58	4.538,818	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300,454	37
359,600	—	600,000	—	810,000	—	790,000	—	830,000	—	1.170,000	—
54,423,799	88	69,480,707	52	65,892,507	90	54,095,015	57	49,746,996	04	51,910.923	95
1,831,834	10	—	—	1,047,999	76	10,401,743	85	15.326,751	94	16,171,458	85
—	—	—	—	—	—	30,430	70	2,000	—	—	—
—	—	—	—	254,092	76	—	—	—	—	—	—
47,332,505	31	52,685,313	12	61,290,671	42	74,662,857	52	74,965,156	70	[3] 74,194,230	66
135,469,483	71	150,344,820	35	159,947,854	36	166,080,306	78	169,035,502	53	168,678,212	43

[3] Häri ingår postverkets driftöverskott för år 1924, kronor 13,857.244: 32, som inlevererats till statsverket först år 1925.

Postsparbanken.

	1923	1924
D e b e t.		
Ingående balans:		
Tillgångar	124,860,834: 68	143,495,070: 91
Inkomster:		
Räntemedel	6,656,004: 38	7,541,465: 35
Obligations- och kursvinster m. m.	261,702: 12	162,596: 82
Säger	6,917,706: 50	7,704,062: 17
Utgående balans:		
Skulder	142,892,146: 83	159,409,514: 35
Summa	274,670,688: 01	310,608,647: 43

Kredit.

	1923	1924
Ingående balans:		
Skulder	124,025,015: 07	142,892,146: 83
Utgifter:		
Avlöningar jämte dyrtidstillägg m. m.	661,905: 66	403,893: 18
Övriga omkostnader	325,124: 78	179,826: —
Ersättning till postverket för postsparbanksgöromålens bestridande	300,000: —	300,000: —
Räntemedel, gottgjorda delägarna	4,423,183: 33	5,823,578: 51
Förlust å utlottade obligationer	31,556: 78	— —
Avsättning till reservfond	— —	602,924: 08
Säger	5,741,770: 55	7,310,221: 77
Avskrivningar	1,408,831: 48	160,944: 87
Till statsverket inlevererad reservation å 1922 års anslag »VII B. 14. Upprätthållande av postsparbankens verksamhet»	— —	[1] 835,819: 61
Utgående balans:		
Tillgångar	143,495,070: 91	159,409,514: 35
Summa	274,670,688: 01	310,608,647: 43

[1] Beloppet, som tagits i anspråk för statsregleringen för budgetåret 1924—1925, har inlevererats till statsverket först år 1925.

Telegraf-

	1915		1916		1917		1918	
Debet.								
Ingående balans:								
Tillgångar	103,156,179	51	109,262,087	39	120,341,955	13	139,877,768	25
Inkomster:								
Telefoninkomster	18,625,699	32	22,043,753	41	26,662,603	66	41,444,616	50
Telegrafinkomster	6,139,975	09	6,995,184	53	8,351,523	35	10,856,740	70
Radioinkomster	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	24,765,674	41	29,038,937	94	35,014,127	01	52,301,357	20
Ökade värden på grund av lyftade riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning	4,754,027	41	9,606,520	49	9,863,668	78	21,950,966	20
Utgående balans:								
Skulder	12,274,535	78	13,747,883	03	23,420,027	37	35,477,336	58
Summa	144,950,417	11	161,655,428	85	188,639,778	29	249,607,428	23
Kredit.								
Ingående balans:								
Skulder	10,922,655	31	12,274,535	78	13,747,883	03	23,420,027	37
Utgifter:								
Avlöningar, pensioner och dyrtidstillägg m. m.	8,685,694	07	9,722,345	56	11,628,921	26	29,382,488	70
Övriga omkostnader	5,371,935	12	6,991,859	86	8,888,326	59	14,842,323	17
Avsättning till förnyelsefonden	—	—	—	—	—	—	—	—
Avskrivningar	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	14,057,629	19	16,714,205	42	20,517,247	85	44,224,811	87
Driftöverskott, att till statsverket inlevereras	10,708,045	22	12,324,732	52	14,496,879	16	8,076,545	33
Minskat kassaförlag	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans:								
Tillgångar	109,262,087	39	120,341,955	13	139,877,768	25	173,886,043	66
Summa	144,950,417	11	161,655,428	85	188,639,778	29	249,607,428	23

[1] Häri ingår ett belopp av kronor 7,419,279: 11, utgörande förskotterat kassaförlag, som icke
[2] » » » » » » 3,087,833: 87, » till kassaförlag avsatta vinstme-
[3] Driftöverskott för år 1924, varav kronor 3,551,622: 24 inlevererats till statsverket först år 1925.

verket.

1919		1920		1921		1922		1923		1924	
173,886,043	66	239,372,183	74	265,902,613	79	297,048,138	82	317,566,266	73	[1] 328,759,890	10
57,525,792	59	77,233,783	56	88,677,397	72	75,977,755	55	72,893,368	77	69,541,641	32
12,327,332	86	12,898,567	57	10,887,011	49	9,603,735	90	8,531,923	99	7,672,536	53
—	—	—	—	—	—	—	—	624,068	64	653,183	79
69,853,125	45	90,132,351	13	99,564,409	21	85,581,491	45	82,049,361	40	77,867,361	64
26,665,179	32	23,311,179	23	24,071,379	11	27,511,650	99	20,386,360	79	20,627,600	68
74,298,297	34	77,517,548	16	84,591,694	08	77,598,171	—	60,986,154	47	55,097,773	13
344,702,645	77	430,333,262	26	474,130,096	19	487,739,452	26	480,988,143	39	482,352,625	55
35,477,336	58	74,298,297	34	77,517,548	16	84,591,694	08	77,598,171	—	[2] 64,073,988	34
46,435,754	39	50,807,553	97	46,072,471	45	37,898,898	09	34,633,237	47	33,503,867	19
22,486,152	46	28,742,278	45	29,545,386	06	21,933,106	20	22,604,527	40	21,611,872	21
—	—	—	—	—	—	—	—	2,200,000	—	2,200,000	—
—	—	—	—	4,995,713	34	—	—	—	—	—	—
68,921,906	85	79,549,832	42	80,613,570	85	59,832,004	29	59,437,764	87	57,315,739	40
931,218	60	10,582,518	71	18,950,838	36	25,749,487	16	22,611,596	53	[3] 20,551,622	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,971,261	42
239,372,183	74	265,902,613	79	297,048,138	82	317,566,266	73	321,340,610	99	334,440,014	15
344,702,645	77	430,333,262	26	474,130,096	19	487,739,452	26	480,988,143	39	482,352,625	55

förut upptagits i balansen.
del, som icke förut upptagits i balansen.

Statens

	1915		1916		1917		1918	
Debet.								
Ingående balans:								
Tillgångar	651,266,116	38	687,560,769	72	723,203,065	66	782,750,604	25
Inkomster:								
Trafikinkomster	117,722,462	72	149,781,434	38	161,943,053	60	254,934,891	39
Inkomster av hushyror och arrenden m. m.	391,866	55	392,946	82	494,298	79	489,056	29
Riksstatsanslag för täckande av driftförlust	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	118,114,329	27	150,174,381	20	162,437,352	89	255,423,947	68
Driftförlust	—	—	—	—	—	—	60,298,170	96
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning:								
Verklig kapitalisering	29,304,700	—	25,706,702	63	47,993,100	—	67,606,800	—
Tillfällig försträckning för täckande av driftförlust	—	—	—	—	—	—	49,000,000	—
Utgående balans:								
Skulder	9,382,225	32	19,317,818	63	30,872,257	22	73,237,814	52
Summa	808,067,370	97	882,759,672	18	964,505,775	27	1,288,317,337	41
Kredit.								
Ingående balans:								
Skulder	2,392,271	98	9,382,225	32	19,317,818	63	30,872,257	22
Utgifter:								
Styrelsen	1,745,300	10	2,353,101	10	2,377,221	48	4,096,696	68
Gemensamma utgifter	4,638,633	18	5,172,907	29	[1] 8,427,986	84	[2] 35,416,658	97
Linjeförvaltningarna	77,198,721	27	110,801,623	54	134,698,624	56	266,243,762	99
Avsättning till förnyelsefond	6,992,000	—	7,226,000	—	9,676,000	—	9,965,000	—
Säger	90,574,654	55	125,553,631	93	155,179,832	83	315,722,118	64
Driftöverskott, att till statsverket inlevereras	27,539,674	72	24,620,749	27	7,257,519	56	—	—
Avskrivning	—	—	—	—	—	—	—	—
Från kapitalkontot avförd försträckning till täckande av driftförlust enligt riksdagens beslut	—	—	—	—	—	—	—	—
Återleverering av riksstatsanslag	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans:								
Tillgångar	687,560,769	72	723,203,065	66	782,750.604	25	941,722,961	55
Summa	808,067,370	97	882,759,672	18	964,505,775	27	1,288,317,337	41

[1] Häri ingår krigstidshjälp för år 1916 ..... kronor 2,214,522: 20
[2] » » krigstidstillägg för år 1917 ..... kronor 8,259,072: 99
samt krigstidshjälp för år 1917 och 1918 ... » 10,262,697: 76 18,521,770: 75.
[3] Härav kronor 13,519,032: 91 å Luossavaara—Kirunavaara aktiebolag uppdebiterad fordran.
[4] » » 13,470,943: 79 » » » » » »
[5] » » 3,778,599: 38 » » » » » »
[6] » från statsbanan Rönninge—Södertälje—Järna överlämnade vinstmedel enligt kungl. brev den 14/5 1920 ..... kronor 82,246: 88
samt värdet å den av riksgäldskontoret å exekutiv auktion inropade Skara—Timmersdala järnväg ..... » 408,000: — 490,246: 88.

järnvägar.

1919		1920		1921		1922		1923		1924	
941,722,961	55	1,013,023,381	98	1,091,762,306	08	1,127,172,648	06	1,151,449,975	17	1,133,682,423	39
297,418,575	11	[3] 341,959,230	11	[4] 252,979,709	90	[5] 202,463,721	59	180,654,285	76	174,500,964	92
549,665	19	1,058,638	31	4,264,688	94	4,577,499	24	4,275,796	83	4,386,916	48
11,070,939	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
309,039,179	80	343,017,868	42	257,244,398	84	207,041,220	74	184,930,082	59	178,887,881	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
79,426,300	—	[6] 66,588,146	88	43,765,931	60	[7] 37,456,200	—	[8] 22,962,300	—	35,923,000	—
11,298,170	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53,813,804	46	90,989,581	68	87,440,692	06	104,569,107	77	116,370,820	11	118,811,353	56
1,395,300,416	77	1,513,618,978	96	1,480,213,328	58	1,476,239,176	57	1,475,713,177	87	1,467,304,658	35
73,237,814	52	53,813,804	46	90,989,581	68	87,440,692	06	104,569,107	77	116,370,820	11
5,139,925	14	5,693,067	31	5,801,594	88	4,466,980	05	3,705,456	93	3,338,482	37
14,926,075	43	10,002,209	93	11,851,132	79	10,698,438	20	11,191,591	53	12,292,994	76
271,814,179	23	278,857,611	38	207,572,937	27	148,175,094	85	121,309,782	17	116,309,447	82
17,159,000	—	18,882,000	—	24,790,000	—	19,425,300	—	14,561,995	24	10,685,655	14
309,039,179	80	313,434,888	62	250,015,664	94	182,765,813	10	150,768,825	87	142,626,580	09
—	—	29,582,979	80	7,228,733	90	24,275,407	64	34,161,256	72	36,261,301	31
—	—	—	—	—	—	—	—	900,000	—	—	—
40	47	25,000,000	—	—	—	—	—	35,298,170	96	—	—
—	—	25,000	—	4,806,700	—	30,307,288	60	16,333,393	16	11,995,434	98
1,013,023,381	98	1,091,762,306	08	1,127,172,648	06	1,151,449,975	17	1,133,682,423	39	[9] 1,160,050,521	86
1,395,300,416	77	1,513,618,978	96	1,480,213,328	58	1,476,239,176	57	1,475,713,177	87	1,467,304,658	35

[7] Härav kronor 9,764,200: — under åren 1912—1921 för dubbelspåret Rönninge—Ström lyftade medel.

[8] Härav kronor 44,300: — överförda från statens vattenfallsverk jämlikt kungl. brev den 23/2 1923.

[9] Häri ingå av statens järnvägars driftöverskott för åren 1920—1922 kronor 24,476,366: 19
» » » » » » » år 1924 » 7,061,301: 81 31,537,667: 50.

Statens vatten-

	1915		1916		1917		1918	
Debet.								
Ingående balans:								
Tillgångar	103,959,914	48	117,274,678	49	129,802,313	26	151,362,953	69
Inkomster:								
Statens kanalverk	708,181	07	712,962	96	709,049	21	977,174	84
Dito kraftverk	3,522,546	58	5,717,513	97	7,393,332	35	9,634,130	07
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	365,633	83	398,114	20	441,100	32	395,680	14
Säger	4,596,361	48	6,828,591	13	8,543,481	88	11,006,985	05
Driftförlust:								
Statens kanalverk	—	—	—	—	—	—	—	—
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning:								
Statens kanalverk	4,825,000	—	2,125,000	—	515,000	—	1,700,000	—
Dito kraftverk	7,410,000	—	8,625,000	—	11,649,000	—	12,990,000	—
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	56,000	—	10,000	-	586,375	—	4,712,308	—
Centralförrådet	—	—	—	—	400,000	—	300,000	—
Säger	12,291,000	—	10,760,000	—	13,150,375	—	19,702,308	—
Omföringar:								
Statens kanalverk	—	—	—	—	—	—	—	—
Dito kraftverk	—	—	—	—	—	—	—	—
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans:								
Skulder:								
Vattenfallsstyrelsen	1,307,497	71	1,351,770	44	3,243,575	02	6,040,850	05
Statens kanalverk	169,027	87	451,792	61	1,214,536	39	1,383,097	—
Dito kraftverk	571,835	83	542,080	26	1,580,229	37	2,865,544	28
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	39,648	95	75,309	96	667,912	—	2,148,289	81
Centralförrådet	—	—	—	—	853,818	04	1,279,684	61
Säger	2,088,010	86	2,420,953	27	7,560,070	82	13,717,465	75
Summa	122,935,286	32	137,284,222	89	159,056,240	96	195,789,712	49
Kredit.								
Ingående balans:								
Skulder	1,984,439	52	2,088,010	36	2,420,953	27	7,560,070	82
Utgifter:								
Statens kanalverk	355,089	11	391,830	63	499,207	93	908,582	81
Dito kraftverk	1,109,498	52	1,490,798	98	2,069,356	01	3,989,238	48
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	52,788	37	55,667	42	59,925	08	99,289	25
Säger	1,517,376	—	1,938,297	03	2,628,489	02	4,997,110	54

[1] Härav kronor: 485,000: — överföring från byggnadskommissionen för dubbelspåret Rönninge—

fallsverk.

1919		1920		1921		1922		1923		1924	
181,177,654	97	224,393,326	24	265,342,697	67	293,614.796	02	318,479,668	61	317,873,308	47
1,035,935	41	1,333,433	51	1,046,292	29	1,288,935	58	1,353,811	28	1,402,927	50
12,491,807	91	15,374,062	63	14,936,895	48	16,248,013	59	17,012,957	14	18,255,384	67
363,494	15	405,720	81	470,263	04	514,637	55	469,557	93	507,500	19
13,891,237	47	17,113,216	95	16,453,450	81	18,051,586	72	18,836,326	35	20,165,812	36
29,391	09	74,371	17	140,596	21	—	—	—	—	—	—
2,449,000	—	2,320,000	—	3,402,000	—	[1] 3,615,000	—	1,751,000	—	1,750,000	—
19,056,760	—	29,278,366	67	39,144,317	50	14,336,052	80	7,119,000	—	6,182,888	—
1,579,602	70	5,085,834	02	4,806,384	03	1,601,358	09	155,937	75	163,600	—
1,000,000	—	775,000	—	3,025,000	—	1,300,000	—	100,000	—	—	—
24,085,362	70	37,459,200	69	50,377,701	53	20,852,410	89	9,125,937	75	8,096,488	—
—	—	—	—	—	—	10,000	—	—	—	—	—
—	—	148,608	70	117,554	65	2,324,572	74	500,000	—	2,439,391	94
—	—	350,000	—	3,020	—	20,000	—	56,350	—	—	—
—	—	498,608	70	120,574	65	2,354,572	74	556,350	—	2,439,391	94
13,251,869	92	15,136,964	09	5,805,208	36	13,281,703	66	4,126,715	29	3,628,614	39
759,882	47	884,370	86	1,118,014	31	283,335	73	407,027	88	622,267	63
11,933,471	62	13,841,430	41	7,856,469	11	11,635,091	93	13,564,895	02	14,234,662	99
1,832,892	11	3,884,107	24	743,919	10	319,624	44	301,720	32	160,925	73
4,399,411	15	4,248,461	44	446,296	38	—	—	—	—	—	—
32,177,527	27	37,995,334	04	15,969,907	26	25,519,755	76	18,400,358	51	18,646,470	74
251,361,173	50	317,534,057	79	348,404,928	13	360,393,122	13	365,398,641	22	367,221,471	51
13,717,465	75	32,177,527	27	37,995,334	04	15,969,907	26	25,519,755	76	18,400,358	51
1,065,326	50	1,407,804	68	1,186,888	50	984,173	41	983,481	73	1,001,573	83
6,328,890	97	8,944,862	94	8,751,623	38	8,492,271	09	8,367,151	08	8,038,200	40
204,792	13	279,943	57	444,669	73	346,583	46	411,735	42	455,618	68
7,599,009	60	10,632,611	19	10,383,181	61	9,823,027	96	9,762,368	23	9,495,392	91

[1] Ström av 1915—1916 års anslag till utvidgning av Södertälje kanal mellan Maren och Saltsjön.

	1915		1916		1917		1918	
Leverering till statsverket av driftöverskott:								
Statens kanalverk	354,296	18	353,091	96	160,132	38	209,841	28
Dito kraftverk	1,674,593	66	2,961,952	31	2,362,944	86	1,650,205	79
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	129,902	47	140,557	97	120,767	79	194,829	09
Säger	2,158,792	31	3,455,602	24	2,643,844	98	2,054,876	16
Återleverering av riksstatsanslag:								
Statens kanalverk	—	—	—	—	—	—	—	—
Dito kraftverk	—	—	—	—	—	—	—	—
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	—	—	—	—	—	—	—	—
Centralförrådet	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	—	—	—	—			—	—
Omföringar:								
Statens kanalverk	—	—	—	—	—	—	—	—
Dito kraftverk	—	—	—	—	—	—	—	—
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	—	—	—	—	—	—	—	—
Centralförrådet	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans:								
Tillgångar:								
Vattenfallsstyrelsen	1,307,497	71	1,351,770	44	3,243,575	02	6,040,850	05
Statens kanalverk	26,682,699	40	29,058,504	51	30,385,957	24	32,113,268	60
Dito kraftverk	70,270,820	62	80,130,827	73	95,779,008	32	114,049,009	03
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	19,013,660	76	19,261,210	58	20,700,595	07	26,994,842	68
Centralförrådet	—	—	—	—	1,253,818	04	1,979,684	61
Säger	117,274,678	49	129,802,313	26	151,362,953	69	181,177,654	97
Summa	122,935,286	32	137,284,222	89	159,056,240	96	195,789,712	49

Statens

Debet.	1915		1916		1917		1918	
Ingående balans:								
Tillgångar (netto)	235,031,000	66	236,190,605	89	241,257,892	24	257,078,854	92
Inkomster:								
Skogsdomänerna	22,921,172	55	28,251,831	40	55,011,728	36	61,562,441	02
Jordbruksdomänerna	1,718,977	92	1,778,449	26	1,820,624	15	1,765,788	65
Förnyelsefonden för återväxtkostnader	—	—	—	—	—	—	—	—
Återbetalda pensionsmedel	—	—	1,095	60	1,248	50	1,419	28
Riksstatsanslag:								
Nionde huvudtiteln	—	—	307,400	—	308,775	22	435,000	—
Självkostnader å domänfondens virkeslager	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	24,640,150	47	30,338,776	26	57,142,376	73	63,764,648	95
Driftförlust	—	—	—	—	—	—	—	—

[1] Häri ingår av driftöverskottet för år 1924, kr. 10,670,419: 45, ett belopp av kronor 5,870,419: 45,

1919		1920		1921		1922		1923		1924	
68,592	03	—	—	—	—	—	—	304,762	17	370,329	55
5,381,388	99	8,723,910	94	6,165,264	57	13,740,352	25	7,755,742	50	7,445,806	06
201,390	89	158,702	02	125,777	24	25,593	81	168,054	09	57,822	51
5,651,371	91	8,882,612	96	6,291,041	81	13,765,945	56	8,228,558	76	7,873,958	12
—	—	—	—	—	—	—	—	147,000	—	725,000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1,969,300	—	2,300,000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	267,000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1,075,000	—	300,000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3,458,300	—	3,325,000	—
—	—	—	—	3,020	—	20,000	—	—	—	—	—
—	—	350,000	—	—	—	—	—	56,350	—	—	—
—	—	148,608	70	117,554	65	199,572	74	—	—	2,439,391	94
—	—	—	—	—	—	2,135,000	—	500,000	—	—	—
—	—	498,608	70	120,574	65	2,354,572	74	556,350	—	2,439,391	94
13,251,869	92	15,136,964	09	5,805,208	36	13,281,703	66	4,126,715	29	3,628,614	39
33,870,462	04	36,314,950	43	39,947,573	88	43,022,657	47	44,815,917	—	46,087,180	87
142,955,224	32	171,645,447	23	204,942,365	61	219,397,004	22	227,810,220	87	237,573,646	99
28,216,358	81	35,521,874	48	36,973,351	79	38,113,303	26	37,930,455	31	35,507,927	78
6,099,411	15	6,723,461	44	5,946,296	88	4,665,000	—	3,190,000	—	2,890,000	—
224,393,326	24	265,342,697	67	293,614,796	02	318,479,668	61	317,873,308	47	[1] 325,687,370	03
251,361,173	50	317,534,057	79	348,404,928	18	360,393,122	13	365,398,641	22	367,221,471	51

domänverk.

1919		1920		1921		1922		1923		1924	
280,299,930	30	450,045,703	59	445,259,694	28	457,070,307	48	441,129,036	15	429,110,953	42
49,026,577	12	54,220,819	66	23,171,257	17	27,445,610	88	28,720,836	26	26,374,832	67
1,868,107	82	2,122,998	40	2,371,264	15	2,570,700	16	2,568,232	94	2,578,180	41
—	—	—	—	2,918,156	39	1,246,052	61	—	—	1,688,285	99
2,083	85	2,965	56	4,776	67	—	—	20,224	12	12,164	63
410,000	—	847,000	—	1,339,000	—	1,341,200	—	1,310,032	—	1,280,048	—
4,883,913	48	7,440,068	12	9,932,406	16	5,378,731	22	4,819,091	48	4,069,628	89
56,190,682	27	64,633,851	74	39,736,860	54	37,982,294	32	37,438,416	80	36,003,140	59
—	—	—	—	5,097,541	92	—	—	—	—	—	—

[1] som inlevererats till statsverket först år 1925.

	1915		1916		1917		1918	
Ökat värde å domänfondens fastigheter och inventarier:								
Skogsdomänerna	1,236,819	50	3,096,810	49	—	—	311,751	03
Jordbruksdomänerna	180,555	17	1,672,813	24	—	—	—	—
Inventarier	42,712	79	74,108	—	—	—	—	—
Säger	1,460,087	46	4,843,731	73	—	—	311,751	03
Medel till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark	7,647,318	61	8,158,065	57	9,128,365	04	10,563,330	35
Flottledsfonden	—	—	—	—	—	—	—	—
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning	58,915	42	—	—	—	—	—	—
Summa	268.837,472	62	279,531,179	45	307,528.634	01	331,718,585	25
Kredit.								
Utgifter:								
Styrelsen	206,158	67	230,837	80	272,686	43	485,712	70
Skogsdomänerna	7,739,963	68	10,336,902	27	16,330,959	63	21,450,888	76
Jordbruksdomänerna	156,831	68	155,132	74	256,702	47	202,208	25
Förnyelsefonden för återväxtkostnader	—	—	—	—	2,415,461	54	2,214,472	38
Domänfondens virkeslager	—	—	—	—	—	—	—	—
Till täckande av föregående års driftförlust	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	8,102,954	03	10,722,872	81	19,275,810	07	24,353,282	09
Leverering till statsverket av driftöverskott	16,537,196	44	18,600,000	—	23,015,903	45	17,937,007	82
Minskat värde å domänfondens fastigheter:								
Skogsdomänerna	38,000	—	3,967	05	—	—	—	—
Jordbruksdomänerna	1,889,181	69	1,270,728	26	—	—	—	—
Inventarier	—	—	28,400	48	—	—	—	—
Säger	1,927,181	69	1.303,095	79	—	—	—	—
Medel till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark	6,079,534	57	7,647,318	61	8,158,065	57	9,128,365	04
Flottledsfonden	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans;								
Tillgångar (netto)	236,190,605	89	241,257,892	24	257,078,854	92	280,299,930	30
Summa	268,837,472	62	279,531,179	45	307,528,634	01	331,718,585	25

[1] Häri ingår ett belopp å kr. 2,058,270: 68, utgörande under tidigare år för mycket redovisade
[2] Häri ingår driftöverskottet för år 1924, kr. 5,697,702: 33, som först år 1925 inlevererats

1919		1920		1921		1922		1923		1924	
135,235,934	02	1,344,400	—	2,013,874	86	—	—	—	—	4,257,212	—
26,612,278	26	731,100	—	3,986,700	—	6,506,185	—	1,675,100	—	357,500	—
—	—	878,516	33	256,883	44	49,974	91	66,899	09	79,810	21
161,848,212	28	2,954,016	33	6,257,458	30	6,556,159	91	1,741,999	09	4,694,522	21
12,758,435	85	14,184,033	07	15,047,713	30	15,694,605	—	16,860,509	11	12,936,610	07
—	—	—	—	4,647,255	10	5,134,370	42	5,312,137	20	5,657,604	07
191,628	27	427,384	—	579,689	48	78,398	82	10,000,000	—	—	—
511,288,888	97	532,244,988	73	516,626,212	92	522,516,135	95	512,482,098	35	488,402,830	36
675,967	16	600,776	38	780,916	89	818,389	75	953,839	54	909,279	86
24,401,469	18	28,723,742	83	32,585,326	28	20,140,695	23	18,396,498	31	22,497,604	72
505,046	85	[1] 2,486,566	98	757,044	26	1,033,630	46	1,017,304	05	1,018,419	79
1,218,840	42	1,503,597	14	1,597,302	93	1,634,742	91	1,700,303	99	1,061,042	41
—	—	4,883,913	48	9,113,812	15	8,258,662	13	5,378,731	22	4,819,091	48
—	—	—	—	—	—	5,097,541	92	—	—	—	—
26,801,323	61	38,198,596	81	44,834,402	46	36,983,662	40	27,446,677	11	30,305,438	26
23,878,531	42	25,947,484	89	—	—	10,000,000	—	34,339,355	40	9,990,539	69
—	—	1,929,840	—	—	—	14,708,469	—	756,137	—	1,017,695	86
—	—	8,089,235	—	487,600	—	—	—	—	—	—	—
—	—	61,702	40	49,869	91	—	—	—	—	—	—
—	—	10,080,777	40	537,469	91	14,708,469	—	756,137	—	1,017,695	86
10,563,330	85	12,758,435	85	14,184,033	07	15,047,713	30	15,694,605	—	16,860,509	11
—	—	—	—	—	—	4,647,255	10	5,134,370	42	5,312,137	20
450,045,703	59	445,259,694	28	457,070,307	48	441,129,036	15	429,110,953	42	[2] 424,916,510	24
511,288,888	97	532,244,988	73	516,626,212	92	522,516,135	95	512,482,098	35	488,402,830	36

[1] inkomster av jordbruksdomänerna.
[2] till statsverket.

Statens utarrenderade

	Inkomster					
	Arrende-medel		Diverse inkomster		Summa	
Stockholms län	142,030	28	13,700	24	155,730	52
Uppsala »	79,280	—	36	30	79,316	30
Södermanlands »	138,503	40	1,895	71	140,399	11
Östergötlands »	276,758	84	6,491	39	283,250	23
Jönköpings »	96,162	50	6,223	72	102,386	22
Kronobergs »	29,070	—	523	86	29,593	86
Kalmar »	135,069	25	912	52	135,981	77
Gotlands »	8,971	—	67	98	9,038	98
Blekinge »	24,175	73	1,400	—	25,575	73
Kristianstads »	205,626	55	500	84	206,127	39
Malmöhus »	519,002	60	597	68	519,600	28
Hallands »	50,021	57	103	06	50,124	63
Göteborgs och Bohus »	108,696	29	2,276	33	110,972	62
Älvsborgs »	81,148	—	3,085	15	84,233	15
Skaraborgs »	320,628	84	3,388	30	324,017	14
Värmlands »	43,403	75	981	—	44,384	75
Örebro »	96,500	17	—	—	96,500	17
Västmanlands »	115,751	66	6,130	10	121,881	76
Kopparbergs »	4,475	—	1,161	55	5,636	55
Gävleborgs »	5,028	60	80	14	5,108	74
Västernorrlands »	400	—	—	—	400	—
Jämtlands »	5,225	—	36	—	5,261	—
Västerbottens »	4,905	—	150	—	5,055	—
Norrbottens »	37,332	96	736	—	38,068	96
Summa	2,528,166	99	50,477	82	2,578,644	81

jordbruksdomäner.

Utgifter												Överskott eller underskott (÷)	
Avkortningar		Avlöning åt domänintendenter		Resekostnader vid domänförvaltningen		Övriga kostnader		Summa					
17,994	30	5,190	—	3,780	90	47,185	91	74,151	11			81,579	41
28,588	75	4,633	—	2,318	39	8,332	58	43,872	72			35,443	58
21,640	12	4,614	—	1,372	78	15,644	10	43,271	—			97,128	11
64,606	80	6,138	—	4,567	15	24,774	60	100,086	55			183,163	68
8,433	21	3,613	—	2,578	66	11,419	22	26,044	09			76,342	13
2,031	08	3,613	—	997	54	5,264	58	11,906	15			17,687	71
20,776	20	4,092	—	2,619	26	17,504	98	44,992	44			90,989	33
7,000	—	—	—	233	50	1,446	38	8,679	88			359	10
—	—	—	—	297	70	2,740	58	3,038	28			22,537	45
51,871	19	5,872	—	3,721	45	21,386	86	82,851	50			123,275	89
60,784	78	6,233	—	6,542	75	55,439	28	128,999	81			390,600	42
7,644	16	1,638	—	939	64	6,017	29	16,239	09			33,885	54
25,889	59	4,914	—	2,904	29	17,596	35	51,304	28			59,668	39
18,322	13	5,812	—	7,508	14	19,052	68	50,694	95			33,538	20
91,337	84	6,188	—	5,840	15	35,553	67	138,919	66			185,097	48
6,660	—	—	—	—	—	4,832	36	11,492	36			32,892	39
12,516	82	4,272	—	791	80	47,710	38	65,291	—			31,209	17
58,541	91	5,177	01	3,238	17	14,840	40	81,797	49			40,[illegible]84	27
6,672	92	—	—	476	62	12,677	61	19,827	15			÷ 14,190	60
4,523	60	—	—	129	41	607	12	5,260	13			÷ 151	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			400	—
600	—	—	—	404	75	627	58	1,632	33			3,628	67
—	—	—	—	—	—	58	88	58	88			4,996	12
—	—	—	—	—		8,473	39	8,473	39			29,595	57
516,435	35	71,999	01	51,263	05	379,186	78	1,018,884	19			1,559,760	62

Statsverkets inkomster

Revisorerna, som på grund av stadgandet i 16 § i gällande instruktion hava att upprätta året 1924—1925 samt mellan de i riksstaten uppförda anslagen och utgifterna å dessa under rättade budgetredovisningen för meranämnda budgetår grundade tabeller.

	Inkomster		Utgifter		Behållen inkomst		I riksstaten beräknad inkomst	
Statsverkets inkomster:								
Egentliga statsinkomster	536,436,738	50	17,021,977	73	519,414,760	77	472,133,700	—
Inkomster av statens produktiva fonder	101,234,934	39	—	—	101,234,934	39	113,073,800	—
Andel i riksbankens vinst för år 1923	14,000,000	—	—	—	14,000,000	—	14,000,000	—
I anspråk tagna kapitaltillgångar	32,787,721	51	—	—	32,787,721	51	34,034,100	—
Lånemedel	39,695,900	—	—	—	39,695,900	-	41,195,900	—
Summa	724,155,294	40	17,021,977	73	707,133,316	67	674,437,500	—

	Tillgång											
	Anvisat å riksstaten för budgetåret 1924—1925		Reservation den 1/7 1924		Inkomster för anslaget							
					Från andra anslag		Från inkomsttitlar		Särskilda uppbördsmedel	
Statsverkets utgifter:												
Verkliga utgifter	581,633,070	—	96,432,576	70	20,139,512	60	1,501,264	98	82,048,732	57
Utgifter för kapitalökning	92,804,430	—	150,979,545	87	—	—	4,390,687	85	500,000	—
Summa	674,437,500	—	247,412,122	57	20,139,512	60	5,891,952	88	82,548,732	57

och utgifter.

tabeller till jämförelse mellan statsinkomsternas beräknade och influtna belopp under budget-
samma budgetår, få i sådant avseende avgiva följande på den av riksräkenskapsverket upp-

Brister, som ersatts av:						Behållning, som tillförts:					
Utgiftsanslag		Kassafonden		Summa		Utgiftsanslag		Kassafonden		Summa	
166,497	57	114,333	35	280,830	92	5,891,952	83	41,669,938	86	47,561,891	69
189,395	82	14,384,118	24	14,573,514	06	—	—	2,734,648	45	2,734,648	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,118,447	28	127,962	75	1,246,410	03	—	—	31	54	31	54
1,500,000	—	—	—	1,500,000	—	—	—	—	—	—	—
2,974,340	67	14,626,414	34	17,600,755	01	5,891,952	83	44,404,618	85	50,296,571	68

Summa		Disposition										Merutgift, som ersatts av kassafonden		Behållning, som tillförts kassafonden	
		Utgifter för anslaget				Reservation den 30/6 1925		Summa							
		Direkta utgifter		Till andra anslag eller inkomsttitlar											
781,755,156	85	696,126,071	74	21,424,457	45	79,420,313	23	796,970,842	42	34,048,856	09	18,833,170	52
248,674,663	72	142,506,818	89	1,689,395	82	104,374,407	87	248,570,622	58	—	—	104,041	14
1,030,429,820	57	838,632,890	63	23,113,853	27	183,794,721	10	1,045,541,465	—	34,048,856	09	18,937,211	66

Kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga m. m.

Med ledning av vederbörande räkenskaper samt från vissa ämbetsmyndigheter lämnade uppgifter hava revisorerna låtit upprätta nedanstående tabell över kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga m. m.

Kungl. brev m. m.	A) Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, vilkas uppdrag avslutats eller förklarats vilande.	Utbetalt: före revisionsåret (1)		under revisionsåret (2)		Totalkostnad (3)	
	Justitiedepartementet.						
1910 21/5, 1918 8/11	Försäkringslagstiftningskommittén (förut obligationsrättskommittén)	376,019	59	32,544	68	408,564	27
1915 1/10	Kyrkofondskommittén (se jämväl ecklesiastikdepartementet)	112	50	—	—	112	50
1916 22/12, 1924 4/7	Utredning vid svenska barnbördshus angående de nyfödda barnens vikt och längd vid olika längd av havandeskap m. m. ävensom utredning rörande behovet av nya föreskrifter angående verkställande av anteckningar vid förlossning (se jämväl socialdepartementet)	—	—	5,910	18	5,910	18
1918 31/12	Sjölagstiftningskommittén	259,540	38	3,400	92	262,941	30
1920 7/6	Sakkunnig för ny medborgarrättslagstiftning	27,176	31	300	—	27,476	31
1922 14/9	Sveriges deltagande i internationella sjörättskonferenser	1,230	79	933	44	2,164	23
1922 30/12	Biträde vid utarbetande av förslag till lag om delning av jord å landet	22,323	51	18,603	58	40,927	09
1923 2/2	Hovrättsrådet E. Geijer för biträde med vissa utredningar	15,772	33	1,325	—	17,097	33
1923 2/8	Ersättning till vattenrättsdomare och vattenrättsingenjörer för deltagande i en sammankomst i Stockholm	879	30	829	05	1,708	35
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	83	—	—	4,007	83
1923 26/10	För föredragning inför lagrådet av förslag till lag om förmynderskap m m.	6,711	—	4,001	—	10,712	—
1923 30/11	Biträde vid behandling av ärenden angående jordregister och fastighetsregister	1,500	—	1,500	—	3,000	—
1924 12/1	Ersättning för deltagande i sammanträden med ledamöter i de nordiska sjölagstiftningskommittéerna	4,871	81	2,050	17	6,921	98
1924 25/1	Utredning av fråga om vissa lagstiftningsåtgärder rörande jordbrukets kreditförhållanden	5,378	—	1,269	—	6,647	—
1924 28/3	Biträde vid behandling av fråga om lagstiftning angående vissa städers läggande under landsrätt	750	—	150	—	900	—
1924 4/4	Dito vid dito av dito om ändrade bestämmelser rörande jordfästning	1,495	—	6,740	17	8,235	17
1924 25/4	Dito vid dito av dito om lagstiftningsåtgärder rörande minderåriga förbrytare m. m.	1,000	—	200	—	1,200	—

		1		2		3	
1924 29/8	För utarbetande av en proposition till 1924 års riksdag	—	—	500	—	500	—
1924 23/9	Ersättning till professorn G. Eberstein för biträde	—	—	800	—	800	—
1925 18/2	Biträde vid fortsatt behandling av frågan rörande den praktiska juristutbildningens ordnande m. m.	—	—	1,355	77	1,355	77
	Säger för justitiedepartementet	728,768	85	82,412	91	811,181	26
	Utrikesdepartementet.						
1913 13/6 m. fl.	Delegerade för förhandlingar med Norge om flyttlappars rätt till renbete m. m.	292,838	15	—	—	292,838	15
1919 31/10	Reseersättning till landshövdingen E. Trolle såsom ordförande i utrikesdepartementets antagningskommission	—	—	90	50	90	50
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,847	71	—	—	4,847	71
1924 25/1, 1925 8/5	Ersättning till förste kanslisekreteraren G. Corin för visst sakkunniguppdrag	2,047	50	1,581	05	3,628	55
1924 24/10	Sakkunniga för utredning av det s. k. Genève-protokollet	—	—	15,390	72	15,390	72
1924 5/12	Ersättning till generalkonsuln E. Heilborn i samband med avveckling av utrikesdepartementets avdelning för tillvaratagande av krigsfångars under världskriget intressen	—	—	700	—	700	—
1925 17/4	Dito till redaktör E. Alkman för utredning rörande upplysningsverksamheten i utlandet	—	—	900	—	900	—
	Säger för utrikesdepartementet	299,733	86	18,662	27	318,395	63
	Försvarsdepartementet.						
	Lantförsvaret.						
1921 22/12	Sakkunniga för utarbetande av vissa utbildningsföreskrifter för infanteriet	50,277	55	2,590	36	52,867	91
1923 22/6, 1924 7/2	Dito för biträde vid uppgörande av förslag till ny försvarsorganisation (se jämväl sjöförsvaret)	9,180	12	5,995	—	15,175	12
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	88	—	—	4,007	88
1924 21/3	Sakkunniga för prövning av ansökningar rörande uppskov med och frikallelse från inställelse till tjänstgöring vid mobilisering för vissa värnpliktiga	—	—	3,162	—	3,162	—
1924 18/6	Dito för verkställande av utredning och avgivande av förslag i fråga om förbättrande av underofficerarnas tjänsteställning m. m. (underofficerssakkunniga)	—	—	5,021	93	5,021	93
1924 24/10	Sakkunnig för omarbetning av förslag till exercisreglemente för kavalleriet	—	—	4,080	—	4,080	—
1924 19/12	Sakkunniga för verkställande av utredning rörande åtgärder för understödjande av vid försvarsväsendet anställda arbetare m. fl., vilka till följd av eventuella inskränkningar i försvarsorganisationen kunna komma att bliva övertaliga	—	—	3,584	44	3,584	44
	Säger för lantförsvaret	63,465	50	24,433	73	87,899	23

		1		2		3	
	Sjöförsvaret.						
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	83	—	—	4,007	83
1924 7/2, 1925 6/3	Uppgörande av förslag till ny försvarsorganisation (se jämväl lantförsvaret)	9,105	—	4,415	—	13,520	—
1924 17/10	Biträde med granskning av inkommet förslag till viss instruktionsbok	—	—	300	—	300	—
	Säger för sjöförsvaret	13,112	83	4,715	—	17,827	83
	Säger för försvarsdepartementet	76,578	33	29,148	73	105,727	06
	Socialdepartementet.						
1916 22/12, 1924 4/7	Utredning vid svenska barnbördshus angående de nyfödda barnens vikt och längd vid olika längd av havandeskap m. m. ävensom utredning rörande behovet av nya föreskrifter angående verkställande av anteckningar vid förlossning (se jämväl justitiedepartementet)	—	—	5,910	14	5,910	14
1919 12/12	Läkarutlåtande angående en häktad persons sinnesbeskaffenhet	—	—	70	—	70	—
1920 9/7	Utredning i indelningsärenden m. m.	16,689	56	4,843	20	21,532	76
1921 28/1	Socialdepartementets polisutredning	52,338	87	3,639	95	55,978	82
1923 8/6	Biträde för utredning rörande ordnandet av vattenlednings- och avloppsförhållanden vid Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka vid Jönköping	—	—	316	—	316	—
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	84	—	—	4,007	84
1923 29/9, 1924 7/2	Delegerade för förhandling med representanter för Stockholm och Göteborg rörande övertagande av sinnessjukvården inom städerna	—	—	6,467	70	6,467	70
1923 9/10	Sakkunnig angående ordnandet av fattigvården bland lapparna i riket	2,800	—	4,413	88	7,213	88
1924 12/1	Utländsk resa för studier rörande den industriella demokratin m. m.	4,000	—	2,420	54	6,420	54
1925 13/2	Utredning av frågan om effektivare kontroll å landsfiskalernas medelsförvaltning	—	—	1,936	93	1,936	93
1925 17/4	Ersättning till professor V. Lundstedt för studieuppdrag i Storbritannien	—	—	600	—	600	—
	Utmärkande av automobilvägar i Kristianstads län på generalstabens karta, jämlikt länsstyrelsens i Kristianstads län beslut den 28 augusti 1924	—	—	60	—	60	—
	Säger för socialdepartementet	79,836	27	30,678	34	110,514	61
	Kommunikationsdepartementet.						
1919 6/5	Byggnadssakkunniga	49,022	07	15,666	56	64,688	63
1922 26/5, 20/10	Utredning rörande statens fiskehamnsbyggnadsverksamhet och de ekonomiska förutsättningarna för densamma	11,779	87	302	54	12,082	41
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	84	—	—	4,007	84
1923 28/9	Vissa utredningar rörande landsbygdens elektrifiering (se jämväl jordbruks- och handelsdepartementen)	—	—	2,198	36	2,198	36
1924 29/2	Biträde vid utredning rörande åstadkommande av enhetlighet i förandet av väghållningsdistriktens räkenskaper	3,723	35	2,470	60	6,193	95

		1		2		3	
1924 11/4	Sakkunniga för ändrad organisation av väg- och vattenbyggnadsväsendet	1,497	—	6,144	26	7,641	26
1924 9/5	Dito för utredning rörande de taxor å elektrisk kraft, som vattenfallsstyrelsen tillämpar vid sin landsbygdsdistribution	—	—	7,458	59	7,458	59
1924 27/9	Dito för att inom kommunikationsdepartementet biträda vid utredning av vissa frågor rörande de under departementet lydande affärsdrivande verkens förnyelsefonder	—	—	2,808	35	2,808	35
1924 31/12	Dito för utredning av frågan om sättet och villkoren för statsunderstöd för åstadkommande av regelbunden trafik med luftfartyg	—	—	1,982	—	1,982	—
1925 27/2	Utredning rörande statsunderstöd för åstadkommande av regelbunden trafik med luftfartyg	—	—	468	—	468	—
	Säger för kommunikationsdepartementet	70,030	13	39,499	26	109,529	39
	Finansdepartementet.						
1911 11/8	Mjöltypskommissionen	6,523	34	818	21	7,341	55
1919 31/1	1919 års tull- och traktatkommitté (se jämväl handelsdepartementet)	1,829,843	53	39,810	63	1,869,654	16
1921 27/5	1921 års kommunalskattekommitté	149,976	02	32,371	78	182,347	80
1923 20/7	Beredning av frågan om statens offentliga utredningar	800	—	200	—	1,000	—
1923 27/7	1923 års taxeringssakkunniga	20,426	62	30,388	08	50,814	70
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	84	—	—	4,007	84
	Säger för finansdepartementet	2,011,577	85	103,588	70	2,115,166	05
	Ecklesiastikdepartementet.						
1915 1/10	Kyrkofondskommittén (se jämväl justitiedepartementet)	259,636	18	6,680	69	266,316	87
1920 9/7	Utredning angående indelningsärenden m. m.	18,255	06	4,343	19	22,598	25
1920 5/11	Folkminneskommittén	44,044	46	812	88	44,857	34
1921 26/9	Lärlingslagssakkunniga	620	—	1,150	27	1,770	27
1923 8/6	Sakkunniga för utredning rörande kungl. teaterns ekonomi	15,943	12	897	45	16,840	57
1923 5/7	Sakkunnig för beredande av frågor angående förändrad kyrklig indelning och organisation inom de till Kristianstads och Malmöhus län hörande delarna av Lunds stift	6,369	36	6,776	44	13,145	80
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	84	—	—	4,007	84
1924 20/6	Sakkunniga för ytterligare bearbetning av frågan om det svenska skolväsendets organisation	—	—	60,385	15	60,385	15
1924 21/11	Sakkunnig för frågan om vissa ändringar i förordningen angående kyrkoböckers förande	—	—	1,348	82	1,348	82
	Säger för ecklesiastikdepartementet	348,876	02	82,394	89	431,270	91
	Jordbruksdepartementet.						
1917 13/7	Elektrifieringskommittén	502,531	41	23,870	70	526,402	11
1917 2/10	Skogstaxeringssakkunniga	269,407	43	1,258	36	270,665	79
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	84	—	—	4,007	84
1923 1/9	1923 års spannmålssakkunniga	398	—	—	—	398	—

		1		2		3	
1923 28/9	Vissa utredningar rörande landsbygdens elektrifiering (se jämväl kommunikations- och handelsdepartementen)	—	—	2,198	36	2,198	36
1923 23/10	Elektrifieringsutredning inom jordbruksdepartementet	—	—	1,484	75	1,484	75
1924 30/5	Biträde vid utredning rörande sättet för verkställande av vissa likvider vid skiftesförrättningar m. m.	—	—	4,335	22	4,335	22
1924 31/10	Sakkunniga för utredning rörande statsunderstöd åt växtförädlingsverksamheten (växtförädlingssakkunniga)	—	—	8,715	67	8,715	67
1924 28/11	Dito för viss utredning rörande de med överlantmätartjänsten i Gotlands län förenade göromål	—	—	760	20	760	20
	Säger för jordbruksdepartementet	776,344	68	42,623	26	818,967	94
	Handelsdepartementet.						
1913 24/10	Malmkommissionen	169,222	70	2,230	65	171,453	35
1919 31/1	1919 års tull- och traktatkommitté (se jämväl finansdepartementet)	15,061	05	—	—	15,061	05
1919 24/10, 1921 12/8, 1923 7/12	Sakkunniga jämlikt § 4 i förordningen den 24 oktober 1919 med närmare föreskrifter rörande tillämpningen av lagen om arbetstiden å svenska fartyg	2,222	90	409	—	2,631	90
1923 1/9	Statens besparingskommitté (se jämväl övriga departement)	4,007	84	—	—	4,007	84
1923 28/9	Vissa utredningar rörande landsbygdens elektrifiering (se jämväl kommunikations- och jordbruksdepartementen)	—	—	2,198	36	2,198	36
1923 29/10	Utredning angående införande i tulltaxan av s. k. dubbeltariff	510	—	450	—	960	—
	Säger för handelsdepartementet	191,024	49	5,288	01	196,312	50
	Summa	4,582,768	98	434,296	37	5,017,065	35

B) Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, vilkas uppdrag fortfar.

	Justitiedepartementet.						
1909 19/2	Sakkunnig för revision av strafflagen	147,277	55	11,980	—	159,257	55
1921 19/8	Patronatsrättsnämnden	29,987	72	9,256	20	39,243	92
1923 25/5	Biträde vid behandling av vissa till skifteslagstiftningen hörande frågor	1,288	21	—	—	1,288	21
1924 30/5	Biträde vid utredning rörande sättet för verkställande av vissa likvider vid skiftesförrättningar m. m.	—	—	4,335	24	4,335	24
1924 20/6	Sakkunnig rörande internationella rättsregler på sjörättens område	—	—	10,346	50	10,346	50
1924 20/6	Sakkunniga för utredning av frågorna om social arrendelagstiftning samt vanhävdlagstiftning (jordsakkunniga)	—	—	7,487	59	7,487	59

		1		2		3	
1924 29/6	Biträde vid fortsatt beredning av frågor om lagstiftningsåtgärder rörande vissa förbrytare	—	—	4,686	51	4,686	51
1924 27/9	Dito vid fortsatt utredning rörande social arrendelagstiftning m. fl. lagfrågor	—	—	15,278	25	15,278	25
1924 28/11	1924 års strafflagstiftningssakkunniga	—	—	977	—	977	—
1924 12/12	Sakkunnig vid behandling av frågan om revision av gällande lagbestämmelser mot fylleri och dryckenskap	—	—	961	48	961	48
1924 19/12	Utredning rörande kvinnas tillträde till vissa domartjänster m. m.	—	—	3,016	81	3,016	81
1925 9/1	Beredning av frågan om lagstiftningsåtgärder rörande besittning av fast egendom genom bulvan	—	—	2,396	61	2,396	61
1925 9/1	Utredning rörande ändringar i lagen om viss panträtt i spannmål	—	—	2,002	50	2,002	50
1925 30/1	Sakkunnig vid behandling av frågorna om vissa ändringar med avseende å strafflagstiftningen för krigsmakten m. m.	—	—	4,251	25	4,251	25
1925 6/2	Utredning av frågan om rätt till utträde ur svenska kyrkan	—	—	6,791	—	6,791	—
1925 13/2	Ersättning till hovrättsassessoren P. Santesson för biträde vid vissa utredningar	—	—	3,945	10	3,945	10
1925 13/2	Sakkunniga i frågan om revision av gällande lagstiftning rörande stadsplan och tomtindelning m. m.	—	—	4,390	42	4,390	42
1925 22/5	Dito rörande ifrågasatta ändringar i lagstiftningen om handelsböcker och handelsräkningar	—	—	257	—	257	—
	Säger för justitiedepartementet	178,553	48	92,359	46	270,912	94
	Försvarsdepartementet.						
	Lantförsvaret.						
1919 10/12	Riksvärderings- och lokala nämnder	45,963	75	490	—	46,453	75
1924 13/6	Sakkunnig för verkställande av utredning och avgivande av förslag rörande lagstiftning om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring	—	—	786	—	786	—
1925 30/1	Omarbetning av vissa krigsförvaltningsreglementen	—	—	482	58	482	58
1925 24/4	Sakkunniga för biträde med utarbetande av förslag till ändringar i inskrivningsförordningen	—	—	108	—	108	—
	Säger för lantförsvaret	45,963	75	1,866	58	47,830	33
	Sjöförsvaret.						
1922 2/6, 1/9	Marinens reglementssakkunniga	24,829	—	10,278	—	35,107	—
	Säger för försvarsdepartementet	70,792	75	12,144	58	82,937	33
	Socialdepartementet.						
1922 30/6	Biträde med överarbetning av förslag till lag om den offentliga barnavården	32,938	66	8,943	85	41,882	51
1923 8/6	Utarbetande av förslag till en specialanstalt vid Strängnäs hospital för asociala manliga sinnessjuka m. m.	34	30	—	—	34	30
1923 31/12	1924 års landsstatslönesakkunniga	5,082	45	6,110	99	11,193	44

		1		2		3	
1924 20/6	Sakkunnig för verkställande av revision av gällande förordningar om kommunal styrelse på landet och i stad m. m.	—	—	3,710	—	3,710	—
1924 20/6	Sakkunnig för utredning beträffande upprättandet av anstalter för vuxna vanartade sinnesslöa ävensom i fråga om ordnandet av anstaltsvården för fallandesjuka	—	—	4,032	59	4,032	59
1924 10/10	Sakkunniga för utredning i fråga om billigare tandvård (tandvårdssakkunniga)	—	—	3,254	50	3,254	50
1925 28/1	Förhandlingar med Finland rörande vissa renbetesfrågor	—	—	6,513	50	6,513	50
	Säger för socialdepartementet	38,055	41	32,565	43	70,620	84
	Kommunikationsdepartementet.						
1923 29/6	Byggnadsstyrelsesakkunniga	4,519	20	4,838	87	9,358	07
1924 11/4	Sakkunniga för utredning av väg- och vattenbyggnadskårens organisation	1,264	—	4,656	07	5,920	07
1924 9/5	Ersättning till ingenjören N. Ekvall såsom sakkunnig i vissa elektrifieringsfrågor	—	—	9,574	10	9,574	10
1924 16/5	Biträden vid upprättandet av normaltyper till brandordningar	3,000	—	—	—	3,000	—
1924 12/9	Biträde vid behandling av järnvägsstyrelsens förslag till ändringar i gällande järnvägstrafikstadga	—	—	5,340	20	5,340	20
1924 31/11	Dito med bearbetande av förslag till lag om enskilda vägar m. m.	—	—	7,660	—	7,660	—
	Säger för kommunikationsdepartementet	8,783	20	32,069	24	40,852	44
	Finansdepartementet.						
1920 22/6	Socialiseringsnämnden	427,067	71	94,807	08	521,874	79
1921 29/6	1921 års pensionskommitté	—	—	39,199	86	39,199	86
1924 23/5	1924 års skatteuppbördssakkunniga	—	—	13,229	58	13,229	58
1924 31/8	1924 års bankkommitté	—	—	8,022	16	8,022	16
1924 27/9	Biträde vid fortsatt beredning av frågan om den direkta beskattningen till stat och kommun	—	—	15,811	29	15,811	29
1924 31/10	Ersättning åt byråchefen C. W. U. Kuylenstierna för beredande av frågan om en reformerad kommunalskattelagstiftning m. m.	—	—	1,500	—	1,500	—
1925 23/1	1925 års tulltaxesakkunniga	—	—	7,161	66	7,161	66
1925 6/3	Upprättande av författningsförslag angående den statliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningen	—	—	3,204	57	3,204	57
1925 8/4	Biträde vid beredning av frågan om den direkta beskattningen till stat och kommun	—	—	2,098	—	2,098	—
	Säger för finansdepartementet	427,067	71	185,034	20	612,101	91
	Ecklesiastikdepartementet.						
1902 2/5	Ortnamnskommittén	74,303	71	748	67	75,052	38
1919 20/6	1919 års sjukhusbyggnadssakkunniga	39,331	—	24,326	50	63,657	50
1920 31/12	Koralboksnämnden	—	—	1,154	—	1,154	—
1923 31/12	Utredning av frågan om gymnastiska centralinstitutets verksamhet m. m.	2,142	—	21,076	68	23,218	68
1924 20/6	Sakkunniga för utredning av frågor rörande privatläroverken	—	—	16,281	06	16,281	06

		1		2		3	
1924 9/8	Sakkunniga för utarbetande av förslag till inträdesfordringar m. m. vid särskild utbildningskurs för småskollärarinnor för vinnande av folkskollärarkompetens	—	—	2,772	50	2,772	50
1925 23/1	Dito för utredning av frågan om det ecklesiastika arrendeväsendet	—	—	5,912	60	5,912	60
	Säger för ecklesiastikdepartementet	115,776	71	72,272	01	188,048	72
	Jordbruksdepartementet.						
1921 4/11, 1924 22/2	Biträde vid handläggning av vissa skogslagstiftningsfrågor	13,959	34	—	—	13,959	34
1923 4/5, 1925 15/5	Dito vid fortsatt behandling av kronoarrendesakkunnigas betänkande	1,908	80	—	—	1,908	80
1925 7/1	Utredning angående åtgärder för bekämpande av mul- och klövsjukan	—	—	988	—	988	—
1925 9/1	Sakkunnig för utredning angående ändrad skogslagstiftning för Gotlands län	—	—	148	40	148	40
1925 27/2	Utredning rörande vissa ändringar i gällande jaktförfattningar m m.	—	—	4,384	70	4,384	70
	Säger för jordbruksdepartementet	15,868	14	5,521	10	21,389	24
	Handelsdepartementet.						
1920 9/7	Svenska hjälpkreditkommittén	29,860	—	7,941	20	37,801	20
1921 8/4, 31/12	Sakkunniga för biträde åt kommerskollegium och soci lstyrelsen vid upplysningsverksamheten å de ekonomiska och sociala områdena	58,236	18	8,777	36	67,013	54
1921 26/9, 1924 13/6	Sjöfartsavgiftssakkunniga	3,868	70	5,497	85	9,366	55
1923 29/6	Biträde vid utredningsarbeten i samband med pågående förhandlingar om handelstraktat med Spanien	3,200	—	500	—	3,700	—
	Säger för handelsdepartementet	95,164	88	22,716	41	117,881	29
	Summa	950,062	28	454,682	43	1,404,744	71
	Summa summarum	5,532,831	26	888,978	80	6,421,810	06

	Kostnader under revisionsåret enligt förestående tabell		Inkomster för respektive kommittéanslag		Summa utgifter enligt budgetredovisningen	
Justitiedepartementet:						
Kostnader enligt A)	82,412	91	707	—	175,479	37
» » B)	92,359	46				
Utrikesdepartementet:						
Kostnader enligt A)	18,662	27	—	—	18,662	27
Försvarsdepartementet:						
Lantförsvaret:						
Kostnader enligt A)	24,433	78	1,285	25	27,585	56
» » B)	1,866	58				
Sjöförsvaret:						
Kostnader enligt A)	4,715	—	—	—	14,993	—
» » B)	10,278	—				
Socialdepartementet:						
Kostnader enligt A)	30,678	84	700	88	63,944	65
» » B)	32,565	48				
Kommunikationsdepartementet:						
Kostnader enligt A)	39,499	26	—	—	71,568	50
» » B)	32,069	24				
Finansdepartementet:						
Kostnader enligt A)	103,588	70	8,921	25	297,544	15
» » B)	185,034	20				
Ecklesiastikdepartementet:						
Kostnader enligt A)	82,394	89	986	53	155,653	43
» » B)	72,272	01				
Jordbruksdepartementet:						
Kostnader enligt A)	42,623	26	1,504	80	49,649	16
» » B)	5,521	10				
Handelsdepartementet:						
Kostnader enligt A)	5,288	01	—	—	28,004	42
» » B)	22,716	41				
Summa	888,978	80	14,105	71	903,084	51

RIKSDAGENS REVISORERS

BERÄTTELSE

OM DEN ÅR 1925 AV DEM VERKSTÄLLDA GRANSKNING

AV

STATSVERKETS

JÄMTE DÄRTILL HÖRANDE FONDERS TILLSTÅND,
STYRELSE OCH FÖRVALTNING

FÖR TIDEN 1 JULI 1924—30 JUNI 1925

DEL III

FÖRKLARINGAR

STOCKHOLM 1926
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

Riksmarskalksämbetets

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 4, § 1—4.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 december 1925 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt riksmarskalksämbetet att avgiva utlåtande med anledning av vissa av statsrevisorerna gjorda uttalanden rörande Stockholms och Ulriksdals slott samt Haga slott och park ävensom Djurgårdskassan.

Efter särskilda remisser hava ståthållarämbetena å nämnda slott samt intendenten för Djurgården i ämnet avgivit infordrade yttranden, vilka riksmarskalksämbetet tillåter sig härmed i underdånighet överlämna, under hänvisning till och åberopande av däri lämnade förklaringar och övriga meddelade uppgifter, vilka av riksmarskalksämbetet kunna vitsordas.

För egen del får riksmarskalksämbetet anföra följande.

Beträffande *Stockholms slott* har riksmarskalksämbetet vid flera olika tillfällen, i de av ämbetet varje år till Eders Kungl. Maj:t ingivna framställningar om anslag under riksstatens I huvudtitel och senast i underdånig skrivelse den 26 september 1925 framhållit, att anslaget till reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader numera vore otillräckligt, då detsamma skulle bestrida underhåll av ett mycket större antal staten tillhöriga värdefulla och omfattande byggnadskomplex, än vad ursprungligen — anslaget fastställdes år 1857 till nuvarande belopp — med detta anslag avsetts; det syntes ock vara förenat med allt för stor risk och för staten i längden synnerligen oekonomiskt, därest genom otillräckliga anslag vederbörande tvingades att till en oviss framtid år efter år uppskjuta av sakkunnige nödvändiga befunna reparations- och underhållsarbeten.

Planerade och önskvärda reparationsarbeten hava endast delvis kunnat komma till utförande och årligen hava dylika arbeten, för vilka kostnaderna beräknats till avsevärda belopp, måst på grund av bristande medel kvarstå outförda.

Vid uppgörandet av de årliga förslagen till de underhålls- och reparationsarbeten, som för året befinnas erforderliga för slottet och varför kostnaderna skola bestridas med det ordinarie statsanslaget, indelas dessa arbeten i tre klasser, första klassen omfattande sådana arbeten, som utan vidare ovillkorligen måste utföras, andra klassen de arbeten, som därefter i mån av tid och medel verkställas, samt i tredje klassen sådana arbeten, som, ehuru synnerligen önskvärda, dock på grund av bristande medel måste uppskjutas. I 1924 års förslag beräknades kostnaderna för arbetena inom de tre klasserna till omkring resp. 51,000 kronor, 38,000 kronor och 60,000 kronor. I det förslag, som nästlidna år uppgjordes, beräknades kostnaderna för arbetena inom första klassen till 64,760 kronor, inom andra klassen till 38,657 kronor och för de arbeten, som på grund av bristande medel måste utelämnas, till 58,952 kronor.

Beträffande *Ulriksdals slott* vill riksmarskalksämbetet i likhet med ståthållarämbetet framhålla, att anledningen till att vid den nyligen företagna

restaureringen av slottet i dess helhet värmeledningen icke utsträcktes att omfatta slottets samtliga delar var nödvändigheten att nedbringa totalomkostnaderna för restaureringsarbetena. Den befintliga värmeledningsanläggningen är dock utförd så, att den med lätthet kan efter behov utökas, om erforderliga medel därför bliva tillgängliga.

För iståndsättande av till slottet hörande stall- och ladugårds- m. fl. byggnader hava förslag och beräkningar av sakkunnig person uppgjorts, men riksmarskalksämbetet har ansett sig böra i det längsta söka undvika en underdånig framställning om anvisande av särskilda anslag för dessa arbetens utförande.

Beträffande *Haga slott och park* vill riksmarskalksämbetet för sin del instämma i statsrevisorernas uttalande, att Stockholms stad bör i väsentligt högre grad än för närvarande deltaga i kostnaderna för underhållet och framför allt bevakningen av den såsom friluftspark för huvudstadens invånare i allt större användning tagna Hagaparken. Därigenom kunde av slottskassans medel något större belopp, än för närvarande, användas till slottets underhåll, vilket under en följd av år på grund av bristande medel måst till vissa delar eftersättas.

I avseende å statsrevisorernas uttalande, att medel till underhåll och restaurering av de till Haga slott hörande byggnaderna kunna förväntas bliva disponibla från Djurgårdskassan, anhåller riksmarskalksämbetet få hänvisa till vad ämbetet här nedan i detta avseende har att anföra.

Beträffande *Djurgårdskassan* tillåter sig riksmarskalksämbetet till en början erinra om, att Konungens dispositionsrätt över Djurgården grundar sig på riksens ständers underdåniga skrivelse den 1 december 1809, varigenom ständerna erbjödo Karl XIII att till bestridande av samtliga utgifter för hovhållning m. m. emottaga en viss årlig summa mot det att till riksens ständer överlämnades »såsom en i evärderliga tider åt dem förbehållen rättighet» förvaltningen och användandet av de kungs- och kungsladugårdar m. m., som förut stått under Konungens omedelbara styrelse, med iakttagande dock, att »den här vid huvudstaden belägna Djurgården bör förbliva under Kungl. Maj:ts enskilda disposition». Den enda inskränkning i Konungens dispositionsrätt, som riksens ständer därvid gjorde. var att de anhöllo »att den s. k. Djurgårdskassan måtte endast få användas till Djurgårdens förbättrande och förskönande samt därvarande broars och vägars underhåll, och icke graveras med särskilda avlöningar eller gratifikationer till några vissa personer».

Enligt statsrådsprotokollet den 26 februari 1810 antog Kungl. Maj:t riksens ständers erbjudande på sätt och med villkor ovannämnda skrivelse innehöll.

I ständernas berörda skrivelse den 1 december 1809 har icke *beträffande Djurgården* — såsom i fråga om övriga i samma skrivelse avhandlade kungs- och kungsladugårdar — något uttalande gjorts därom, att dispositionsrätten till Djurgården skulle vara bunden allenast vid dåvarande Konungens eller annan medlems av den kungl. familjen livstid, utan har riksens ständers i berörda skrivelse gjorda erbjudande och Kungl. Maj:ts antagande därav sedermera städse utgjort grunden för den regerande Konungens dispositionsrätt över den svenska staten tillhöriga Djurgården vid Stockholm.

Såsom en följd härav har även förvaltningen av Djurgården uppdragits åt av den regerande Konungen personligen utsedda ämbetsmän samt varit ställd under riksmarskalkens överinseende.

I anslutning härtill hava Djurgårdskassans räkenskaper och Djurgårdens

förvaltning i dess helhet under nuvarande Konungens liksom under hans företrädares tid icke varit underkastade annan granskning än den, som årligen företagits av två av Konungen på riksmarskalkens föredragning utsedda revisorer, en anordning, som enligt riksmarskalksämbetets förmenande hittills fungerat fullt tillfredsställande.

Vid ett tillfälle har riksdagen — i skrivelse den 17 mars 1908 (nr 1) — uttalat den mening, att nämnda räkenskaper syntes böra i vanlig ordning underställas granskning av kammarrätten och riksdagens revisorer, men detta uttalande har, såsom statsrevisorerna själva framhållit, icke föranlett någon åtgärd från Eders Kungl. Maj:ts sida. Enligt riksmarskalksämbetets tanke torde detta förhållande berott på, att ett dylikt ifrågasatt förfarande icke stode i god överensstämmelse med grunderna för den åt den regerande Konungen upplåtna dispositionsrätten över Djurgården.

Då statsrevisorerna uttala, att detta förhållande — att Djurgårdskassan icke är underkastad statsrevisorernas granskning — icke kan anses tillfredsställande med hänsyn till det samband, som förefinnes mellan regleringen av de under slottsstaten upptagna utgifterna å I huvudtiteln och Djurgårdskassans förvaltande verksamhet, vill riksmarskalksämbetet, under åberopande av vad djurgårdsintendenten i detta hänseende anfört, särskilt framhålla, att ämbetet städse låtit sig vara angeläget att, så snart Djurgårdskassans överskottsmedel synts därtill lämna tillgång, utverka Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens medgivande att få använda ifrågavarande överskottsmedel till bestridande av kostnader för oundgängligen erforderliga åtgärder för de olika slottens vidmakthållande i värdigt skick.

Såsom av djurgårdsintendentens utredning framgår, hava avsevärt större belopp, än vad till en början beräknades, kunnat med Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens medgivande av Djurgårdskassans överskottsmedel under senare år disponeras för de olika slottens behov.

Statsrevisorerna förklara sig hava kommit till den uppfattningen, att Djurgårdskassans förvaltning i åtskilliga avseenden måste betecknas såsom mindre tillfredsställande. Såsom stöd för detta om den myndighet, som har Djurgårdens förvaltning sig anförtrodd, ofördelaktiga omdöme meddela revisorerna, att de funnit de hyresbelopp, som i allmänhet fastställts för bostadslägenheter å Djurgårdsområdet, alltför låga i betraktande av den hyresnivå, som gäller i Stockholms stad och dess förorter.

Såsom av djurgårdsintendenten framhållits, lära samma beräkningsgrunder för skäliga hyresbelopp icke kunna användas i avseende å Djurgårdens bostadslägenheter som för lägenheter inom Stockholm och dess förorter, alldenstund de uthyrda byggnaderna å Djurgården i allmänhet utgöras av äldre, friliggande träbyggnader, vilka i stor utsträckning utan nutida bekvämligheter och ofta belägna på längre avstånd från kommunikationsleder, draga stora omkostnader för uppvärmning, resor och transporter.

Utom vad djurgårdsintendenten i detta sammanhang anfört, vill riksmarskalksämbetet för sin del härtill ytterligare framhålla, att under tioårsperioden 1916—1925 sammanlagda beloppet av årliga bostadshyror för uthyrda lägenheter å Djurgården höjts från kronor 33,002 år 1916 till kronor 54,665 år 1925 och sammanlagda beloppet av årliga tomthyror under samma tid stigit från kronor 112,226 år 1916 till kronor 171,076 år 1925. Även de sammanlagda beloppen av årliga jordbruksarrenden och hyror för upplåtna koloniträdgårdar hava under sagda tidsperiod i icke ringa grad blivit höjda.

Genom den rådande bostadsbristen och byggnadskostnadernas stegring har

hyresnivån inom Stockholm stigit på ett för invånarna synnerligen betungande sätt. Särskilt inom nybyggda fastigheter begäras och betalas hyror, som måste betecknas såsom synnerligen höga. Såväl stat som kommun hava underkastat sig stora ekonomiska uppoffringar för att bereda tillräckligt med bostäder till rimliga priser. Under sådana förhållanden har djurgårdsförvaltningen ansett och anser fortfarande att staten vid uthyrning av bostäder å en sådan trakt som Djurgården bör gå försiktigt fram i fråga om hyreshöjningar, utan fullt utnyttjande av de möjligheter till höjda hyror, som en tillfällig bostadsbrist kunna bereda. Av ovanstående framgår, att sammanlagda hyrorna för hus och tomter under de senaste tio åren höjts med cirka 50 procent och för den händelse den nuvarande hyresnivån i Stockholm skulle stadga sig eller till och med stiga, torde en fortsatt, försiktig höjning av hyrorna utan olägenhet kunna företagas.

Såsom ytterligare stöd för sitt uttalande om djurgårdsförvaltningen anföra statsrevisorerna att omkostnaderna för Djurgårdens förvaltning icke stå i rimlig proportion till denna förvaltnings omfattning. Riksmarskalksämbetet instämmer i vad djurgårdsintendenten till bemötande härav anfört, och vill särskilt framhålla, att de jämförelsevis obetydliga belopp, som utgå såsom ersättning för arbetet med beredande och handläggning av de talrika, Djurgården rörande ärendena inom riksmarskalksämbetet, icke torde kunna i något fall betraktas som oskäliga, och de äro efter noggrann prövning i vederbörlig ordning fastställda.

Riksmarskalksämbetet håller före, att en inom skäliga gränser hållen ökning av hyresinkomsterna knappast skulle kunna åstadkomma en väsentlig höjning av Djurgårdskassans överskottsmedel. Däremot skulle, i händelse Stockholms stad kommer att, såsom ifrågasatts, lämna ett avsevärdare årligt bidrag till Djurgårdens omkostnadskonto, Djurgårdskassan givetvis kunna bidraga med större årliga belopp än för närvarande till de olika slottens underhåll.

Det kan ju icke bestridas att Djurgården, som en gång ställdes till Konungens enskilda disposition, blivit genom Stockholms stads utvidgning så gott som en integrerande del av staden och att densamma nu är av stor betydelse för staden. Riksmarskalksämbetet har också sökt att hava till sitt mål att värdigt anordna och underhålla Djurgården, men detta har icke kunnat ske utan stora kostnader, till vilkas bestridande Stockholms stad endast helt obetydligt bidragit.

Med stöd av vad som ovan anförts, anser riksmarskalksämbetet icke påkallat att vidtaga någon ändring i hittills följda bestämmelser rörande Djurgårdens eller Djurgårdskassans förvaltning. Då därtill kommer, att ämbetet städse, så snart möjlighet därtill yppar sig, till Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning hänskjuter uppkomna frågor om disposition för de kungl. slottens räkning och behov av möjligen tillgängliga överskottsmedel i Djurgårdskassan, kan ämbetet för sin del icke instämma i det av statsrevisorerna uttalade önskemålet, att möjlighet må beredas riksdagen att mera ingående och allsidigt än för närvarande pröva användningen av Djurgårdskassans medel och därå uppkommande överskott.

Riksmarskalksämbetet anser sig därför icke heller hava anledning närmare ingå på av statsrevisorerna ifrågasatt ändring rörande det nuvarande anvisandet av riksstatsanslag för lustslotten m. m. Riksmarskalksämbetet är emellertid fortfarande som hittills städse berett att, jämte tillhandahållande av erforderliga meddelanden och utredningar rörande Djurgårdens och Djurgårdskassans förvaltning, medverka till att för slottens behov och

räkning tagas i anspråk så stora delar av Djurgårdskassans eventuella överskottsmedel, som äro förenliga med ansvaret för handhavandet av det riksmarskalksämbetet i nåder anförtrodda uppdraget med förvaltningen och vården av den till Konungens disposition ställda Djurgården här vid huvudstaden.

Remissakten återställes härmed. Stockholm den 15 januari 1926.

Underdånigst:
O. PRINTZSKÖLD.

REINHOLD RUDBECK.

Bil. 1.

Ståthållarämbetet på Stockholms slott.

Till riksmarskalksämbetet.

Med anledning av vad riksdagens revisorer i sin senaste berättelse anfört rörande *kungl. slottet i Stockholm* får ståthållarämbetet, efter samråd med slottsarkitekten, generaldirektör Tengbom, vördsamt anföra följande:

Revisorernas påpekande rörande det bristfälliga skick, vari särskilt slottets inre befinner sig, kunna tyvärr ej tillbakavisas. Förhållandet har tvärtom i samband med de senare årens framställningar om ökade anslag för slottets underhåll med styrka framhållits. De beviljade medlen hava emellertid tillmätts så knappt, att huvudsakligen endast det nödvändiga underhållet av bostäder och arbetslokaler kunnat tillgodoses. Dock ha sådana arbeten inom representationsrummen, som icke utan fara för ytterligare förfall eller förstörelse kunnat uppskjutas, blivit utförda. Så hava t. ex. de dekorativa målningarna i fönstersmygarna inom Karl XI:s galleri, vilka redan voro mycket angripna av sprickor och avflagring och hotade att småningom förintas, blivit omsorgsfullt restaurerade. Likaledes hava en del plafondmålningar blivit iståndsatta. Men mycket återstår. Då emellertid de brister, som alltjämt vidlåda slottets inre, icke synts ståthållarämbetet vara av den art, att risk för fortskridande förfall förefunnits, har ämbetet med hänsyn till det statsfinansiella läget icke ansett sig böra göra framställning om särskilda anslag för dessa arbeten, innan de ännu viktigare yttre restaureringsarbetena blivit slutförda. Jämsides med dessa hava emellertid pågått förberedande arbeten och undersökningar för erforderliga invändiga restaureringsåtgärder. Bland dem, som i främsta rummet böra komma i betraktande är rikssalens iståndsättande, vartill förslag också redan i väsentliga delar utarbetats.

Kostnaden är dock ännu ej i detalj beräknad, men torde kunna uppskattas till inemot 200,000 kronor. Bland andra erforderliga arbeten av sådan omfattning, att de inom rimlig tid icke kunna tänkas genomförda utan höjning av nu utgående anslag, böra anföras:

Restaurering av slottskapellet med södra valvet därutanför, restaurering och delvis återställande av en stor del representationsrum, deras plafonder, övriga målningar och stucker samt deras väggar och golv; sådana äro: flera rum i västra gästvåningen, konseljrummet (jämte värdig möblering), Sofia Magdalenas sängkammare ävensom dess divan, Gustaf IV Adolfs sängkammare och toalettrum m. fl. Därjämte erfordras golv av sten i träd-

gårdssalongen samt delvis i portiker och valv, iordningsställande av slottsmuseum i källaren samt en del yttre stensättning och uppsnyggningsåtgärder, icke ingående i den yttre restaureringen.

Vid ett överslag av kostnaden för så önskvärda arbeten torde man, inberäknat kostnaden för rikssalens iordningsställande, komma till en summa av omkring 450,000 kronor, vilka medel dock kunna fördelas på en följd av år.

Med hänvisning till det sagda får ståthållarämbetet på det livligaste understryka behovet av att ytterligare medel beviljas för att landets främsta byggnadsminnesmärke må kunna sättas i värdigt skick.

Stockholm den 7 januari 1926.

Adolf A:son Murray.

Bil. 2.

Ståthållarämbetet på Ulriksdals och Haga slott.

Till riksmarskalksämbetet.

Med anledning av till ståthållarämbetet remitterad transumt av riksdagens senast församlade revisorers berättelse rörande ***Ulriksdals slott*** samt ***Haga lustslott och park,*** får ståthållarämbetet, med remisshandlingarnas återställande, härmed vördsamt anföra:

Ulriksdals slott.

Slottets värmeledning.

Enligt inhämtade upplysningar från arkitekten greve Sigge Cronstedt, som lett slottets senaste restaurering, och civilingenjör Hugo Theorell, Stockholm, som enligt uppdrag av kungl. byggnadsstyrelsen 1916 utarbetat förslaget till slottets värmeledningsanläggning, upptog det ursprungliga förslaget uppvärmning av samtliga rum samt för detta ändamål nödvändiga 3 st. varmvattenpannor. I ett senare förslag uteslötos från centraluppvärmning samtliga fyra flyglars yttre avdelningar, tillsammans 32 rum, varjämte pannornas antal minskades till 2 st. Av ekonomiska skäl utfördes detta sista förslag dock så att alla huvudrörledningar utfördes efter det fullständiga förslaget; i värmecentralen lämnades plats för en varmvattenpanna för eventuell utsträckning av värmeledningen till de 32 rum, vilka ännu uppvärmas medelst kakelugnar. Då det ovillkorligen är av vikt att slottet i sin helhet på samma sätt uppvärmes, bör värmeledningen utsträckas till de delar av slottet, där dylik nu saknas.

Stall- och ladugårdsbyggnaderna.

Dessa befinna sig förvisso i förfallet skick och äro i stort behov av iståndståndsättande. Byggnaderna äro gamla och hava från början varit av svag konstruktion samt med dåliga dränerings- och grundförhållanden; flerfaldiga förslag hava utarbetats för byggnadernas iståndsättande, det senaste av arkitekten greve Sigge Cronstedt i samband med slottets senaste restaurering; detta slutade å en kostnadssumma av cirka 140,000 kronor. I följd

av rådande dyrtider och penningknapphet har någon framställning om anvisande av erforderliga medel till dessa arbetens utförande hittills icke gjorts, så länge restaureringsarbetena i slottet ännu pågingo. Sedan dessa nu i stort sett avslutats, böra dessa arbeten komma till utförande; de äro emellertid av den omfattning, att ett utförande av desamma med ordinarie anslag är omöjligt.

Haga lustslott och park.

Parkens renhållning och vård.

I till kronans fastighetskommission av år 1925 från ståthållarämbetet den 25 november 1925 ingiven beräkning rörande Haga slottskassas kostnader för renhållning, vård, belysning och vakthållning i Haga slottspark under vart och ett av åren 1920—1924 har denna kostnad upptagits till i runt tal 20,000 kronor om året. Ståthållarämbetet vill erinra om att i denna summa icke ingå kostnaderna för extra polisbevakning i parken sommartiden och ordinarie polis året om vid Haga södra grindar, enär denna personal lyder under och avlönas av länsstyrelsen.

Intill den 1 oktober 1917 ombesörjdes parkens renhållning och vård direkt genom Haga trädgård, som då brukades av kungsgården själv; arbetena ombesörjdes med trädgårdens eget folk, vadan kostnadssiffrorna då och nu icke äro jämförbara med varandra. Sedan dess är Haga trädgård utarrenderad mot en årlig arrendesumma av 13,700 kronor. Utgifterna till arrendatorn för parkens renhållning och vård utgår med 10,000 kronor om året.

Byggnaderna.

Sedan Haga trädgård utarrenderats, hava medel, ehuru otillräckliga, blivit disponibla för utförande av en del erforderliga underhålls- och restaureringsarbeten av byggnader och övriga anläggningar. Så ha under senare åren Gustav III:s paviljong (utvändigt), Kinesiska templet å Wallhallahöjden, Ekotemplet vid slottet och Turkiska kiosken vid gamla Haga restaurerats.

Slottets ekonomibyggnad har varit utsatt för grundsättning och lutar betänkligt. Av tillgängliga handlingar att döma har byggnaden år 1918 genom kungl. byggnadsstyrelsens försorg undergått besiktning, särskilt rörande faran för ras och möjligheten av dess användande som bostad. Utlåtandet gick i den riktningen att tillsvidare någon omedelbar fara för byggnadens användande som bostadshus icke förelåge, men att några avsevärda kostnader för grundförstärkningsarbeten och dylikt icke borde nedläggas å densamma. Som byggnaden emellertid allt fortfarande användes, har i underhållsplanen för 1925—1926 av tillgängliga medel upptagits 4,463 kronor för yttre uppsnyggning av byggnaden. Den gamla frågan om ekonomibyggnad för Haga slott (ny eller ombyggnad av den gamla) kvarstår dock och synes böra komma under fullständig utredning.

Den inre renoveringen av Gustav III:s paviljong, vilken fråga nog snart tarvar sin lösning, kan icke med ordinarie anslag komma till utförande.

Stockholm den 8 januari 1926.

Adolf A:son Murray
Ståthållare.

Bil. 3.

Kungl. Djurgårdens förvaltning.

Till riksmarskalksämbetet.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt riksmarskalksämbetet att med anledning av vad i bifogat transumt av riksdagens senast församlade revisorers berättelse yttrats rörande kungl. slottet i Stockholm, Ulriksdals slott, Haga lustslott och park samt *Djurgårdskassan* avgiva utlåtande och riksmarskalksämbetet till mig remitterat ärendet för avgivande av yttrande, får jag, med remissaktens återställande, beträffande Djurgårdskassan vördsamt anföra följande.

Då det är svårt att av riksdagens revisorers berättelse rörande kungl. Djurgårdskassan få en riktig uppfattning om vilka belopp, som under senare tid utbetalats från densamma till de kungl. lustslottens underhåll, får jag till en början vördsamt erinra att under 15 år eller åren 1910—1924 sammanlagt utbetalts kronor 1,110,982, därav under min tjänstetid som intendent för kungl. Djurgården kronor 1,085,982.

De av revisorerna omnämnda för behandling av vissa frågor rörande kungl. Djurgården tillsatta kommitterade hava ansett sig kunna räkna med överskottsmedel av i medeltal 50,000 kronor årligen under 20-årsperioden 1910—1929 eller sammanlagt kronor 1,000,000, med vilket belopp kungl. Djurgårdskassan skulle kunna bidraga till de kungl. lustslottens underhåll. Sålunda hava redan under 15 år över 100,000 kronor högre belopp än det för 20 år beräknade utbetalts och torde med nu bestämda årliga utbetalningar komma att uppgå till över 400,000 kronor mera än som beräknats.

I anledning av revisorernas uttalande att åtskilliga svårigheter yppats för dem att få räkenskaperna till sig utlämnade, får jag meddela, att jag i enlighet med skrivelse från riksmarskalksämbetet vid räkenskapernas tillhandahållande fordrade kvittos avfattande jämlikt nådigt beslut den 16 oktober 1925. Detta var min skyldighet och i övrigt hava inga svårigheter från kungl. Djurgårdsförvaltningens sida uppställts.

Beträffande revisorernas i övrigt gjorda uttalande får jag framhålla, att förvaltningsförslag för kungl. Djurgården vid början av varje år till riksmarskalksämbetet ingivas för nådig fastställelse och hava förvaltningens räkenskaper städse varit underkastade vederbörlig granskning.

De över förvaltningen av kungl. Djurgården för år 1924 förda räkenskaperna äro sålunda i likhet med föregående år granskade av utav Hans Maj:t Konungen på riksmarskalkens föredragning utsedda revisorer och hava dessa till Konungen avlämnat berättelse av den 27 maj 1925 och därvid — under förmälan att räkenskaperna befunnits vara förda med stor ordning och noggrannhet samt att någon anledning till anmärkning därvid eller vid själva förvaltningen icke förekommit — i underdånighet tillstyrkt full ansvarsfrihet för mig såsom redogörare. Enligt riksmarskalksämbetets skrivelse den 29 maj detta år har Hans Maj:t Konungen vid underdånig föredragning samma dag behagat i nåder meddela mig full ansvarsfrihet för ifrågavarande förvaltning under år 1924.

Genom den granskning riksdagens revisorer ägnat räkenskaperna säga de sig kommit till den uppfattningen att kassans förvaltning i åtskilliga avseenden måste betraktas som mindre tillfredsställande och anföra då till en början att omkostnaderna för förvaltningen icke synas stå i rimlig pro-

portion till förvaltningens omfattning och att de direkta kostnaderna av denna art — avlöningar och expenser — uppgå till omkring 25 procent av samtliga utgifter och motsvara i det närmaste 20 procent av det sammanlagda inkomstbeloppet.

Vad då beträffar avlöningar hava revisorerna vid sin här gjorda procentberäkning i de tillgängliga räkenskaperna icke närmare undersökt vilka poster som hänförts till avlöningar och vad som vore att anse som omkostnader för förvaltningen. Någon hänvändelse till mig med anhållan om upplysningar i ena eller andra avseendet vid den av revisorerna företagna granskningen av kungl. Djurgårdskassans räkenskaper har icke ifrågakommit.

Bland i kungl. djurgårdsförvaltningens kassabok upptagna konto märkas »avlöningars och pensioners», som för år 1924 påförts kronor 60,936: 23. Till detta konto hava hänförts löner och dyrtidstillägg till kungl. djurgårdsförvaltningens befattningshavare med ..... kronor 44,465: 66
arvoden till riksmarskalksämbetets tjänstemän och hovauditören för handläggning av ärenden rörande kungl. Djurgården med ..... » 7,723: —
tillfälliga arvoden till läkare, revisorer, arkitekt med flera ..... » 2,975: —
ersättning till djurgårdsarbetare under sjukdom ..... » 628: 22
» » » » semester ..... » 2,429: 35
pensioner till hovjägareänkor och djurgårdsarbetare ..... » 2,715: —

Summa kronor 60,936: 23.

Här äro sålunda sammanförda flera poster, som icke äro att betrakta som direkta avlöningar, såsom tillfälliga arvoden, ersättning till djurgårdsarbetarna under sjukdom och semester samt pensioner till hovjägareänkor och djurgårdsarbetare. Till den för förvaltning, skötsel och bevakning av kungl Djurgården antagna personalen, utgörande intendent, kamrerare, fem hovjägare och en trädgårdsmästare, tillsammans åtta personer, hava såsom här ovan framhållits under år 1924 i lön med dyrtidstillägg utgått kronor 44,465: 66. Avlöningen till intendenten för kungl. Djurgården och hovjägarna är bestämd i huvudsaklig överensstämmelse med kungl. Maj:ts avlöningsreglemente för tjänstemän vid domänverket och dyrtidstillägget utgående i enlighet med gällande kungl. brev.

Till expensers konto hava hänförts lokalhyra för kungl. djurgårdsförvaltningens expedition, telefonavgifter, beklädnadsersättning för hovjägarna och trädgårdsmästaren, av vilka de förra äro skyldiga att bära fastställd uniform, då de tillika innehade förordnande som extra polismän, velocipedunderhåll, medicin m. m., uppgående till kronor 9,287: 89, varefter, av totalutgiften, kronor 10,612: 61, återstå utgifter för skrivmaterialier, papper, tryck, bokbindning m. m., kronor 1,324: 72, allt utgifter i enlighet med godkänt förvaltningsförslag.

En del av de här uppförda utgiftsposterna skulle ju kunnat hänföras till andra konton, varigenom expensers konto kommit att nedbringas, men, då kungl. djurgårdsförvaltningens kassabok för närvarande upptager 33 olika konto, har en sammanslagning av utgiftsposterna ansetts praktisk för begränsning av olika konton.

Revisorerna säga sig vidare icke kunnat undgå att finna de hyresbelopp, som i allmänhet fastställts för bostadslägenheter å djurgårdsområdet, allt för låga i betraktande av den hyresnivå, som gäller i Stockholms stad och

dess förorter. Mot denna revisorernas åsikt måste jag framhålla att kungl. Djurgårdens hyresnivå icke är jämförbar med Stockholms stads och de moderna förstädernas. Frånsett att flertalet av kungl. Djurgårdens lägenheter utgöras av fritt belägna trähus, en del av dessa egentligen endast sommarbostäder, och att därigenom ökade kostnader för uppvärmning uppstå, saknas de kommunikationer och de flesta av de förmåner, som hyresgäster inom Stockholms stad och dess förorter hava, varföre nödvändigtvis hänsyn härtill måste tagas vid hyresbeloppens bestämmande. Hyrorna måste delvis beräknas efter förhållandena å landet.

I och med förbättrade kommunikationer eller efter verkställda moderniseringar inom lägenheterna hava hyresökningar företagits; sålunda hava en del av lägenhetshyrorna å kungl. Djurgården från den 1 oktober innevarande år höjts med ett årligt sammanlagt belopp av kronor 4,400. Beträffande uthyrda villor framhålles särskilt den s. k. engelska villan å kungl. Djurgården, varå ombyggnadsarbeten, såvitt av räkenskaperna framgår, på sådant sätt sägas anordnats och bedrivits, att därigenom kostnaderna blivit mer än skäligt stora och att det belopp, efter vilket hyra utgått för villan, kronor 2,000, synes vara allt för lågt och lämnar en dålig avkastning, då allenast ombyggnads- och reparationskostnaderna uppgått till omkring kronor 32,000.

Den s. k. engelska villan är belägen vid Stora Skuggan å norra kungl. Djurgården. Av ett besiktningsinstrument, som före ombyggnaden upprättades av därtill anmodad besiktningsman, framgick att hela byggnaden var i mycket dåligt skick till såväl golv, snickerier, eldstäder, målning och tapetsering och troligen även till bjälklagen, enär flera golv voro betydligt nedsjunkna, och var den därjämte synnerligen otidsenligt och obekvämt inredd, varför byggnaden erfordrade stora omkostnader för att bliva i fullt beboeligt skick. Denna byggnad, uppförd i slutet av 1700-talet och av ett visst kulturhistoriskt värde ansågs emellertid böra bevaras för kommande tider och beslöts alltså ombyggnad och reparation av densamma. Före byggnadsarbetenas igångssättande kunde ej en genomgående undersökning av väggar och bjälklag m. m. företagas och visade det sig, när arbetet kom igång, att byggnaden i avseende å såväl grund som bjälklag och väggar befann sig i långt sämre skick än som kunnat utrönas vid den företagna besiktningen. Detta nödvändiggjorde i stor omfattning uppriktnings- och förstärkningsarbeten, som ej kunde i förväg bestämmas eller planläggas och ej heller värdesättas utan måste utföras, såsom nödvändiga underhållsarbeten, för att byggnaden skulle kunna bliva i sådant skick att den kunde uthyras.

Vad hyresbeloppen såväl för s. k. engelska villan, som för övriga byggnader vid Stora Skuggan beträffar, äro de beräknade med hänsyn till här rådande dåliga kommunikationer och andra förhållanden och kunna ej jämföras med hyrorna inom Stockholms stad och dess förorter, där bekväma kommunikationer finnas, belysta vägar, trottoarer, butiker m. m., som allt här saknas. Avståndet till spårvägshållplats är över 2 kilometer, därav 800 meter saknar belysning. Härvarande hyresgäster måste sålunda i stor utsträckning använda sig av automobil, som för dem utgör en avsevärd utgiftspost under året. Hyran för s. k. engelska villan är per rum dock 50 kronor högre än i övriga vid Stora Skuggan uthyrda lägenheter och har jag vid hyresbeloppets bestämmande för denna, som för andra bostadslägenheter å kungl. Djurgården, rådfört mig med i detta hänseende fullt sakkunnig person.

I övrigt synes det mig som om hyresnivån i Stockholms stad med förorter icke genomgående är av den höjd som riksdagens revisorer förutsätta. Sålunda har jag mig bekant att i Stockholms stad finnas 6-rumslägenheter med centralt läge å Östermalm, uthyrda för kronor 3,000 per våning, och att i Råsunda en fullt modern 5-rumslägenhet med badrum uthyrts för 1,700 kronor.

I likhet med riksdagens revisorer anser jag att, därest ifrågasatta ersättningar från Stockholms stad erhållas, ytterligare bidrag än för närvarande utgående kronor 60,000 kunna påräknas att ställas till disposition för de kungl. slottens underhåll, dock först sedan de betydande lån, som härför hittills upptagits ur den under kungl. statskontoret ställda Djurgårdsfonden blivit inbetalda och som för närvarande amorteras och förräntas från kungl. Djurgårdskassan med årligen kronor 45,000. Däremot kan jag icke biträda revisorernas uttalade åsikt att genom hyresinkomsternas avsevärda ökning och genom förvaltningskostnadernas nedbringande en väsentlig höjning i från kungl. Djurgårdskassan disponibla överskottsmedel kan beräknas. Beträffande kungl. Djurgårdens hyresinkomster ber jag få hänvisa till vad jag i mitt yttrande här ovan framhållit och vad angår omkostnaderna får jag framhålla följande:

Kungl. Djurgården sträcker sig från Blockhusudden i söder till lilla Värtan i norr och omfattar stora parkområden med därå belägna, kungl. Djurgården tillhöriga byggnader och till enskilda personer, inrättningar m. fl. upplåtna tomtområden, skog, såg, jordbruk, trädgård och trädgårdsanläggningar. Kungl. Djurgården bekostar för närvarande belysning å en sammanlagd längd av 6,300 meter, underhåll och förbättring av vägar, upplåtna för automobil till en längd av 30,382 meter, för automobil icke upplåtna parkvägar till en längd av 11,040 meter, direkta ridvägar tillsammans 6,880 meter och gångvägar 21,970 meter, tillsammans 70,272 meter eller över 7 mil. Därtill komma stora utgifter för renhållning, underhåll av vatten-, kloak och elektriska ledningar, strandskoningar m. m., för nödvändig intensiv skötsel, därvid stora trädbevuxna trakter måste vara underkastade individskötsel, samt för förvaltningen och alla därmed följande expeditionsgöromål. Allt detta måste draga betydande förvaltnings-, bevaknings- och arbetskostnader, som det torde vara svårt att bedöma utan närmare kännedom om alla de förhållanden, som med en förvaltning av kungl. Djurgården äro förenade.

Även under iakttagande av väl avvägda utgifter och med fästat avseende å beredande av så stora inkomster som möjligt, vilket jag under min 15-åriga tjänst som intendent för kungl. Djurgården sökt vinnlägga mig om, är förvaltningen av kungl. Djurgården icke jämförlig med förvaltningen av ett affärsdrivande verk.

Stockholm den 31 december 1925.

C. Ad. Öhrström.

Utrikesdepartementets

yttrande i anledning av riksdagens revisorers erinran del I, sid. 19, § 6.

Stockholm den 9 januari 1926.

Till finansdepartementet.

Genom utdrag av protokollet över finansärenden den 18 december 1925 har utrikesdepartementet erhållit förständigande att avgiva och senast den 11 januari 1926 till finansdepartementet insända utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i sin med skrivelse den 15 december 1925 överlämnade berättelse anfört rörande det under tredje huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skrivmaterialier, expenser, renskrivning, ved, ljus m. m.

Till en början må påpekas att den i riksdagens revisorers berättelse angivna fördelningen av utgifterna under ifrågavarande anslag mellan utrikesdepartementet samt beskickningar och konsulat såtillvida är missvisande som under »utrikesdepartementet» upptagits icke blott departementets expensutgifter utan även vissa under anslaget fallande belopp, som avse beskickningarna och konsulaten, nämligen sådana, som genom anvisningar från departementet ersatts vederbörande. Verkliga fördelningen av utgifterna under anslaget framgår av följande uppställning:

Utrikesdepartementet		184,290: 59
Beskickningen	i Bryssel	3,658: 89
»	i Köpenhamn	11,872: 39
Konsulatet	i Reval	3,609: 92
Beskickningen	i Helsingfors	38,480: 94
»	i Paris	6,017: 04
Konsulatet	i Rouen	2,488: 86
Beskickningen	i Rom	3,882: 56
»	i Haag	5,709: 66
»	i Oslo	8,218: 78
»	i Moskva	19,223: 17
Konsulatet	i Leningrad	6,945: 70
»	i Kovno	2,649: 57
Beskickningen	i Bern	4,329: 37
»	i Madrid	9,712: 92
»	i London	22,943: 16
Generalkonsulatet	i London	26,452: 89
Beskickningen	i Konstantinopel	7,635: 29
»	i Berlin	26,880: 40
Generalkonsulatet	i Hamburg	4,391: 09
Konsulatet	i Lübeck	3,353: 53
Beskickningen	i Wien	6,934: 01
Generalkonsulatet	i Kapstaden	6,486: 47
»	i Montreal	12,754: 61
Beskickningen	i Washington	16,236: 98
Generalkonsulatet	i New York	33,432: 88
Konsulatet	i Chicago	19,657: 57
Vicekonsulatet	i Minneapolis	12,989: 36

Konsulatet	i San Francisco		11,166: 81
Beskickningen	i Mexico		11,754: 77
»	i Buenos Aires		7,882: 92
»	i Rio de Janeiro		4,780: 72
»	i Tokio		12,507: 90
»	i Peking		2,254: 66
Generalkonsulatet	i Shanghai		10,466: 57
»	i Sydney		7,249: 81
Beskickningen	i Warschau		4,137: 31
»	i Riga		4,633: 51
»	i Prag		3,360: 60
»	i Bukarest		4,438: 15
»	i Athén		699: 78
Generalkonsulatet	i Kalcutta		2,688: 97
»	i Batavia		4,646: 27
Konsulatet	i Mariehamn		134: —
Av departementet bestridda utgifter för beskickningar och lönade konsulat			82,456: 71
för olönade konsulat			15,478: 84
Beskickningshuset	i Konstantinopel	2,000: —	
»	i Paris	11,801: 88	
»	i Madrid	2,000: —	
»	i Oslo	2,400: —	
»	i London	3,000: —	
»	i Berlin	4,000: —	
»	i Leningrad	3,500: —	
»	i Köpenhamn	1,500: —	
»	i Helsingfors	3,000: —	
Konsulathuset	i Hamburg	1,000: —	34,201: 88
		Kronor	736,178: 78

Trots de ansträngningar, som gjorts i syfte att i görligaste mån nedbringa expensutgifterna inom utrikesförvaltningen, har det icke visat sig möjligt att undvika det av riksdagens revisorer påpekade överskridandet av expensanslaget. Erinras må dock att de åtgärder, som i nämnda syfte vidtagits, för senast förflutna budgetår medfört en minskning i förhållande till föregående år med omkring 85,000 kronor.

Även om, på sätt framhållits vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 7 januari 1926 av frågor tillhörande regleringen av utgifterna under tredje huvudtiteln för budgetåret 1926—1927, ansträngningar alltjämt komma att göras att reducera expenskostnaderna, förefinnes dock icke utsikt till att desamma skola kunna begränsas till det för innevarande — liksom för sistförflutna — budgetår fastställda anslagsbeloppet av 420,000 kronor. I anledning härav har också Kungl. Maj:t beslutat föreslå riksdagen att för nästkommande budgetår höja anslaget i fråga med 180,000 kronor till 600,000 kronor.

Enligt uppdrag:

A. E. RODHE.

Kurt Bergendal.

Arméförvaltningens intendentsdepartements

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I. sid. 22. § 7—10.

Till Konungen.

Till åtlydnad av Eders Kungl. Maj:ts den 29 nästlidne december meddelade nådiga befallning att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers den 15 december 1925 avgivna berättelse om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under tiden den 1 juli 1924—30 juni 1925 samt för vissa fall kalenderåret 1924, »fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet», §§ 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 18, 19, 20 och 21, får arméförvaltningens intendentsdepartement, som det tillkommer att avgiva utlåtande över vad i §§ 7, 8, 9 och 10 framhållits, härmed i underdånighet anföra följande.

§ 7.

Under § 7 hava revisorerna erinrat därom, att anslaget till arméns mathållning under de senaste fem räkenskapsåren överskridits med mera än 16,000,000 kronor, därav under budgetåret 1924—1925 med 3,031,891 kronor 4 öre. Revisorerna hade i anledning härav velat framhålla angelägenheten av, att — för ernående av största möjliga tillförlitlighet vid anslagets beräknande — grunderna för detsammas uppskattande underkastades en fullständig omarbetning för erhållande av bättre överensstämmelse mellan beräknade och verkliga kostnader.

Arméförvaltningens intendentsdepartement får i anledning av detta uttalande i underdånighet anföra, dels att departementet vid anmälan om medelsbehovet för de av departementet förvaltade anslagen sökt i möjligaste mån begränsa sina krav, dels ock att, vad särskilt detta anslag beträffar, stora svårigheter föreligga i att, med hänsyn till fluktuerande livsmedelspris och så långt i förväg (omkring $1\,^1/_2$ år) som till budgetårets sista kvartal, med tillräcklig säkerhet bedöma anslagsbehovet.

Departementet kommer emellertid att vid nästavgivande riksdagsäskande taga under omprövning, huruvida i grunderna för anslagets beräknande några ändringar kunna vidtagas för vinnande av det utav revisorerna angivna syftet.

§ 8.

Enahanda är departementets avsikt beträffande det i § 8 omförmälda anslaget till furagering, och kommer departementet att även beträffande detta anslag hos Eders Kungl. Maj:t göra de framställningar, som befinnas av förhållandena påkallade.

§ 9.

Beträffande revisorernas under § 9 framförda anmärkningar tillåter intendentsdepartementet sig anföra följande.

Vad först angår påståendet, att Eslövs skofabriksaktiebolag i hög grad gynnats genom att bolaget å tillerkänd skodonsleverans utbekommit för-

skott, torde det icke vara revisorerna obekant, att sådana förskottslikvider i stor utsträckning ifrågakomma vid leveranser till staten. Förfarandet i fråga om förskottslikvider varierar måhända vid olika statens verk, men vid samtliga torde praxis vara, att förskottslikvider kunna utanordnas.

Redan i Kungl. Maj:ts nådiga reglemente den 20 december 1825 angående kronoauktioner för lant- och sjöförsvaret tillerkändes krigskollegium rätt att till leverantörer utlämna förskott och i kungl. förordningen den 17 november 1893 angående statens upphandlings- och entreprenadväsende m. m. stadgades, att förskott finge av vederbörande myndigheter till leverantörer utbetalas. I båda dessa förordningar föreskrevs tillika, att tillkännagivande om, att förskott å betalning kunde erhållas, skulle vid utbjudandet äga rum.

I nu gällande upphandlingsförordning av den 16 januari 1920 finnes beträffande förskottsbetalning ej annan föreskrift lämnad än den i § 41 intagna bestämmelsen, att för förskott skall full säkerhet ställas. Härav torde oförtydbart framgå, att myndighet har rätt att utlämna förskott. Någon skyldighet att i kungörelse om upphandling meddela underrättelse om att förskott uppå ansökan lämnas förefinnes numera icke. Då tillkännagivande av dylikt innehåll lätt kunde föranleda till, att systemet med förskottsbetalningar skulle taga en onödigt stor och för staten mindre önskvärd utsträckning, lämnar intendentsdepartementet ej längre sådana meddelanden i upphandlingskungörelserna. Det lärer emellertid kunna antagas, att de flesta, för att icke säga alla, anbudsgivare äga kännedom om, att förskott å betalningssumman kan erhållas, därest fullgod säkerhet ställes.

Av de anbudsgivare, vilka vid här ifrågavarande, av revisorerna klandrade upphandling den 22 augusti 1924 fingo sina anbud förkastade, hade fyra, nämligen

Aktiebolaget Adolf Larsson, Örebro,
Aktiebolaget Stockholms skofabrik,
Carlsson & Åqvist, Örebro, och
A. G. Andersson, Kumla,

vid föregående leveranser till armén erhållit förskott till betydande belopp och någon obekantskap med arméförvaltningens förskottslikvider torde sålunda hos dem ej hava förefunnits. Departementet anser sig i detta sammanhang böra framhålla, att det, så vitt departementet har sig bekant, aldrig inträffat, att framställning om erhållande av förskott av departementet avslagits, därest säkerhet, som av departementet befunnits betryggande, för förskottsbeloppet erbjudits. Mot den av Eslövs skofabriksaktiebolag lämnade säkerheten, utgörande av Skandinaviska kreditaktiebolaget utfärdat depositionsbevis å större summa än förskottsbeloppet, torde någon anmärkning ej kunna framställas.

Sedan revisorerna först erinrat om, att »något meddelande om att förskott vore att påräkna icke angivits i den för upphandlingen av nämnda skodon utfärdade kungörelsen, och vederbörande firmor alltså icke kunnat taga en dylik omständighet i betraktande vid avgivandet av sina leveransanbud», draga revisorerna därav den slutsatsen, att det ingalunda vore uteslutet, »att därest de konkurrerande firmorna kunnat räkna med ett dylikt tillmötesgående från intendentsdepartementets sida, deras anbud kommit att understiga det av Eslövs skofabrik avgivna anbudet». Denna revisorernas förmodan lärer få anses sakna grund vid det förhållande att det lägsta av de förkastade anbuden avgivits av aktiebolaget Adolf Larsson i

Örebro, som, efter vad ovan framhållits, förut i sina mellanhavanden med intendentsdepartementet uppburit förskottslikvid och sålunda väl kände till att förskott kunde erhållas.

Det slut, vartill revisorerna här kommit, står ej heller i önskvärt logiskt sammanhang med premisserna. Ty en av intendentsdepartementet eventuellt gjord förhandsutfästelse om förskottslikvid å kommande leverans borde väl i fråga om leveransanbuden i lika grad påverkat såväl den ena som den andra av de anbudsgivande parterna och icke endast de med Eslövs skofabrik »konkurrerande firmorna».

Utdrag för åren 1923 och 1924 av den inom intendentsdepartementet förda förskottsliggaren, vilket här bifogas, bil. 1, visar, att förskottslikvider icke äro enstaka företeelser, då förskott under sagda period utgått vid icke mindre än 29 olika leveranser. Utlämnandet av förskott till Eslövs skofabriksaktiebolag för dess av revisorerna påtalade leverans innebär alltså icke något gynnande av sagda firma framför övriga leverantörer.

Beträffande det av revisorerna omförmälda uppdraget för chefen för Eslövs skofabriksaktiebolag att vara särskild sakkunnig vid skodonsfrågans lösande och biträdande kontrollant över de av bolaget självt levererade försöksskodonen förhåller det sig på följande sätt.

Genom generalorder den 14 december 1923, nr 1814, fastställde Kungl. Maj:t försöksmodeller å yttre skobeklädnad för manskap med flera, bland annat marschskodon m/23. Därvid föreskrevs, dels att intendentsdepartementet skulle äga vidtaga de förändringar beträffande material med mera, vilka prövades ändamålsenliga, dels att vissa smärre förändringar med avseende på sula och klack å marschskodon m/23 skulle vidtagas för att göra dessa bättre lämpade för skidlöpning.

Vid tiden för denna generalorders utfärdande befann sig skodonsfrågan i det läget, att skodon med en av arméns myndigheter så gott som enhälligt synnerligen väl vitsordad passform — ävenledes av riksdagens revisorer år 1924 konstaterad — blivit utexperimenterad, under det att tveksamhet rådde, huruvida det så kallade vaxlädret eller vanligt smorläder borde för marschskodonen användas till ovanläder.

Här torde i förbigående böra rättas en missuppfattning, som vid flera tillfällen kommit till synes, nämligen att vaxläder skulle vara ett nyframkommet, oprövat fabrikat. Det är tvärtom den äldsta beredningsformen för ovanläder, under senare tider utträngt ur marknaden av smorlädret, på grund av att detta senare med större lätthet kan framställas och dessutom har ett för ögat mera tilltalande utseende. Som bevis för äldre tiders uppfattning om vaxlädret och att det icke varit okänt inom armén, må framhållas, att exempelvis en år 1897 fastställd armémodell å skodon är tillverkad med ovanläder av vaxläder med köttsidan utåt.

I anledning av bestämmelserna i den ovan åberopade generalordern av den 14 december 1923 ansåg intendentsdepartementet det vara erforderligt, att ytterligare försök med marschskodon komme till utförande dels för att om möjligt få fram en tillförlitlig uppfattning om, vilketdera av de båda ovannämnda ovanläderslagen vore det för sagda skodon lämpligare, dels för att pröva de ifrågasatta detaljanordningarna å skodonen.

Det torde vara självfallet, att uppdraget att utföra dessa nya försök borde lämnas åt de personer, som tidigare haft sig skodonsfrågans lösande anförtrott och som lyckats föra den avsevärt framåt mot det eftersträvade målet: en ur såväl ekonomisk som andra synpunkter fullt lämplig modell. Att den såsom sakkunnig fackman vid skodonsfrågans lösande anlitade personen

är chef för en fabrik, som icke blott under de senaste åren utan sedan ett tjugutal år tillbaka haft betydande leveranser till armén, måste väl dessutom enligt intendentsdepartementets förmenande göra honom särskilt lämplig för uppdraget, då han genom sådana leveranser förvärvat värdefulla erfarenheter på området.

Huru de fortsatta skodonsförsöken planlades framgår av bifogade exemplar av »Tjänstemeddelande rörande lantförsvaret nr 37 A» av den 26 augusti 1924 (bil. 2).

Man finner av de där utfärdade föreskrifterna:

att intendentsdepartementet utsett två infanteriregementen inom varje arméfördelning samt ett regemente av Bodens och ett av Gotlands trupper för försökens utförande;

att till vart och ett av dessa regementen, sammanlagt alltså 14 stycken, skulle överlämnas 50 par försöksskodon;

att i varje par av försöksskodonen den ena skons ovanläder utgjordes av s. k. vaxläder med köttsidan utåt, under det att den andra skon tillverkats av smorläder i halva antalet skodon samt i återstående halva antalet av vaxläder med köttsidan utåt endast i bladet (skaftpartiet alltså av vaxläder med narvsidan utåt);

att avsikten med försöken var att få ett tillförlitligt utslag dels om vilketdera läderslaget, som vore för det avsedda ändamålet lämpligast, dels om lämpligheten av detaljanordningarna å klack och sula;

att efter försökstidens slut den 1 maj 1925 försöksskodonen skulle intagas i vederbörande regementes förråd.

Genom »Tjänstemeddelande rörande lantförsvaret» av den 28 april 1925, nr 25 A, som här närslutes, (bil. 3) föreskrev intendentsdepartementet, att de vid försöken prövade marschskodonen skulle besiktigas och undersökas genom departementets försorg.

Det är denna besiktning och undersökning av de vid försöken *nerslitna skodonen*, som verkställts genom överste Ryrberg, vilken därvid med intendentsdepartementets medgivande anmodat den förut vid skodonsförsöken anlitade fackmannen och tillverkaren av försöksskodonen att närvara.

Vid genomläsandet av riksdagens revisorers betänkande erhåller emellertid den i frågan oinvigde ovillkorligen det intrycket, att det påtalade förfarandet att anlita chefen för Eslöfs skofabriksaktiebolag avsett något helt annat än en undersökning av de nerslitna försöksskodonen. Då revisorerna nämligen i sin anmärkningspunkt 9 börja med att omhandla sagda bolags leverans av 8,000 par marschskodon samt omedelbart därefter citera ett stympat utdrag av överste Ryrbergs förslag till åtgöranden med försöksskodonen, vilket utdrag *icke* anger vare sig den föreslagna åtgärdens omfattning eller dess verkliga art, bibringas man den uppfattningen, att kontrolluppdraget skulle beröra den förenämnda leveransen.

Departementet anser sig för den skull böra här i avskrift bilägga överste Ryrbergs förslag i dess helhet (bil. 4). Av detta framgår:

att med den ifrågasatta åtgärden avsetts ingenting annat än en okulär granskning av de 700 paren vid försöken *nerslitna* skodonen, och icke någon som helst annan av bolaget utförd leverans;

att åtgärden icke haft till syfte att på något sätt utgöra en kontroll på försöksskodonens kontraktsenliga beskaffenhet eller eljest rörande fabrikens sätt att fullgöra åtagen leverans;

att åtgärden i stället gått ut på en undersökning av de vid försöken nerslitna skodonen för att vinna en uppfattning om vilketdera av de i dem använda läderslagen, smorläder och vaxläder, som bäst motstått påfrest-

ningarna, ävensom om lämpligheten av de å skodonen utförda detaljanordningarna å sula och klack.

Man synes med skäl kunna fråga sig: vilken annan fackman än den, som tillverkat de olika slagen av försöksskodon, borde hava anlitats att närvara vid en besiktning och undersökning av här ifrågavarande slag?

Undersökningen ifråga utfördes för flertalet försöksregementen vid arméns intendenturförråd i Stockholm, dit de nerslitna försöksskodonen på uppdrag från intendentsdepartementets utrustningsbyrå översändes från respektive regementen. Till denna förrättning hade även avdelningschefen vid statens provningsanstalt, docenten E. Norlin på anmodan av besiktningsförrättaren infunnit sig. En av medlemmarna uti 1924 års statsrevision, ledamoten av riksdagens första kammare m. m. J. Pålsson i Anderslöv, som vid ett tillfälligt sammanträffande i Stockholm med chefen för Eslöfs skofabrik underrättats om, att en undersökning av de nerslitna försöksskodonen skulle äga rum, hade av intresse att se slitningsresultaten å de olika försöksmodellerna förklarat sig benägen att ävenledes komma tillstädes, men kunde av mellankommande hinder icke förverkliga denna sin avsikt.

Då av det ovan anförda torde framgå,

att intendentsdepartementet icke givit Eslöfs skofabriksaktiebolag någon framför andra leverantörer gynnad ställning;

att chefen för sagda bolag icke haft någon som helst befattning med kontroll eller besiktning i vanlig bemärkelse av vare sig sin egen eller annan firmas leveranser till armén samt

att Eslöfs skofabriksaktiebolags stora leveranser i sin mån bidragit till att öka den sakkunskap hos dess chef, som varit önskvärd för försökens lämpliga genomförande,

måste intendentsdepartementet på det bestämdaste tillbakavisa de anmärkningar, som riksdagens revisorer under § 9 framställt.

§ 10.

Under § 10 hava revisorerna framställt vissa erinringar, vartill ett av dem den 23 september 1925 avlagt besök å förläggningsplatsen inom Hamra revir för samvetsömma värnpliktiga givit anledning.

Intendentsdepartementet, som inhämtat jägmästarens i Hamra revir i skrivelse den 4 innevarande månad över erinringarna avgivna yttrande, får härmed överlämna avskrift av berörda skrivelse (bil. 5).

Utöver vad i yttrandet anföres har departementet för sin del endast att tillägga, att departementet kommer att taga under omprövning, huruvida vissa åtgärder böra vidtagas för utspisnings- och kökslokalers försättande i ett mera tillfredsställande skick.

Stockholm den 8 januari 1926.

Underdånigst:

FREDRIK FRÖLICH.

AXEL EKMAN.

W. Odeman.

Bil. 1.

Uppgift å från intendentsdepartementet utlämnade leveransförskotter åren 1923—1924.

Datum	Firma
1923 $^{17}/_{1}$	Svenska Järnvägsverkstäderna, Linköping.
1924 $^{31}/_{7}$	Wahlqvistska klädesfabriken, Svängsta.
1924 $^{12}/_{12}$	» » »

Datum	Firma
1923 6/3	Wallbergs Fabriks Aktiebolag, Halmstad.
1923 28/11	» » » »
1923 6/3	Aktiebolaget Scania-Vabis, Södertälje.
1924 25/4	» » » »
1924 27/5	» » » »
1923 8/6	Svenska Aktiebolaget Gasaccumulator, Stockholm.
1924 26/2	Harald Löfberg.
1923 4/6	A. G. Andersson, Kumla.
1923 26/1	I. W. Allards Verkstäder, Stockholm.
1923 16/11	» » » »
1924 24/4	» » » »
1923 23/3	Svenska Stålpressnings Aktiebolaget, Olofström.
1924 4/1	» » » »
1923 23/3	Eskilstuna Stålpressnings Aktiebolag, Eskilstuna.
1924 4/1	» » » »
1923 27/4	Gjuteri- och Pumpfabriks Aktiebolaget, Landskrona.
1923 1/5	Svenska Skolästfabriken, Järrestad.
1923 19/6	Eslöfs Skofabriks Aktiebolag, Eslöf.
1924 16/9	» » » »
1923 16/10	Bröderna Kessler, Stockholm.
1924 4/11	» » »
1924 19/2	N. E. Andersson, Malung.
1924 11/3	S. P. Persson, Malung.
1924 15/7	Aktiebolaget Scania-Vabis, Södertälje.
1924 18/7	Wallbergs Fabriks Aktiebolag, Halmstad.
1924 2/12	» » » »

Bil. 2.

1924 Aug. 26 · A Nr 37

Tjänstemeddelanden rörande lantförsvaret.

(T. L.)

Utgivna genom lantförsvarets kommandoexpedition.

D.Nr 4412 Utr. Aug. 19. Angående försök med marschskodon.

Sedan Kungl. Maj:t i samband med fastställandet av försöksmodeller å skodon genom g.o. nr 1814/1923 bemyndigat arméförvaltningens intendentsdepartement att vidtaga dels sådana förändringar beträffande skodonens material m. m., som kunna finnas ändamålsenliga, dels smärre ändringar med avseende på sula och klack å marschskodon m/23 i och för deras bättre lämpande för skidlöpning, har departementet med Eslövs skofabriksaktiebolag träffat avtal om tillverkning av 700 par försöksmarschskodon, vilka inom den närmaste tiden komma att för försöks anställande jämlikt departementets skrivelse till samtliga arméfördelningschefer m. fl. den 22 februari 1924, D.Nr 1056 Utr., direkt från tillverkaren översändas med 50 par till vart och ett av följande infanteriregementen, nämligen Svea livgarde, Första livgrenadjärregementet, Västgöta regemente, Upplands infanteriregemente, Skaraborgs regemente, Södermanlands regemente, Kronobergs

regemente, Jönköpings regemente, Norrbottens regemente, Västerbottens regemente, Värmlands regemente, Jämtlands fältjägarregemente, Norra skånska infanteriregementet, Gotlands infanteriregemente.

Snarast möjligt efter emottagandet av försöksskodonen skola de utlämnas till användning av manskap (högst 4 par även av officerare eller underofficerare) i tjänsten vid alla tillfällen, då förhållandena så medgiva.

Till jämförande försök bör ett antal marschskodon m/23 av respektive regementes förrådstillgångar utlämnas till likartad användning som försöksskodonen.

Försöken skola pågå intill den 1 maj 1925 samt rapport över de under dem utvunna resultaten av vederbörande regementschef avgivas till intendentsdepartementet före sagda månads utgång.

Å samtliga försöksskodon hava sula och klack försetts med mera utskjutande kanter än å marschskodon m/23. Försöken böra lämna svar på frågorna, dels huruvida genom denna anordning skodonen vunnit ökad lämplighet för skidlöpning, dels huruvida mot den ifrågasatta sul- och klackformen något är att i övriga avseenden erinra.

I varje par försöksskodon utgöres den ena skons ovanläder (i likhet med å marschskodon m/23) av s. k. vaxläder med köttsidan utåt. Den andra skons ovanläder består i halva antalet skodon av osvärtat smorläder och i andra halva antalet av vaxläder med köttsidan utåtvänd endast i bladet, under det att narvsidan är vänd utåt i skaftet med tillhörande delar. I avgivande rapporter skall angivas, vilkendera av dessa tre olika anordningar, som med hänsyn till samtliga på frågan inverkande förhållanden är att förorda.

Efter försökstidens slut skola försöksskodonen intagas i vederbörande regementes förråd och där i oförändrat skick förvaras, intill dess att medgivande om deras vidare förslitning av departementet utfärdas. Till formens bibehållande skola försöksskodonen vid intagandet till nyssnämnda förrådsförvaring förses med skoblock e. d.

Under tiden för här ifrågavarande försök, vilka vid respektive försökstruppförband böra ställas under enhetlig ledning av därtill lämplig officer, skola noggranna anteckningar föras angående verkställda reparationer av de olika försöksskodonen med särskilt angivande av reparationens art och kostnaden för densamma.

Bil. 3.

1925 April 28 · A Nr 25

Tjänstemeddelanden rörande lantförsvaret.

(T. L.)

Utgivna genom lantförsvarets kommandoexpedition.

D.Nr 2749 Utr. April 21. Angående försök med marschskodon.

Under hänvisning till de av kungl. arméförvaltningens intendentsdepartement den 19 augusti 1924, D.Nr 4412 Utr. (A 160/1924) utfärdade bestämmelser, rörande försök med marschskodon vid vissa infanteriregementen, har departementet härigenom velat

dels föreskriva, att ***samtliga vid försöken prövade marschskodon*** skola efter försökstidens utgång intagas i förråd samt därstädes på i ovannämnda

bestämmelser angivet sätt förvaras intill dess att besiktning och undersökning av dem kan genom departementets försorg föranstaltas; ägande departementets utrustningsbyrå att lämna vederbörande regementschef meddelande om tid och sätt för ifrågavarande besiktning och undersökning;

dels medgiva, att försöksskodonen må, efter det förenämnda besiktning och undersökning ägt rum, av vederbörande regemente ånyo disponeras och i vanlig ordning användas.

Bil. 4.

Översten C. A. Ryrberg

med förslag till åtgärande med försöksmarschskodon.

Till kungl. arméförvaltningens intendentsdepartement.

De försök med marschskodon, som f. n. pågå vid I.1, I.4, I.6, I.8, I.9 I.10, I.11, I.12, I.19, I.20, I.22, I.23, I.24, I.27 jämlikt intendentsdepartementets beslut d.n. 4412/1924, hava till främsta uppgift att utröna, vilket ovanlädermaterial, som är bäst lämpat för ifrågavarande skodon. Försöksskodonen äro i följd härav tillverkade av olika slags sådant material.

För att kunna vinna en bestämd uppfattning om det sätt, varpå de olika läderslagen motstått påfrestningarna under försökstiden samt lämpligheten av de detaljanordningar, som vid försöksskodonens konstruktion utförts i följd av föreskrifterna i g.o. nr 1814/1923, synes det nödvändigt, att samtliga vid försöken använda skodon underkastas en ingående och detaljerad besiktning och undersökning. Därest så lämpligen låter sig göra, vore det givetvis önskvärt att även undersöka, huru skodonsvården vid försökstruppförbanden handhafts, liksom ock att erhålla kännedom om sådana andra omständigheter, vilka i ena eller andra riktningen kunna utöva inflytande på försöksresultaten.

Det mest rationella sättet för ifrågavarande besiktningars och undersökningars utförande vore givetvis ett personligt besök och inspektion vid vederbörande försökstruppförband, men därest sådant av en eller annan anledning icke anses böra ifrågakomma, kunna givetvis värdefulla upplysningar vinnas genom försöksskodonens översändande från försökstruppförbanden till den eller de personer, åt vilken uppdraget anförtros att verkställa besiktningen och undersökningen.

Därest intendentsdepartementet allt forfarande vill uppdraga åt undertecknad att slutföra här ifrågavarande mig tidigare anförtrodda försök samt bearbeta försöksrapporter m. m. och framlägga undersökningsresultatet, får jag vördsamt föreslå, att jag till en början bemyndigas att i angivet syfte besöka I. arméfördelningens båda försöksförband, vilket kan ske utan några större kostnader för statsverket, alldenstund de härav betingade resorna kunna företagas i samband med förestående resor i och för mig anförtrodd kontroll av skodonstillverkning vid Eslövs skofabriksaktiebolag.

Det synes lämpligen kunna göras beroende av vidare prövning, i vilken utsträckning sådana personliga besök böra äga rum vid övriga försökstruppförband eller till vilken omfattning försöksskodons hitsändande från vederbörligt förband skall äga rum. Dylik prövning synes lämpligen kunna överlåtas till departementets utrustningsbyrå.

Vid eventuellt uppdrag åt mig att verkställa förenämnda besiktning och undersökning torde jämväl bemyndigande lämnas mig att i erforderliga fall anlita sådant sakkunnigt biträde som jag kan finna lämpligt.

Under förutsättning att här framlagda synpunkter vinna departementets gillande får jag vördsamt närsluta förslag till bestämmelser, vilka synas böra genom T. L. bringas till vederbörandes kännedom.

Stockholm den 15 april 1925.

Carl Aug. Ryrberg.
Överste.

Bil. 5.

Statens skogsväsende.
Jägmästareexpeditionen i Hamra revir.

Till kungl. arméförvaltningens intendentsdepartement, underhållsbyrån.

Med anledning av kungl. arméförvaltningens remissakt D.Nr 7882 den 2 januari 1926 får jag härmed vördsamt avgiva följande yttrande.

Vad först beträffar den potatis, som vid riksdagens revisorers besök vid de samvetsömma värnpliktigas förläggning å Hamra kronopark utspisades till de värnpliktiga, och som revisorerna förklarade vara av synnerligen dålig beskaffenhet, medgives, att den sändning potatis, som erhölls från kungl. dalregementet i början av augusti visserligen var dålig, och att därför den sämre vid ett par olika tillfällen måst utsorteras och kasseras. Hela partiet ansåg man emellertid ej kunna kassera och avskriva, enär brist i utspisningsstaten i så fall uppstått. Vare sig från beväringens eller befälets sida anfördes något klagomål mot potatisen i fråga.

Vad sedermera beträffar utspisnings- och kökslokalen hava revisorerna anmärkt, att den saknade trossbotten ävensom innertak. Att trossbotten saknas är riktigt, däremot finnes innertak, fast fyllning å detsamma saknas. Av sparsamhetsskäl och då det dessutom ej ansetts nödvändigt med trossbotten och fyllning å innertaket på grund av att lokalen användes endast under sommarhalvåret (omkring 11 maj—15 november), och uppvärmning på ett tillfredsställande sätt kan ske genom de två kokspislar, som användas för matlagningen, hava de påtalade bristerna ej kommit till utförande. I de timmerkojor, som användas vintertid och i vilka golv inlagts, finnes aldrig trossbotten.

Remissakten återgår.

Orsa den 4 januari 1926.

J. E. Nilsson.

Riksmarskalksämbetets

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 32 § 12.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 11 innevarande januari har Eders Kungl. Maj:t anbefallt riksmarskalksämbetet att avgiva utlåtande med anledning av vissa

av statsrevisorerna gjorda uttalanden, rörande försäljning av grus och sand från kronans egendomar i stockholmstrakten.

Efter särskilda remisser hava ståthållarämbetet på Ulriksdals och Haga slott samt intendenten för Djurgården i ämnet avgivit härmed överlämnade, infordrade yttranden, och får riksmarskalksämbetet till besvarande av den nådiga remissen i underdånighet allenast hänvisa till och åberopa, vad av bemälda ståthållarämbete och djurgårdsintendent blivit i ärendet anfört. Remissakten återställes härmed.

Stockholm den 15 januari 1926.

Underdånigst:
OTTO PRINTZSKÖLD.

REINHOLD RUDBECK.

Bil. 1.

Ståthållarämbetet på Ulriksdals och Haga slott.

Till riksmarskalksämbetet.

Med anledning av till ståthållarämbetet remitterad transumt av riksdagens senast församlade revisorers berättelse rörande ***försäljning av grus och sand*** från kronans egendomar i stockholmstrakten, får ståthållarämbetet, med remisshandlingens återställande, härmed vördsamt anföra:

Ulriksdals kungsgård.

I förslag till inkomststat för Ulriksdals slott beräknas årligen försäljning av grus och sand för 4,000 kronor och sker denna försäljning huvudsakligen under januari och februari månader från grustaget vid Neder-Järva samt de år isen å Edsviken är körstark för tyngre lass även från grustaget å Kaninholmen.

Grusförsäljningen sker som regel till enskilda av bygdebefolkningen, som förskaffa sig erforderlig mängd grus och sand för väghållning m. m. och under kontroll av en förman från kungsgården själva avhämta gruset. Under de senare åren har erlagts ett pris av 2 kronor per kubikmeter för grus och 3 kronor 50 öre per kubikmeter för sand.

Gruset i groparna är uppblandat med en myckenhet rullsten och mo och kräver mycket arbete för renhållning och stenens undanskaffande; som de grushämtande själva utan ersättning få biträda med dessa arbeten, hava upprepade klagomål framförts att priset per kubikmeter är för högt. Vissa år har det även visat sig svårt att försälja grus för i staten upptaget belopp; som emellertid inkomsten av grusförsäljningen i fråga är av stor vikt för slottets underhåll, har priset per kubikmeter icke kunnat sättas till lägre belopp.

Haga kungsgård.

De medel, som med Kungl. Maj:ts medgivande inflyta från Stockholms stads kyrkogårdsnämnd och aktiebolaget Stockholms spårvägar för av dem avhämtat grus ur Haga norra grustag, insättas, sedan kontrollmätningskostnaderna frånräknats, å statskontorets räkning i riksbanken, där de på-

föras »Haga slotts försäljningsmedelsfond». Räntan å denna fond disponeras dock årligen för slottets underhåll.

Solna kommunalnämnd och Solna kyrkogårdsnämnd hava någon gång, efter framställning till riksmarskalksämbetet, för Solna kommuns räkning, fått inköpa grus från södra grustaget vid Linvävaretorpet; som gruset där emellertid är av synnerligen dålig beskaffenhet och svåråtkomligt, enär grustaget numera så litet bearbetas, så förekommer mycket ringa grushämtning i detta grustag.

Att det pris per kubikmeter — 2 kronor — som av Stockholms kyrkogårdsnämnd och aktiebolaget Stockholms spårvägar erlägges för i Haga norra grustag avhämtat grus icke är för lågt åsatt, framgår därav, att aktiebolaget Stockholms spårvägar funnit med sin fördel förenligt att från annat håll anskaffa sitt behov av grus och sand. Bolaget begagnar sig därför tillsvidare icke av den utav Kungl. Maj:t medgivna rätten att ur nämnda grustag uttaga 20,000 kubikmeter, sedan dess framställning hos ståthållarämbetet att priset per kubikmeter skulle sänkas till 1 krona 50 öre avslagits. Orsaken till detta förhållande är, att grustaget i fråga, liksom grustaget vid Neder-Järva, är av mindre god beskaffenhet; kostsamma arbeten krävas nämligen för bortrensande av mosand, söndermalning eller bortförande av blottad rullsten, med flera arbeten, vilka även ingå i avtalen för bolaget och kyrkogårdsnämnden.

Stockholm den 8 januari 1926.

Adolf A:son Murray.
Ståthållare.

Bil. 2.

Kungl. Djurgårdens förvaltning.

Till riksmarskalksämbetet.

Till besvarande av riksmarskalksämbetets remiss rörande vad som i riksdagens revisorers berättelse av den 15 december 1925 beträffande fjärde huvudtiteln, kungl. försvarsdepartementet, under § 12 yttrats om *försäljning av grus och sand* från kronans egendomar i Stockholmstrakten, får jag med remissaktens återställande vördsamt anföra följande.

Från Järvafältets och Ulriksdals och Haga grustag uppgives att grusförsäljning sker till ett pris, som vid större leveranser uppgår till i medeltal omkring 2 kronor 50 öre per kubikmeter samt vid vissa leveranser till Stockholms stad och Stockholms spårvägar till 2 kronor per kubikmeter och att samtidigt kronan i vissa fall i Stockholm inköper grus och sand för sitt behov från staden. Som exempel härpå framhålles, att av Djurgårdskassan under år 1924 till Stockholms stad utbetalts mera än 10,000 kronor för grus till underhållet av vägarna å kungl. Djurgården och att priset vid leverans fritt kaj vid kungl. Djurgården uppgått till 6 kronor 50 öre—7 kronor per kubikmeter.

Till en början får jag då meddela, att det lägsta anbudet under år 1924 för leverans av grus till kungl. Djurgården inkom från Stockholms stad och utgjorde kostnaden fritt kaj å de olika upplagsplatserna 6 kronor 36 öre per kubikmeter, *ej 6 kronor 50 öre å 7 kronor.*

Det av revisorerna uppgivna medelpriset 2 kronor—2 kronor 50 öre per

kubikmeter vid större leveranser är priset för gruset, som det befinnes i grustaget, vartill komma kostnader för erforderlig harpning, rengöring i grustaget, transport och mottagning.

Järvafältets samt Ulriksdals och Haga grustag äro belägna på ett medelavstånd från kungl. Djurgårdens vägnät av närmare 10 kilometer.

Även om för kungl. Djurgårdens olika ändamål lämpligt grus här skulle finnas att tillgå, något som åtminstone i Ulriksdals och Haga grustag icke är förhållandet, då nämligen dessa grustag till stor del bestå av mo och sten med däremellan förekommande mindre lager av bättre grus, och om inköp av grus skett från de åberopade grustagen, hade utgifterna även vid direkta transporter med lastautomobil icke kunnat, såsom av revisorerna framhållits, nedbringas med 2 à 3 kronor per kubikmeter, utan skulle efter de undersökningar jag vidtagit, i stället blivit minst 2 kronor högre per kubikmeter, än vad som av kungl. Djurgårdskassan betalts.

Från Järvafältets grustag sker grusförsäljning, förutom till närmaste förorter, huvudsakligen till norra delen av staden fram till Odengatan, då såsom för mig uppgivits vid längre avstånd konkurrens icke kan upptagas med grusfirmor, som intaga sitt grus sjöledes.

Förutom direkta transporter med väglagningsämnen till kungl. Djurgårdens vägar måste även betydande upplag med grus, särskilt å kungl. södra Djurgården finnas, för att därifrån vid behov utköras till de olika bil-, park-, gång- och ridvägarna samt icke minst för sandning av vägarna under vintermånaderna, vartill vissa år åtgå stora kvantiteter.

Skulle transport med lastautomobil företagits från åberopade grustag till kungl. Djurgårdens upplagsplatser hade omkostnaderna med sortering, mottagning och grusets uppskottning blivit minst 3 kronor 50 öre per kubikmeter högre, än vad som av kungl. Djurgårdskassan till Stockholms stad betalts. För övrigt kan endast till sex av kungl. Djurgårdens tolv upplagsplatser för grus transport med bil ske, då däremot till de övriga gruset måste transporteras sjöledes.

Stockholm den 4 januari 1926.

C. Ad. Öhrström.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartements

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I. sid. 30. §§ 11, 12, 15 samt 18—21.

Till Konungen.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts remissresolution den 29 december 1925 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement att avgiva utlåtande i anledning av riksdagens revisorers berättelse av den 15 december 1925 om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under tiden den 1 juli 1924—30 juni 1925 samt för vissa fall kalenderåret 1924, »fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet» §§ 11, 12, 15, 18, 19, 20 och 21.

I anledning härav får fortifikationsdepartementet beträffande de anmärkningar, som innefattas under en var av nedan angivna paragrafer, i underdånighet anföra följande:

§ 11.

Såsom framgår av revisorernas uttalanden, har fortifikationsdepartementet för ifrågavarande ändamål utbetalt eller anvisat 12,162 kronor 66 öre. Därutöver har departementet, sedan chefen för Svea ingenjörkår anmält, att för erhållande av en kaj för lastning av ingenjörmateriel samt för skapandet av en lämplig plats för den övning i järnvägsbyggnad, som vore önskvärd för kåren, krävdes ytterligare vissa terasserings- och fyllnadsarbeten, dessa senare jämväl omfattande uppläggning av erforderlig fyllning för lastkaj, för ifrågavarande arbete redan den 9 december 1925 anvisat 7,800 kronor. Departementet har sålunda anvisat sammanlagt 19,962 kronor 66 öre, som bestritts från den av departementet disponerade delen av ordinarie byggnadsanslaget.

Genom sistberörda åtgärder, vilkas vidtagande departementet ansett omedelbart erforderliga, vinnes nödig komplettering och avslutning av arbetet, varigenom ett bestående värde ur försvarssynpunkt av de påbörjade anläggningarna säkrats. Arbetet har, såsom av ovanstående framgår, begränsats inom den av revisorerna såsom lämplig angivna ramen.

Vid det ursprungliga igångsättandet av ifrågavarande arbete torde departementet hava utgått från, att, då endast ett jämförelsevis blygsamt belopp ansågs erforderligt från av departementet disponerade medel, departementet för sin del kunde utan särskilt medgivande träffa avtal om detsamma.

§ 12.

Enligt vad fortifikationsdepartementet inhämtat, har djurgårdsförvaltningen i avgivet utlåtande påvisat, hurusom inköp från Järvafältet av grus för vägunderhållet å Djurgården i själva verket skulle betingat högre kostnader, än som förekommit vid av revisorerna omförmälda inköp av grus från Stockholms stad.

Bil. 4. För vidare belysande av ärendet tillåter sig departementet härjämte överlämna en från överingenjören hos Stockholms stads gatukontor erhållen utredning.

Av dessa handlingar synes framgå, att de beräkningar, varå den framställda anmärkningen grundas, icke äro riktiga, och att det av revisorerna förordade förfaringssättet beträffande inköp av grus för vägarna å Djurgården skulle hava medfört väsentligt högre kostnader för kronan.

§ 15.

Bil. 1, 2, 3. Fortifikationsdepartementet får i underdånighet åberopa innehållet i bilagda, från chefen för fjärde arméfördelningen inhämtade yttrande.

§ 18.

Fortfikationsdepartementet, som vitsordar de av revisorna lämnade uppgifterna, har, såsom av revisorerna antytts, ansett sig under nuvarande förhållanden icke böra å underhållet av etablissemanget nedlägga större kostnader, än som krävas för att någorlunda hålla detsamma i stånd, och anser i likhet med revisorerna angeläget, att beslut snarast möjligt meddelas rörande etablissemangets framtida disponerande.

§ 19.

Bil. 1. Fortifikationsdepartementet åberopar innehållet i bilagda yttrande av chefen för fjärde arméfördelningen och har intet att erinra mot, att Dalarö skans överflyttas till byggnadsstyrelsens vård och förvaltning.

§§ 20 och 21.

Fortifikationsdepartementet åberopar innehållet i bilagda yttrande av chefen för flygvapnet och instämmer i de däruti gjorda uttalanden. Bil. 5.

Stockholm den 9 januari 1926.

Underdånigst:
H. DE CHAMPS.

L. NORDMAN.

Carl Mörk.

Bil. 1.

IV. Arméfördelningen.
Stabsexpeditionen.

Till kungl. arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Med anledning av transumt av riksdagens revisorers berättelse, till mig remitterad genom fortifikationsdepartementets beslut av den 2 dennes, har jag med remisshandlingens återställande äran anföra följande.

I fråga om revisorernas anmärkningar å den s. k *Parkvillan vid Kungl. Krigsskolan å Karlberg* har jag äran hänvisa till av chefen för sagda skola avgivet, här bifogat yttrande.

Skansholmen vid Dalarö skans har jämlikt kontrakt under tiden från och med den 14 mars 1920 till och med den 13 mars 1925 varit utarrenderad till tvenne arrendatorer, av vilka den ene disponerat det s. k. kommendantshuset å skansen, den andre den s. k. Stenkasernen. Arrendatorn av Stenkasernen, vilken byggnad torde vara den, som av revisorerna åsyftas, uppsade vid arrendetidens utgång sitt kontrakt.

Vid fortifikationsofficerens besök på platsen någon tid därefter befanns det, att en syster till förutvarande arrendatorn utan att därtill hava erhållit tillstånd tagit huset i fråga i besittning. Det torde varit denna hyresgäst, som revisorerna sammanträffat med vid sitt besök å skansen.

Då ovan nämnda person stod utan tak över huvudet, syntes det mig å ena sidan olämpligt att i laga ordning avhysa henne, medan å andra sidan hyresavgift givetvis under dessa förhållanden måste erläggas. Hyran utgår med 60 kronor för helt år räknat.

Beträffande ifrågasatt överförande av *Dalarö skans* till byggnadsstyrelsen har jag äran hänvisa till min skrivelse i ärendet den 17 december 1925, nr 517/III.

Stockholm den 9 januari 1926.

Karl O. Toll.
Arméfördelningschef.

Georg Ahlström.

Bil. 2.

Kungl. Krigsskolan,
chefsexpeditionen.

Till chefen för IV arméfördelningen.

I den mellan chefen för kungl. krigsskolan och distriktsförvaltningen vid statens järnvägars I distrikt i augusti 1915 träffade överenskommelsen, som i avskrift här bifogas, angående uppförande av den s. k. Parkvillan å Karlberg stadgades bland annat, att, sedan parkvillan av distriktsförvaltningen överlämnats till kungl. krigsskolan, statens järnvägar skulle vara fritagna från framtida underhåll av densamma.

Även om byggnaden skulle hava överlämnats i ett mindre tillfredsställande skick och därvid godkänts, vilket emellertid icke kunnat genom nu företagen utredning bekräftas, tillkommer det sålunda krigsskolans förvaltning att i mån av tillgång å medel ombesörja byggnadens underhåll.

Vad beträffar de av revisorerna anmärkta bristerna må slutligen framhållas, att redan före revisorernas besök vissa nödvändiga reparationer å fönstren verkställts, under det att övriga för parkvillans underhåll erforderliga reparationer voro planlagda att komma till utförande, så snart för ändamålet äskade medel bliva ställda till förfogande.

Karlbergs slott den 8 januari 1926.

T. av Klercker.
Chef för kungl. krigsskolan.

Aug. Bergh.

Bil. 3.

Överenskommelse mellan chefen för kungl. krigsskolan och distriktsförvaltningen vid statens järnvägars I distrikt angående rivning av trädgårdsmästarebostället och uppförande av boställshus vid Karlberg.

§ 1.

Distriktsförvaltningen förbinder sig att riva och bortföra det s. k. trädgårdsmästarebostället vid Karlberg samt att å med chefen för kungl. krigsskolan överenskommen plats, den s. k. Midsommarhagen, uppföra ett boställshus i enlighet med här bifogade ritningar med användning av materialier från trädgårdsmästarebostället.

§ 2.

Distriktsförvaltningen ombesörjer alla härför erforderliga arbeten, bestrider alla kostnader och förbinder sig att så bedriva uppförandet av boställshuset, att detsamma i fullt färdigt skick senast den 1 oktober detta år överlämnas till kungl. krigsskolan.

§ 3.

Kungl. krigsskolan förbinder sig att till distriktsförvaltningen överlämna ett belopp av 5,000 kronor, utgörande den ökning i kostnaden, som uppstår genom husets utökning och förändring, vilket belopp inlevereras till I distriktets kassa omedelbart efter det huset ställts till kungl. krigsskolans

disposition. Därest inredning av bostadsrum eller kök verkställes å vinden, bekostas denna inredning helt och hållet av kungl. krigsskolan.

§ 4.

Överblivna materialier från trädgårdsmästarebostället tillfalla statens järnvägar.

§ 5.

Sedan boställshuset av distriktsförvaltningen överlämnats till kungl. krigsskolan, äro statens järnvägar fritagna från framtida underhåll av detsamma.

Av förestående överenskommelse äro två exemplar upprättade och utväxlade.

Karlbergs slott den 2 augusti 1915. Stockholm den 5 augusti 1915.

GUSTAF BOUVENG.
Chef för kungl. krigsskolan.

HJALMAR WIKLAND.
Distriktschef.
Knut Reutersvärd.

Bil. 4.

Stockholms stad, gatukontoret.

Överingenjörens yttrande.

P. M.

Det grus som från Haga slott sålts till Stockholms stad (kyrkogårdsnämnden) är osorterat och odugligt till väggrus utan sortering. Kyrkogårdsnämnden har sorterat gruset. Stenen i detsamma har krossats till makadam och stenmjöl och använts till vägbeläggning. Sanden har kunnat användas uteslutande till fyllning. Stockholms stad säljer till enskilda grus i Enskede för avhämtning i grusgrop till ett pris av 1: 50 kronor per lass om 0.6 kubikmeter = 2: 50 kronor per kubikmeter, alltså billigare än statens pris för enskilda. Om djurgårdsförvaltningen skulle ha köpt grus från Haga, hade kostnaderna ställt sig sålunda: Inköpspris 2: — kronor per kubikmeter, sortering minst 2: 50 kronor per kubikmeter, transport till Södra Djurgården med lastbil enligt 1924 års taxa minst 6: — kronor per kubikmeter, summa 10: 50 kronor per kubikmeter. Härvid är att märka att minst hälften av grusmassan är oanvändbar till väggrus, men dock måste betalas.

Staden har till djurgårdsförvaltningen levererat sorterat väggrus och s. k. gånggrus (sorterat) till samma pris som till stadens egna arbeten. Väggruset består av omkring $^3/_4$ finsingel av storlek 12—30 millimeter och sand under 12 millimeter. Priset inklusive upplossning från pråm har uppgått till omkring 6: 50 kronor per kubikmeter, alltså omkring 4: — kronor lägre pris per kubikmeter än vid eventuell transport per bil från Haga. Härtill kommer att det levererade gruset varit av bättre kvalitet än det som kunnat erhållas från Haga.

Det av statsrevisorerna gjorda påpekandet beror tydligen på missförstånd från deras sida.

Stockholm den 7 januari 1926.

Einar Berger.

Bil. 5.

Flygvapnet.

Till kungl. arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Anmodad yttra mig över närslutna, till mig remitterade transumt av riksdagens revisorers berättelse av den 15 december 1925, får jag äran anföra följande.

Rörande i § 20 framställd anmärkning angående flygplans vid Malmslätt förvaring i nedmonterat skick, torde detta förhållande bliva avhjälpt genom etablissementets utökning i samband med det nya flygvapnets organiserande från den 1 instundande juli.

I fråga om i § 21 anmärkta förhållanden, att arméns flygfält vid Hägerstalund och marinens flygstation vid Hägernäs dragit avsevärda kostnader, bestridda endast av statsmedel, bör erinras om att sakkunniga, utsedda av staten och staden, förklarat båda dessa platser olämpliga för lufttrafik på Stockholm. Då de emellertid varit nödvändiga för militärt bruk, har bidrag till deras iordningsställande måst bäras av staten ensam.

Emellertid bör anbefallas, att kommunens medverkan skall begäras vid ordnandet av militära flygplatser, som jämväl kunna komma kommun till godo vid civil lufttrafik, såsom fallet är med flygplatser vid flygkårerna i Uppsala, Västerås och Östersund.

Något uppskov med avgörandet av det militära flygväsendets ordnande är härför icke erforderligt och heller icke tillrådligt, då detta ändock kräver avsevärd tid. Denna medverkan kan genomföras under flygvapnets organisation.

Stockholm den 7 januari 1926.

Karl Amundson.
Chef för flygvapnet.

J. E. M. Björnberg.

Marinförvaltningens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I. sid. 36 §§ 21—23 och 25.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 29 december 1925 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt marinförvaltningen att till försvarsdepartementet inkomma med utlåtande i anledning av ett tillika överlämnat transumt av riksdagens revisorers berättelse av den 15 december 1925 om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under tiden den 1 juli 1924—30 juni 1925 samt för vissa fall kalenderåret 1924, »fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet», §§ 21, 22, 23 och 25.

Med återställande av remissakten får marinförvaltningen med avseende å de särskilda sålunda åberopade paragraferna i berättelsen i underdånighet anföra följande.

§ 21.

Under denna paragraf hava revisorerna uttalat önskvärdheten av att innan ytterligare kostnader nedläggas för ordnandet av flygfält och flyghamn för militärt bruk i stockholmstrakten en undersökning verkställes, huruvida icke dessa frågor kunna lösas genom samarbete mellan staten och staden, varigenom, enligt revisorernas förmenande, beaktansvärda fördelar framförallt ur ekonomisk synpunkt vore att vinna för båda parterna. Ävenledes hava revisorerna ansett sig böra framhålla, att frågan om det militära flygväsendets ordnande icke bringas till avgörande utan att möjligheterna till ett samarbete mellan staten och kommunerna undersökas i de fall, där ett dylikt samarbete kan tänkas ifrågakomma.

Marinförvaltningen, som visserligen är av den uppfattningen, att samverkan av åsyftad art bör äga rum så långt som detta är möjligt, får emellertid påpeka, att förläggningen av de sjömilitära flygstationerna, vilka i regel äro militära etablissement av betydande omfattning med verkstäder, förrådsbyggnader, övningslokaler m. m., måste ske med hänsynstagande till helt andra förhållanden än som gälla beträffande den civila flygtrafikens flyghamnar. Att utnyttja dessa flygstationers hamnområden för jämväl den civila flygtrafiken torde i regel ej vara förenligt med kravet på militära anläggningars av ifrågavarande slag avskildhet från det allmänna med hänsyn till erforderlig sekretess i fråga om därvarande anordningar, materiel, övningar m. m. dylikt. Även bör beaktas att dessa stationer närliggande vattenområden måste disponeras för övningar.

Vad marinens flygstation vid Hägernäs beträffar inköptes för densamma erforderligt område år 1918 vid en tidpunkt, då någon kommersiell luft-trafik ej existerade eller ens planerades. I utlåtande av statens och Stockholms stads flyghamnsdelegerade av den 22 december 1921 anföres om Hägernäs flygstation, att dess avlägsna läge från huvudstaden gör den olämplig som kommersiell flyghamn. Anordnandet av en gemensam flyghamn i Stockholms skärgård för den marina delen av flygväsendet och Stockholms stad måste alltså innebära en förflyttning av Hägernäs flygstation till annat område. Då detta skulle innebära såväl militära olägenheter som ekonomiska förluster håller marinförvaltningen före, att den av 1925 års riksdag beslutade övningsförläggningen av 2 flygkåren till Hägernäs bör genomföras.

§ 22.

Under denna paragraf hava revisorerna anfört följande.

»I anslutning till de uppgifter, som revisorerna meddelat rörande arméns mathållningsanslag och grunderna för dess beräkning, hava revisorerna ansett sig böra meddela följande sammanställning i fråga om de å marinens förplägnadsanslag (anslagen till naturaunderhåll åt personal vid flottan och kustartilleriet) redovisade kostnaderna under räkenskapsåren 1920, 1921, 1922, 1923—1924 och 1924—1925:

År budgetår	Ordinarie förslagsanslag	Extra anslag	Brist, som täckts av kassafonden
1920	2,098,436	—	2,070,564: 98
	530,900	—	714,561: 93
1921	2,098,436	—	1,868,944: 61
	530,900	—	514,642: 83
1922	2,300,000	1,479,800	59,366: 84
1923—1924	2,762,500	—	331,643: 27
1924—1925	2,748,700	—	416,166: 23

Anslagen hava under nämnda fem år överskridits med närmare 6,000,000 kronor.

För budgetåret 1924—1925 har till grund för anslagsberäkningen legat ett portionspris av i land 80 öre och till sjöss 1 krona 50 öre för dag.

Då i stort sett samma missförhållanden i avseende å anslagsberäkningen och dess överensstämmande med verkliga kostnaden föreligger i fråga om marinens förplägnadsanslag, som beträffande arméns mathållningsanslag, hava revisorerna velat här hänvisa till ifråga om sistnämnda anslag gjorda uttalande».

Med anledning härav får marinförvaltningen erinra följande.

I sin underdåniga skrivelse den 14 oktober 1918 beräknade marinförvaltningen, att de ordinarie anslagen till naturaunderhåll åt personal vid flottan respektive kustartilleriet tarvade förstärkning med 90 procent, och hemställde ämbetsverket i anledning härav om äskande av förstärkningsanslag för ändamålet med sålunda erforderliga belopp.

Dessa framställningar föranledde emellertid på skäl, som närmare framgå av statsrådets och chefen för sjöförsvarsdepartementet uttalande till protokollet över sjöförsvarsärenden den 9 januari 1919, icke till någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd.

Enahanda framställningar avseende budgetåret 1921 gjordes av marinförvaltningen i dess underdåniga skrivelse den 4 oktober 1919. Ej heller dessa framställningar föranledde någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd.

I sin underdåniga skrivelse angående anslagsberäkningen för år 1922 framhöll marinförvaltningen ånyo behoven av anslagens förstärkning, men med avseende å vad som föredragande departementschefen anfört och Eders Kungl. Maj:t gillat vid avgivande av statsverkspropositionen till 1920 års riksdag, hemställde marinförvaltningen att, då de omständigheter, vilka föranlett departementschefen att ej föresla ändring beträffande naturaunderhållsanslagets storlek för år 1921, alltjämt torde få anses vara för handen, nämnda anslag för år 1922 skulle upptagas med oförändrade belopp.

I sammanhang med naturaunderhållsanslagens omläggning under ett gemensamt anslag till förplägnad beräknades av Eders Kungl. Maj:t uti statsverkspropositionen till 1921 års riksdag detta anslag till ett belopp av 2,439,161 kronor, vilket sedermera av riksdagen nedsattes till 2,300,000 kronor. Sedermera begärde marinförvaltningen å tilläggsstat för år 1922 ett extra anslag till förplägnad av 2,300,000 kronor. Eders Kungl. Maj:t upptog dock för ändamålet endast 1,479,800 kronor, vilket belopp av riksdagen beviljades.

För budgetåren 1923—1924 och 1924—1925, då livsmedelsprisen någorlunda stabiliserats, baserade marinförvaltningen sina beräkningar av anslaget till förplägnad på de verkliga portionspriser, som gällde vid tiden för anslagens beräknande. Sålunda begärde marinförvaltningen för budgetåret 1923—1924 ett anslag till förplägnad av 3,680,000 kronor. Eders Kungl. Maj:t upptog emellertid i statsverkspropositionen för ändamålet endast 2,762,500 kronor. För budgetåret 1924—1925 begärde marinförvaltningen under avsedda anslag 3,451,419 kronor, men Eders Kungl. Maj:t äskade för ändamålet av riksdagen blott 2,748,700 kronor. De av Eders Kungl. Maj:t för sistnämnda två budgetår upptagna beloppen beviljades av riksdagen.

Av vad ovan anförts torde tydligen framgå att orsaken till att förslagsanslagen till naturaunderhåll, resp. förplägnad överskridits under de av riksdagens revisorer nämnda åren ej kan tillskrivas marinförvaltningens beräkning av dessa anslag.

§ 23.

Under denna paragraf hava revisorerna i fråga om anslagen till flottans fartyg och byggnader först anfört följande.

»Enligt den av Kungl. Maj:t den 13 juni 1924 på grundval av de vid 1924 års riksdag verkställda anslagsberäkningarna fastställda staten för de till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. anslagna medlen för budgetåret 1924—1925 stå jämte reservationer från föregående budgetår till förfogande för nedan angivna ändamål följande belopp.

	Karlskrona station kronor	Stockholms station kronor	Summa kronor
Behållning från budgetåret 1923—1924			381,285: 01
1) Underhåll av fartyg och båtar	2,833,200: —	1,945,655: —	4,778,855: —
2) Underhåll av hus och byggnader	428,905: —	260,840: —	689,745: —
3) Avlöning	605,900: —	506,220: 01	1,112,120: 01
4) Åtskilliga behov	81,780: —	128,500: —	210,280: —
5) Till marinförvaltningens disposition	—	—	349,999: 99
		Summa kronor	7,522,285: 01.

Under budgetåret 1924—1925 hava redovisats utgifter med följande belopp:

	Karlskrona station kronor	Stockholms station kronor	Summa kronor
1) Underhåll av fartyg och båtar	2,904,300: 63	1,974,964: 67	4,879,265: 30
2) Underhåll av hus och byggnader	424,662: 63	257,085: 17	681,747: 80
3) Avlöning	599,142: 48	478,652: 37	1,077,794: 85
4) Åtskilliga behov	77,605: 72	121,337: 91	198,943: 63
5) Till marinförvaltningens disposition	—	—	395,860: 79
			7,233,612: 37
Vid slutet av budgetåret 1924—1925 förefanns enligt budgetredovisningen en reservation av			288,672: 64
		Summa kronor	7,522,285: 01.

I förenämnda till marinförvaltningens disposition ställda belopp ingår en summa av 132,006 kronor 55 öre, utgörande behållning från budgetåret 1923—1924 å till ämbetsverkets disposition ställd anvisning, som överförts till särskild besparingsfond. Tit. S. 190.

Det till marinförvaltningens disposition avsedda beloppet har tagits i anspråk för bestridande av bl. a. följande utgifter:

Arrendeavgift för 2 jordområden vid Björkborn	kronor	3,500: —
Underhåll av telefonledningar vid rikets kuster	»	8,670: 12
Signal- och artillerimaster för pansarbåten Sverige	»	30,000: —
Motorbarkass m. m. för övningsfartyget af Chapman	»	13,205: —
Elektrisk avfyrningsanordning å jagarna Hugin och Munin	»	9,195: 12
Sjunkminor	»	3,785: 86
Underhåll av Gustavsviks örlogsdepå	»	25,051: 60
Ändringsarbeten å depåfartyget Svea	»	44,000: —
Ändrings- och inredningsarbeten å »Jakob Bagge»	»	13,550: 17.»

Därpå meddela revisorerna, hurusom det väckt deras uppmärksamhet att bland de utgifter, som redovisats å den till marinförvaltningens disposition ställda anvisningen, ingå åtskilliga kostnader, vilka äro av den natur och storlek, att de bort underställas riksdagens prövning och följaktligen icke bestridas av nämnda anvisning; och revisorerna uttala, att det synes dem mindre lämpligt att marinförvaltningen i den utsträckning, som för närvarande synes vara fallet, beslutar om utgifter för ändamål, vilka eljest pläga tillgodoses genom uppförande av särskilda riksstatsanslag. Vidare anföra revisorerna, att vissa andra kostnader, vilka jämväl bestritts av förenämnda anvisning, torde vara av den mera stadigvarande natur, att de böra för framtiden ingå vid beräkningarna av de ordinarie underhållskostnaderna och icke utgå av ovannämnda till marinförvaltningens disposition ställda belopp, vilket närmast torde vara avsett för kostnader av mera tillfällig eller oförutsedd art.

Gent emot dessa uttalanden vill marinförvaltningen erinra följande.

1918 års lagtima riksdag ökade i anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning underhållsanslaget just i syfte att icke behöva belasta budgeten med särskilda utgiftsposter för utförande av förbättrings- och kompletteringsarbeten av mindre omfattning, till vilka medel icke kunnat beredas från det ordinarie underhallsanslaget (se statsrådet och chefens för sjöförsvarsdepartementet uttalande till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 14 januari 1918 sid. 146 och följ.).

Revisorerna hava icke pavisat, att å den ifrågavarande anvisningen använts något enda belopp, som icke helt och hållet faller inom flottans underhållsanslags natur.

Anslagets fördelning bestämmes av Eders Kungl. Maj:t efter det myndigheterna i ämnet inkommit med förslag och marinförvaltningen haft samråd med varvscheferna. Detta samråd har till syfte att söka på för flottan gagneligaste sätt använda de för ändamålet disponibla medlen, vilka emellertid under de senaste decennierna aldrig varit tillräckliga för att tillgodose samtliga de av myndigheterna anmälda underhållsbehoven. Det har då visat sig vara nyttigt att vid underhållsplanens uppgörande till marinförvaltningens disposition avsättas — förutom erforderliga belopp till bestridande av sådana utgifter å anslaget, vilka skola utgå direkt från marinförvaltningen — medel till mötande av oförutsedda behov, vilka under statsregleringsperioden kunna uppstå, eventuellt ock för sådana av myndigheterna anmälda arbeten, vilka, ehuru synnerligen önskvärda, dock på grund av anslagets otillräcklighet tills vidare måst sättas i andra rummet. Ämbetsverket får vidare erinra om, att ämbetsverket vid framläggande för Eders Kungl. Maj:t av förslaget till anslagets fördelning, alltid finner sig böra påpeka att. då det är omöjligt att vid den tidpunkt, då förslaget framlägges, kunna förutse samtliga de utgifter för underhåll av flottans fartyg och byggnader, vilka under närmast följande budgetår kunna visa sig erforderliga, förslaget endast får betraktas såsom en plan samt att vid detta förhållande det bör vara ämbetsverket medgivet att göra de jämkningar i den förslagsvis uppgjorda fördelningen, som av omständigheterna påkallas. Då revisorerna hålla före, att bland de utgifter, som redovisats å den till marinförvaltningens disposition ställda anvisningen ingå kostnader, vilka äro av den storlek, att de bort underställas riksdagens prövning, vill marinförvaltningen, som icke kan dela revisorernas mening, framhålla, hurusom det skulle verka alldeles förlamande på underhållsverksamheten och lända till obotlig skada för kronan, därest riksdagens prövning av de

särskilda underhållsbehoven skulle avvaktas, allrahelst t. ex. dessa kunna för enahanda fartygstyper under samma år växla högst betydligt. Sålunda är av varvschefen vid flottans station i Karlskrona för innevarande år underhållskostnaden för pansarbåten Drottning Victoria beräknad till 191,400 kronor under det att motsvarande kostnad för pansarbåten Gustav V upptagits till 109,400 kronor, underhållet för vardera av undervattensbatarna Uttern och Bävern upptagits till 127,745 kronor under det att för undervattensbåten Illern motsvarande kostnad är beräknad till 32,220 kronor.

Revisorerna hava slutligen framhållit att marinförvaltningens åtgärd att å särskild besparingsfond redovisa vissa »återstående utgifter» å flottans underhållsanslag föranleder, att den vid budgetårets slut förefintliga behållningen icke i dess helhet kommer till synes i budgetredovisningen. Enligt revisorernas mening måste detta förfaringssätt, även om det innebär vissa praktiska fördelar, medföra bristande överskådlighet i marinens räkenskapsväsende.

Marinförvaltningen håller däremot före, att, därest ej en sådan bokföringsåtgärd vidtoges, budgetredovisningen i avseende å detta anslag bleve mera missvisande, i det anslaget komme att upptaga såsom reservation från föregående budgetår medel, vilka, ehuru ännu icke utbetalda, dock redan disponerats för vissa särskilda ändamål. Bokföringsåtgärden medför därjämte, såsom revisorerna själva framhålla, för ämbetsverket praktiska fördelar, enär densamma avsevärt bidrager till reda och överskådlighet i avseende å den mångfald undertitlar, som för särskiljande av varje arbetes kostnader måste finnas å detta anslag.

§ 25.

Under denna paragraf, vilken avser flottans anläggningar vid Harsfjärden i Stockholms skärgård, meddela revisorerna, bl. a., att de finna arrendebeloppet, 500 kronor årligen, för en av flottan för en tid av 5 år arrenderad, för brygga vid Vitså hamn avsedd mark, synnerligen högt, och att det synes revisorerna även med hänsyn till den korta arrendetiden böra tagas under övervägande, huruvida det icke skulle för statsverket ställa sig ekonomiskt fördelaktigare om området genom expropriation eller på annat sätt förvärvades av kronan.

Med anledning av vad sålunda anmärkts får marinförvaltningen anföra följande.

Det skulle visserligen vara för kronan förmånligt att bliva ägare till ifrågavarande område, som omfattar icke endast den mark, på vilken bryggan är belägen, utan en areal av omkring 4,930 kvadratmeter. Området är behövligt för, jämte bryggan, uppförande av material- och redskapsbod, garage, varuskjul m. m. ävensom för vissa övningar. Därest området kan förvärvas av kronan till någorlunda skäligt pris, ämnar marinförvaltningen därför söka förvärva detsamma. För närvarande synas dock inga utsikter vara för handen, att detta skulle kunna underhand ske på sådana villkor, att ekonomisk fördel därmed beredes kronan. Nuvarande ägaren är icke hågad att avyttra området; och det är endast med svårighet, som kronan fått arrendera detsamma. Arrendebeloppet är enligt marinförvaltningens förmenande med hänsyn till alla de obehag, som måste medfölja utarrenderandet av en plats, avsedd bland annat för landsättning och ombordtagning av ett stort antal manskap, icke oskäligt. Emellertid pågår utredning om vidtagande av vissa anordningar, såsom uppförande av vaktstuga och avträdeshus å området m. m., varigenom vakthållning å platsen och dess närhet skulle kunna bättre än hittills upprätthållas samt föroreningar av

platsen och närmast omkringliggande områden undvikas. Efter vidtagande av dessa åtgärder skulle möjligen arrendekostnaden kunna nedbringas. Ämbetsverket kommer alltså att fortfarande ägna behörig uppmärksamhet åt den föreliggande frågan och eventuellt ingå med framställning om att få för kronan expropriera det ifrågavarande området.

I ärendets handläggning hava, förutom undertecknad chef deltagit Lindbeck, Maijström, Wolff, Eklund, Bjurner, Simonsson och Arnberger, en var föredragande i vad på honom ankommer, varjämte inspektören för undervattensbåtvapnet, de Champs, och chefen för marinens flygväsende, Lübeck, deltagit i ärendets beredning och närvarit vid dess föredragning i ämbetsverket.

Stockholm den 8 januari 1926.

Underdånigst:

På kungl. marinförvaltningens vägnar.

J. SCHNEIDLER.

E. A. Gräntz.

Chefens för sjökarteverket

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande, del I, sid. 41, § 27.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 29 december 1925, anbefalld inkomma med underdånigt utlåtande över riksdagens revisorers berättelse av den 15 december 1925 »fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet» § 27, får jag härmed i underdånighet anföra följande.

Revisorerna hava gjort följande uttalande, vilket närmast torde få avses såsom föremål för kartverkschefens underdåniga utlåtande, nämligen.

»Av de iakttagelser, revisorerna gjort i detta ämne, synes framgå, att under de senaste åren sjömätningarna i vårt land icke kunnat bedrivas i önskvärd omfattning, särskilt med hänsyn till vikten, framför allt för handelssjöfarten, att äga tillgång till i största möjliga grad tillförlitliga sjökort över våra mest trafikerade kuststräckor och hamnar. Det förefaller revisorerna angeläget att spörsmålet om sjömätningarnas bedrivande under de närmaste åren göres till föremål för en ingående prövning till utrönande av vilka åtgärder, som lämpligen böra vidtagas för att erhålla ur sjöfartstens synpunkt mera tillfredsställande sjökortsmateriel».

Detta revisorernas uttalande överensstämmer till fullo med vad kartverkschefen såväl i sina förslag till anslagsäskande som vid flera andra tillfällen haft anledning framhålla. Senast under loppet av år 1925 inlämnades från Sveriges redareförening, Allmänna sjöfartsförening, Fartygsbefälsförening och Segelfartygsförening underdåniga framställningar rörande påskyndandet av sjömätningsarbetet vid rikets kuster, i vilka framställningar 14 svenska sjöförsäkringsbolag på det kraftigaste instämde. Dessa framställningar remitterades till chefen för sjökarteverket för underdånigt yttrande. Med anledning härav verkställde kartverkschefen en utredning, som ådagalade den svenska sjökorts- och sjömätningsfrågans nuvarande läge och vilken utmynnade i en underdånig hemställan, att Kungl. Maj:t

behagade tillkalla sakkunniga för att utröna de åtgärder, som med anledning av våra sjömätningars och sjökorts utgivnings efterblivenhet, borde vidtagas.

Enär ovannämnda utredning torde täcka alla de spörsmål, som sammanhänga med revisorernas uttalande, får jag härmed i underdånighet såsom infordrat yttrande, anföra nedanstående utlåtande, vilket i sin helhet återfinnes i mitt förstnämnda underdåniga utlåtande, avgivet den 10 oktober 1925.

I.

Sjömätningsarbetet.

De för våra nuvarande sjökort grundläggande sjömätningarna äro utförda under perioderna 1814—1925 och måste på grund härav helt naturligt vara av ofantligt växlande värde.

Vid sjömätning av de svenska kustfarvattnen är i största allmänhet lodningen av grundundersökningen den såväl mest tidsödande som mest krävande delen av arbetet och kräver för vinnande av tillförlitliga resultat smidiga arbetsmetoder, grundlig utbildning av personalen ävensom sjöduglig och i övrigt lämplig materiel. Ända till början av 1860-talet användes dock en synnerligen ineffektiv lodningsmetod. (Se bil. nr 1 och bil. nr 2) [1]. Övergången till en lämpligare skedde mycket långsamt, till största delen beroende på saknaden av lämplig instrument- och båtmateriel. Först i mitten på 1870-talet kan sägas att den nya metoden — parallellodningsmetoden — i princip var genomförd.

Bristande anpassning av metoden, svag instrument- och båtutrustning ävensom alltför stor forcering av arbetet gjorde dock att parallellodningsmetoden först omkring år 1907 kom till sin rätt. Beträffande båtmaterielen må framhållas att 1879 användes för första gången ångslup vid lodningsarbetet i skärgård och havsband. År 1880 hade ångsluparnas antal ökats till 5, men först 1889 kunde varje mätningsförrättare disponera en ångslup för sitt arbete.

Detta innebär att vid sjömätningen av stora delar av Bohusläns, Hallands, Skånes, Smålands, Gotlands, Södermanlands och Upplands kuster och skärgårdar för sjömätningsändamål endast stod små, öppna roddbåtar till förfogande. Man förstår av detta hur omöjligt det varit att med sådan materiel verkställa lodningsarbetet med den täthet, som erfordrades. Varje nutida sjömätare kan dock icke annat än beundra våra föregångares arbetsprestationer när vederbörlig hänsyn tages till de förhållanden, varunder de arbetade.

Under det att mätningsresultaten från perioden 1814—1875 måste rubriceras såsom synnerligen otillfredsställande, kunna mätningarna från perioden 1876—1906 av ovan anförda skäl tyvärr ej tillmätas större vitsord än mindre tillfredsställande.

Av närslutna bilagor n:ris 3, 4, 5 och 6 [1], varest såväl tidpunkten för våra kusters senaste sjömätning angivits, som med olika färg markerats dessa mätningars kvalitet, torde framgå att sjökarteverket har en ofantlig arbetsuppgift framför sig. Utan tvivel är det både nödvändigt och önskvärt att så småningom få hela vår kust tillfredsställande sjömätt, men det

[1] Samtliga kartbilagor, vilka icke kunna här reproduceras, hava överlämnats till vederbörande utskott.

närmaste målet, det mest trängande, är att genom arbetets påskyndande få mätningarna från perioden 1814—1875 ersatta med nya, ävensom en hel del farleder, ankarsättningar och hamnar m. m., — uppmätta efter 1876 — kompletterade, eventuellt ommätta och noggrant undersökta. A bil. nr 7[1] är med röd färg angivet de områden, där behovet av sjömätning är trängande. Med sjökarteverkets nuvarande resurser skulle för uppmätning av endast dessa områden och verkställandet av de erforderliga farledsundersökningarna åtgå *minst 50 år.*

Med verklig kännedom om våra äldre mätningars synnerligen underhaltiga beskaffenhet kan jag icke annat än på det livligaste framhålla att här tarvas kraftiga extra åtgärder för att inom rimlig tid få dessa arbeten slutförda.

För att illustrera mätningsbehovet ha å närslutna avtryck från sjökortsplåtarna (bil. 8—14)[1] med färg utmärkts de nya grund eller förändringar i grundkonturerna, som påträffats vid ommätning, ävensom de därmed följande förändringar i farledernas förläggning och utprickning. Dessa stickprov angiva, med all önskvärd tydlighet, att ett trängande behov här föreligger.

Det är ju uppenbart att situationen nu och vid tidpunkten för dessa äldre mätningars verkställande måste vara högst olika på snart sagt alla områden.

Vår sjöfart har under de senaste trettio åren utvecklats med stora steg, varvid fartygstonnagets strävan mot allt större deplacement och djupgående i hög grad gjort sig gällande. Härtill kommer att dessa stora fartyg av förhållandenas makt under de senaste åren mer och mer tvingats att befara även mindre hamnar och trafikleder, ehuru dessa på grund av gammal bristfällig uppmätning icke kunna erbjuda tryggad framkomlighet.

Behovet av goda sjömätningar och sjökort är utan tvivel så att säga koncentrerat till öppna havet, havsbandet, angöringsområden, farleder, hamnar och ankarsättningar. Förhållandena på sjön äro dock oberäkneliga. Isförhållandena kunna t. ex. tvinga ett fartyg att taga sig fram i farledernas utkanter. Att märka är även att sjöfarten numera i allmänhet pågår under längre tid av året än endast för ett trettiotal år sedan. Skeppningarna från Norrlandshamnarna verkställas numera långt in under höstmånaderna. Härmed ökas givetvis även sjöfartens risker och behov av att kunna utnyttja de möjligheter till framkomlighet och skydd, som naturen erbjuder.

Explosionsmotorn har i hög grad fullkomnats och som fartygsmotor har den bland annat i väsentlig mån förändrat betingelserna för sjötrafiken med småfartyg.

Fisket arbetar nu med modernare och dyrbarare såväl fiske- som båtmateriel och kan helt naturligt icke hålla sig endast i farlederna.

Den allmänna *samfärdseln* längs våra kuster och inom våra skärgårdsområden har därjämte väsentligen ökats i såväl livaktighet som betydelse. I stort sett kan utan överdrift sägas att såväl de sjöfarandes som allmänhetens krav på och intresse för tillförlitliga sjömätningar och sjökort på allvar vaknat och börjat giva sig tillkänna.

Skola vi i *försvaret* av våra kuster verkligen till fullo kunna utnyttja de naturliga resurser, som våra kusters säregna natur erbjuder, måste vi givetvis själva i detalj känna dessa farvatten. Förrän tillförlitliga mät-

[1] Samtliga kartbilagor, vilka icke kunna här reproduceras, hava överlämnats till vederbörande utskott.

ningar äro gjorda och vi erhållit pålitliga sjökort över dessa farvatten, är detta dock icke möjligt.

Under 1800-talet var sjöfarten längs våra kuster däremot icke särdeles livlig. Krav på uppryckning av vårt sjökortsväsende framträdde dock vid flera tillfällen, men lyckades icke vinna statsmakternas gehör. Betydelsen av goda och trygga sjöförbindelser hade icke då slagit igenom och härigenom kan i viss mån härav förklaras att sjömätningarna under 1800-talet bedrevos i alltför blygsam omfattning. Under 1800-talets senare hälft då flottan under decennier var i förfall, hade sjökarteverket dessutom mycket stark känning av anslagsnjuggheten till dåvarande femte huvudtiteln.

Med parallellodningens (bil. n:r 1) införande kom dessutom arbetet helt naturligt att gå väsentligt långsammare, än dessförinnan. Någon ökning i anslag eller personal för att neutralisera denna fördröjning erhölls icke. De nu vida högre ställda fordringarna på sjömätningsarbetet verka än mera fördröjande på mätningsarbetet.

Vår sjömätnings- och sjökortsfråga har av ovan anförda skäl trots alltifrån sekelskiftet anmärkningsvärd utveckling och väsentligt ökade anslag och större intresse från statsmakternas sida, kommit allvarligt efter. Ett framskjutande av tiden för denna frågas anpassande efter de nutida behoven gör den en gång dock nödvändiga utvecklingen än dyrbarare och mer svårlöst.

Under en obestämd och kanske lång väntetid får i så fall sjöfarten, såväl vår egen som den internationella, utsättas för risker och svårigheter, vilka successivt växa i den mån fartygens deplacement och djupgående ökas.

Till frågans ytterligare belysande får jag i underdånighet framhålla att statsmakterna för i det närmaste ett 20-tal år sedan togo initiativ till utredning av en utvidgning av sjökarteverkets verksamhet.

I skrivelse den 28 december 1906 uppdrog nämligen dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet åt vissa myndigheter att gemensamt inkomma med bland annat förslag till den ordning och omfattning i vilken sjömätningarna å rikets olika kuststräckor borde bedrivas och anförde som motiv härför att »frågan om våra kustfarvattens uppmätning och kartläggning vore av den största betydelse såväl för försvaret som för handelssjöfarten samt att en planläggning av dessa arbeten för en längre tid framåt syntes vara önskvärd på det densamma måtte bliva utförd i den ordning, som berättigades av samtliga på frågan inverkande omständigheter.»

De myndigheter, som avsågos avgiva förslag i frågan, voro lotsstyrelsen, chefen för flottans stab, inspektören av flottans övningar till sjöss samt chefen för sjökarteverket. Dessa avgåvo sitt förslag den 15 april 1908, varur må anföras följande: »Följderna av äldre mätningars beskaffenhet framstår tydligt nog. Vissa områden av våra farvatten äro ännu på grund av sin osäkerhet otillgängliga för vår egen flottas fartyg. Åtskilliga behjärtansvärda fyrbelysningsförslag kunna icke av kungl. lotsstyrelsen till utförande förordas, emedan farvattnen ej äro tillräckligt noggrant kända och våra allmänna farleder kunna av samma skäl ofta icke till hela sin utsträckning utnyttjas.

Vid våra kuster inträffa årligen sjöolyckor, föranledda av dittills otillräckligt kända grund ej blott i avsides belägna, föga trafikerade farvatten, utan jämväl i öppna sjön eller uti allmänt trafikerade farleder.

Bristerna inskränka sig emellertid icke därtill att djupförhållandena och grunden i farvattnen äro ofullständigt kända, utan fastlandets, öarnas och

skärens relativa lägen och form äro mer eller mindre felaktigt angivna, stundom rent av vilseledande. (bil. nr 15).[1]

Vid utredandet av den ordning och omfattning, i vilken sjömätningarna å rikets olika kuststräckor böra bedrivas under åren 1908—1913, har på oförtydbart sätt framgått nödvändigheten av sjökarteverkets utvidgning. Det visar sig nämligen tydligt, att arbetsfältet är allt för stort för att arbetet med nu tillgängliga arbetskrafter och materiel skall kunna inom en rimlig tid medhinnas. Det nuvarande tillståndet förorsakar dessutom icke blott påtagliga olägenheter och kännbara förluster utan jämväl en stor risk genom den rådande osäkerheten, risk ej blott för egendom utan även för människoliv och så länge fullt tillförlitliga mätningskartor över våra kuster och sjöar icke föreligga, saknas den grund, på vilken ett planläggande av större förbättringar och utvidgningar av såväl de för allmän sjöfart som de uteslutande för militärt ändamål användbara farvattnen skulle byggas.

Med det betydelsefulla uppsving, som ej blott vårt sjöförsvar utan hela vår sjöfart under de senare åren erhållit, kan det sålunda icke vara välbetänkt att låta förnyelsen av våra sjökort samt farvattnens hydrografiska undersökning fortgå i den ringa utsträckning, som hittills ägt rum. För att så icke skall bliva fallet och en av de viktigaste förutsättningarna för en tryggad samfärdsel längs våra kuster oskäligt länge fördröjas, synes det oss oundgängligen nödvändigt att sjömätningen redan under den närmaste framtiden fortsättes i en utvidgad skala i den mån sådant med hänsyn till personaltillgång och materielens ökning kan låta sig göra. Men icke blott mätningarna behöva bedrivas i större utsträckning och kräva därför ökade anslag, utan sjökarteverket behöver dessutom utvidgas med hänsyn till utrymme och arbetskrafter, om de med mätningsarbetet vunna resultaten skola hinna att vederbörligen bearbetas och tillgodogöras för den sjöfarande allmänheten.»

Med avseende på mätningsförrättarna framhöllo de sakkunnige följande: »För sjömätningens jämna bedrivande på sådant sätt, att goda mätningsförrättare och därmed ett verkligt gott utbyte erhållas, har det emellertid visat sig nödvändigt att en viss garanti ställes för kontinuiteten i kommenderingarna till dessa arbeten under det att å andra sidan de vid sjömätningen använda officerarnas militära utbildning icke försummas.

Efter två somrars tjänstgöring vid sjökarteverkets mätningar bör därför en del av dessa officerare kommenderas för deras utbildning i den allmänna tjänsten under ett eller två år, varefter de ånyo böra kommenderas till sjökarteverket för ett eller flera år med möjlighet att under denna tid minst vart tredje år erhålla utbildning i den allmänna tjänsten.

Genom ett dylikt förfaringssätt skulle nödig kontinuitet i kommenderingarna till sjökarteverket kunna vidmakthållas och verket sålunda tillförsäkras möjligheten att alltid kunna påräkna tillräcklig och lämplig officerspersonal för sina arbetens bedrivande, vilket hittills ej varit fallet. Ej sällan har det nämligen inträffat att sjömätningsexpeditioner måst utgå med över hälften av mätningsförrättarna i saknad av närmare kännedom om sjömätning, vilket naturligtvis verkat högst menligt på mätningsresultatens ej mindre omfång än beskaffenhet.»

Alltifrån sjömätningskårens upplösning 1824 har denna svårighet beträffande mätningsförrättarna gjort sig gällande. I »Ö. P. M.» till chefen för sjöförsvarsdepartementet den 26 juli 1852 (avskrift närslutes, bil. nr 16)

[1] Samtliga kartbilagor, vilka icke kunna här reproduceras, hava överlämnats till vederbörande utskott.

framhåller chefen för sjökartekontoret med skärpa denna väsentliga olägenhet. För egen del vill jag i möjligaste mån understryka att detta system, som måhända synes statsekonomiskt, i verkligheten ingalunda är det. Hur dugliga största delen av de till sjömätning fördelade officerarna än varit så är det helt naturligt omöjligt att de utan träning och erfarenhet skola kunna prestera ett fullgott arbete i en för dem mer eller mindre främmande arbetsgren. Att observera är dessutom att de så ofta förekommande ombytena även verka hindrande på fartygschefens (instruktörens) arbeten.

De sakkunniga, som uppgjorde förslag till erforderliga antal sjömätningsfartyg och bemanning beräknade att mätningsförrättarnas antal borde successivt ökas till 27. Fränsett vissa av krigsåren, då mätningsförrättarnas antal nedgick till ungefär hälften av detta antal har ännu under de senaste åren detta antal icke kunnat uppnås, utan hållit sig till 21 och 22.

Förutsättningen för dessa myndigheters beräkning av antalet mätningsförrättare var emellertid grundad på dels att vissa större skärgårdsområden skulle i de allmänna sjökorten av sjömilitära skäl vara undantagna från fullständiga djupangivelser och dels därpå, att ej större skala än 1 : 100,000 skulle i allmänhet komma till användning vid de allmänna sjökortens publicerande. Med anledning av de sakkunniges utlåtande och i huvudsaklig överensstämmelse härmed utfärdades genom nådigt brev den 12 februari 1909 vissa bestämmelser rörande sjökortens upprättande m. m. (Bil. nr 17).

Genom kungl. brev den 9 mars 1923 hava emellertid dessa bestämmelser ändrats. Kartverkschefen har genom detta senare nådiga brev bland annat erhållit bemyndigande att i skalan 1 : 50,000 utgiva sjökort över området Öregrund-Idefjorden med undantag för Karlskrona krigshamns område. Genom denna av sjöfartens män efterlängtade nyorientering i sjökortsfrågan, som tillkommit under inflytande av de framställningar i denna fråga, som avgivits icke blott av statsmyndigheter, såsom lantbruksstyrelsen och kommerskollegium, utan jämväl av enskilda bolag, redareföreningar, fartygsbefälsföreningar m. fl., har frågan om påskyndande av våra kustfarvattens uppmätning och därmed sammanhängande sjökortsutgivning som synes blivit aktuellare än någonsin förut.

De sakkunniges betänkande hade till följd att Kungl. Maj:t hos 1909 års riksdag äskade icke oväsentligt ökade anslag för sjömätningsarbetets bedrivande, anskaffande av fem nya motorbåtar, påbyggnad av sjökarteverket m. m.

Förslaget vann riksdagens bifall.

Tack vare ökade anslag kunde sjömätningsarbetet från och med 1910 bedrivas med större kraft. Ökad mätningspersonal ävensom materiel ställdes till sjökarteverkets förfogande och genom beslut av 1912 och 1918 års riksdagar ordnades frågan om sjökarteverkets civila (byrå-) personal på ett med hänsyn till dåtida arbetsuppgifter relativt tillfredsställande sätt. Mätningsförrättarnas antal kunde under de följande åren till följd av större anslag successivt ökas och 1913 nåddes den hittillsvarande kulmen, i det att mätningsförrättarnas antal då uppgick till sammanlagt 27. Så kom världskriget 1914 och därmed minskades av helt naturliga skäl mätningsförrättarnas antal högst avsevärt.

Efter världskrigets avslutande har emellertid sjömätningsarbetet ej kunnat bedrivas i den omfattning som under åren närmast dessförinnan. Skälen härtill ha varit såväl otillräckliga anslag som brist på mätningspersonal. Upplysningsvis meddelas att mätningsförrättarnas antal under perioden 1919—1924 årligen uppgått till 22 stycken, således icke oväsentligt understigande

antalet mätningsförrättare år 1913. Sjömätningsarbetet har således efter 1914 icke kunnat bedrivas i sådan utsträckning, som 1906 års sakkunnige ansågo erforderligt.

Beträffande mätningsmetoder vågar jag utan tvekan och utan att överdriva påstå att sjökarteverket numera i detta hänseeende intar en rangplats, även internationellt bedömt. Instrumentutrustningen har så småningom kunnat i de viktigaste delarna moderniseras. Fartygs- och båtmaterielen är däremot delvis föråldrad och speciellt gör sig behovet av ett modernt utsjölodningsfartyg gällande.

Möjligheten att påskynda sjömätningarna och kortutgivningen är givetvis i första hand beroende av om ökade anslag, personal, instrument och materiel kunna erhållas. I samband härmed måste dock framhållas att det av många skäl icke är vare sig möjligt eller önskligt att en eventuell ökning av vårt sjömätningsarbete sker med en gång. Erforderlig utbildning av nya mätningsförrättare ävensom anskaffning av båtar och materiel gör en successiv utveckling nödvändig.

Beträffande tiden, som åtgår för effektiv sjömätning av det å bilaga nr 7 med röd färg utmärkta området, är det mycket vanskligt att angiva någon siffra. Som förut framhållits torde den enligt gjorda beräkningar med de nuvarande resurserna uppgå till minst 50 år. Säkerligen skulle denna dock icke oväsentligt kunna minskas om sjökarteverket disponerade en personal, som uteslutande ägnade sig åt detta arbete. För närvarande tjänstgör dock personal från flottan (officerare och underofficerare) ävensom ett mindre antal av kartverkets civila personal som mätningsförrättare varjämte fartygen i övrigt bemannas med personal från flottan. Av dessa mätningsförrättare tjänstgöra som förut framhållits officerarna i allmänhet endast tre somrar vid sjömätningsexpeditionerna för att sedan återgå till den sjömilitära tjänsten. Att märka är även att vi i vårt land av klimatskäl hava en relativt kort arbetssäsong, i regel endast omkring 5 månader. I England och Frankrike är den exempelvis 6 à 7 månader och i Amerika året om. Att öka arbetstiden å de svenska sjömätningsexpeditionerna är uteslutet. Arbetet pågår för närvarande från klockan 5 f. m. till klockan 5 e. m. med två måltidsraster av sammanlagt en timme. (Rutin bifogas. Bilaga nr 18). Mänskligt att döma torde det tvärtom icke vara uteslutet att krav på arbetstidens minskande i en icke allt för avlägsen framtid kommer att göra sig gällande.

Enda rationella sättet att åstadkomma ett påskyndande av sjömätningsarbetet synes mig vara att väsentligt öka arbetsstyrkan. Den frågan torde dock numera få ses mot bakgrunden av de inskränkningar i tillgång på personal från flottan, som blivit en följd av den ändrade försvarsorganisationen. Det eventuellt ökade antalet mätningsförrättare ävensom den därmed följande ökningen av bemanningen i övrigt torde bli nödvändig att anskaffa på annat sätt. Med avseende på det erforderliga manskapet torde detta, om medel bliva tillgängliga, genom årlig förhyrning kunna erhållas. Beträffande mätningsförrättarna åter synes mig frågan betydligt svårare. Sjömätningsarbetets natur är nämligen av den art att endast väl kvalificerade och fullt pålitliga personer kunna användas som mätningsförrättare om tillförlitliga arbetsresultat verkligen skola vinnas. Som förut framhållits är det dessutom nödvändigt att dessa under en längre följd av år uteslutande få ägna sig åt detta arbete. Ännu en viktig synpunkt beträffande mätningsförrättarna, som befunnits nödvändig, är att mätningsförrättarna endast uttagas på frivillighetens väg.

Frågan om vårt sjökarteväsendes utveckling synes mig beträffande den för sjömätningsarbetet erforderliga ökningen av mätningsförrättarna så svårlöst och så i hög grad beroende av omständigheter utanför sjökarteverkets direkta verksamhetsområde ävensom sammanhängande med sjökarteverkets ställning inom statsförvaltningen att jag nödgas i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t behagade tillkalla sakkunnige för den föreliggande frågans allsidiga utredning. Då de med en sådan utredning sammanhängande frågorna till en icke oväsentlig del torde kunna verkställas å sjökarteverket, torde inga större kostnader härmed vara förenade.

II.

Sjökortsfrågan.

I samtliga de remitterade skrivelserna framhålles önskvärdheten av effektiva åtgärders vidtagande för möjliggörande av ett snabbare realiserande av bestämmelserna i nådiga brevet den 9 mars 1923 beträffande utgivandet av sjökort i stora skalor. Från sjöfartssynpunkt är detta krav fullt berättigat.

Av sjökarteverkets närslutna, senaste katalog torde framgå att den största sjökortsskalan över ost- och sydkusten är 1 : 100,000-del och beträffande västkusten 1 : 50,000-del.

Av detta förhållande skulle den med förhållandena obekante lätt kunna draga den slutsatsen att västkustens topografiska natur är mer söndersplittrad än ostkustens. Så är ju dock som bekant ingalunda förhållandet. Förklaringen härtill är att söka på ett helt annat plan.

Senaste sjömätningen av Bohuskusten avslutades 1861 efter att hava fortgått fr. o. m. 1850. 1866 ingavs av Göteborgs handelsförenings fullmäktige en underdånig hemställan om utgivande av en sammanhängande specialkarta över västkusten i skalan 1 : 50,000. 1867 biföll Kungl. Maj:t detta förslag och de sex korten över området Strömstad—Nidingen utkommo under åren 1869—1873.

Genom kungl. brev den 3 februari 1863 hade bestämmelserna för sjökortsutgivningen frigjorts och bättre anpassats efter handelssjöfartens behov. Bestämmelserna, som voro anmärkningsvärt kortfattade, inrymde dock icke oväsentlig anpassning och lydde sålunda: »Sjökort, som för den allmänna sjöfartens gagn från trycket utgivas, skola vara upprättade i följande skalor, nämligen: general- och passkartor i därför lämpliga skalor, kustkartor i skalor icke överstigande 1 : 100,000-del och hamnspecialkartor i skalor av 1 : 40,000-del utav naturliga storleken, från vilken sistnämnda bestämmelse undantag dock må på förekommande skäl äga rum.»

Sjökartekontorets härigenom ökade befogenhet beträffande sjökortsutgivningen blev emellertid ej långvarig. I sjökarteverkets nya instruktion den 21 december 1871 ersattes 1863 års utgivningsprogram med bestämmelser att chefen för sjökarteverket skulle till chefen för sjöförsvarsdepartementet »anmäla vilka sjökort böra konstrueras för gravering och vilka seglingsbeskrivningar m. m. skola författas.» Anledningen till detta bakslag torde efter allt att döma få sökas i den allmänna oro, som rådde denna tid (1871) i Europa.

När efter avslutandet av uppmätningen av Stockholms skärgård (1872) det gällde att planera utgivandet av nya sjökort över detta område föreslog dåvarande kartverkschefen att i de blivande sjökorten (skala 1 : 100,000)

endast skulle utläggas de vanliga segellederna, hamnar och havsbandet men att allt, som icke var för den allmänna sjöfarten nödvändigt, skulle uteslutas. Dessa sjökort — varav ett urklipp närslutes (bil. nr 19) [1] — utkommo 1873 och 1874. Belysande för den vid denna tidpunkt härskande uppfattningen i denna fråga är ju att detta förslag — åtminstone enligt handlingarna — framfördes av kartverkets chef. Först år 1885 och 1886 ersattes sistnämnda kort med fullgraverade, vilka än i dag äro gällande.

Varje av Kungl. Maj:t fastställt program för sjökortsutgivningen saknas under hela perioden 1879—1909, vilket torde belysa kartverkets obetydliga produktion av nya kartor under denna tid. Rättvisligen bör dock framhållas att under 1880-talet pågick vid kartverket ett intensivt arbete med ritning och gravering av nya original och plåtar, varå djupen uttrycktes i meter. Å de äldre plåtarna uttrycktes djupen i famnar och fot.

Som förut framhållits fastställdes genom kungl. brev den 12 februari 1909 vissa bestämmelser för sjökortens upprättande m. m. Dessa måste från handelssjöfartens synpunkt rubriceras som ett avgjort steg bakåt. Bland annat fastslogs däri att specialkorten över västkusten i skalan 1 : 50,000 vid nygravering skulle ersättas av sjökort i skalan 1 : 100,000 d. v. s. att sjökort i relativt stor skala skulle i framtiden ersättas av kort i väsentligt mindre skala. Därjämte infördes bestämmelsen att inom ett flertal skärgårdsområden djupangivelserna skulle vara ofullständiga. Bestämmelserna i detta nådiga brev inverkade dessutom synnerligen hämmande på utgivningen av erforderliga hamnspecialer.

Händelserna under världskriget ävensom handelstonnagets utveckling röjde emellertid så småningom väg för en modernare uppfattning inom marinen och genom kungl. brevet den 9 mars 1923 (bil. nr 20) hava bestämmelserna fått en form, som i huvudsak torde motsvara behovet under en lång tid framåt.

Till följd av vår förutvarande enligt min mening oftast alltför negativa sjökortspolitik hava vi givetvis kommit efter i jämförelse med såväl våra grannar som med övriga sjöfartsnationer. För att illustrera situationen härutinnan har a närslutna översiktskort (bil. nr 21) [2] angivits de sjökort i större skalor, som över respektive områden nu äro utgivna och beträffande Sverige dessutom de planerade. I bil. nr 22 [1] är dessutom lämnad en kortfattad redogörelse för de tillämpade sjökortsskalorna i ett flertal länder.

Att nu med de väsentligt ökade fordringarna på sjökortens tillförlitlighet igångsätta utarbetandet av sjökort i skalan 1 : 50,000 över exempelvis området Öregrund—Idefjorden skulle beträffande de områden varöver endast finnas äldre otillförlitliga mätningar enligt min bestämda mening vara förenat med mycket stora kostnader och svårigheter utan att därmed skänktes sjöfarande någon verklig trygghet. Utgivandet av goda och tillförlitliga kort skulle därigenom dessutom ytterligare fördröjas. Med avseende på de områden, som äro tillförlitligt uppmätta är förhållandet naturligtvis däremot ett annat. Tiden efter det senaste nådiga brevets utgivande har dock hittills varit för kort och arbetskrafterna å kartverket otillräckliga för att sätta i gång det arbetet. Sjökarteverket måste nämligen även tillse att de nu utgivna sjökorten hållas à jour och i mån av behov nygraveras. Av kartverkets nu utgivna 78 stycken sjökort måste enligt verkställd utredning nämligen 26 stycken omgraveras under de närmaste 15 à 20 åren. Beroende

[1] Samtliga kartbilagor, vilka icke kunna här reproduceras, hava överlämnats till vederbörande utskott.

[2] Denna översiktskarta finnes reproducerad i denna berättelse, del I, sid. 42.

detta huvudsakligen på förslitning av plåtarna och på tillkomsten av nytt och väsentligt bättre grundmaterial, ävensom i viss mån på strävan efter internationell likhet i beteckningar m. m.

De planerade sjökorten i skalan 1 : 50,000 utgöra tillsammans 20 stycken, härtill kommer behovet av 6 stycken nya sjökort, i skalan 1 : 100,000. Tillsammans således 52 stycken sjökort att konstruera, rita och gravera. Med största sannolikhet kommer detta antal att under årens lopp dessutom något ökas på grund av tillkomsten av nu icke beräkneliga önskemål och krav. Förutom de för handelssjöfarten avsedda sjökorten har sjökarteverket därjämte mycket byråarbete för hållande av de militära korten à jour. Att nu angiva den eventuella ökning av sjökarteverkets civila personal, som skulle erfordras för ett snabbare utgivande av sjökorten i skala 1 : 50,000 är icke möjligt enär detta i väsentlig grad är beroende av sjömätningsarbetets bedrivande. Ökningen skulle dock huvudsakligen behöva göras bland ritarna och gravörerna. Beträffande en eventuell rekrytering av ritare och gravörer anhåller jag få framhålla följande. Sjökortsritning och koppargravyr kräva på grund av sin speciella natur lång och trägen övning. Inom fackkretsar anses att utbildningstiden för en sjökortsgravör uppgår till minst 15 år, och för en sjökortsritare till minst 10 år. Även om man i praktiken ofta torde få använda såväl gravörer som ritare med mindre utbildningstid torde det dock vara tydligt att det icke är möjligt att vid behov relativt hastigt erhålla för sjökortstillverkning kompetenta ritare och gravörer.

I detta sammanhang anhåller jag dessutom få vidröra kartverkets lokalfråga.

Genom nådiga brevet den 25 september 1920 fick sjökarteverket övertaga bestyret med utgivandet av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» och genom 1921 års riksdags beslut överfördes största delen av forna nautisk-meteorologiska byråns verksamhet till sjökarteverket. 1910 påbyggdes sjökarteverkets hus med en våning, men är utrymmet där nu så belagt att någon större ökning av personal därstädes icke är möjlig. I skrivelse den 31 augusti 1923 framförde jag begäran om utbyggnad av sjökarteverkets fastighet å Skeppsholmen. Förslaget vann dock icke Kungl. Maj:ts bifall. Inför föreliggande fråga har jag ansett det nödvändigt att framhålla situationen härutinnan.

På grund av vad i det föregående anförts, får jag i underdånighet anhålla att i den händelse min hemställan om kallande av sakkunniga bifalles, åt dessa även må uppdragas att utreda behovet av och betingelserna för ett snabbare utgivande av sjökort och planer i enlighet med bestämmelserna i kungl. brevet den 9 mars 1923 ävensom den därmed sammanhängande frågan om erforderlig ökning av kartverkets byråpersonal och lokalutrymme.

Remisshandlingarna återgå.

Stockholm den 8 januari 1926.

Underdånigst:

GUSTAF REINIUS.

Bil. 16.

Ö. P. M. [1]

Angående Sjökarte-Kontorets angelägenheter

af f. d. Chefen för samma Kontor.

— — — »Ehuru jag ej fick denna personal så ordnad och aflönad som jag då trodde och ännu tror vara nödvändig;» — — — »jag vill ej genom tystnad bidraga till av mig *befarad ofärd* i denna ej oviktiga sak, hvilket jag fruktar kan blifva följden av en undseende tystnad»; — — — »jag sade att *jag har fästat min ära vid att saken skulle gå,* fast löningssättet för personalen ej blef uppmuntrande tillskuren vid ny-organisation, *detta har ock haft till följd att jag sett mig tvungen afstå en del, eller 266 riksdaler 32 skilling årligen af de ekonomiska fördelar mig rätteligen skulle tillkomma för att ej sakna ett högst nödvändigt biträde inom den alltför inskränkta personal Kontoret eger till sin disposition för dess temligen trägna, tidsödande och vidsträckta arbeten*».

— —

»Sådant som förhållandet för närvarande är, anser jag oafvisligt nödvändigt att individen tillgodonjuter sin tur till befordran, *annars upplöser sig saken sjelft, hydrografiska arbeten afstadna,* men bildar icke dugliga personer inom detta fack på ett år, utan många; och jag åtminstone är icke den man som kan åstadkomma omöjligheter. Skälet till befordran såsom Sjöofficer kan i dessa fall naturligtvis icke bliva duglighet såsom praktisk sjöman, utan såsom Hydrograf, ty sjömannens yrke fordrar mångfaldig duglighet, men denna måste dock, af omöjligheten att till mästerskap intränga i allt, inskränka sig inom vissa gränser, såsom all annan menniskoverksamhet.»

— —

»Jag anser mig ovillkorligen skyldig framhålla angelägenheten af, att om opinionen ej ändras, så att Hydrografiens bearbetare få den aktning och utmärkelse de förtjena, skall följden bliva olycklig för individen som dertill egnar sig antingen af fallenhet, eller annan anledning, och det allmänna skall ej heller vinna derpå, då skickliga arbetare saknas, hvaraf säkra följden blifver fusk och uselheter i arbetena, till sjöfartens stora skada jemte det att den samlade erfarenhet i facket, som förre Sjömätnings-Corpsen grundlagt uti arbetsprinciper, hvilka fortplantat sig på vissa individer ytterligare af dem ökats genom erfarenheten och reflectionen, dör ut med individen och följden blifver: *man får börja ånyo* samma sakernas snäckegång att bilda passande principer, som åtminstone till en början blifva bristfälliga, och vi återkomma till det oskuldsfulla ungdomstillståndet i hydrografiskt hänseende, som för 100 à 200 år tillbaka förevar; häraf visar sig ock angelägenheten af bibehållande af vissa individer som nu egas, ty saken lefver med individen och dör ut med honom, om den ej får fortplantas på ett yngre slägte.»

— —

»För upphjelpande av det hydrografiska facket i vårt fattiga land, får jag fästa Herr Stats-Rådets uppmärksamhet på en annan olägenhet som under de sednare åren uppstått vid arbetenas utförande, nemligen *svårigheten att få dugliga arbetsbiträden bland flottans yngre officerare, hvaraf*

[1] Till Herr Chefen för Kungl. Sjöförsvarsdepartementet.

man förr ej hade känning, åt de ex professo eller mera försigkomna Hydrograferne; härledande visserligen till en del deraf, att denna slags verksamhet ej till sitt rätta värde varit lycklig vinna det erkännande af allmänna opinionen som den förtjenar, men än mer från den för Sjöofficerare lyckligtvis förevarande lättheten att vinna dels sjökommenderingar, dels sysselsättningar å ångfartyg och segelfartyg hvarå de vinna en närmare deras egentliga verksamhetsfack liggande erfarenhet, hvilket visserligen är så för flottan som individen fördelaktigt och godt, men det orsakar äfven att sjömätnings-sysselsättningar *blott nödfallsvis blifva antagna* utan håg och fallenhet derför, och gör att individen skuddar stoftet undan sina fötter så fort som möjligt är; hvaröfver ej är att förundras, då saken hvarken njuter enskildt eller officielt erkännande såsom någon merite.»

— —

»Sjömätareindividens 1:a år är endast ett novis-år derunder han inhämtar och måhända någorlunda inkommer uti arbets-metodens elementer; 2:a året blifver hans arbete bättre och 3:e året naturligtvis bäst; likväl är det sällsynt få behålla individen qvar vid dessa sysselsättningar 3:e år i en följd; detta förhållande har också gjort nödigt iaktaga den försiktigheten att tilldela sådane noviser arbetstrakter som för den allmänna sjöfarten äro af mindre vigt, och de mera försigkomne de mera magtpåliggande, för att icke få arbetet alltför klandervärdt och bortfuskadt; men det har under de sednare åren ej så sällan inträffat, att denna novis-egenskap belöpit sig till och med på halfva den officers-personal, som till sjömätningen varit använd, hvilket är för mycket; $^1/_4$ eller $^1/_3$ noviser ibland sjömätarne är redan tillräckligt; och då dertill lägges brist på god vilja, jag vill ej förutsätta nit hos individen, så förekommer allt för många orsaker till ernående af ett dåligt arbete, hvilket likväl kostar precist lika mycket penningar som ett godt.»

— —

»Slutföljden af allt hvad jag nu sökt ådagalägga är tvåfaldig, för de med hydrografiska ämnen sysselsatta individerne:

1:o Befordringsrätt,

2:o Rätt till tidtals sjökommenderingar å kronans seglande fartyg.»

— —

Stockholm den 26 juli 1852.

A. Almlöf.

Bil. 17.

D. N. 31/1909.

Överlämnas till Chefen för Kungl. Sjökarteverket till kännedom.

Kungl. Sjöförsvarsdepartementet.

Avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev till Lotsstyrelsen ang. vissa bestämmelser rörande sjökorts upprättande.

GUSTAF etc.

Vår ynnest etc. Uti en till chefen för Vårt sjöförsvarsdepartement ställd, den 15 april 1908 dagtecknad skrivelse haven I samt chefen för marinstaben, inspektören av flottans övningar till sjöss och chefen för Vårt sjökarteverk, efter verkställd utredning av vissa till Eder och bemälda myndigheter hänskjutna spörsmål rörande sjömätningarnas ordnande och omfattning m. m., avgivit förslag, bland annat, dels angående den skala, i vilken såväl de för försvarsändamål avsedda som de i handeln tillgängliga sjökorten över de olika kuststräckorna borde upp-

rättas, dels ock på vad sätt och till vilken utsträckning djupförhållandena inom de ur försvarssynpunkt viktiga men för handelssjöfarten oviktiga skärgårdsområdena borde undandragas allmänhetens kännedom.

Med anledning härav har kommissionen för de allmänna kartarbetena den 17 november 1908 avgivit infordrat underdånigt utlåtande.

Vid underdånig föredragning av detta ärende hava Vi, med godkännande av de avgivna förslagen, funnit gott i nåder *dels* föreskriva:

att för närvarande brukliga skalor i befintliga militärspecialer och översiktskort ävensom i de pass-, kust- och specialkort, vilka nu hållas tillgängliga i handeln, nämligen passkorten nr 1 och 4—10, kustkorten 20—40 och specialkorten nr 60—76 och 80—84, skola med undantag utav specialkorten nr 66 och 68—75 vid nygravering bibehållas;

att i specialkortet nr 66, Öresund, skalan något minskas, så att området närmast Kullen och därmed hela Öresund rymmes på ett kortblad av vanlig storlek;

att specialkorten nr 68—75 i skalan 1 : 50,000 vid nygravering ersättas med erforderliga specialkort i skala 1 : 100,000;

att utöver redan befintliga hamnspecial, av vilka dock de över *Piteå*, *Luleå* och *Söderhamn* böra ändras från nuvarande skala 1 : 100,000 till skala 1 : 50,000, hamnspecial i lämpliga skalor 1 : 20,000 — 1 : 50,000 utgivas över följande inlopp, hamnar eller för den allmänna sjöfarten viktiga skärgårdsområden: Furuögrund, Skellefteå med Ursviken och Kallholmsfjärden, Sikeå, Husum, Tynderölandet, Sundsvall innanför Tjuvholmen, Storviken, Ljusne, Gåsholma med Sundsmarsredd, Norrsundet, Skutskär, Gävle till och med nya hamnen, Öregrunds hamn, Norrtälje, Södertälje kanal — Linasundet, Oxelösunds hamn, Norrköping från Pampusfjärden, Ettersundet och Stegeborg, Västervik från Lucernafjärden, Mönsterås, Klintehamn, Sölvesborg, Åhus, Limhamn, Landskrona, Råå, Höganäs, Falkenberg, Göteborg innanför Alvsborg, Marstrand med Albrektssunds kanal, Lysekil, Uddevalla och Strömstad, varjämte i mån av behov special i skalan 1 : 50,000 utgivas över nedannämnda, trängre och delvis upprensade farleder å Västkusten: farleden innanför Flatholmen, Hjerttö och Toftö, Kyrkesund, Skopesund, Mollösund, Väckholmssund, farleden innanför Hermanön, Snäckedjupet—Strömsund—Malösund samt farleden innanför Hornö och genom Stora Homborgssund;

att — under villkor att skärgårdsområdet öster om Ronneby innanför de yttre grunden, som omfattar Karlskrona fästning, ej utarbetas fullständigare än det förekommer å nuvarande kustkortet över Hanöbukten i skalan 1 : 200,000 — ett nytt specialkort i skalan 1 : 100,000 upprättas över blekingskusten från Torhams udde till Åhus; samt

att ett specialkort i skalan 1 : 100,000 upprättas över Hjälmaren och västra Mälaren med tillhörande inre vattenvägar; *dels ock* fastställa följande grunder att iakttagas vid nygravering och rättelse av sjökort, som skola till allmänheten utlämnas:

att å alla pass-, kust- och specialkort kusternas konturer, öar, skär, övervattensgrund och bränningar skola i nygraverade kort vara rätt utlagda och att uti nu utgivna kort, där så erfordras och så vitt lämpligen ske kan, rättelser i berörda hänseenden företagas;

att med här nedannämnda inskränkningar dessutom till den utsträckning så lämpligen ske kan i sjökorten skall utläggas allt, som är sjökarteverket bekant beträffande säkerhetsanordningar, grund och djupförhållanden m. m. och som för erhållande av fullgoda sjökort kan i desamma utläggas; börande därvid hädanefter även inom skärgårdsområden grund, varå vattendjupet icke överstiger 10 meter, i sjökorten utläggas;

att inom de områden, som i bifogade sjökort omgivas av röda linjer, i nygrave-

rade kort icke några djupsiffror eller undervattensgrund skola finnas utlagda och uti nu utgivna kort nyupptäckta grund icke skola utläggas eller rättelser ske beträffande djupförhållandenas beteckning;

att inom de områden, som i nämnda sjökort omgivas av blåa linjer, icke några grund på större djup än 3.6 meter under vattenyttan skola finnas utlagda i nygraverade eller rättas i nu graverade kort;

att ej mindre ovannämnda inskränkningar i djupförhållandenas angivande tydligt tillkännagivas än även att gränserna för de olika områdena på lämpligt sätt utmärkas å sjökorten;

att de enstaka inskränkningar i djupförhållandenas angivande, som ur försvarssynpunkt kunna befinnas nödvändiga uti nuvarande specialkort i skalan 1 : 50,000 utanför ovannämnda områden, får vidtagas först efter av OSS därom för varje särskilt fall utfärdade bestämmelser; samt

att, för den händelse av en eller annan orsak ändring ifrågasättes i gränserna för berörda områden, frågan härom, jämte yttranden däröver av Eder, chefen för marinstaben, inspektören av flottans övningar till sjöss och chefen för sjökarteverket skall överlämnas till Vårt avgörande.

Därjämte have Vi, som ej funnit skäl bifalla en av kommissionen för de allmänna kartarbetena i dess ovanberörda utlåtande gjord framställning om nådigt bemyndigande för chefen för Vårt sjöförsvarsdepartement att, så snart nya sjökort, upprättade i enlighet med det nu gjorda förslaget, utgivas, genom chefen för sjökarteverket delgiva landkarteverken det icke publicerade djupsiffermaterial, av vilket dessa för utförande av sina arbeten och för fyllande av sin vetenskapliga uppgift kunde vara i behov, velat i nåder förklara, att föreskrifterna rörande djupsiffrorna å ovan berörda områden av sjökorten icke skola medföra förpliktelse för landkarteverken att å sina kartor utföra några som helst därav beroende förändringar förr än dessa kartor komma att, även i övigt, undergå revision.

Vilket Vi Eder till snar och underdånig efterrättelse härigenom meddele, jämte det chefen för marinstaben, inspektören av flottans övningar till sjöss, chefen för sjökarteverket samt kommissionen för de allmänna kartarbetena varda om detta Vårt nådiga beslut underrättade.

Stockholms slott den 12 februari 1909.

GUSTAF.

C. A. Ehrensvärd.

Bil. 18.

Särskilda föreskrifter.

§ 1.

Rutin 1. Vardagsrutin för sjömätningsfartyg å mätningsstation.

	F. m.	
Kl.	4	Utpurrning, tvättning och klädsel i arbetskläder.
»	4.25	Frukostskaffning.
»	4.55	Båtarna klargöras.
»	5	Arbetet börjas.
»	8 (omkring)	Extra måltid (20 min.)
»	12 »	Måltid (aftonskaffningen) (30 min.)

E. m.

Kl. 5 Arbetet upphör; båtarna, som skola vara återvända ombord, förses med bränsle; proviantutvägning.

» 6 (eller tidigare) Måltid (middagsskaffningen).

» 9 Nattvakt sättes.

Anm. 1. Lördagarna upphör mätningsarbetet i så god tid, att båtarna kunna vara tillbaka till mätningsstationen kl. 12 midd. (vid *landförläggning* kl. 2 e. m.) varefter fartyg och båtar rengöras. Minst en för- eller eftermiddag varje månad (t. ex. under regn eller vid starkt blåsväder) ägnas åt militärt manskaps beklädnadsvård. Åt materielens vård ägnas den tid, som av förhållandena påkallas.

Anm. 2. Från och med den 15 september börjar arbetet kl. 5.30 f. m., från och med den 1 oktober börjar arbetet kl. 6 f. m. Utpurrning verkställes en timme före arbetets början. Arbetet slutas dock kl. 5 e. m.

Anm. 3. Ovanstående bestämmelser tillämpas även för fartyg som användas för *utsjölodning,* då arbetet icke utföres vaktvis på två kvarter. Vid utsjölodning — vakt om vakt — ansvarar fartygschefen för att den ljusa delen av dygnet i högsta möjliga grad utnyttjas för mätningsarbetet.

2. Söndagsrutin.

F. m. kl. 7 utpurrning, tvättning; 7.20 frukostskaffning; 8 rengöring; därefter klädsel; 10 (eller tidigare) divisioner; 12 middagsskaffning.

E. m. kl. 2 proviantutvägning; 6 aftonskaffning; 9 sättes nattvakt.

Bil. 20.

Kungl. brev

angående ändrade bestämmelser rörande sjökorts upprättande m. m. den 9 mars 1923.

Till Chefen för Sjökarteverket.

GUSTAF etc.

Vår ynnest etc. Genom brev den 4 februari 1921 dels bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för sjökarteverket att, i den mån förhållandena påkallade, i överensstämmelse med av bemälde chef avgivet förslag till bladindelning utgiva sjökort över Norrlands kust i skalan 1: 100,000 och växande projektion, dels ock uppdrog Kungl. Maj:t åt chefen för sjökarteverket att gemensamt med lotsstyrelsen, chefen för marinstaben och högste befälhavaren över kustflottan verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med utredning ej mindre beträffande upprättande av kartplaner i lämpliga skalor mellan 1: 5,000 och 1: 50,000 över hamnar och pass i mycket trafikerade farleder utöver den omfattning, vari hamnspecialer m. m. redan utgåvos jämlikt brev den 12 februari 1909 angående vissa bestämmelser rörande sjökorts upprättande, än även angående en revision av gränserna för de i samma brev angivna skärgårdsområdena, inom vilka undervattensgrund och djupsiffror icke skulle angivas å sjökorten, samt de för dessa områden gällande bestämmelserna.

I anledning av en utav chefen för sjökarteverket gjord framställning föreskrev Kungl. Maj:t sedermera genom brev den 20 maj 1921, att med utgivandet av de kartblad över Norrlandskusten, vilka benämnts Piteå-, Luleå- och Haparandabladen och omfattande kuststräckan Haparanda—Rönnskär, skulle tillsvidare anstå i avvaktan på den genom förenämnda brev den 4 februari 1921 anbefallda utredningen, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigade chefen för sjökarteverket att — med användande av förefintliga kopparplåtar, sedan alla upplysningar av hemlig natur blivit från desamma borttagna — tillsvidare och till dess förhållandena gjorde det lämp-

ligt att tillämpa ovan omförmälda i brevet den 4 februari 1921 meddelade föreskrift utgiva sjökort över Norrlands kust i övrigt i skalan 1: 100,000 enligt det av kartverkschefen avgivna förslaget till bladindelning och i konisk projektion.

I skrivelse den 22 augusti 1922 hava chefen för marinstaben, högste befälhavaren över kustflottan, lotsstyrelsen och chefen för sjökarteverket, till fullgörande av det dessa myndigheter genom förenämnda brev den 4 februari 1921 meddelade uppdraget, avgivit förslag till vissa bestämmelser rörande sjökorts upprättande, avsedda att ersätta de i förenämnda brev den 12 februari 1909 meddelade bestämmelserna i ämnet.

Häröver hava utlåtanden avgivits den 16 november 1922 av kommissionen för de allmänna kartarbetena och den 23 december 1922 av kommerskollegium; varjämte chefen för sjökarteverket den 23 januari 1923 avgivit en promemoria med anledning av vad kommerskollegium anfört i ärendet.

Kungl. Maj:t föreskriver, med upphävande av förenämnda brev den 12 februari 1909, angående vissa bestämmelser rörande sjökorts upprättande, att med avseende å de för allmänheten avsedda sjökorten nedannämnda bestämmelser och skalor skola tillämpas, nämligen:

1) att å alla pass-, kust- och specialkort ävensom å kartplaner och specialer kusternas konturer, öar, skär och bränningar skola å hädanefter utgivna kort vara, i den mån känt är, rätt utlagda, och att å hittills utgivna kort, där så erfordras och såvitt lämpligen ske kan, rättelser i berörda hänseenden skola företagas;

2) att med här nedan angivna inskränkningar dessutom skall, till den utsträckning lämpligen kan ske å sjökorten, utläggas allt, som är sjökarteverket bekant beträffande allmänna farleder, grund och djupförhållanden, säkerhetsanordningar m. m. och som för erhållande av fullgoda sjökort kan å desamma utläggas; börande därvid hädanefter även inom skärgårdsområden grund, varå vattendjupet icke överstiger 10 meter, å sjökorten utläggas;

3) att inom de områden av Norrbottens skärgård, som å bifogade sjökort omgivas av heldragna svarta linjer, skola beträffande hädanefter utgivna sjökort och specialer i skalan 1: 100,000 utläggas av landgrundkonturer endast tre-meters konturen samt beträffande dylika sjökort i mindre skala än 1: 100,000 endast sex-meters konturen och å samtliga nu nämnda sjökort djupsiffror och grund endast i den utsträckning, vari de redan angivits å hittills för allmänheten utgivna sjökort och kartor;

4) att inom de områden av Öregrunds, Stockholms, Södermanlands och Östergötlands skärgårdar, som å bifogade sjökort omgivas av heldragna svarta linjer, skola beträffande hädanefter utgivna sjökort i skalan 1: 100,000 utläggas av landgrundkonturer endast tre-meters konturen och beträffande dylika sjökort i mindre skala än 1: 100,000 endast sex-meters konturen samt av grund inga sådana, som å hittills utgivna sjökort ej utlagts, varjämte djupsiffrornas antal, oberoende av skalans storlek, icke må utökas utöver det antal, som finnes utlagt å nu befintliga sjökort i skala 1: 100,000 över nämnda områden, och ej heller fördelas på annat sätt, än som framgår av sagda sjökort;

5) att inom de områden av Stockholms och Södermanlands skärgårdar, som å bifogade sjökort omgivas av streckade svarta linjer, skola utläggas av efter år 1908 upptäckta grund endast de, som hava mindre djup än 3.7 meter vid vanligt lågt vattenstånd;

6) att inom områden, som omnämnas i punkterna 3 och 4, hittills utgivna sjökort ej skola fullständigas med avseende på grund, djupsiffror och grundkonturer;

7) att å hädanefter utgivna sjökort och specialer av större skalor än 1: 100,000,

a) inom de områden, som å bifogade sjökort omgivas av heldragna svarta linjer,

av landgrundkonturer skola utläggas endast tre-meters konturen och av grund och djupsiffror endast de, som redan angivits å hittills för allmänheten utgivna sjökort och kartor, och

b) inom de områden, som å bifogade sjökort omgivas av streckade svarta linjer, av landgrundkonturer skola utläggas endast tre-meters konturen och av grund de, som hava mindre djup än 3.7 meter vid vanligt lågt vattenstånd, samt de djupare grund ävensom de djupsiffror, vilka redan angivits å hittills för allmänheten utgivna sjökort och kartor;

8) att ovannämnda inskränkningar i djupförhållandenas angivande skola tydligt tillkännagivas, och gränserna för de olika områdena på lämpligt sätt utmärkas å sjökorten;

9) att beträffande hittills utgivna sjökort de åtgärder, vartill nu lämnade föreskrifter giva anledning, skola vidtagas i den mån förhållandena och sjökarteverkets tillgängliga medel det medgiva;

10) att för den händelse av en eller annan orsak ändring ifrågasättes i gränserna för berörda områden, frågan härom, jämte yttranden från chefen för sjökarteverket, chefen för marinstaben, högste befälhavaren över kustflottan, lotsstyrelsen och kommerskollegium, skall överlämnas till Kungl. Maj:ts avgörande; samt

11) att, utöver redan befintliga eller till utgivning beslutade sjökort, specialer och planer, chefen för sjökarteverket skall äga — med de undantag, som här ovan stadgas — att efter eget beprövande och med hänsyn till den allmänna sjöfartens intressen efter samråd med kommerskollegium utgiva sjökort och specialer i olika skalor enligt följande grunder:

A) Pass- eller översiktskort utgivas i lämpliga skalor.

B) Kustkort utgivas i skalan 1: 200,000, såvida ej lokala eller andra skäl föranleda valet av annan närliggande skala.

C) Specialkort:

1) Kustfarvattnen.

Sjökort i skalor ej överstigande 1: 50,000 utgivas över området Ångermanälven —Härnösand ävensom över kuststräckan Öregrund—Idefjorden. Över den del av Blekinge skärgård, som begränsas av Long. O 14° 55′ och Long. O 15° 55′ samt Lat. N. 56° 15′ må, dock med undantag för Karlskrona inre redd och kofferdihamn samt Tärnö hamn, inga sjökort och specialer i större skala än 1: 100,000 utgivas.

I skalan 1: 100,000 utgives en sammanhängande serie sjökort över de svenska kustfarvattnen. Lokala eller andra förhållanden må dock undantagsvis föranleda användandet av annan närliggande skala.

2) Segelbara inlandsfarvattnen.

Häröver utgivas sjökort i erforderliga skalor. I den mån så är lämpligt, skall därvid val av skala ske under strävan att vinna likhet med sjökortsskalorna över närliggande kustfarvatten.

3) Planer över hamnar och ankarsättningar samt specialer över pass i allmänna farleder beträffande såväl kust- som inlandsfarvattnen utgivas i lämpliga skalor, sedan ifrågavarande områden på ett tillfredsställande sätt sjömätts eller sjökarteverket på annat fullt betryggande sätt erhållit tillförlitligt kartmateriel.

Tillika förordnar Kungl. Maj:t, att ovan meddelade föreskrifter i avseende å inskränkning i sjökortens uppgifter inom vissa för försvaret viktiga områden skola i tillämpliga delar gälla även för rikets allmänna kartverk i avseende å kartblad, som hädanefter utgivas såsom nya eller efter grundlig revision.

Vilket vederbörande till efterrättelse länder.

Avskrifter av detta brev tillställas:

chefen för marinstaben,

högste befälhavaren över kustflottan,
lotsstyrelsen,
kommerskollegium,
kommissionen för de allmänna kartarbetena, samt
rikets allmänna kartverk.

Stockholms slott den 9 mars 1923.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. Albin Hansson.

Bil. 22.

P. M.

angående en del främmande länders sjökortsförhållanden.

Norge.

Över hela Norges långsträckta kust utgives en sammanhängande serie *specialkort i skalan 1: 50,000.* Dessa äro till antalet 98. Dessutom utgives en serie av 25 st. *kustkort i skalan 1: 100,000.* Intet av dessa sjökort grundar sig på äldre mätningar än från 1860.

Danmark.

Här växla skalorna avsevärt men hålla sig i allmänhet mellan 1: 25,000 och 1: 85,000 i Öresund, Bälterna och liknande farvatten. Intet sjökort grundar sig på äldre mätningar än från år 1869—1870.

Tyskland.

Här liksom i Danmark utgivas sjökorten i mycket växlande skalor i regel mellan 1: 50,000—1: 80,000 för kustspecialerna. Specialer över exempelvis Kielerbukten och Helgoland utgivas i skalan 1: 12,500 respektive 1: 15,000. Samtliga tyska sjökort grunda sig på mätningar utförda ej senare än på 1870-talet.

Holland.

Specialkorten över holländska kusten utgivas i en i det närmaste genomgående skala 1: 50,000.

England.

Över en stor del av Englands kust utgivas specialer i skalan 1: 25,000 och större. Sammanhängande serier över viktigare områden utgivas i skala 1: 50,000—1: 73,000 samt dessutom kustkort i en i det närmaste sammanhängande serie i skalan 1: 146,000.

Frankrike.

Från gränsen till Belgien längs kanalen och Atlantens kuster till Gironde utgivas ett 60-tal specialer i skalor mellan 1: 40,000 och 1: 50,000, från den spanska gränsen i Medelhavet till Monaco i skala 1: 50,000 samt över Korsica i skala 1: 36,000.

Amerika.

För viktiga hamnar och inlopp utgivas specialer i stora skalor ända till 1: 10,000. För andra svårnavigabla farvatten utgivas serier av specialkort i skala 1: 40,000 samt utmed hela Atlanten och Mexikanska Golfen i skala 1: 80,000.

Japan.

Serier av specialkort i skalorna 1: 40,000—1: 50,000 utgivas över rikt utbildade skärgårdsområden och viktiga inlopp. I övrigt varierar skalan mellan 1: 100,000—1: 200,000.

Medicinalstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 48, § 30.

Vad först beträffar revisorernas anmärkning angående det knappa utrymmet i hospitalets kök samt diskrum och förrådsrum får styrelsen vördsamt meddela, att frågan om otillräckligheten av kökslokalerna flera gånger varit på tal. Senast avhandlades frågan vid den av styrelsen föranstaltales inspektionen av hospitalet den 28 oktober 1925, därvid bland de obehag, som förorsakades av det trånga utrymmet, särskilt framhölls, att diskning och matberedning måste försiggå i samma rum. Till avhjälpande av dessa olägenheter föreslogs då, att ett intill köket liggande strykrum skulle användas för kökets behov och att en mindre tillbyggnad skulle göras till ekonomibyggnaden för inredande av ett nytt strykrum. Frågan härom är för närvarande föremål för vidare utredning av hospitalsdirektionen.

Vidkommande olägenheterna av att hospitalet är utrustat allenast med torvmullsklosetter får styrelsen framhålla, att även frågan om avhjälpande av dessa olägenheter länge varit föremål för styrelsens uppmärksamhet.

Redan före världskriget väcktes förslag om införande av vattenklosetter vid hospitalet. På grund av de under kriget rådande allmänna ekonomiska förhållandena fick emellertid med frågan tillsvidare anstå. Sedermera har ärendet återupptagits och styrelsen har uppdragit åt ingenjören John Bergström att till styrelsen inkomma med förslag i ärendet. Uppgörandet av detta har emellertid fördröjts därav, att anordnande av vattenklosetter inom hospitalet varit beroende av framdragande av Nyköpings stads avloppsledningar till hospitalsområdet. Enligt uppgift av ingenjören Bergström kommer han att inom den närmaste framtiden avgiva det begärda förslaget.

Stockholm den 5 januari 1926.

B. BUHRE.

RICHARD STENBECK.

Karl Leijer.

Skolöverstyrelsens
yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 31.

Till Konungen.

I anledning av härmed återgående nådiga remiss samt med överlämnande av i ärendet infordrat yttrande av styrelsen för statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor i Vänersborg får skolöverstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Av anstaltsstyrelsens redogörelse torde framgå bland annat, att ingen minderårig för anstaltsvård lämplig sinnesslö vägrats intagning å anstalten, att styrelsen i stor utsträckning intagit överåriga i denna, och att styrelsens beslut att avslå ansökningen beträffande åtta vuxna sinnesslöa kvinnor, vilka oavsett åldern uppfyllde de formella kompetensfordringarna för intagning å anstalten, motiverats därav att styrelsen icke ansett sig böra fullbelägga anstalten med dessa överåriga till förfång för det klientel, för vilket anstalten ursprungligen vore avsedd. Överstyrelsen, som för sin del icke har något att tillägga utöver vad av anstaltsstyrelsen anförts, skall låta sig angeläget vara att framdeles såsom hittills ägna all uppmärksamhet åt här berörda förhållanden.

Stockholm den 5 januari 1926.

Underdånigst:
B. J:N BERGQVIST.

PER HOLMÉN.
Föredragande.

Henning Bruce.

I detta ärendes slutliga handläggning hava deltagit generaldirektören Bergqvist, avdelningschefen Bruce och föredraganden.

Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor
i Vänersborg yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 31.

Till Konungen.

Till åtlydnad av nådig remiss den 22 december 1925 med statsrevisorernas uttalande i anledning av deras besök vid statens uppfostringsanstalt i Vänersborg för sinnesslöa flickor, får anstaltens styrelse anföra följande.

Revisorerna anmärka, att ehuru riksdagen beräknat 30 elever vid anstalten och 37 ansökningar till styrelsen ingivits, vid tiden för revisorernas besök endast 22 elever vistades vid anstalten, varjämte 3 elever därifrån utskrivits.

Enligt Kungl. Maj:ts reglemente den 9 november 1922 för statens uppfost-

ringsanstalter för sinnesslöa hava dessa till ändamål »att meddela uppfostran, undervisning och vård åt sådana sinnesslöa minderåriga, vilka äro eller varit intagna i statsunderstödd uppfostringsanstalt för sinnesslöa eller fallandesjuka, men av vederbörande läkare eller inspektör förklarats vara olämpliga för samlivet i sådan anstalt på grund av vanart, benägenhet att rymma, häftigt lynne, våldsamhet eller annan liknande orsak».

Vidare må mottagas »sinnesslö minderårig, vilken är eller varit intagen i skyddshem, som avses i lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn, eller i allmän uppfostringsanstalt, som avses i 5 kapitlet 3 § strafflagen».

»Tillsvidare, intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar», må ock »intagas icke sinnesslö minderårig, som är eller varit intagen i statsunderstödd uppfostringsanstalt för fallandesjuka, men av vederbörande läkare eller inspektör förklarats vara olämplig för sådan anstalt». Till sist må enligt reglementet, när särskilda skäl därtill föranleda, intagas sinnesslö eller fallandesjuk, som ej längre är minderårig, men uppfyller övriga villkor för inträde.

Enligt nådigt brev, givet samma dag som reglementet, må emellertid, utan hinder av bestämmelserna i detta, i statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor i Vänersborg, där så finnes utan skada för verksamheten vid anstalten kunna ske, tillsvidare intagas till vuxen ålder kommen kvinnlig sinnesslö, ehuru hon icke är eller varit intagen å anstalt.

Den av Kungl. Maj:t åsyftade verksamheten vid anstalten, vilken ej finge skadas genom intagande av vuxna sinnesslöa, kan ej vara annan än den att bereda hem för uppfostran åt minderåriga vanartade flickor från sinnesslöanstalterna och minderåriga sinnesslöa flickor från skyddshemmen.

Av å anstalten nu befintliga 22 elever är en född 1888, en 1893, två 1899, två 1901, en 1902, en 1903, en 1904, tre 1905, en 1906, en 1907, två 1908, tre 1909 och tre 1910. Av de tre utskrivna, vore de två, som överflyttats till sinnessjukhus, födda år 1901 — den tredje, som dog, var född år 1905.

Av mottagna elever ha således ej färre än 15 varit över 20 år och endast 10 under 20 år.

Av de 12 ansökningar, som styrelsen avslagit, avsåg en ansökan en sinnesslö, men ej vanartad kvinna, född 1874. Två ansökningar avsågo flickor, födda respektive 1906 och 1912, vilka påtagligen vore i behov av vård å sinnessjukhus. En fjärde ansökan avsåg en flicka, född 1911, som i ansökningshandlingarna uppgavs vara fullständigt obildbar och således var ett rent asylfall.

De övriga 8 ansökningarna avsågo sökande, som uppfyllde nuvarande formella kompetensfordringar, men de avsågo kvinnor mellan 24 och 40 år. Genom att bevilja dessa ansökningar och genast fullbelägga anstalten hade denna under en lång följd av år blivit urståndsatt att fylla sin egentliga uppgift, att bereda plats för minderåriga från sinnesslöanstalter och skyddshem. Redan genom att mottaga så många äldre och även så många svårskötta sökande har anstaltens klientel blivit ett annat och mera svårskött, än vad vid anstaltens planerande var avsett. Därför torde också nu möta svårigheter att mottaga det maximiantal elever eller 40 stycken, som man vid anstaltens planläggning tänkte sig.

Det nu av riksdagen beräknade antalet 30 stycken torde däremot inom ej alltför lång tid vara fyllt, då nya elever, som fylla reglementets fordringar, givetvis under hand mottagas.

Styrelsens åtgärd att begränsa antalet å anstalten mottagna vuxna sinnesslöa, som ej tidigare varit intagna å anstalt, har skett efter samråd med nuvarande och förutvarande inspektören för sinnessjukvården i riket.

Vänersborg den 4 januari 1926.

Underdånigst:

Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor i Vänersborg

AXEL von SNEIDERN.

E. Gunnarsson.

Medicinalstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 32.

Utlåtande.

I likhet med riksdagens revisorer och på av dem anförda skäl anser medicinalstyrelsen, att i fall, där statsbidrag till läkararvode enligt kungörelsen den 8 november 1918 (Sv. ffs. nr 843) åtnjutes, endast det lägsta i gällande läkartaxa stadgade arvode skall utgå.

Då ifrågavarande statsbidrag skall utbetalas av vederbörande länsstyrelse, kan lätt olika tolkningar av bestämmelserna i ämnet komma till stånd. Det synes styrelsen därför lämpligt, att förberörda kungörelse eller den författning, som kan komma att ersätta densamma, fullständigas med ett uttryckligt stadgande om att vid beräkning av statsbidraget det i gällande läkartaxa i varje särskilt fall lägst stadgade arvodet skall läggas till grund för sagda bidrag.

Med det i taxan använda uttrycket »personer i ringa förmögenhetsvillkor» torde väl få avses icke blott obemedlade, vare sig de åtnjuta fattigvårdsunderstöd eller icke, utan även mindre bemedlade enligt bestämmelserna i kungörelsen nr 843.

Stockholm den 30 december 1925.

Underdånigst:

B. BUHRE.

F. BLOCK.

A. E. Bastman.

Riksräkenskapsverkets

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 32.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 22 dennes har Eders Kungl. Maj:t anbefallt riksräkenskapsverket att inkomma till socialdepartementet med utlåtande över vad riksdagens senast församlade revisorer anfört i fråga om debitering av läkararvode i fall, där statsbidrag utgår till sjukvårdskostnad.

I berörda fråga hava revisorerna uttalat såsom sin åsikt att i fall, där statsbidrag till läkararvode åtnjutes enligt nådig kungörelse den 8 november 1918, nr 843, endast det lägsta i fastställd taxa stadgade arvode skall

utgå. I anslutning härtill hava revisorerna jämväl framhållit, att det syntes dem nödigt, att en sådan omredigering av vederbörande författningsbestämmelser vidtages, att för framtiden varje möjlighet till tvekan eller missförstånd i nämnda hänseende undanröjes.

Med hänsyn därtill att olika meningar gjort sig gällande beträffande tolkningen av ifrågavarande bestämmelser anser riksräkenskapsverket i likhet med riksdagens revisorer, att det är önskligt, att ett förtydligande stadgande kommer till stånd.

I detta ärendes handläggning har byråchefen Beckman deltagit jämte undertecknade.

Remissakten återställes härjämte.

Stockholm den 29 december 1925.

Underdånigst:

CHR. L. TENOW.

KARL WAHLESTEDT.

E. Norberg.

Riksräkenskapsverkets

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 52, § 33.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 22 dennes har riksräkenskapsverket anbefallts att avgiva utlåtande över vad riksdagens senast församlade revisorer anfört i fråga om åstadkommande av en effektivare kontroll över landsfiskalernas medelsförvaltning. Enligt revisorernas mening böra i vissa avseenden snarast möjligt ändringar och kompletteringar ske i vederbörande stadganden i ändamål att göra nämnda kontroll mera verksam. Sålunda anse revisorerna, att det bör tagas under övervägande införandet av sådana föreskrifter, som giva säkra garantier för att inventeringarna verkställas av därtill fullt kompetenta och i övrigt fullt lämpliga personer. Likaledes framhålles vikten av att inventeringarna icke äga rum på regelbundet återkommande tider. Under alla förhållanden anse revisorerna, att bestämmelserna böra innehålla detaljerade föreskrifter med avseende å granskning av diarier, handlingar, skriftväxling m. m. i syfte att inventeringarna måtte bliva av en ingående och grundlig beskaffenhet.

Med anledning av dessa uttalanden erinrar riksräkenskapsverket, att ämbetsverket med underdånig skrivelse den 31 oktober 1925 avgivit underdånigt förslag till bestämmelser, syftande till en effektivare kontroll å, bland andra, landsfiskalernas medelsförvaltning. Enligt detta förslag skulle landsfogde eller av länsstyrelse förordnad inventeringsförrättare äga att, där så prövas nödigt, erhålla biträde med inventeringar hos landsfiskalerna. Såsom biträde vid dessa förrättningar bör givetvis i första hand ifrågakomma personal från landskontoren, vilka med de insikter rörande räkenskapsväsendet, som de förvärvat under tjänstgöringen å landskontoren, måste anses väl lämpade för nämnda uppdrag. Vidare har riksräkenskapsverket föreslagit bestämmelse, att inventeringarna skola verkställas utan föregående underrättelse. Härjämte har ämbetsverket i vissa avseenden föreslagit mera detaljerade bestämmelser för inventeringarnas bedrivande, än de som nu äro meddelade.

Genomföras de av riksräkenskapsverket sålunda föreslagna bestämmelserna, synas därmed också de av riksdagens revisorer uttalade önskemålen komma att bliva förverkligade. Vid sådant förhållande lära några särskilda åtgärder, utöver vad riksräkenskapsverket redan hemställt, icke för närvarande erfordras med anledning av revisorernas ifrågavarande uttalande.

I detta ärendes handläggning har byråchefen Beckman deltagit jämte undertecknade.

Remissakten återställes härjämte.

Stockholm den 29 december 1925.

Underdånigst:

CHR. L. TENOW.

KARL WAHLESTEDT.

E. Norberg.

Konungens befallningshavandes i Södermanlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 53, § 34.

Till Konungen.

Sedan riksdagens revisorer, som inhämtat, att en ordinarie tjänsteman vid denna länsstyrelse uppträtt såsom ombud för svaranden i ett vid rådstuvurätten i Nyköping handlagt mål angående olovlig införsel av och olovlig befattning med spritvaror, i sitt protokoll framhållit olämpligheten av att en *statens* tjänsteman åtager sig uppdrag av liknande art som det ifrågavarande, får Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, till åtlydnad av nådig remiss den 22 december 1925, överlämna yttrande från landskanslisten Karl Engman samt för egen del i ärendet anföra följande.

Bil. 1.

Eders Kungl Maj:ts befallningshavande åberopar till en början härvid i bestyrkta avskrifter fogade brev den 10 oktober 1925 från t. f. kanslisekreteraren Harald Frisk såsom sekreterare å statsrevisionens första avdelning till landssekreteraren i Södermanlands län och undertecknad landssekreterares svar därå av den 16 i samma månad. Av sistnämnda skrivelse framgår bland annat dels att undertecknad landshövding den 9 oktober 1925 förehållit Engman det *olämpliga* i att en *tjänsteman hos länsstyrelse* — även om han ansåge väckt åtal mot annan för olovlig befattning med rusdrycker obefogat — uppträdde vid domstol såsom ombud för eller rättegångsbiträde åt svarande i dylika mål, dels att Engman inför undertecknad landshövding förklarat, att han skulle helt och hållet upphöra med att biträde tilltalade i brottmål.

Bil. 3—4.

Tillika hänvisar Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande till en i närslutna nummer av Södermanlands läns tidning för den 11 december 1925 av Engman införd annons, vari han meddelar, att han ombesörjer upprättande av testamenten, boupptecknigar m. m., men att han icke åtager sig utförande av rättegångar.

Bil. 5.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande har under en lång följd av år låtit Engman, som väl behövt och behöver någon extra inkomst, få upp-

träda såsom ombud för eller rättegångsbiträde åt parter vid domstol. De dagar, han till följd av dylika uppdrag varit frånvarande från landskansliet, hava avräknats på honom tillkommande semester.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande har denna dag meddelat Engman, att Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, som har att utöva tillsyn över att begångna brott bliva lagligen beivrade och särskilt har att övervaka iakttagande av lagbestämmelserna angående rusdrycker, icke tilläte honom att uppträda såsom ombud för eller rättegångsbiträde åt tilltalade i brottmål, samt att Engman i övrigt hade att ställa sig till noggrann efterrättelse bestämmelserna i 15 kap. 2 § fjärde punkten rättegångsbalken.

Det torde icke tillkomma Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande att yttra sig, huruvida det kan anses olämpligt, att tjänstemän i *andra* statens verk än länsstyrelserna åtaga sig uppdrag av liknande art som det i ärendet ifrågavarande.

Nyköping i landskansliet den 5 januari 1926.

Underdånigst:

L. REUTERSKIÖLD.

W. Fahlcrantz.

Bil. 1.

Landskanslisten Karl Engmans yttrande.

Till Konungens befallningshavande i Södermanlands län.

Med anledning av nådig remiss till Konungens befallningshavande av den 22 innevarande december rörande riksdagens revisorers anmärkning, § 34, i fråga om olämpligheten att en länsstyrelsens i Nyköping ordinarie tjänsteman i ett mål om olaga spritinförsel uppträtt såsom ombud för svaranden, får jag vördsammast avgiva följande förklaring.

Såsom varande son till dåvarande kronolänsmannen i Oppunda härads östra distrikt Alb. Engman, vilken jag sedan min ungdom biträdde å länsmanskontoret intill dess jag den 20 augusti 1900 anställdes å härvarande landskansli, blev jag tidigt insatt i utredningar i såväl civil- som brottmål och för vilka utredningar jag synnerligen intresserade mig. Detta mitt intresse har fortfarit intill nuvarande stund, vilket gjorde att jag även efter min ankomst till Nyköping, utom min tjänst, åtog mig parters talan inför domstol.

Detta ombudsmannaskap har jag dock ej utövat såsom yrke, utan endast för mina vänner och bekanta och i de flesta fall till främjande av den fattiges rätt och för dem, vilka enligt min uppfattning, jag ansett varit oskyldigt rättsförda. För utförande av dessa uppdrag har jag i regel använt mig av semesterdagarna.

Det övervägande flertalet mål, vari jag uppträtt såsom ombud, hava varit s. k. civilmål. Dock har det någon gång förekommit att mina vänner och närmare bekanta ombett mig att biträda dem i lindrigare brottmål, såsom förseelser mot särskilda stadganden m. m. Jag har, ehuru med viss tvekan, ansett mig böra såsom god vän och på parters enträgna begäran, åtaga

mig deras saker, vilka av mig slutförts utan att några anmärkningar förekommit vare sig från den ena eller andra sidan.

Jag har såsom förut nämnts icke drivit denna rättegångsverksamhet såsom yrke. Det ekonomiska resultatet av mitt ombudsmannaskap kan man lätt tänka sig, då flertalet av mina klienter kan betecknas så gott som medellösa. De mål jag för dem vunnit motsvara dem jag förlorat, vadan förtjänsten blivit lika med noll. I många fall, där jag förlorat en dylik rättegång har jag måst av egna medel utbetala såväl vittneslöner som protokollslösen, vilka många gånger gått till rätt stora belopp. Vad som gjort att jag det oaktat fortsatt med sådana rättegångar har varit en hos mig inneboende varm känsla att hjälpa de små, vilka kanske i annat fall icke kunnat på grund av sin ekonomiska ställning anskaffa annat ombud och således icke få sin sak på rätt sätt utförd. Efter tillkomsten av lagen om fri rättegång har svårigheten för den fattige att erhålla kunnigt rättegångsbiträde bortfallit, varför i och med detsamma min verksamhet som sakförare så gott som fullständigt upphört.

Beträffande det mål varom fråga är får jag vördsammast meddela följande.

Genom utredning av en arvsangelägenhet åt fru Hilda Andersson i Oxelösund och hennes man, stationskarlen Albin Andersson, blev jag år 1920 eller 1921 bekant med familjen. Från denna tid har jag sedermera, då jag vistats i Oxelösund, vilket sommartiden skett rätt ofta, besökt och varit välkommen såsom vän hos familjen Andersson.

Den 27 april 1925, såvida jag icke missminner mig, kom fru Andersson och hennes måg, urmakaren Otto Lindgren i Oxelösund, till mig å landskansliet klockan 9-tiden f. m. under uppgift om att fru Andersson blivit stämd till rådstuvurätten av tullförvaltaren Carl Wrang med yrkande om ansvar å henne för olovlig befattning med spritdrycker, därvid hon ombad mig att bliva hennes biträde i rättegången. Jag svarade då att jag ogärna ville åtaga mig mål av denna beskaffenhet, men på hennes och Lindgrens enträgna begäran beslöt jag mig för att, på grund av rådande vänskap mellan mig och hennes familj, biträda henne i rättegången tillsvidare. Under målets handläggning framgick såväl av åklagarens som svarandens inkallade vittnen, att målet vore tillkommet såsom en hämndeakt från vissa personers sida och att hon tydligen icke var skyldig. På dessa skäl ansåg jag mig kunna föra målet till slut. Hon blev dock sedermera på grund av ett senare vittnesmål fälld till böter, vilket utslag hon dock överklagat hos Kungl. Maj:ts och Rikets Svea hovrätt.

Emellertid kom rättegångsdagen den 20 juli 1925, då rådmannen Carl Åhman fungerade såsom ordförande. Av bilagda intyg framgår tydligt att det ej berodde på mig att denna rättegång drevs till den spänning och den uppmärksamhet, som sedermera blev fallet. Bil. 2.

Anledningen, varför jag blev bötfälld och avvisad från målet såsom Hilda Anderssons rättegångsbiträde var följande:

Vid ett tidigare rättegångstillfälle, jag vill minnas att det var den 25 maj 1925, hade jag ett samtal med i målet såsom vittne avhörda polismannen C. J. Hedendahl. Därvid förekom följande: Hedendahl meddelade mig att åklagaren till denna dag bland andra vittnen instämt en fru Wilma Karlsson i Oxelösund, vilken dock icke önskade vittna, på grund varav såväl han som åklagaren föranstaltat vittnet Wilma Karlssons namns strykande ur vittnesstämningen. Hon hade för övrigt förut gjort polisen i Oxelösund stora tjänster såsom vittne.

Vid rättegången den 14 september 1925, därvid såväl svaranden som jag hårt ansattes, kom jag att av obetänksamhet och i hastigt mod fälla det uttrycket att rådman Åhman under någon sorts påtryckning drivit rättegången så emot mig, som om jag skulle hava påverkat såväl svarandens som åklagarens vittnen. Detta förhastade yttrande återtog jag emellertid genast, i vad angick orden »någon sorts påtryckning», men vidhöll det senare, enär jag, enligt vad nu åberopade intyget giver vid handen, anser mig haft fog därtill. Det var ej min mening att på något sätt förolämpa ordföranden med mitt uttryck utan endast för att konstatera fakta och fälldes det i hastigt mod, då jag ansåg mig i egenskap av rättegångsbiträde hava blivit orätt behandlad. Även Hedendahls här ovan relaterade samtal med mig bidrog i sin mån att orden kommo att falla såsom nu blev fallet. Härför ådömdes jag emellertid 25 kronors böter och avvisades såsom fru Anderssons rättegångsbiträde, ehuru jag senare fått vittna i målet.

Jag har nu beslutat mig för att för framtiden avsäga mig alla rättegångsuppdrag, vilket flera gånger förut varit min tanke, ehuru jag på mina vänners och bekantas enträgna framställningar åtagit mig ett och annat mål.

Slutligen får jag vördsammast framhålla att jag i detta mål icke kunnat uppträda annorlunda än vad jag gjort eller något annat ombud skulle hava gjort, samt att jag redligen utförde min parts talan.

Nyköping den 2 januari 1926.

Karl Engman.
Landskanslist.

Bil. 2.

På begäran få undertecknade härmed intyga att, i det mål, som av allmänna åklagaren, tullförvaltaren Carl Wrang i Nyköping, vid Nyköpings rådhusrätt anhängiggjorts mot undertecknad, Hilda Andersson i Oxelösund, angående ansvar för olovlig befattning med spritdrycker, vid det tillfälle, rådmannen Carl Åhman fungerade såsom ordförande den 20 juli 1925, då vi voro i rättssalen närvarande, delvis såsom vittnen, rådmannen Åhman flera gånger mot landskanslisten Karl Engman, vilken såsom ombud biträdde undertecknad Hilda Andersson, uppträdde vredgat och i högljudda ordalag, därvid flera av oss tillfrågades, huruvida icke Engman före rättegången haft samtal och därvid sagt till oss vad vi skulle säga inför rätten, vilket allt gav oss anledning antaga att rådman Åhman på något sätt var vred mot landskanslisten Engman, varemot Engman enligt vår uppfattning icke kunde såsom ombud uppträda vördnadsfullare mot rätten än vad man torde kunna fordra av ett rättegångsombud i allmänhet.

Oxelösund den 28 december 1925.

Hilda Andersson.
Hustru.

Otto Lindgren.
Urmakare, Oxelösund.

Amanda Ekström.
Hustru.

A. M. Ekström.
Lokförare.

Karl Andersson.
Järnvägsarbetare.

Konstantin Andersson.
Stationskarl.

Eva Carlson.
Hustru.

P. G. Carlson
Hamnarbetare.

E. J. Krüsell.
Lantbrukare.

O. L. Hallberg.
Stationskarlsförman

Bil. 3.

Till herr landssekreteraren i Södermanlands län, Nyköping.

Vid telefonsamtal denna dag lämnade herr landsskreteraren mig vissa uppgifter rörande det förhållandet, att en tjänsteman vid länsstyrelsen uppträtt som ombud för den tilltalade i ett mål rörande olaga sprithantering. Då det är önskvärt, att revisorerna erhålla skriftliga upplysningar i ärendet, får jag anhålla, att herr landssekreteraren i anslutning till telefonsamtalet meddelar mig vad som i detsamma förekommit ävensom lämnar upplysning om länsstyrelsens åtgärder med anledning härav. Tillika får jag anhålla om upplysning, huruvida det i andra fall hänt, att länsstyrelsens tjänstemän uppträtt som ombud för tilltalade i brottmål och i så fall i vilken utsträckning detta ägt rum.

Stockholm i revisorernas kansli den 10 oktober 1925.

Harald Frisk.
Sekreterare å statsrevisionens 1:a avdelning.

Adress: Riksdagens revisorer.

Riksdagshuset.
Stockholm.

Bil. 4.

Nyköping den 16 oktober 1925.

Herr t. f. kanslisekreteraren Harald Frisk.

Såsom sekreterare hos en avdelning av riksdagens revisorer begärde Ni den 8 innevarande oktober per telefon av mig upplysning med anledning av en å tullkammaren i Nyköping lämnad uppgift, att en landskanslist vid länsstyrelsen skulle vid rådhusrätten i Nyköping uppträtt såsom ombud för tilltalad i ett åklagaremål angående olovlig befattning med spritdrycker. Jag meddelade, att en landskanslist (Karl Engman) varit ombud eller rättegångsbiträde i ett vid rådhusrätten i Nyköping nu anhängigt dylikt åklagaremål, att Konungens befallningshavande redan tagit i övervägande, huruvida någon och i så fall vilken åtgärd borde av Konungens befallningshavande vidtagas för att förekomma att tjänstemän hos länsstyrelsen biträdde av allmän åklagare i dylika brottmål tilltalade personer, att *rådhusrätten i nu ifrågavarande mål* avvisat Engman såsom biträde åt svaranden, samt att det med hänsyn till lagbestämmelser om Konungens befallningshavandes skyldighet att övervaka iakttagande bland annat av bestämmelserna om försäljning av rusdrycker, syntes mig *olämpligt* att en vid länsstyrelse anställd befattningshavare biträdde tilltalade i åklagaremål av ovannämnda slag.

Med anledning av ett sedermera från Eder till mig ankommet brev av den 10 oktober får jag i frågan ytterligare meddela följande. Enligt vad jag inhämtat har herr landshövdingen den 9 oktober förehållit Engman det *olämpliga* i att en *tjänsteman hos länsstyrelse* — även om han ansåge väckt åtal mot annan för olovlig befattning med rusdrycker obefogat — uppträdde vid domstol såsom ombud för eller rättegångsbiträde åt sva-

rande i dylika mål. Engman har därvid förklarat, att han skulle helt och hållet upphöra med att biträda tilltalade i brottmål.

I det ifrågavarande målet yrkas ansvar för tagande av olovlig befattning (genom inköp och sedermera försäljning) med till Oxelösund av sjömän *insmugglade* spritdrycker till en kvantitet av 20 till 30 liter. Målet behandlas såsom tullmål vid rådhusrätten i Nyköping med tullförvaltaren i Nyköping såsom åklagare.

Engman har för mig uppgivit, att han sedan många år tillbaka vore bekant med den i målet tilltalade, som han tidigare biträtt bland annat vid en boutredning. En måndagsmorgon vid 9-tiden hade den tilltalade och hennes man uppsökt Engman och, under uppgift, att hustru A. blivit åtalad för olovlig befattning med spritdrycker och att målet skulle förekomma vid rådhusrätten, redan samma dag bett Engman biträda dem i målet åtminstone vid detta första rättegångstillfälle. Med viss tvekan hade Engman efterkommit denna begäran; han hade hyst och hyste fortfarande den uppfattningen att angivelsen i målet vore ogrundad.

Engman har därjämte förklarat, att han, som sedan mer än 20 år tillbaka biträtt enskilda med uppsättande av handlingar, boutredningar och även såsom rättegångsbiträde, endast i ytterst få fall och mestadels under kristiden varit ombud eller biträde åt tilltalade i brottmål, och hade i dessa fall åtalet i allmänhet gällt förseelser mot kristidsförfattningar, om vilkas innehåll de tilltalade icke haft erforderlig kännedom.

Någon annan tjänsteman hos länsstyrelsen än Engman har, såvitt jag kunnat inhämta, icke uppträtt såsom ombud för eller biträde åt tilltalade i brottmål — utom naturligtvis i sådana fall, då dylik tjänsteman, jämlikt lagen den 19 juni 1919, förordnats till rättegångsbiträde åt häktade.

Med utm. högaktning:

W. Fahlcrantz.

Landssekreterare.

Bil. 5.

Annons i Södermanlands läns tidning

den 11 december 1925.

Landskanslisten

KARL ENGMAN

NYKÖPING

Testamenten, bouppteckningar, arvskiften. Uppsättande av besvärsskrifter, ansökningars- och andra legala handlingar.

OBS.! Rättegångar åtagas icke

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalanden del I; sid. 57, §§ 36—39.

Till Konungen.

Anmodad avgiva utlåtande i anledning av vissa av riksdagen senast församlade revisorers yttranden, som hit överlämnats, får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anföra följande.

Angående byrådirektören G. C. A. Lindencronas löneförmåner under tjänstledighet för visst uppdrag.

Beträffande den under § 36 berörda frågan om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utanordning av lön under tjänstledighet för visst uppdrag hava statsrevisorerna uttalat, att gällande avlöningsbestämmelser icke giva något som helst stöd för att, såsom i förevarande fall skett, låta vederbörande åtnjuta oavkortade löneförmåner. Revisorerna säga sig hava berört frågan med hänsyn till de konsekvenser, den av chefen för riksräkenskapsverket hävdade tolkningen av gällande bestämmelser kan komma att medföra.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen får i ärendet meddela, att vederbörande befattningshavare icke, såsom i statsrevisorernas uttalande uppgives, åtnjutit oavkortade löneförmåner, utan fått vidkännas ett avdrag av 8 kronor 50 öre för dag.

Då förklaring i ärendet avgivits av dem, som personligen ansvara för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ifrågavarande utanordning, och riksräkenskapsverkets utslag i målet, såsom av statsrevisorerna erinrats, vunnit laga kraft, så har styrelsen ej funnit vad som i ärendet förevarit kunna föranleda något yttrande från styrelsens sida.

Med avseende på de konsekvenser, som av statsrevisorerna befarats med anledning av den av riksräkenskapsverket hävdade tolkningen, får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddela, *att den icke anser vare sig den över utanordningen avgivna förklaringen eller riksräkenskapsverkets utslag i anmärkningsmålet vara för styrelsen prejudicerande.*

Bro- och väganläggning vid Vaxholm.

Vidkommande revisorernas uttalande under § 37, angående bro- och väganläggning vid Vaxholm, får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anföra följande.

Genom laga kraftvunnet utslag den 27 maj 1925 har länsstyrelsen i Stockholms län förpliktat de väghållningsskyldiga i Danderyds skeppslags väghållningsdistrikt att omlägga och förbättra vägen från Bogesunds allé till Pålsundet samt att anlägga tillfartsväg till Pålsundsbron under förutsättning bland annat, att den ifrågasatta bron över Pålsundet byggdes, ävensom att statsbidrag beviljades med $^2/_3$ av kostnaden för vägarbetena, marklösen oberäknat.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t, efter därom av drätselkammaren i Vaxholms stad gjord framställning, den 26 juni 1925 förklarat, att, därest hinder eljest ej mötte för utförande av anläggning av en fast bro över

Pålsundet mellan Vaxön och fastlandet vid Bogesund jämte tillfartsväg till brons norra landfäste, den omständigheten, att arbetet med företaget redan nu påbörjades, icke skulle betaga Vaxholms stad möjlighet att framdeles komma i åtnjutande av det statsbidrag, som kunde till företaget utgå, med skyldighet likväl för vederbörande att underkasta sig de villkor beträffande arbetsplan, ledning av och kontroll å arbetet m. m., som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kunde komma att uppställa.

Sedermera har länsstyrelsen i Stockholms län i skrivelse till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 15 juli 1925 bland annat förordat nu ifrågavarande väg- och broföretag till erhållande av statsbidrag av de medel, som av riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisats för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar. Länsstyrelsen har därvid uppenbarligen ansett, att berörda väg- och broföretag vore av den vikt och betydelse för den allmänna samfärdseln, att detsamma före andra väg- och broföretag inom länet, för vilkas utförande ansökningar om statsbidrag tidigare ingivits till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vore förtjänt av att redan nu tillgodoses med statsbidrag.

I anledning härav har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sitt den 1 oktober 1925 avgivna underdåniga förslag till fördelning av 1925—1926 års vägbyggnadsmedel dels förordat ett belopp av 42,000 kronor till påbörjande av arbetet med omläggning och förbättring av vägen från Bogesunds allé till Pålsundet jämte anläggning av tillfartsväg till Pålsundsbron inom Danderyds skeppslags väghållningsdistrikt, dels ock reserverat ett belopp av 20,000 kronor, vilket i enlighet med länsstyrelsens ovannämnda skrivelse har avsetts för påbörjande av arbetet med förenämnda bro över Pålsundet med tillfartsväg å Vaxön. Dessa underdåniga förslag hava av Eders Kungl. Maj:t bifallits.

Angående arbetsföretagets förordande till statsanslag i den ordning, som sålunda blivit av Eders Kungl. Maj:t slutligt fastställd, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke ansett sig haft vägande skäl till frångående av länsstyrelsens förslag.

Beträffande revisorernas uttalande i samma ärende angående frågan, huruvida medel av det alltjämt utgående anslaget för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar kunna avses även för städer till väg- och broanläggningar inom stadsområden, får styrelsen såsom sin uppfattning meddela, att den omständigheten, att ett företag är beläget inom stadsområde icke lärer utgöra något principiellt hinder för tilldelande av statsbidrag. I enlighet härmed har Eders Kungl. Maj:t genom nådiga brev den 15 april 1904, den 3 november 1905, den 8 mars 1907, den 21 maj 1910, den 30 december 1910, den 25 november 1921 och den 23 oktober 1925 beviljat statsbidrag till följande inom stadsområden belägna företag, nämligen:

Utgrävning av den s. k. Jakobsbergsbacken å allmänna landsvägen mellan Ystad och Stora Herrestad inom staden Ystads område, Malmöhus län. (Kungl. Maj:ts beslut den 15 april 1904.)

Anläggning av väg mellan Bomhus i Valbo socken och Gävle stad, Gävleborgs län. (Kungl. Maj:ts beslut den 3 november 1905.)

Omläggning av den inom Uddevalla stads område fallande delen av vägen mellan Uddevalla och Åsens gästgivaregård, Göteborgs och Bohus län. (Kungl. Maj:ts beslut den 8 mars 1907.)

Anläggning av den inom Umeå stads område fallande delen av väg från

Mickelsträsk till Umeå, Västerbottens län. (Kungl. Maj:ts beslut den 21 maj 1910.)

Omläggning av landsvägen mellan Eskilstuna och Strängnäs vid Rolighetsbacken å Eskilstuna stads område, Södermanlands län. (Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1910.)

Omläggning av den inom Nyköpings stads icke planlagda område belägna delen av Stenbrovägen, Södermanlands län. (Kungl. Maj:ts beslut den 25 november 1921.)

Anläggning av väg från Piteå stad till Ankarskatan inom Piteå stads icke planlagda område, Norrbottens län. (Kungl. Maj:ts beslut den 23 oktober 1925.)

Såsom av denna förteckning framgår, hava statsbidrag ur väg- och brofonderna endast i undantagsfall lämnats till stadskommunala företag. I skrivelse den 14 juni 1924 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vid avstyrkande av visst statsbidrag till städerna Jönköping och Huskvarna uttalat följande: »Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser sig även i detta sammanhang böra fästa uppmärksamheten vid, att det nu ifrågavarande företaget är beläget inom Jönköpings och Huskvarna stadsområden. Ehuru denna omständighet icke lärer utgöra något principiellt hinder för tilldelande av statsbidrag, anser sig styrelsen dock böra erinra därom, att så i regel ej hittills skett samt att de ovan berörda, med hänsyn till behovet otillräckliga anslagsmedlen ansetts böra i första hand användas för broföretag på landsbygdens allmänna vägnät. Ehuru skäl lära kunna anföras för utvidgande av brofondens ändamål, så synes dock under nuvarande förhållanden och med de ytterligt skärpta krav, som motortrafiken ställer på det allmänna vägnätets talrika broar, en dylik utvidgning ej nu kunna förordas.» *I enlighet med denna uppfattning har styrelsen endast, då synnerliga skäl därtill förelegat, tillstyrkt statsbidrag till stadskommun. För Vaxholms del har stadens från landkommunikation i övrigt helt avskurna läge samt intressegemenskapen i frågan med Danderyds skeppslags väghållningsdistrikt varit av avgörande betydelse för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ställningstagande.*

Landsvägen Stockholm—Södertälje.

Beträffande revisorernas uttalande under § 39, angående landsvägen Stockholm—Södertälje, har ifrågavarande väg utförts såsom nödhjälpsarbete, dels av skogssällskapets statsarbeten och dels av södra Sveriges statsarbeten, och har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke tagit någon som helst befattning med nämnda arbete, *vadan styrelsen icke är i tillfälle att avgiva någon förklaring i anledning av det i statsrevisorernas uttalande anmärkta förhållandet.*

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillåter sig i detta sammanhang erinra om vad styrelsen i underdånigt yttrande den 18 oktober 1925 anfört angående angelägenheten av att de bestämmelser angående den statliga tillsynen, som gälla för av riksdagen anvisade vägfonder och väganslag, även bliva iakttagna för såsom nödhjälpsarbeten utförda vägföretag.

Anslaget till understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader.

Angående vad statsrevisorerna under § 38 anföra angående Svanshalls fiskehamnsbyggnad får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anföra följande.

Fiskehamnen vid Svanshalls fiskeläge beräknades ursprungligen uppgå till 269,700 kronor. Sedan Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande tillstyrkt företaget och vederbörande kommun förbundit sig deltaga i kostnaden, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse den 20 november 1923 hem-

ställt om fiskehamnens utförande i enlighet med en omarbetad och till 145,400 kronor kostnadsberäknad plan. Arbetet har sedermera enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga beslut den 7 februari 1924 blivit vederbörligen påbörjat samt beräknas avslutat under innevarande år.

Med avseende på den jämförelse mellan nuvarande omfattning av fisket vid Svanshall och kostnaden för hamnbygget, som av statsrevisorerna gjorts, får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erinra, att statens understödjande av fiskehamnsbyggnader i första rummet torde få anses avse, att utveckla fisket såsom en för landets behov nödvändig näringsgren. Hamnbyggnadskostnaderna böra därföre närmast sättas i relation till den utveckling av fisket, som kan förväntas på platsen för en ifrågasatt fiskehamnsbyggnad, även om fiskets omfattning före och vid hamnbyggnadens utförande icke i och för sig gör densamma fullt ekonomiskt berättigad.

Att rätt bedöma, huruvida en hamnanläggning kan komma att framdeles bliva på anfört sätt ekonomiskt berättigad är uppenbarligen förenat med stora vanskligheter. För sin del anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att en av de viktigaste förutsättningarna härför är att söka i en sådan form för samarbete med ortsbefolkningen, däri den senare får tillfälle att visa sitt intresse för och sin övertygelse om anläggningens framtida gagn genom att åtaga sig viss del av anläggningskostnader och av kostnader för stormskadors botande samt dessutom hela kostnaden för erforderlig mark och för hamnens underhåll. I ett dylikt åtagande av viktiga ekonomiska prestanda finner väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ett gott stöd för bedömandet av huruvida och i vilken omfattning en fiskehamnsanläggning bör komma till stånd.

I nu förevarande fall har anläggningens omfattning inskränkts till vad som minst lär vara möjligt utan risk för dess bestånd, varjämte vederbörande kommun iklätt sig skäligt deltagande i byggnadskostnaden samt det ansvar för anläggningens underhåll, som i gällande författningar föreskrives. *Då platsen i övrigt är väl belägen i förhållande till goda fiskeplatser, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som i övrigt instämmer i statsrevisorernas önskemål om prövning av ett hamnföretags värde, innan det kommer till utförande, grundad anledning antaga, att denna hamn skall komma att visa sig bliva till därmed avsedd nytta.*

Vid detta ärendes behandling hava utom undertecknade, Meurling, överdirektör, och Lager, föredragande, deltagit byråchefen Fr. Enblom och t. f. byråchefen A. Valsinger.

Stockholm den 9 januari 1926.

Underdånigst:
C. MEURLING.

Ernst Lager.

Byggnadsstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalanden del I. sid. 63 §§ 40—42, 44—45 samt 50.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 22 december 1925 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt byggnadsstyrelsen att före den 11 innevarande januari till kommunikationsdepartementet inkomma med utlåtande i anledning av vissa av riksdagens revisorer gjorda uttalanden; och får styrelsen till åtlydnad härav i underdånighet anföra följande.

Under § 40 i de remitterade handlingarna säga sig revisorerna hava uppmärksammat att för utförande av underhållsarbeten å de under byggnadsstyrelsens vård stående byggnader i Stockholm plägade infordras anbud och träffas avtal med entreprenörer om vissa å-pris för sådana arbeten under året. Anbuden avsåge emellertid i regel arbeten av visst slag vid samtliga ifrågavarande byggnader. Då entreprenaderna härigenom erhölle stor omfattning, vore det i allmänhet uteslutet, att mindre entreprenörer kunde deltaga i tävlan och åtaga sig entreprenader. Det syntes revisorerna kunna ifrågasättas, huruvida icke ett för statsverket förmånligare resultat skulle kunna vinnas, om byggnaderna uppdelades i ett antal smärre grupper, och möjlighet sålunda öppnades även för mindre hantverkare att avgiva anbud och åtaga sig dylika arbeten.

Byggnadsstyrelsen har låtit undersöka omfattningen av de arbeten, som under budgetåret 1924—1925 utförts av de av styrelsen för året antagna hantverksmästarna, och har därvid befunnits, att arbeten utförts av byggmästaren för omkring 122,000 kronor, av snickaren för omkring 54,000 kronor, av målaren för omkring 128,000 kronor, av plåtslagaren för omkring 39,000 kronor, av kakelugnsmakaren för omkring 13,700 kronor och av glasmästaren för omkring 6,200 kronor. Visserligen är det att märka, att ifrågavarande arbeten under de senaste åren på grund av knappheten av vederbörande anslag måst hållas icke oväsentligt under det normala, särskilt vad byggmästeriarbetena beträffar, men arbetena kunna dock i stort sett icke sägas vara av särdeles stor omfattning. På grund härav kunna även jämförelsevis »små» hantverksmästare deltaga i konkurrensen om dessa arbeten, vilket också visat sig vara fallet.

Då nu revisorerna ifrågasatt, att det skulle vara för statsverket förmånligare, att de utbjudna arbetena uppdelades i smärre grupper, vill styrelsen häremot framhålla, att billigare priser kunna förväntas, om arbetena utbjudas i större utsträckning. Man måste även taga i betraktande, att arbetenas uppdelande på flere entreprenörer kan komma att vålla ökat arbete från kontrollanternas sida.

Vid det av styrelsen hittills praktiserade förfarandet har i regel förekommit stark konkurrens vid arbetenas utbjudande, och det har alltid visat sig, att styrelsen erhållit förmånliga priser. Styrelsen vill även påpeka, att då så lämpligen kunnat ske och man kunnat förvänta att därigenom erhålla förmånligare pris, styrelsen jämväl plägar utbjuda reparationsarbeten på särskilda entreprenader.

Även om byggnadsstyrelsen tror sig kunna säga, att styrelsens för-

faringssätt i omhandlade avseende i regel varit för statsverket förmånligt, skall styrelsen givetvis hava sin uppmärksamhet riktad på den av revisorerna framhållna frågan.

I § 41 hava revisorerna erinrat, att den 24 januari 1924 mellan byggnadsstyrelsen och byggnadsfirman Zetterberg A.-B. avslutits entreprenadkontrakt, enligt vilket bolaget åtagit sig att för styrelsens räkning utföra byggnads- och inredningsarbeten m. m. för färdigställande av det nya centralposthuset i Göteborg. Entreprenadsumman utgjorde 1,538,312 kronor, vilket belopp enligt § 11 i kontraktet skulle utbetalas på sådant sätt, att under arbetets fortgång utbetalningar skulle ske efter värdering av utfört arbete, varvid skulle iakttagas, bland annat, att utbetalning skedde med 90 procent av den för varje gång värderade summan och att, då arbetena i sin helhet vore fullbordade, slutbesiktigade och godkända, återstoden av entreprenadsumman utbetalades med undantag av 20,000 kronor, som skulle innestå till ansvarstidens slut såsom säkerhet för under denna tid och vid ansvarsbesiktningen möjligen påfordrade arbeten.

Enligt vad revisorerna vid granskning av byggnadsstyrelsens räkenskaper funnit, hade styrelsen den 22 december 1924 till omförmälda bolag utanordnat ett belopp av 100,000 kronor av anvisade medel för uppförande av ifrågavarande posthus. Utanordningen hade varit föranledd av en från bolaget samma dag till byggnadsstyrelsen inkommen skrivelse av den 18 december 1924, vari anförts: »Enligt mellanvarande kontrakt av den 24 januari 1924 skall enligt § 11 a) utbetalning ske med 90 procent av den för varje gång värderade summan. Dessa innehållna 10 procent uppgå tills dato till 155,810 kronor 75 öre. Av denna på detta sätt innehållna summan utbedja vi oss härmed vördsamt få utbekomma 100,000 kronor.» Borgesmännen å ifrågavarande kontrakt hade å skrivelsen tecknat en förklaring, att de icke hava något att erinra mot den begärda utbetalningen.

Enligt vad revisorerna under hand inhämtat hos byggnadsstyrelsen hade här ifrågavarande arbeten avsynats och godkänts den 28 februari 1925.

Genom den verkställda utbetalningen hade byggnadsstyrelsen, utom det att staten åsamkades ränteförlust, handlat i strid mot de ovan åberopade föreskrifterna i kontraktet, vilka påtagligen tillkommit i syfte att bereda statsverket en ekonomisk garanti för arbetenas utförande på nöjaktigt sätt i enlighet med avtalet. Denna garanti hade genom berörda åtgärd i avsevärd grad minskats i värde.

Enligt det av revisorerna åberopade entreprenadkontraktet mellan byggnadsstyrelsen och byggnadsfirman Zetterberg A.-B. av den 24 januari 1924 skulle byggnadsarbetena å det nya centralposthuset i Göteborg vara färdigställda den 1 oktober 1924, men fördröjdes, utan bygnadsfirmans förvållande, genom arbetsinställelser och vissa från postverkets sida önskade omläggningar av den ursprungliga arbetsplanen. De till uthyrning avsedda lokalerna, d. v. s. butiker och kontors- och bostadslägenheter samt de för lantmäterikontoret, statens järnvägar och telegrafverket förhyrda lokalerna voro emellertid färdiga till besiktning för inflyttning den 30 september 1924, och återstodo vid sistnämnda tidpunkt alltså i huvudsak postverkets egna lokaler.

Vid slutet av december månad 1924 eller vid tidpunkten för den av revisorerna anmärkta utbetalningen återstodo endast mindre kompletteringsarbeten i postlokalerna. I övriga lokaler hade hyresgästerna redan inflyttat och jämväl postverket hade vid denna tidpunkt delvis tagit sina lokaler i anspråk för uppmontering av transportanordningar och uppställ-

ning av möbler och inredning. Vid denna tidpunkt hade således omkring $^2/_3$ av hela nybyggnaden överlämnats av entreprenören i färdigt skick och tagits i bruk för statsverkets räkning.

Då styrelsen fann tillräcklig ekonomisk garanti föreligga för återstående arbetenas utförande, i det att borgensförbindelsen fortfarande gällde i samma utsträckning som förut, samt statsverket genom de från den 1 oktober 1924 uthyrda lokalerna erhållit en förmån, som kunde anses mer än uppväga räntan å det till utbetalning ifrågasatta beloppet, ansåg byggnadsstyrelsen det icke vara med rätt och billighet förenligt att förvägra entreprenören att vid omhandlade tillfälle den 22 december 1924 utbekomma ifrågavarande belopp, 100,000 kronor, utgörande ungefär $^2/_3$ av de enligt kontraktets bestämmelser å kontraktssumman innehållna medel.

Beträffande länsresidenset i Nyköping hava revisorerna under § 42, bland annat, framhållit, att tillträde till länsstyrelsens tjänstelokaler skedde genom en undanskymd port å bortre ändan av residensets ena gavel och därefter över en innanför nämnda port belägen bakgård. Tidigare hade ingången varit förlagd till huvudentrén å byggnadens mot torget vettande sida, vilken emellertid numera disponerades endast såsom ingång till landshövdingens boställsvåning. Revisorerna, som funne den nuvarande anordningen otillfredsställande, ansåge det önskvärt, att en mera ändamålsenlig ingång till länsstyrelsens lokaler bereddes.

Den av revisorerna anmärkta anordningen beträffande ingången till länsstyrelsens lokaler tillkom år 1908, sedan av riksdagen medel anvisats till verkställande av vissa ändringar och inledande av värmeledning i residenset. Ingångarna voro dessförinnan anordnade så, att genom mitten av byggnadens huvudlänga, där landshövdingens ingång nu är belägen, gick en inkörsport, från vilken ingång till landshövdingens våning var till vänster och till länsstyrelsens lokaler till höger.

Oaktat någon egentlig olägenhet icke torde förefinnas med nuvarande anordning, finner styrelsen dock det av revisorerna uttalade önskemålet berättigat. Länsstyrelsen är emellertid sedan länge trångbodd, och torde det vara lämpligt att i samband med närmast blivande landshövdingskifte utreda utvidgningsmöjligheten för länsstyrelsen, i samband varmed bör undersökas möjligheten att utan större ekonomiska uppoffringar tillgodose ifrågavarande önskemål.

I § 44 hava revisorerna anfört, att utgrävningar vid slottsruinen Nyköpingshus påbörjats i större omfattning under år 1921. Från och med sagda år hade betydande belopp på enskild väg ställts till förfogande för utgrävning och restaurering av ruinen. Vid bidragen hade fästs i allmänhet såsom villkor, att byggnadsstyrelsen för arbetets bedrivande skulle anslå minst motsvarande belopp ävensom föranstalta om sakkunnigt övervakande av arbetet. I anledning härav hade under åren 1921—1925 sammanlagt 64,399 kronor 17 öre för ändamålet tagits i anspråk från anslaget till byggnader och reparationer, under det att de enskilda bidragen uppgått till en ungefär hälften så stor summa.

Arbetet, som letts av riksantikvarien, vore avsett att fortsättas. Bidrag härtill hade innevarande höst beviljats av Södermanlands läns landsting och vore fråga om bidrag från Nyköpings stads sida föremål för stadsfullmäktiges behandling. Staden hade redan tidigare åtagit sig framtida underhållet av slottsvallarna samt bekostat vissa arbeten i den gamla byggnaden invid ruinen, som disponerades av Södermanlands länsmuseum.

Dessutom hade staden genom olika nödhjälpsarbeten i betydlig utsträckning underlättat utgrävningarna.

Enligt revisorernas mening hade anslaget till byggnader och reparationer, som vore avsett för under byggnadsstyrelsens inseende stående publika byggnader, icke bort användas till ifrågavarande utgrävnings- och restaurationsarbeten, utan särskilda anslag för ändamålet bort begäras av riksdagen, såsom skett i andra liknande fall.

I anledning härav får byggnadsstyrelsen meddela, att anslaget till byggnader och reparationer icke använts till utgrävnings- och restaureringsarbeten vid Nyköpingshus, utan endast till ett fortsättande av de år 1913 påbörjade konserverings- och underhållsarbetena. Restaureringsarbeten i egentlig mening hava över huvud icke förekommit, om man undantager restaureringen av posthusets märkliga sgraffittodekoration. Alla utgrävnings- samt planerings- och schaktningsarbeten hava sedan 1921 helt och hållet bekostats med enskilda medel eller utförts såsom nödhjälpsarbeten av Nyköpings stad.

Byggnadsstyrelsen tillåter sig erinra därom, att ifrågavarande slottsruin är ställd under byggnadsstyrelsens vård och inseende, och har det alltså varit styrelsens skyldighet att rädda ruinen från förstörelse och därvid anlita det för vården av kronans under styrelsens förvaltning ställda egendomar avsedda anslaget till byggnader och reparationer, i den mån detta härtill kunde lämna tillgång. Styrelsen vill jämväl erinra om att i de generalförslag, som på sin tid årligen underställdes Eders Kungl. Maj:ts prövning, även upptagits belopp för underhållsarbeten för Nyköpingshus, utan att detta föranlett någon erinran från Eders Kungl. Maj:ts sida. Då anslaget till byggnader och reparationer givetvis är avsett till alla de kronans egendomar, som byggnadsstyrelsen har att vårda och förvalta, och de arbeten å Nyköpingshus, som bekostats av anslaget äro sådana, för vilka anslaget är avsett, kan styrelsen icke finna, att styrelsen, som revisorerna förmenat, i detta fall förfarit oriktigt.

I § 45 hava revisorerna anfört, att för vissa av länsstyrelsens i Göteborg lokaler under åren 1922—1923 anskaffats nya möbler, mattor, gardiner och armatur. Kostnaden härför hade gottgjorts av byggnadsstyrelsen först under budgetåret 1924—1925 och uppginge till över 51,000 kronor. I nämnda kostnader inginge dels ett arvode å 2,800 kronor till en för inköpen i fråga anlitad arkitekt, dels omkring 2,700 kronor för reparation av länsstyrelsens äldre möbler. För utarbetande av förslag till trappstege i landshövdingens förrum hade anlitats särskild arkitekt. Enligt revisorernas mening kunde det icke anses förenligt med god hushållning att utgiva ett så avsevärt belopp som det ifrågavarande för nyanskaffning av möbler m. m. till länsstyrelsens lokaler, då för flertalet tjänsterum tidigare funnits erforderliga inventarier. De åtgärder till nedbringande av statsutgifterna, som vore nödvändiga, syntes ej minst behöva inriktas på en begränsning av de alltjämt växande kraven på utrymmen och komfort i statens tjänstelokaler.

I anledning härav vill styrelsen erinra därom, att ifrågavarande anskaffning av möbler för landsstatshuset i Göteborg verkställts efter frågans prövning av såväl Eders Kungl. Maj:t som riksdagen. Sedan nämligen 1923 års riksdag med bifall till Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 41 medgivit, att för anskaffande av vissa i vederbörande statsrådsprotokoll angivna möbler m. m. i det nya landsstatshuset i Göteborg finge användas ett belopp av högst 50,000 kronor av besparingar å de av riksdagen för

uppförande av nämnda byggnad på extra stat för åren 1921 och 1922 anvisade reservationsanslag om tillhopa 970,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 23 mars 1923 bemyndigat länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län att, i samråd med byggnadsstyrelsen eller av detta ämbetsverk utsett ombud, för anskaffande av ifrågavarande möbler använda nämnda belopp, högst 50,000 kronor. Av de sålunda anvisade medlen användes 49,965 kronor 20 öre.

Vad omförmälda trappstege beträffar har densamma anskaffats av länsstyrelsen, och har därvid anlitats den arkitekt, som verkställde den ekonomiska besiktningen å byggnad och inventarier. Byggnadsstyrelsen har sedermera ansett sig kunna ersätta länsstyrelsen ifrågavarande utgift i betraktande av att landshövdingens förrum näppeligen kunde såsom en i rummet stående möbel hysa en vanlig simpel trappstege; trappan var avsedd att giva bekväm tillgång till därvarande höga bokhyllor. Mot kostnaden för arkitektens ritningsförslag, 15 kronor, hade styrelsen icke något att erinra.

Under § 50 hava revisorerna, som besökt den gamla residensbyggnaden i Härnösand, förklarat sig för sin del finna de framkomna förslagen om den gamla residensbyggnadens tagande i bruk såsom bostad åt landshövdingen och lantmäterikontorets inrymmande i den ofullbordade kasernbyggnaden värda beaktande. Ehuru revisorerna icke vore i tillfälle att i detalj bedöma kostnaderna för de erforderliga ombyggnadsarbetena, ansåge sig revisorerna likväl böra framhålla, att de av byggnadsstyrelsen senast framlagda kostnadsberäkningarna syntes höga.

Med anledning härav vill byggnadsstyrelsen endast framhålla, att den gamla residensbyggnaden i Härnösand på grund av sitt bristfälliga skick på sin tid utdömts såsom landshövdingbostad. Byggnadens tillstånd har givetvis icke förbättrats under de år den sedermera stått till huvudsaklig del oanvänd. Den jämförelsevis stora kostnaden, 187,500 kronor, för byggnadens iståndsättande torde med hänsyn härtill och på grund av nödvändigheten att i byggnaden införa moderna uppvärmnings- och sanitetsanläggningar vara fullt förklarlig.

Vad revisorerna anfört rörande deras besök vid lantmäterikontoret i Nyköping, § 43, länsresidenset i Vänersborg, § 46, landsstatshuset i Mariestad, § 47, landshövdingeresidenset Marieholm, § 48, och Västerås slott, § 49, har icke föranlett något yttrande från byggnadsstyrelsens sida.

Remissakten bifogas.

I ärendets handläggning hava jämväl deltagit byggnadsrådet Bergsten samt byggnadschefen Lindh.

Stockholm den 5 januari 1926.

Underdånigst:

IVAR TENGBOM.

GEORG A. NILSSON.

Sten Zethelius.

Generaltullstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 70, § 51 och 52.

Till Konungen.

Genom remiss den 18 december 1925 har Kungl. Maj:t anbefallt generaltullstyrelsen att avgiva utlåtande med anledning av vad riksdagen senast församlade revisorer yttrat rörande, bland annat, *dels* ersättning till tulltjänsteman för skada, som åsamkats honom i tjänsteutövning, *dels ock* avgifter för märkning av till riket infört villebråd.

I anledning härav får styrelsen med remissaktens återställande anföra följande.

Vad förstberörda fråga angår, har styrelsen ej något att erinra mot revisorernas förslag om sådan ändring av nu gällande författningsbestämmelser, att tullverket i första hand blir ersättningsskyldigt till vederbörande tjänsteman för skada av ifrågakomna slag. Jämväl på vissa andra förvaltningsområden torde emellertid motsvarande önskemål göra sig gällande, och synes det fördenskull böra tagas under övervägande, huruvida ej denna fråga bör få en lösning på bredare bas. Intill dess eventuella författningsbestämmelser av avsedd innebörd kommit till stånd, lärer styrelsen hava möjlighet att — på sätt ock skett i det i ärendet omförmälda fall — med tillgängliga medel tillgodose sådana ersättningskrav, som skäligen ej böra lämnas obeaktade.

Vidkommande härefter den av revisorerna behandlade frågan om avgifter för märkning av till riket infört villebråd, anser styrelsen det kunna vara föremål för en viss tvekan, huruvida dessa avgifter äro av sådant slag, att de skola ingå till statsverket. Särskilt synes den i § 5 jaktstadgan givna bestämmelsen, att ifrågavarande avgift skall, »därest ej särskild överenskommelse träffas», utgå med angivet belopp, ej kunna lämpas på en till statsverket ingående avgift. Styrelsen har emellertid ansett sig böra genom denna dag utfärdat cirkulär anmoda vederbörande tullmyndigheter att — på sätt i praxis redan i de flesta fall skett — redovisa omhandlade avgifter till tullverket. Det torde vid en blivande revision av jaktstadgan böra tillses, huruvida ej bestämmelserna om avgift för märkning böra i nyssberörda avseende jämkas.

Beträffande två andra punkter i revisorernas berättelse avger styrelsen denna dag särskilt utlåtande.

I detta ärendes handläggning hava, förutom undertecknad generaltulldirektör, deltagit tillförordnade byråcheferna sekreteraren Hilding, föredragande, och kamreraren Schönaich.

Stockholm den 5 januari 1926.

Underdånigst:

A. E. M. ERICSSON.

Emil Delphin.

Generaltullstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 74, §§ 53 och 54.

Till Konungen.

Genom remiss den 18 december 1925 har Kungl. Maj:t anbefallt generaltullstyrelsen att avgiva utlåtande med anledning av vad i remissen bifogat transumt av riksdagens senast församlade revisorers berättelse yttrats rörande bland annat tullkammaren i Södertälje och tullkammaren i Uppsala.

Till åtlydnad därav får generaltullstyrelsen, med överlämnande av från bemälda tullkamrar infordrade yttranden i ärendet (bil. 1 och 2) jämte tre vid tullkammarens i Södertälje yttrande fogade bilagor, anföra, att styrelsen, i anledning av de framställda anmärkningarna, denna dag till stadsfullmäktige i Södertälje och Uppsala avlåtit skrivelser, som här i avskrift bifogas, bil. 3 och 4 med anmodan om skyndsamt vidtagande av åtgärder för avhjälpande av de anmärkta missförhållandena.

I detta ärendes handläggning hava, förutom undertecknad generaltulldirektör, deltagit tillförordnade byråcheferna sekreteraren Hilding och kamreraren Schönaich, föredragande.

Stockholm den 5 januari 1926.

Underdånigst:
A. E. M. ERICSSON.

Emil Delphin.

Bil. 1.

Till Kungl. generaltullstyrelsen.

Ålagd avgiva utlåtande beträffande vad i närslutna transumt av riksdagens senast församlade revisorers berättelse yttrats angående tullokalerna i Södertälje, får tullkammaren vördsammast anföra följande:

Flera bland härvarande personal hava under året måst taga tjänstledighet för sjukdom, vilket förorsakat kostnader för tullverket, dels direkt genom utbetald ersättning för läkarvård och specialbehandling, dels indirekt genom inkallande i tjänstgöring av extra biträden. Sådan ledighet har åtnjutits av kammarskrivaren N. I. Bruce 14 september—13 oktober, överuppsyningsman C. A. Rydberg 23 januari—21 februari och 15 oktober—23 december samt tillsyningsman C. A. V. Höök 1 augusti—15 september. Även undertecknad Lindström har flera gånger under året varit besvärad av sjukdom, dock ej till den grad att tjänstledighet blivit nödvändig.

Att ovan omtalade sjukdomsfall skulle förorsakats av den dåliga luften i härvarande tullokaler vill tullkammaren naturligtvis icke hava påstått, men att av annan orsak uppkommen nedsättning i själs- eller kroppskrafter måste i mer eller mindre grad tilltaga, och ådragen sjukdom förvärras och förlängas genom dagligt vistande i dessa lokaler, därom är tullkammaren livligt övertygad.

Tullkammaren måste instämma i herrar statsrevisorers uttalande, att den dåliga luften i till tullkammarens disposition för närvarande ställda lokaler

bör påkalla åtgärder från stadens sida. Att sagda lokaler genom reparation eller omändring på ett eller annat sätt skulle kunna sättas i det skick, att de uppfylla hygienens fordringar beträffande tidsenliga kontorslokaler, anser tullkammaren så gott som uteslutet, detta i anledning av olämpligt läge i markens nivå strax bredvid starkt förorenat vatten.

Avskrifter av utlåtanden från tullverkets läkare här och kammarskrivaren N. Bruce jämte yttrande från bevakningspersonalen biläggas (bil. 1 a—c.)

Södertälje tullkammare den 29 december 1925.

Axel Lindström.

Bil. 1 a.

Doktor Iwar Lundin.
Södertälje.

Till tullkammaren i Södertälje.

På anmodan av tullkammaren i Södertälje har jag den 28 oktober 1925 företagit besiktning av dess expeditions- och lagerlokaler i fastighetsaktiebolaget S:t Ragnhilds fastighet, och får jag på grund härav avgiva följande utlåtande:

1:o) lokalerna äro stora och ljusa, men över allt förmärkes en obehaglig lukt, påminnande om luften i instängda och illa vädrade rum;

2:o) i varje rum finnes ventilationsanordning med vanliga gallerförsedda öppningar till evakueringstrummor, i vilka utdraget vid undersökning syntes vara ytterst obetydligt och i intet fall tillräckligt för luftomsättningen i dessa, delvis mycket stora lokaler; för förbättring av ventilationen finnes en särskild utsugningsanordning medelst en elektrisk fläkt, men vid igångsättande av denna fläkt uppstår på vissa platser inom lokalerna ett besvärande drag utan, enligt personalens uppgift, någon påtaglig förbättring av den dåliga luften;

3:o) äro lokalerna belägna under en med betong och asfalt betäckt gård, där körtrafik förekommer, vilken genom det buller den åstadkommer möjligen i någon mån kan verka störande under t. ex. mera ansträngande skrivarbete;

4:o) en betydlig förbättring av de nuvarande tullokalerna torde kunna åstadkommas i samma fastighet genom att expeditionslokalerna förlades till någon av affärslokalerna vid Järnagatan, vilka för detta ändamål äro synnerligen lämpliga, i synnerhet om direkt förbindelse med de gamla lagerlokalerna kan åstadkommas, vilket torde vara sannolikt.

Vad orsaken till den dåliga luften i tullkammarens lokaler kan vara är nog svårt att uttala sig om utan mycket ingående undersökningar, och likaledes är det omöjligt att yttra sig om luften i någon mån kan vara hälsovådlig utan särskilda luftanalyser av sakkunnig person.

En omständighet, som möjligen kan tänkas inverka på den dåliga lukten i tullokalerna är dessas belägenhet i markens nivå i närheten av ett starkt förorenat vatten.

Södertälje den 31 oktober 1925.

Iwar Lundin.
Tullverkets läkare.

Bil. 1 b.

Till tullkammaren i Södertälje.

Anmodad avgiva yttrande angående den uppfattning undertecknad under halvtannat års tjänstgöring vid härvarande tullkammare fått av de av Södertälje stad tillhandahållna tullokalernas större eller mindre lämplighet för sitt ändamål får jag anföra:

att lokalerna äro på något sätt (orsaken har icke kunnat utrönas) osunda,

att den tunga, illaluktande luften synes medföra bl. a., att den personal, som är nödsakad tillbringa hela sin tjänstgöringstid på tjänsterummet, angripes — särskilt under sommaren — av en stark sömnighet,

att lokalerna såsom liggande under en asfalterad gård och i nivå med marken samt allt för nära vatten, vari stadens kloakledningar mynna, ej erhåller tillräcklig tillförsel av frisk luft, en omständighet som psykiskt låter förklara en rätt onormal sjuklighet hos personalen,

att tullbehandlingslokalen är för mörk för sitt ändamål,

att på grund av lokalens läge under en gård tullkammararbetet i hög grad störes av bilar, mattpiskning, barnens lekar o. d.,

att tullkammaren i sitt nuvarande skick och på grund av sitt läge är ringa säkrad för inbrottsförsök,

att lokalerna äro mera spatiöst tilltagna än för tullkammaren är behövligt, varför staden får erlägga onödigt stor hyra utan motsvarande trevnad för tullpersonalen.

Till sist får jag framhålla, att dessa lokaler, när staden nu är i beråd om att anskaffa en saluhall, skulle härtill lämpa sig ypperligt såväl genom grannskap till köttbesiktningsbyrån och fiskhamnen som sitt centrala läge.

Södertälje den 31 oktober 1925.

Nils Bruce.
Kammarskrivare.

Bil. 1 c.

Till tullkammaren i Södertälje.

På anmodan av tullkammaren i anledning av herrar statsrevisorernas utlåtande om tullokalerna härstädes får Södertäljeavdelningen av Sv. Tullmannaförbundet härmed vördsamt avgiva sitt yttrande.

Såsom bevis för lokalernas osundhet kan framhållas att de av bevakningspersonalen som bliva posterade att flera timmar i följd vistas inom lokalerna, ofta äro besvärade av huvudvärk; även då nattvakten, som tjänstgör vid slussen, på sitt fripass måste vila i ett av rummen inom lokalerna då sovrum saknas vid slussen, har han vid utpurrningen känt sig illamående och olustig av den starkt illaluktande luften.

Som ett annat exempel på att luften är fuktig och osund bevisas därigenom att det vid omslag i väderleken rinner av väggarna samt bliva golven våta och flammiga av fukt, vilket medför att man bliver fuktig om fötterna; även om man sitter stilla en stund avtecknar sig skosulorna mot golvet vilket bevisar att genom golvet uppdunstar en avsevärd mängd fukt.

Personalens gemensamma åsikt är därför, att luften i härvarande tullokaler är absolut hälsofarlig, och har ingen allt sedan inflyttningen känt sig tillfredsställd inom lokalerna, därför att den osunda luften medfört vad som ovan sagts huvudvärk, snuva och sveda i ögonen vartill även kommer att de flesta blivit mer eller mindre ansatta av reumatisk värk.

Södertälje den 28 december 1925.

För Sv. Tullmannaförbundets Södertäljeavdelning.

Oscar Höök.
Ordf.

Birger Olsson.
Kassör.

Gunnar Boman.
Sekret.

Bil. 2.

Till Kungl. generaltullstyrelsen.

Anbefalld att med anledning av vad i den 23 dennes mottaget transumt av riksdagens senast församlade revisorers berättelse uttalats inkomma med yttrande, får tullkammaren rörande i berättelsen anmärkta förhållanden härstädes anföra följande.

Transitupplagsmagasinet med en golvyta av 11.5 kvadratmeter har länge varit otillräckligt.

Till förvaring av nederlagsgods användes från början ett intill packhuset liggande mindre magasin med 42 kvadratmeter golvyta, men detta sammanslogs år 1904 med packhuset och efter denna tid är endast en del av tullhusets vindsutrymme för ändamålet att tillgå. För tyngre gods anses emellertid golvunderlaget för vinden mindre bärkraftigt och utrymmet förslår eljest icke långt. Den förhållandevis betydliga nederlagstrafiken nödgas därför betjäna sig av privata magasin, belägna runt om i staden, vilket mångfaldigar bevakningskostnaderna.

Kontorsrummen äro mycket för små, därtill mörka och fuktiga.

Uppackningslokalen, som utgör föga mer än passage mellan förstugan och packhuset, tillåter icke uppställande av en disk mellan tjänstemännen och trafikanterna. För godssortering användes ett bord vid fönsterväggen, och på den fria golvytan, 12.7 kvadratmeter, ha tjänstemännen att trängas mellan våg och packlådor med trafikanterna, bland vilka, då intet som helst väntrum finnes, även de som vänta på expedition måste tillåtas uppehålla sig.

Vaktrummet, som har en golvyta av 11.2 kvadratmeter, uptages delvis av två väggfasta skåp och en avbalkning av bräder, utgörande klosett med ingång från förstugan. Vaktpersonalen består av tre man, vartill kommer ett som packhuskarl tjänstgörande stadsbud. Lokalen användes, bland annat, som lunchrum för nämnda personal.

Utrymme saknas för inredandet av övriga nödiga lokaler, såsom arkiv, vars frånvaro redan tidigare beivrats av vederbörande landsarkivarie, brandfritt kassavalv, lunchrum samt toalettrum för personalen och trafikanterna.

Tullhusets läge har från början visat sig ofördelaktigt, förlagt som det är vid ån omkring 350 meter från båtarnas tilläggsplats mot en utkant av staden, där i allmänhet ingen har något att uträtta. Härigenom föranledas

ökade kostnader, i första rummet för varutransport och för bevakningsberedskapen.

Framställning från tullkammaren till staden om avhjälpande av dessa brister anses under nuvarande förhållanden icke leda till resultat. Undertecknad har bland annat hos den funktionär, som har att i första hand beakta stadens intressen, påtalat saken, men icke lyckats förmå densamme att ens taga del av tullkammarens önskemål.

Uppsala tullkammare den 29 december 1925.

Thure Frölander.

Bil. 3.

Kungl. generaltullstyrelsen.

Till stadsfullmäktige i Södertälje.

Med anledning av vad i bilagda transumt av riksdagens senast församlade revisorers berättelse ävensom i därav föranlett, här i avskrift bifogat yttrande av tullkammaren i Södertälje anmärkts angående tullverkets lokaler i Södertälje får Kungl. generaltullstyrelsen härmed anhålla, att Ni ville snarast vidtaga de åtgärder, som må anses erforderliga för avhjälpande av de anmärkta missförhållandena, eller eventuellt gå i författning om anskaffande av andra lokaler åt tullkammaren.

Stockholm den 5 januari 1926.

Kungl. generaltullstyrelsen.

A. E. M. Ericsson.

Pontus Dahlander.

Bil. 4.

Kungl. generaltullstyrelsen.

Till stadsfullmäktige i Uppsala.

Med anledning av vad i bilagda transumt av riksdagens senast församlade revisorers berättelse ävensom i därav föranlett, här i avskrift bifogat yttrande av tullkammaren i Uppsala anmärkts angående tullverkets lokaler i Uppsala, får Kungl. generaltullstyrelsen härmed anhålla, att Ni ville snarast vidtaga åtgärder för tillhandehållande av fullt tillfredsställande lokaler åt nämnda tullkammare.

Stockholm den 5 januari 1926.

Kungl. generaltullstyrelsen.

A. E. M. Ericsson.

Pontus Dahlander.

Uppsala domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande, del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom nådig remiss har domkapitlet i Uppsala anmodats att senast den 11 instundande januari till ecklesiastikdepartementet inkomma med underdånigt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers enligt transumt av revisionsberättelsen för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 gjorda framställning om vidtagande av åtgärder för en mera verksam kontroll av domkapitlens medelsförvaltning; och får till åtlydnad härav domkapitlet i underdånighet anföra följande.

Angående tillkomsten och arten av de till riksräkenskapsverket ej redovisade, av domkapitlet förvaltade kassor och fonder har konsistorienotarien härstädes på domkapitlets uppdrag till statsrevisorerna, som därom telegrafledes framställt begäran, lämnat ingående redogörelse, varav bestyrkt avskrift här bifogas och åberopas.

Utöver vad redogörelsen innehåller får domkapitlet anföra att vad beträffar prästerskapet enskilt tillhöriga kassor och fonder, dessa alltsedan sin tillkomst stått under prästerskapets överinseende. Å prästmöte utser prästerskapet revisorer, som hava att årligen revidera dessa kassors och fonders räkenskaper och däröver avgiva revisionsberättelse, varefter prästmötet beviljar ansvarsfrihet för förvaltningen eller framställer de anmärkningar, vartill revisionsberättelsen tilläventyrs kan giva anledning. I beslut angående utdelning ur allmänna änkehjälpskassan deltaga dessutom tre av prästmötet utsedda ombud. För kontrollen av förvaltningen är sålunda vederbörligen sörjt och undanryckande av prästerskapets urgamla granskningsrätt med avseende å förvaltningen lärer väl icke kunna ifrågakomma, så länge prästerskapet självt icke avhänder sig denna rätt.

På sätt konsistorienotarien i sin redogörelse angivit kommer räkenskapen angående Västra Ryds och Stockholms-Näs komministerboställes expropriationsmedel, Solna kyrkoherdeboställes expropriationsmedel och Helga Trefaldighets församlings kyrkoherdeboställes försäljningsmedel att insändas till riksräkenskapsverket.

Med avseende å fonden till förmån för Gammal-Svenskby i Ryssland, så har densamma uppkommit genom insamling på domkapitlets eget initiativ för lindrande av nöden bland stamfränderna i Gammal-Svenskby. Domkapitlet bestrider att någon granskningsrätt över dessa medels förvaltning och användning tillkommer annan myndighet och för räkenskapens granskning och tillförlitlighet är dessutom i likhet med vad som gäller för övriga i redogörelsen omförmälda kassor och fonder på ett fullt betryggande sätt sörjt.

Vidkommande gosskörsfonden har majorskan Sally von Bahr, som gjort donationen, i en av domkapitlet godkänd stiftelseurkund lämnat bestämmelser för fondens organisation och förvaltning. Enligt denna urkund utgöra de skänkta medlen en domkapitlet tillhörig stiftelse, stående under domkapitlets direkta förvaltning. En av domkapitlet tillsatt styrelse, i vilken ärkebiskopen är självskriven ordförande och som utom honom består av fem ordinarie medlemmar jämte två suppleanter, bestämmer om medlens användning och körens arbete. Revision äger rum i samband med revision av övriga under domkapitlets direkta vård och förvaltning stående

fonder, men genom revisorer, utsedda av körens styrelse. Genom stiftelseurkundens givna noggranna bestämmelser angående fondens förvaltning och revision av räkenskapen är uppenbarligen uteslutet, att någon granskningsrätt skulle tillkomma riksräkenskapsverket.

De övriga i konsistorienotariens redogörelse angivna fonder äro av jämförelsevis obetydlig beskaffenhet och torde ytterligare kontroll utöver den, som genom domkapitlets försorg utövas, varken vara erforderlig eller av omständigheterna påkallad. Gentemot riksdagens revisorer vill domkapitlet bestämt framhålla att den härstädes sedan gammalt anordnade granskningen av medelsförvaltningen i effektivitet och tillförlitlighet icke lämnar något övrigt att önska.

I sammanhang härmed må erinras om den domkapitlet åliggande redovisningsskyldighet för medel, tillkommande prästerskapets änke- och pupillkassa. Arbetet härmed är för redogöraren synnerligen betungande och blir det givetvis i än högre grad, om, såsom väl är att förvänta, nämnda kassa tillerkännes ett nytt vakansår vid prästerliga beställningar.

Räkenskapsföringen med allt vad därtill hörer har med tiden blivit alltmer omfattande och skall den ytterligare utökas och underkastas upprepade granskningar med därmed följande extra redovisningar befarar domkapitlet, att de kamerala göromålen helt måste avskiljas från domkapitlets övriga ämbetsförvaltning och en särskild kamrerartjänst inrättas för desammas behöriga uppehållande. Med den personal, som för närvarande står till domkapitlets förfogande, kan domkapitlet endast med svårighet fullgöra ämbetsåliggandena och med den avlöning samma personal för närvarande åtnjuter är det domkapitlet en omöjlighet att ålägga den någon ytterligare ökad arbetsbörda.

Uppsala den 30 december 1925.

Underdånigst:
På domkapitlets vägnar:

NATHAN SÖDERBLOM.

Anders Radhe.

Bil. 1.

Till riksdagens revisorer, riksdagshuset, Stockholm.

Telegrafledes har domkapitlet anbefallts att ofördröjligen insända ingående redogörelse angående tillkomsten och arten av de till riksräkenskapsverket ej redovisade fonder och kassor; och avlämnas med anledning härav följande redogörelse.

A. Prästerskapet enskilt tillhöriga kassor och fonder.

1) Allmänna änkehjälpskassan.

Denna kassa har bildats genom frivilliga sammanskott av stiftets prästerskap och uppgick den 30 juni 1925 till 26,000 kronor.

2) De särskilda änkehjälpsfonderna: Noreniska, Åleniska, Winbomska, Pihlmanska, Sundbergska, Noræiska och Cathrine Marie Almska fonderna, utgörande sammanlagt 117,800 kronor.

Dessa fonder hava av enskilda personer donerats genom gåvobrev och testamenten.

Ränteavkastningen av kassor och fonder under nr 1 och 2 utdelas årligen till fattiga änkor och barn efter avlidna prästmän.

3) Nödlidande prästers fond å 62,000 kronor den 30 juni 1925.

Denna fond är bildad genom frivilliga bidrag och sammanskott av stiftets präster. Understöd från fonden utdelas efter beslut av domkapitlet.

4) Ärkebiskop av Wingårds och konsistorienotarien E. R. Henschens fond å 3,000 kronor är grundad på gåvobrev av nämnda personer och avkastningen av fonden utdelas till understöd för nyvigde prästmän.

Räkenskaperna angående samtliga dessa kassor och fonder revideras årligen av å prästmöte utsedda revisorer, vilka hava att till prästmötet avgiva revisionsberättelse.

B. Kassor och fonder, vilkas räkenskaper granskas och revideras av domkapitlet genom därtill utsedda inventeringsmän.

1) Västra Ryds och Stockholms-Näs komministerboställes expropriationsmedel.

Denna fond, som uppgår till 10,592 kronor 26 öre, har till sin huvudsakliga del bildats dels av ståndskogslikvidsmedel, dels ock av expropriationsmedel från ett i Stockholms-Näs pastorat beläget, vid fondens bildande till komministern i sagda pastorat upplåtet boställe. En obetydlig del av fonden består av medel av annan beskaffenhet, vilka tillfallit bostället ifråga.

Angående fondens tillkomst och art samt förvaltningen av densamma har Kungl. Maj:t meddelat beslut den 11 oktober 1866, den 3 april 1868, den 31 december 1877, den 28 april 1911, den 17 augusti 1912 och den 23 september 1916.

Räntan å fonden utgör tills vidare och intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar prästerlig avlöningstillgång i pastoratet och redovisas årligen till kyrkorådet. Räntan å 80 kronor av fonden äger innehavaren av lägenheten Fagerlid uppbära för tiden intill den 1 maj 1957.

2) Solna kyrkoherdeboställes expropriationsmedel. Kapital 380,000 kronor. Fonden har enligt Kungl. Maj:ts beslut den 3 november 1911 bildats av expropriationsmedel från ett i Solna pastorat beläget till pastoratets kyrkoherde upplåtet boställe.

I nådig resolution den 8 december 1916 angående löneregleringen för prästerskapet i Solna pastorat har förordnats, att såsom prästerlig avlöningstillgång i pastoratet skall tills vidare och intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnade anses räntan å dessa ersättningsmedel i den mån samma medel ej komma att tagas i anspråk för beredande av prästgårdar åt komministrarna i pastoratet.

Räntan redovisas årligen till kyrkorådet.

3) Helga Trefaldighets församlings kyrkoherdeboställes försäljningsmedel.

Fondens kapitalbehållning utgör 3,385 kronor 78 öre och angående dess uppkomst och förvaltning hava beslut meddelats i kungl. brev och resolutioner den 8 oktober 1910, den 17 maj 1912, den 18 september 1918 och den 22 juni 1921. Räntan skall användas såsom avlöningstillgång i pastoratet och redovisas årligen till kyrkorådet.

Angående dessa tre nu nämnda fonder kommer räkenskapen hädanefter att insändas till riksräkenskapsverket.

4) Österunda komministerboställes nybyggnadsmedel.

Vid laga av- och tillträdessyn å Österunda komministerboställe den 15 augusti 1902 föreskrevs, att, då komministerstjänsten enligt Kungl. Maj:ts förordnande skulle tills vidare vara obesatt samt fråga dessutom vore att alldeles indraga densamma, med uppförandet av den vid bostället föreskrivna nybyggnaden finge tills vidare anstå samt att de nybyggnadsmedel

å 623 kronor 99 öre, domkapitlet såsom avträdare ålagts utgiva, skulle av domkapitlet förvaltas för att jämte upplupna räntor tillhandahållas, då medlens redovisning behörigen påfordrades.

Med upplupna räntor, vilka årligen läggas till kapitalet, har denna fonds kapitalbehållning vuxit till 1,690 kronor 85 öre den 30 juni 1925.

5) Oxenstjernska stipendiefonden från Wikhus.

Denna fond överlämnades till domkapitlets förvaltning enligt kungl. resolution den 25 oktober 1918, varigenom föreskrivits att fonden, som utgjorde 5,000 kronor, skulle av domkapitlet förvaltas såsom en särskild fond, benämnd Wikhus stipendiefond, av vars behållna ränteavkastning en tjugondel årligen skulle läggas till fondens kapital och återstoden användas till stipendier på sätt i fideikommissbrevet angående Wikhus stadgats. I enlighet därmed utdelas räntan årligen i stipendier till två teologie studerande vid Uppsala universitet sedan $^{1}/_{20}$ av räntan lagts till kapitalet, som den 30 juni 1925 uppgick till 5,097 kronor 61 öre.

6) Årsbeloppsfonden för nybyggnad å ecklesiastika boställen.

Denna fond har uppkommit på grund av stadgandet i 18 § av kungl. förordningen den 15 september 1911 angående utarrendering av prästerskapets löneboställen och utgöres av till domkapitlet för förvaltning och förräntning överlämnade årsbelopp för nybyggnad å ecklesiastika boställen, vilkas avkastning skall ingå till kyrkofonden.

Fonden uppgick den 30 juni 1925 till 1,356 kronor 91 öre.

7) Fonden till förmån för Gammal-Svenskby i Ryssland.

Denna fond har uppkommit genom på privat väg från och med år 1914 insamlade medel, vilka överlämnats till domkapitlets förvaltning och fria disposition till förmån för Gammal-Svenskby. Fonden uppgår till 87,100 kronor.

8) Fonden för en gosskör (Sallykören) i Uppsala domkyrka.

Denna fond har grundats av gåvomedel av majorskan Sally von Bahr. Medlen förvaltas och disponeras av domkapitlet. För denna stiftelse är en särskild styrelse tillsatt, som utser revisorer över förvaltningen. Fonden uppgick den 30 juni 1925 till 220,000 kronor.

9) Hans Hanssons fond.

Genom ett den 10 mars 1915 upprättat testamente av numera avlidne förre sjömannen Hans Hansson i Hamburg hava ärkebiskopen och Uppsala domkapitel tilldelats viss andel av den avlidnes kvarlåtenskap. Denna andel uppgår för närvarande med upplupna räntor till 1,950 kronor.

Avkastningen av fonden är avsedd att användas till kyrkliga ändamål.

Slutligen må här nämnas en fond, som den 30 juni 1925 uppgick till 51,145 kronor 81 öre, donerad av grosshandlanden H. W. Söderman till restaurering av Rasbo församlings kyrka.

Fonden har i enlighet med donators föreskrift numera överlämnats till kyrkorådet i Rasbo för bestridande av kostnaderna för kyrkans restaurering.

Uppsala domkapitels expedition den 2 december 1925.

På domkapitlets uppdrag:

Anders Radhe.

Konsistorienotarie.

Linköpings domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I. sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom nådig remiss har domkapitlet i Linköping anbefallts att till ecklesiastikdepartementet inkomma med underdånigt utlåtande i anledning av en utav riksdagens revisorer gjord framställning ifråga om ändring i domkapitlens medelsförvaltning åsyftande åtgärders vidtagande för att vissa av statsrevisorerna avsedda kassor och fonder måtte bliva i likhet med andra av domkapitlen omhänderhavda medel underkastade vederbörlig räkenskapsgranskning.

Med återställande av remissakten får domkapitlet i underdånighet anföra följande. Härvarande domkapitel förvaltar icke någon fond eller kassa, vars medel underkastas granskning av revisorer, utsedda av domkapitlet självt. Däremot förvaltar domkapitlet åtskilliga fonder och kassor, vilkas medel årligen underkastas granskning av revisorer, utsedda av stiftets prästerskap. Dessa revisorer äro tre präster, valda för ett år i sänder av prästmötet eller för tiden mellan prästmötena av den s. k. stiftsstämman, vilken sammanslutning av präster inom stiftet under de år, då prästmöte icke hålles, med prästmötes befogenhet handlägger vissa för prästerskapet gemensamma ekonomiska frågor, däribland fattande av beslut i anledning av revisorernas berättelse rörande granskningen av prästerskapets fonder och kassor. Angående antalet och storleken av de utav domkapitlet förvaltade särskilda fonder och kassor, vilka granskas av prästerskapets revisorer, tillåter sig domkapitlet hänvisa till den revisionsberättelse, som av dessa revisorer avgivits för tiden den 1 juli 1924—den 30 juni 1925. Revisionsberättelsen finnes intagen under § 7 i domkapitlets här bifogade ämbetsbrev nr 6 år 1925.

Enligt statsrevisorernas framställning synes deras avsikt vara, att jämväl nu omförmälda fonder och kassor skulle i likhet med andra av domkapitlet omhänderhavda medel underkastas granskning av riksräkenskapsverket. Meningen lärer väl dock icke vara, att dessa fonder och kassor skola granskas såväl av de utav prästerskapet utsedda revisorerna som ock av räkenskapsverket, utan detta verk skulle väl i stället för de av prästerskapet utsedda revisorerna verkställa räkenskapsgranskningen. Men domkapitlet är icke övertygat därom, att stiftets prästerskap skall visa sig villigt att avstå från den prästerskapet av ålder tillkommande rätten att genom av prästerskapet självt utsedda revisorer verkställa granskning av ovan omförmälda prästerskapets fonder och kassor. I varje fall anser domkapitlet det icke vara riktigt, att prästerskapet berövas denna granskningsrätt, utan att prästerskapet dessförinnan beretts tillfälle att å allmänt prästmöte uttala sig i frågan.

I övrigt har domkapitlet icke något att i förevarande ärende anföra.

Linköpings domkapitel den 30 december 1925.

Underdånigst:

JOHN PERSONNE.

ALB. JSON VÆRNÉUS. BERNHARD RISBERG. NILS JACOBSSON.

G. WITT. RAGNAR ALVIN.

Daniel Gadd.

§ 7.

Berättelse rörande granskning av prästerskapets fonder och kassor.

Från revisorerna för granskning av prästerskapets fonder och kassor har avgivits nedanstående berättelse:

»Sedan undertecknade, som av Linköpings stifts prästerskap därtill blivit utsedda, verkställt granskning av prästerskapets kassor under tiden 1 juli 1924 t. o. m. 30 juni 1925, få vi häröver avgiva följande berättelse:

		Behållning vid räkenskapstidens början Kr. öre	Behållning vid räkenskapstidens slut Kr. öre
1.	Emeriti- och fattigkassan	149,898: 57	151,750: 51
2.	Friedleifs fond	5,210: 23	5,178: 23
3.	Janssons boställsfond	24,214: 93	25,302: 43
4.	Biskop Brings stiftelse	9,484: 50	9,924: 50
5.	Kolmodins fond	1,579: 78	1,614: 78
6.	Meurlings pensionsfond	216: 41	216: 41
7.	Munks fond	2,207: 05	2,212: 05
8.	Sjöstedts fond	3,993: 99	4,178: 99
9.	Falkenbergska fonden	717: 50	717: 50
10 a.	Staals pensionsfond	120,785: 12	120,647: 93
10 b.	Staals stipendiefond	27,327: 92	27,490: 84
11.	Westerlinds fond	589: 64	107: 14
12.	Worsters fond	495: 47	493: 97
13.	Carlbergs fond	8,083: 72	8,068: 72
14.	Aurora Widegrens fond	2,098: 83	2,098: 83
15.	Cedergrens fond	4,804: 15	4,794: 15
16.	Drottning Viktorias fond	22,118: 77	22,369: 31
17.	H. Rudebecks fond	49,957: 39	51,982: 39
18.	Lundins fond	—	7,692: 30
		433,783: 97	446,840: 98
	vartill komma oförmedlade räntor	93: 43	285: 95

Den under nr 18 angivna fonden har under räkenskapstiden tillkommit genom testamente av avlidne komministern Gustaf Lundin och hans jämväl avlidna hustru med föreskrift, att av donationen endast räntan skall användas till underhåll av en medellös, kristligt sinnad yngling, som vill bliva präst i svenska statskyrkan.

Den i förenämnda kassor och fonder vid räkenskapstidens slut befintliga behållningen redovisas sålunda:

Lån mot inteckning	98,500: —
Lån mot borgenssäkerhet	232,140: —
Obligationer	64,761: 66
Sparkasseräkning	2,943: 90
Depositionsräkning	30,000: —
Kontant och räntefordran	18,495: 42
Summa	446,840: 98

De till kassorna hörande lånehandlingar och värdepapper genomgingos noggrant, granskades och befunnos i fullgott skick samt företedde, så vitt vi kunna bedöma, full säkerhet.

Beträffande understödsfonden för nyvigda präster i Linköping meddelas, att räkenskaperna föras efter kalenderår. Behållningen vid början av år 1924 utgjorde kr. 7,915: 41. I kollekter hava under året influtit kr. 590: 98 och i räntor kr. 354: 89, tillsammans kr. 945: 87 samt i understöd utbetalts kr. 300, vadan behållningen vid årets slut utgjorde kr. 8,561: 28.

De till hem för prästänkor i Linköping influtna medlen bokföras likaledes efter kalenderår. Behållningen vid 1924 års början utgjorde kr. 2,385: 65, under året hava influtit i kollekter kr. 379: 79 och i räntor kr. 98: 29, vadan behållningen vid årets slut utgjorde kr. 2,863: 73.

På i föregående revisionsberättelser åberopade grunder få vi tillstyrka, att även för innevarande år anvisas ett belopp av 200 kr. såsom dyrtidstillägg åt konsistorievaktmästaren J. A. Johnsson.

I överensstämmelse med prästmötesbeslutet år 1920 hava till räkenskapstidens slut ur emeriti- och fattigkassan till studiehjälp för teologie studerande utlämnats lån till 13 personer i 14 lån å tillsammans 26,000 kr. mot 3 procent årlig ränta och amortering efter 5 års förlopp.

Såsom tillfälligt understöd till behövande prästmän och familjer har under räkenskapstiden utanordnats ett belopp av 2,640 kr. — emot 2,612 kr. föregående räkenskapsår — samt till understöd för tjänstebiträde: en post å 1,425 kr. för tiden $^{1}/_{1}$ 1921—$^{26}/_{6}$ 1924 med undantag av ett år samt tre poster å resp. kr. 124: —, 185: — och 66: 80 eller tillsammans kr. 1,825: 80, vadan samtliga understöd under räkenskapsåret uppgått till kr. 4,465: — mot kr. 4,008: 80 under föregående räkenskapsår.

Även antecknades, att kassainventering hålles vid varje årsskifte samt vid flera tillfällen under räkenskapsåret, liksom att säkerhetshandlingarna genomgås då och i övrigt vid andra tillfällen.

I anslutning till vår framställning i revisionsberättelse av den 24 april 1924 få vi upprepa uttalandet av det önskemål, att högv. domkapitlet ville till sådana kollekter, som avse stiftsändamål, tillställa pastorsämbetena cirkulär med erforderlig upplysning om deras ändamål att å varje till desamma anvisad kollektdag uppläsas vid gudstjänsten.

Vid granskningen av lånehandlingarna hava vi samtidigt med denna berättelse avlämnat en promemoria rörande ny borgen å tvenne reverser.

Som räkenskaperna över samtliga hithörande kassor befunnits med utmärkt omsorg, reda och ordning förda och behörigen verificerade samt dithörande säkerhetshandlingar äro med räkenskaperna fullt överensstämmande och, så vitt vi kunna bedöma, för kassorna betryggande, få vi härmed tillstyrka full och ovillkorlig ansvarsfrihet för den tid, de reviderade räkenskaperna omfatta.

Linköping den 8 september 1925.

G. Svenson. *O. I. Edoff.* *C. R. Sundell.*»

Domkapitlets i Skara

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 december nästlidna år avfordrat underdånigt utlåtande över av riksdagens revisorer gjord framställning om åtgärders vidtagande för att alla av domkapitlen förvaltade kassor, vilkas räkenskaper hittills varit undantagna från statlig granskning, måtte bliva underkastade sådan, får domkapitlet i underdånighet anföra följande.

Av Skara domkapitel förvaltas åtskilliga kassor och fonder för understöd åt fattiga prästänkor, prästdöttrar och prästkandidater, visserligen ej till beloppen avsevärt stora, vilka stå under prästmötets i stiftet kontroll såsom dess egendom. Ingen enda av dessa fonder granskas till förvaltning och räkenskaper av utav domkapitlet utsedda revisorer utan av utav prästmötet, eller i ett enda fall utav kyrkliga stiftmötet, utsedda revisorer, vilka däröver till prästmötet eller stiftmötet avgiva skriftlig revisionsberättelse. Domkapitlet är sålunda i sin förvaltning underkastat vederbörlig kontroll. Att nu, med underkännande av denna revision och kontroll, utan prästmötets hörande draga denna räkenskapsförvaltning in under statlig kontroll finner domkapitlet ej blott onödigt utan jämväl oberättigat, helst aldrig någon anledning till anmärkning domkapitlet veterligen förekommit.

Domkapitlet får därför i underdånighet bestämt avstyrka varje åtgärd uti av revisorerna här antydd riktning.

Skara domkapitel den 2 januari 1926.

Underdånigst:

HJ. DANELL.

R. LARSSON. M. G. TÖRNQVIST.
S. E. MELANDER. L. A. CEDERBOM.

C. G. Drakenberg.

Domkapitlets i Strängnäs

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom remiss från Kungl. ecklesiastikdepartementet den 18 innevarande december anbefallt avgiva underdånigt utlåtande med anledning av riksdagens revisorers hemställan i fråga om domkapitlens medelförvaltning, får domkapitlet i underdånighet anföra följande.

Domkapitlet kan icke finna skäligt, att samtliga av domkapitlen förvaltade kassor och fonder underkastas riksräkenskapsverkets granskning. Undantag bör göras först och främst för kassor och fonder, som grunda sig på sammanskott av prästerskapet och som därför revideras genom revisorer, som prästerskapet självt utser. För sådana utsedda revisorer ha domkapitlen att hålla vederbörliga verifikationer tillgängliga, vilka därför i original böra stanna hos domkapitlen. Vidare böra undantagas hos domkapitlen förda räkenskaper för prästerskapets änke- och pupillkassa, vilka med tillhörande verifikationer för granskning till nämnda kassas direktion insändas. Ytterligare bör granskning genom riksräkenskapsverket ej ifråga-

komma, då en kassa som av domkapitel förvaltas, skall enligt särskild bestämmelse granskas.

I övrigt har domkapitlet i princip intet att erinra mot den av riksdagens revisorer gjorda framställningen. Dock vill domkapitlet framhålla, att förslagets genomförande skulle medföra ökat arbete icke blott för riksräkenskapsverket utan ock för domkapitlens expeditioner. Alla räkenskaper, som insändas till riksräkenskapsverket, måste nämligen i domkapitlens expeditioner avskrivas. Och fonderna äro, åtminstone vad Strängnäs domkapitel angår, icke få, och härtill må, om kollekterna skola medtagas, tilläggas, att dessa under förra räkenskapsåret inom Strängnäs stift uppgingo till 55, de flesta upptagna i stiftets alla församlingar.

På grund av det ovan anförda måste därför också samtidigt med eventuell ändring av nu gällande bestämmelser ökat arvode beredas åt särskilt konsistoriernas skrivbiträden.

Strängnäs domkapitel den 30 december 1925.

Underdånigst:

OTTO NORBERG. P. J. GUSTAFSSON.

A. FRANZÉN. GUNNAR TINGDAL. GUSTAV LÖW.

Adolf Svengren.

Västerås domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 december 1925 har det anbefallts domkapitlet att avgiva underdånigt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers gjorda anmärkning att domkapitlen i sina till riksräkenskapsverket avlämnade räkenskaper icke upptagit till redovisning vissa av domkapitlet förvaltade fonder och kassor samt att dessa medel enligt uppgift endast underkastats granskning av revisorer utsedda av domkapitlen själva eller i vissa fall av stiftets prästerskap, får domkapitlet med överlämnande av från domkapitlets räkenskapsförare, konsistorieamanuensen A. Wetterling infordrad P. M. för egen del i underdånighet anföra följande.

Domkapitlet ansluter sig i det hela till den av Wetterling uttalade mening. Dock hyser domkapitlet, med hänsyn till vad Wetterling anfört rörande dessa medels uppkomst och natur, en stark tvekan, huruvida prästkassan och änkemedelskassan likasom även subventionsfonden, som i detta hänseende måste likställas med nämnda kassor, böra granskas av statens revisionsmyndighet. Klart är, att nämnda kassor i varje fall fortfarande såsom hittills måste undergå revision av utav prästmötet utsedda granskningsmän. Om det än icke må vara uteslutet, att räkenskaperna angående medlen i fråga därjämte, för kännedom och formell granskning, underställas statens revisionsmyndighet, som för närvarande är riksräkenskapsverket, måste det under alla omständigheter klart fasthållas, att prästerskapets fria dispositionsrätt till medlen härigenom ej på något sätt inskränkes.

Västerås domkapitel den 8 januari 1926.

Underdånigst

E. BILLING.

FREDR. FÅHRÆUS. S. LANDTMANSSON. EMIL LIEDGREN.

Fr. Engelmark.

Bil.

Vördsamt memorial angående nedanstående ärende.

Domkapitlet har anmodat sin expedition att yttra sig i anledning av en nådig remiss å statsrevisorernas för budgetåret 1924—1925 gjorda framställning i § 59 av deras revisionsberättelse rörande vissa delar av domkapitlens räkenskaper.

Då remissen blivit överlämnad till mig såsom domkapitlets räkenskapsförare får jag vördsamt anföra följande.

Jag hemställer, att domkapitlet ville förklara sig helt och hållet instämma uti vad riksdagens revisorer anfört. Förvaltas medel, av vad slag de må vara, av statsmyndigheter med biträde av deras utav staten avlönade tjänstemän, så skall förvaltningen enligt min mening ock kontrolleras av statens revisionsmyndighet, d. v. s. för närvarande riksräkenskapsverket. När staten tillåter sina myndigheter — låt vara i nu ifrågakomna fall statskyrkans myndigheter — att med kostnad för staten förvalta medel, om de ock icke äro i inskränkt och vedertaglig mening egentliga statsmedel, har staten, så vitt jag kan förstå, skyldighet att tillse, att medlen förvaltas på rätt sätt, och åtminstone moralisk ansvarighet för att intet bortkommer. Då denna kontroll helt naturligt, såsom riksdagens revisorer anmärkt, ej bör ske genom utav den förvaltande myndigheten utsedda granskningsmän, synes mig statsrevisorernas förslag vara det allra bästa, nämligen att den skall utövas av de vanliga statskontrollerande myndigheterna.

Förhållandena vid Västerås domkapitel i ifrågakomna hänseende under senast förflutna 24 år ha varit och äro, såsom framgår av här följande uppgifter.

Fonder eller andra konton, som under min tjänstetid såsom amanuens hos domkapitlet blivit omförda till granskning av statsmyndighet, men vilka förut utan anmärkning från statsmyndighet ej granskats annat än genom av domkapitlet utsedda revisorer, och om vilka från statsmyndighet ej framställts någon ändring uti förutvarande granskningssätt, med en behållning av tillgångar vid budgetårets 1924—1925 slut, som ock angives.

Omföring utan föranledning av annan myndighet än domkapitlet.

Zimmermanska donationsfonden	20,881: 20
Statsanslag till fattiga prästänkor i Västerås stift (s. k. barkarömedel, kronor 992: 80 årligen, egentliga statsmedel)	496: 40
Papegojurets medel	1,792: 25
Ore sockens skogsmedel	15,010: 05
Biskopslägenheterna Talltorps och Klockartorps skogsmedel	59,704: 68
Skogsavverkningsmedel vid biskopslägenheten Klockartorp	1,707: 05
Kronor	99,591: 63.

Anm. En fond, kallad *Bohmanska stipendiefonden*, förvaltas ej av domkapitlet utan av särskild direktion men har upptagits till redovisning under min tjänstetid i domkapitlets räkenskap på grund av skrivelse från kammarrätten. Domkapitlet infordrar avskrift av räkenskapen från direktionen och upptager denna i sin till riksräkenskapsverket ingående räkenskap och verificerar med räkenskapsutdraget. Dess behållning utgjorde den 30 juni 1925 36,254 kronor 12 öre.

Nytillkomna donationer och andra nytillkomna medel.

Alla under min tjänstetid nytillkomna fonder och andra till domkapitlets förvaltning överlämnade medel, av vad slag de varit, ha redovisats för statsmyndighet med undantag av ett par mindre gåvomedel, av vilka den ena gåvan ställts till biskopens disposition och av honom genast eller strax efter bokföringen utdelats, den andra använts till det av givarna föreskrivna ändamål, bidrag till avlönande av prästman i Krylbo; vid bokslutet den 30 juni 1925 återstod av sistnämnda gåva 86 kronor.

Skogsmedel.

In- och utgående skogsmedel ha aldrig bokförts hos domkapitlet, utan ha dessa, strax efter det de inkommit, tillställts vederbörande. Emellertid har riksräkenskapsverkets revisionsbyrå gjort anmärkning häremot, och vilar den saken på riksräkenskapsverkets avgörande ännu.

Av statsmyndighet ej granskade fonder eller medel.

Fonder eller andra medel, som förvaltas av domkapitlet men ej granskas av statsmyndighet utan endast genom av domkapitlet utsedda revisorer eller delvis av utav allmänt prästmöte i Västerås stift utsedda granskningsmän, med en behållning av tillgångar vid budgetårets 1924—1925 slut, som ock angives.

Prästkassan	21,600: —
Änkemedelskassan	26,618: 42
Treprocentsfonden	17,850: —
Biskop Fahlcrantz gravmonumentsfond	1,980: 59
Subventionsfonden	1,244: 96
Diverse ecklesiastika medel	2,726: 12
Kollekter och årsavgifter (balanserade på 54,020: 86)	2,850: 22
Krylbo prästlönemedel	86: —
Räntors konto	347: 19
Provisioners konto	53: 96
Kronor	75,357: 46.

Prästkassans inkomster utgöras av prästerskapets årliga bidrag och räntemedel, dess utgifter av understöd åt behövande prästmän, bidrag till avlöningar åt särskilda prästmän och framför allt av kostnader för stiftets allmänna prästmöten.

Änkemedelskassans inkomster utgöras av kyrkornas och prästerskapets bidrag, räntemedel, omföring av treprocentsfondens inkomster, vilket senare dock ej skett vid 1924—1925 års slut, dess utgifter av understöd till behövande prästänkor och prästdöttrar.

Båda dessa kassors behållna tillgångar härflyta från besparingar av inkomsterna.

Treprocentsfondens kapitalbehållning är 17,000 kronor. Det ursprungliga kapitalets tillkomst vet jag icke något med visshet om trots bemödanden att skaffa mig sådan visshet. Troligen har det sammanskjutits av prästerskapet och läroverkslärare i stiftet. Den har under min amanuenstid använts till åtskilliga ändamål, en lång tid till att hjälpa präster i stiftet, som måste anlita biträde av adjunkt, sedan till änkemedelskassans förstärkning. Denna fonds räkenskap, då fonden numera åtminstone icke har och icke haft i någon nu levande människas minne inkomst av enskilda personers sammanskott, bör först och främst ställas under statens kontroll för att ej kunna av en majoritet vid ett prästmöte helt eller delvis spolieras, som naturligtvis kan ske med full rätt med kassor, såsom de båda förestående, vilka underhållas till stor del av årliga sammanskottsmedel.

Biskop Fahlcrantz gravmonumentsfond är en gåvofond, och således bör

den, enligt min mening, omedelbart ställas under statens kontroll. Dess inkomster användas till den del, som härför behövs, till vård av biskopens grav; återstoden lägges till kapitalet. En gravsten finnes redan å graven. Jag har förut en gång föreslagit, att fondens räkenskap överföres till den domkapitlets räkenskap, som granskas av statsmyndighet.

Subventionsfonden är liksom föregående en ren gåvofond, och jag har fördenskull två gånger föreslagit domkapitlet, att den skulle överföras till den domkapitlets räkenskap, som enligt vid tiden för mina förslag granskades av kammarrätten, men, då gåvogivarna tvivelsutan vid sina gåvors givande bestämt, att fonden skulle redovisas på samma sätt som prästkassan, har domkapitlet ej bifallit mina förslag. Jag har vid mina förslags avgivande stött mig på då gällande bestämmelser, att donationer skulle redovisas inför kammarrätten, men, då prästkassan ej redovisades inför kammarrätten, kanske mina förslag voro förhastade. Emellertid anser jag ännu, att, om icke den förut sagda bestämmelsen: likheten med prästkassan, återfunnits i prästmötets förhandlingar, fonden borde redovisas inför statsmyndighet. Fondens inkomster ha hitintills icke använts annat än till kapitalets förökande.

Diverse ecklesiastika medel. Dessa medel ha tillkommit genom smabesparingar ibland blott av några ören, som uppkommit till godo genom felräkningar eller dubbelbetalningar av räntor för en dag, men framför allt genom tillgodoförande av detta konto alla domkapitlets giroräntor a medel, som författningsenligt ej skolat insättas i riksbanken eller tillhört prästerskapets änke- och pupillkassa. Någon anmärkning angående giroräntornas användning på sätt, som skett, nämligen deras tillgodoförande av kontot diverse ecklesiastika medel, har ej från revisionsmyndighet avhörts, ehuru riksräkenskapsverket i ett utlåtande eller åtminstone, om jag ej missminner mig, i en bilaga därtill blivit underrättat om förhållandet med anhållan om föreskrift, huru med giroräntorna skulle förfaras. Från medlen ha utbetalats stämpelavgifter för räntor å domkapitlets depositionsbevis i bank, mellanavgiftsräntor vid uttagning av i bank deponerade medel, innan vederbörlig uppsägningstid förlupit, mistade räntor för några dagar vid utlottning av obligationer och några gånger under senare tid till en julgratifikation åt vaktmästaren hos domkapitlet å 100 eller 50 kronor samt vid behov till hjälp för anordningar i domkapitlets arkiv. Det är emellertid tydligt, att användandet av dessa medel bör ställas under statskontroll.

Kollekter och årsavgifter. Länge har jag ansett dessa medel vara sådana, som voro underkastade statskontroll i räkenskapshänseende. Omkring mitten av första årtiondet av innevarande 1900-tal talade jag därom med domkapitlets dåvarande chef, och han yttrade, att jag kanske hade rätt, helst som kollekter, som redovisades av domkapitlet, alltid beviljades av Kungl. Maj:t. Då praktiska svårigheter och ändring av gammalt bruk för kollekternas inkomstredovisning, vilket bruk ännu följes hos domkapitlet, talade mot kollektkontots överförande till den räkenskap, som granskades av kammarrätten, förblev det vid det gamla sättet, ehuru en omföring då ej skulle vållat den svårighet som nu (se nedan), huvudsakligast på grund av bristande energi från min sida. Jag anser emellertid ännu, att alla av Kungl. Maj:t beviljade kollekter böra redovisas inför riksräkenskapsverket. Ett annat sätt för inkomstverificeringen än det nu brukliga är väl ej alldeles omöjligt att uttänka.

Krylbo prästlönemedel. Om dessa är förut sagt.

Räntors konto. Detta konto kommer vid överföring att sammanfalla med

liknande konto i den domkapitlets räkenskap, som redovisas för riksräkenskapsverket.

Provisioners konto. Vid överföring till den räkenskap, som granskas av riksräkenskapsverket, blir detta konto ett nytt och vållar således i och för sig ej ökat besvär.

Utom vad jag alltså ovan i princip och här närmast i detalj vid varje kassa, fond eller medel anfört för instämmande uti vad riksdagens revisorer andragit i ärendet vill jag framhålla, att ett bifall till statsrevisorernas hemställan skulle bliva till stor lättnad för domkapitlets räkenskapsförares dagliga arbete, då han sluppe föra två eller som nu, då han har prästerskapets änke- och pupillkassas räkenskap också, tre kassaböcker samt dubbla utlåningsböcker, och därjämte till lättnad för honom vid inventeringar och boksluts uppgörande, då detta bleve mera enhetligt och översiktligt. Jag har också tänkt under de senaste månaderna, att jag borde inför domkapitlet framställa ett vördsamt förslag till överföring i domkapitlets räkenskaper av vissa konton, dock ej i så vidsträckt omfång, som riksdagens revisorer gjort, ehuru jag, som ovan nämnt, anser dem i princip ha rätt.

Två hakar finnas emellertid, varför jag varit tveksam. Den ena gäller prästkassan och änkemedelskassan. Dessa äro sammanskjutningskassor och således utan tvivel tillhöriga prästerskapet utan någon statskontroll. Prästerskapet betalar konsistorienotarien 6 % av deras inkomster för att han förvaltar desamma. Således äro de enskilda kassor under enskild förvaltning, kan man tycka. Men saken är ej så enkel. Konsistorienotarien förvaltar ej dessa kassor som privatperson utan i kraft av sitt ämbete och i gällande lönestat är föreskrivet, att han äger rätt uppbära denna provision. Kassorna äro ställda till domkapitlets disposition enligt vissa direktiv från prästmötets sida. Domkapitlets ledamöter utom domprosten äro, så vitt jag vet, gottgjorda, om ock de flesta mindre än skäligt, av staten för sitt arbete i domkapitlet. De äro således, även då de sitta i domkapitlet statsfunktionärer, och de handhava alltså då en statsfunktion. Jag har därför ej kunnat underlåta trots ovannämnda tvekan att tillstyrka instämmande i statsrevisorernas hemställan även beträffande präst- och änkemedelskassan.

Den andra haken är av ingen teoretisk natur utan en enkel sak om arbetsprestation. Vid Västerås domkapitel har amanuensen ensam att svara för domkapitlets räkenskaper, om han väl icke är redogörare. Enligt gällande författningar skola domkapitlets räkenskaper efter ett budgetårs slut den 30 juni vara i fullständigt skick inlämnade till riksräkenskapsverket före den 15 därpå följande september. Då minst 14 dagar måste beräknas för räkenskapernas avskrivning, sedan de blivit färdiga, och en halv månad därtill på grund av domkapitlens sammansättning och därav följande arbetssätt för domkapitlets granskning och underskrift av desamma samt omkring en vecka för deras behandling av bokbindaren, får jag endast fem veckor på mig att uppgöra en räkenskap av ett omfång och av en rätt invecklad natur, som domkapitlets i själva verket äro. Även om jag, som hittills skett, får ledighet under bokslutets uppgörande från övriga amanuensen åliggande göromål, blir det dock ett arbete, som redan nu överstiger en mans krafter, även om han anstränger sig till det yttersta. Att det gått bra under två år, har berott på att jag kunnat göra förarbeten, som mot förmodan ej klickat. Sådana förarbeten kunna ju omintetgöras helt och hållet genom några tillfälliga eller av slarv beroende inbetalningar de sista

eller den sista dagen i juni eller genom några oförutsedda utbetalningar eller lånetransaktioner dessa dagar, varigenom en förutuppgjord låneräkning blir förstörd.

Skola nu härtill läggas ytterligare redovisningar, blir det även med det bästa förarbete omöjligt.

Härpå ha naturligtvis statsrevisorerna ej tänkt.

Att begära penningar till förstärkande av domkapitlets arbetskrafter under juli och förra hälften av augusti månader tjänar rakt intet till, då sådan kompetent arbetskraft nog ej stode att uppbringa.

Jag får således till sist hemställa, att domkapitlet ville förklara sig icke hava något att erinra mot riksdagens revisorers yrkande, att domkapitlets samtliga räkenskaper med undantag för dem, som beröra prästerskapets änke- och pupillkassa, insändas till riksräkenskapsverket för granskning, men att vid bifall härtill tiden för räkenskapernas insändande till riksräkenskapsverket efter budgetårets slut utsträckes med minst en månad eller till den 15 oktober.

Västerås i domkapitlets expedition den 30 december 1925.

Aug. Wetterling.

Växjö domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Anbefallt avgiva underdånigt utlåtande över riksdagens revisorers i revisionsberättelse för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 gjorda framställning beträffande domkapitlens medelsförvaltning får domkapitlet i underdånighet anföra följande.

De Växjö stift enskilt tillhöriga kassor och fonder, vilka äro ställda under domkapitlets vård och förvaltning och nu icke äro underkastade riksräkenskapsverkets granskning, hava, såsom framgår av bifogade redogörelse till riksdagens revisorer, med undantag av Oskars komministerboställes byggnadsfond och Madesjö pastorats regleringsfond, rörande vilka förslag varit framställt, att de skulle till förvaltning övertagas av statskontoret, tillkommit genom enskilda donationer, genom insamlingar samt frivilliga gåvor och sammanskott av prästerskapet i stiftet eller av årliga avgifter av detsamma. Avkastningen av nämnda fonder, vilkas sammanlagda behållning den 30 juni 1925, utgjorde 511,840 kronor 34 öre, användas huvudsakligen till understöd åt behövande präster, prästänkor och prästdöttrar, till stipendier åt teologie studerande samt dessutom för vissa kyrkliga och sociala ändamål. Fonderna äro, såsom nämnts, stiftets enskilda tillhörighet, i det de till största delen insamlats av stiftets prästerskap eller av enskilda donatorer och för sina ändamål ställts under domkapitlets vård och inseende. Räkenskaperna över dem granskas årligen av domkapitlet, och prästmötena utse dessutom särskilda revisorer, som ytterligen genomgå desamma, och har någon anmärkning därvid aldrig förekommit beträffande kassornas förvaltning.

Då prästmötet, som ytterst äger bestämmanderätt rörande medlen, icke påyrkat någon ändring i nu bestående förhållanden, anser domkapitlet sådan

ändring, som föreslagits, icke kunna äga rum och då statens revisorer icke visat, att domkapitlet på något sätt brustit i omvårdnaden av berörda medel, vilka av givarna med förtroende ställts under domkapitlets förvaltning, och sålunda ingen anledning finnes, varför staten skulle lägga sin hand över desamma, får domkapitlet därför i underdånighet hemställa, att den gjorda framställningen därom, att samtliga här avsedda kassor och fonder må bliva i likhet med andra av domkapitlen omhänderhavda medel underkastade vederbörlig räkenskapsgranskning, icke må till någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda.

Växjö domkapitel den 5 januari 1926.

Underdånigst:
LUDV. LINDBERG.

ESAIAS EKEDAHL. J. BORELIUS. K. PIRA.

Frithiof Hjelmqwist.

Bil.

Till riksdagens revisorer.

Anmodat insända redogörelse angående tillkomsten och arten av de till riksräkenskapsverket ej redovisade fonder och kassor får domkapitlet härmed i ärendet meddela följande.

Växjö stifts prästfattigkassa stiftades 1788 och har uppkommit genom frivilliga gåvor vid befordran och årliga avgifter av prästerskapet i Kronobergs och Jönköpings län. Den användes till understöd åt fattiga präster inom nämnda län tillhörande del av stiftet.

Öhrnbergska understödsfonden bildades genom testamente den 17 september 1853 av kontraktsprosten J. I. Öhrnberg och hans maka Gustava S. Nyman i Värnamo med föreskrift, att årliga räntan av fonden skall tilldelas de mest behövande bland fattiga prästänkor samt fattiga, faderlösa, oförsörjda prästdöttrar inom stiftet.

Villstads understödsfond donerades genom testamente den 28 september 1853 av kontraktsprosten D. Nordén och hans maka Chr. Charl. Nyman och användes till understöd åt fattiga prästänkor och prästdöttrar.

Bonde Humeriska fonden bildades 1818, då en onämnd med gåvobrev den 14 juli överlämnade en summa av 500 rdr banko med föreskrift, att årliga räntan skulle anslås till någon änka, som själv härstammade eller vars man härstammat från domprosten Bonde Humeri syskon.

Wallquistska momumentskassan utgöres av numera till ett belopp av 181 kronor 75 öre uppgående överskottsmedel av frivilliga gåvor, som enligt beslut av 1881 års prästmöte insamlats till restaurering av minnesvården å biskop O. Wallquists grav å Vreta klosters kyrkogård. Räntan lägges till kapitalet.

Växjö stifts bibelsällskapsfond utgöres av det numera upplösta bibelsällskapets i stiftet tillgångar, av vilkas ränteavkastning enligt beslut vid 1921 års prästmöte tre fjärdedelar användas till understöd åt stiftsrådet till främjande av dess verksamhet för ungdomsvården i stiftet. Återstoden av räntan lägges till kapitalet.

Clarinska understödsfonden är bildad genom testamentariskt förordnande den 25 september 1876 av komministern i Jåt J. N:son Clarin och användes till understöd åt teologie studerande vid deras inträde i prästämbetet.

Biskop Hultmans understödsfond är bildad genom gåvobrev den 27 augusti 1879 av kaptenen A. Nordenskjöld och hans fru Agnes Hultman samt användes till understöd åt nyordinerade präster i stiftet.

Elmgren-Rogbergska fonden för fattiga prästänkor har uppkommit genom gåva den 25 april 1889 av stärbhusdelägarna efter domkyrkokomministern J. D. Elmgren, och användes densamma till understöd åt fattiga prästänkor.

Elmgren-Rogbergska fonden för teologie studerande har uppkommit genom gåva den 25 april 1889 av stärbhusdelägarna efter domkyrkokomministern J. D. Elmgren och användes densamma till understöd åt studerande av Smålands nation vid Uppsala eller Lunds universitet, vilka bereda sig att ingå i prästämbetet.

Luthersstipendiefonden har uppkommit av medel, som insamlats genom domprosten W. G. Wetter i Växjö till förmån för teologie studerande vid deras inträde i prästämbetet för tjänstgöring inom stiftet.

Domprosten Gustaf Wetters och domprostinnan Augusta Wetters stipendiefond donerades den 22 augusti 1891 av domprosten i Växjö W. G. Wetter till förmån för dels teologie studerande, som avlagt prästexamen och sökt inträde i prästämbetet för tjänstgöring inom Växjö stift, dels fattiga änkor efter prästmän, vilka till sin död tjänstgjort inom stiftet.

Fröken Sophie Bergquists understödsfond har uppkommit genom testamente av den 10 september 1884 och den 4 juni 1892, och användes årliga räntan till understöd åt fattiga, frånfallna prästdöttrar inom stiftet.

Leontine Forssanders donationsfond har bildats genom testamentariskt förordnande den 5 augusti 1897 av kyrkoherden i Stenbrohult J. H. Forssander. Årliga räntan utdelas enligt bestämmelse i gåvobrevet till komministersdottern Laura Forssander under hennes livstid. Efter hennes död skall densamma tillfalla någon välkänd, obemedlad och ogift prästdotter i stiftet.

Komministern R. Lundgrens understödsfond har uppkommit genom testamente år 1897 av kommistern i Furuby R. Lundgren, och skall räntan användas till understöd åt sådana extra-ordinarie prästmän inom stiftet, som för alltid genom sjuklighet, ålderdom eller annat giltigt skäl äro urståndsatta att förrätta prästerlig tjänstgöring.

Teologie doktorn och lektorn Anders Erik Norbecks minne stiftades i september 1911 av kyrkoherden i Tjörns pastorat, kontraktsprosten H. B. H. Crona, vilken till domkapitlet överlämnade ett belopp av 2,500 kronor att bilda en fond till understöd åt en obemedlad, väl vitsordad och grekiska spraket studerande lärjunge vid Växjö läroverk.

Cassa pauperum sacerdotum Calmariensis har uppkommit genom årliga avgifter av prästerskapet och användes till understöd åt behövande präster inom Kalmar län tillhörande del av stiftet.

Oskars komministersboställes byggnadsfond utgöres av överskottsmedel å försäljningssumman för komministersbostället Mortorp nr 5 i Mortorps socken och användes, enligt kungl. brevet den 9 februari 1856, till bidrag i underhållet av åbyggnaderna å komministersbostället i Oskars församling.

Madesjö pastorats regleringsfond har uppkommit jämlikt kungl. brevet den 27 februari 1880 av medel, som influtit genom försäljning av virke från de tre ecklesiastika boställena inom Madesjö församling. Räntan a fonden användes, enligt kungl. resolutionen den 29 juni 1917, angående löneregler för prästerskapet i Madesjö pastorat, såsom bidrag till avlöning åt prästerskapet i pastoratet.

Soldathemsfonden har uppkommit genom gåvor, som insamlats inom

församlingarna i stiftet. Av årliga räntan användas högst två tredjedelar till religiösa föredrag ävensom föreläsningar i etiska och allmänbildande ämnen för i tjänstgöring vid Kronobergs regemente varande värnpliktiga; återstoden av räntan lägges till kapitalet.

Herdaminnesfonden utgöres av de medel, som avlidne justitierådet Tore Alméns släktingar år 1919 överlämnade till domkapitlet till understödjande av utgivandet utav ett herdaminne för Växsjö stift.

Växjö stifts änkehjälpsmedel ha uppkommit genom årliga avgifter dels av delägarna i fonden, dels av kyrkorna i Kronobergs och Jönköpings län samt genom gåvor utav enskilda och användas medlen till hjälp åt änkorna efter delägarna ävensom till understöd åt prästänkor och prästdöttrar.

Växjö stifts änkepensionskassa bildades vid prästmötet år 1921. Av behållningen uti Växjö stifts prästfattigkassa anslogs ett belopp av 100,000 kronor till grundfond för kassan, vars övriga inkomster utgöras av årliga avgifter utav delägarna i kassan. Dess ändamål är att bereda pensioner åt prästänkor uti stiftet.

Växjö domkapitel den 9 december 1925.

(Underskrifter.)

Lunds domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Riksdagens revisorer hava under § 59 i revisionsberättelsen för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 fäst uppmärksamheten därpå, att domkapitlen i sina till riksräkenskapsverket avlämnade räkenskaper icke upptagit till redovisning vissa av domkapitlen förvaltade fonder och kassor, samt att dessa medel enligt uppgift endast underkastades granskning av revisorer, utsedda av domkapitlen eller i vissa fall av stiftets prästerskap; och har det synts statsrevisorerna önskvärt, att åtgärder vidtoges för att dylika kassor och fonder måtte bliva i likhet med andra av domkapitlen omhänderhavda medel underkastade vederbörlig räkenskapsgranskning.

Då domkapitlet på grund av nådig remiss den 18 december 1925 har att avgiva underdånigt utlåtande i anledning av denna riksdagens revisorers gjorda framställning, får domkapitlet underdånigst anföra följande.

De under domkapitlets i Lunds stift förvaltning stående, stiftet tillhörande enskilda kassor och fonder, för vilka redovisning ej upptages i de räkenskaper, som av domkapitlet avlämnas till riksräkenskapsverket, äro underkastade årlig granskning av revisorer, utsedda av stiftets prästerskap vid prästmöte, vilka däröver avgiva berättelser till näst därefter inträffande prästmöte.

Av dessa kassor och fonder hava somliga tillkommit genom sammanskott av prästerskapet och andra genom enskildas testamentariska förordnanden.

Beträffande de stiftets kassor och fonder, som tillkommit genom prästerskapets sammanskott och alltså äro prästerskapets enskilda tillhörighet, vill domkapitlet hävda den uppfattning, att det tillkommer prästerskapet självt att bestämma om granskningen av desammas räkenskaper och förvaltning,

vadan något överlämnande av ifrågavarande räkenskaper för riksräkenskapsverkets granskning ej torde kunna ske.

Vad åter angår de fonder, som tillkommit genom donationer av enskilda har domkapitlet, därest eljest från principiell synpunkt sådant skulle anses behövligt, ej något att erinra mot att dessa fonders räkenskaper må underkastas den granskning, som eljest utövas med avseende å allmänna verks och myndigheters medelsförvaltning.

Lunds domkapitel den 30 december 1925.

Underdånigst:

Å domkapitlets vägnar:

S. HERNER.

F. Callmer.

Göteborgs domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 innevarande december har domkapitlet i Göteborg anbefallts att avgiva underdånigt utlåtande i anledning av en utav riksdagens revisorer i avgiven revisionsberättelse för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 gjord framställning i fråga om domkapitlets medelsförvaltning.

I anledning härav får domkapitlet i underdånighet erinra och anföra följande.

Av i bestyrkt avskrift bilagda skrivelse från domkapitlet till riksdagens revisorer den 2 innevarande december framgår, vilka av domkapitlet förvaltade fonder som i domkapitlets till riksräkenskapsverket avlämnade räkenskaper icke upptagits till redovisning.

Rörande tillkomsten och arten av dessa fonder får domkapitlet hänvisa till innehållet i de i bestyrkta avskrifter eller transumt berörda skrivelse bifogade donationsurkunder.

Under erinran att varken riksräkenskapsverket eller, på sin tid, Eders Kungl. Maj:ts och Rikets kammarrätt framställt anmärkning hos domkapitlet i anledning därav att dessa fonder icke upptagits i domkapitlets medelsredovisningar, oaktat nämnda ämbetsverk måst äga kännedom om att icke alla av domkapitlet förvaltade fonder ingått i dessa redovisningar, får domkapitlet för sin del tillkännagiva, att domkapitlet icke har något att erinra mot att föreskrift meddelas därom, att såväl ifrågavarande fonder som ock sådana fonder, vilka på grund av gåvobrev eller testamentariska förordnanden framdeles komma att förvaltas av domkapitlet, skola i likhet med övriga av domkapitlet förvaltade fonder vara underkastade riksräkenskapsverkets granskning och kontroll, därest ej i donationsbestämmelserna uttryckligen angives, att fonderna skola granskas av särskilda revisorer.

Vad åter angår den i domkapitlets ovanberörda skrivelse till riksdagens revisorer omförmälda kassan, »Göteborgs stifts pensionskassa», anser domkapitlet uppenbart, att någon redovisningsskyldighet, i fråga om förvaltningen av denna icke kan ifrågakomma, då det tillkommer prästmötena i

stiftet att bestämma vilken granskning och kontroll sagda förvaltning skall vara underkastad, och detsamma gäller givetvis sådana kassor av liknande art, som framdeles kunna komma att ställas under domkapitlets förvaltning.

Göteborg den 30 december 1925.

Underdånigst:

Å domkapitlets vägnar:

E. H. RODHE.

G. Norström.

Bil.

Till riksdagens herrar revisorer.

I telegram av den 28 nästlidna november anmodat att insända ingående redogörelse angående tillkomsten och arten av de till riksräkenskapsverket ej redovisade fonder och kassor får domkapitlet i Göteborg meddela följande.

Beträffande tillkomsten och arten av sagda *fonder* får domkapitlet hänvisa till bifogade avskrifter eller transumt av vederbörande donationsurkunder.

Ifrågavarande fonder äro följande:

Prosten J. H. Holmqvists donationsfond (sid. 46),
Lundgrenska donationen till prästänkor (sid. 49),
Häradshövding Daniel Fehrmans donationsfond (sid. 52),
Emma Anderssons stipendiefond,
Kristina Andreasdotters donationsfond,
Chr. Olssons donation,
Biskop E. H. Rodhes fond,
Biskop E. H. Rodhes diakonifond,
Fonden »Minne av den 5 juni 1916».
Aron Börjessons donation, samt
Jakobssonska fonden.

Beträffande »Göteborgs stifts pensionskassa» får domkapitlet, för den händelse denna kassa kan anses vara av sådan beskaffenhet, som avses i telegrammet, hänvisa till § 7 i protokoll, hållet vid prästmötet i Göteborg den 11 juni 1903, vilken paragraf har följande lydelse:

»I anledning av en av kyrkoherden O. F. Öhrwall ingiven motion angående utbetalning av adjunktslön till e. o. prästmän, som åtnjuta tjänstledighet på grund av läkarebetyg, hade beredningen föreslagit, att prästmötet måtte besluta dels att från och med innevarande års tredje kvartal ställa till domkapitlets disposition för varje kvartal 250 kronor ur stiftets pensionskassa, att utgå till behövande e. o. prästmän såsom ersättning för mistad adjunktslön under tid, då de varit av genom läkarebetyg styrkt sjukdom urståndsatta att tjänstgöra, dels ock att de årliga bidragen till pensionskassan skola intill nästa prästmöte utgöra $^1/_5$ % av prästerskapets löneinkomster; och blevo dessa förslag av mötet godkända.»

Enligt beslut av 1921 års prästmöte i Göteborg äger e. o. prästman för den tid han varit av genom läkarebetyg styrkt sjukdom urståndsatt att tjänstgöra tillgodonjuta understöd ur ifrågavarande pensionskassa till

belopp, enligt domkapitlets bestämmande, av högst 200 kronor för månad, dock ej för sammanlagt längre tid än domkapitlet för varje särskilt fall finner skäligt medgiva.

Göteborg den 2 december 1925.

Å domkapitlets vägnar:

E. H. Rodhe.

G. Norström.

Karlstads domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers yttrande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Jämlikt remiss på nådigste befallning den 18 sistlidne december har domkapitlet fått sig anbefallt att senast den 11 innevarande januari inkomma med underdånigt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers framställning angående redovisning av vissa av domkapitlen förvaltade fonder och kassor; och får domkapitlet i underdånighet anföra följande:

De kassor och fonder, som vad Karlstads stift angår här avses, äro de s. k. Stiftskassorna. Dessa granskas årligen av tvenne bland domkapitlets ledamöter utsedda revisorer samt dessutom vid varje prästmöte utav tvenne av prästmötesberedningen utsedda revisorer, vilka avlämna berättelse över granskningen till prästmötet. Tryckt redogörelse över kassornas ställning utdelas därjämte årligen till prästerskapet. Ett exemplar av redovisningen för 1924 bifogas härjämte.

De fonder och kassor, som innefattas under benämningen Stiftskassorna, äro nedannämnda med följande kapitalbelopp med upplupna räntor vid 1925 års slut:

Stiftstryckskassan	283: 30
Änkehjälpsfonden	14,296: 60
Treprocentsfonden	3,422: 54
Änkehjälpsutdelningen	1,200: 63
Prästerskapets understödsfond	35,199: 19
Bibelfonden	70,126: 90
Biskopsporträtternas kassa	442: 64
Biskopsfonden	5,252: 79
Prästänkors understödsfond	2,746: 79
Sven Elfdalii fond	654: 57
Exponenda	— —
Kollektmedel	4,186: 96
	137,812: 91

Med den korta tid, som stått domkapitlet till buds, har det varit omöjligt att få en fullständig redogörelse för tillkomsten av samtliga dessa kassor. En sådan redogörelse försvåras även därigenom, att domkapitlets arkiv till största delen gått förlorat vid Karlstads stads brand år 1865. Domkapitlet vill dock här lämna en redogörelse, så gott den nu kunnat åstadkommas.

Stiftstryckskassan består av avgifter, som med exponendan erläggas av varje prästman och varje kyrka inom stiftet till bestridande av kostnaderna för domkapitlets stiftstryck. Därjämte har Eders Kungl. Maj:t under de senare åren beviljat bidrag av statsmedel till domkapitlets tryckningskostnader, vilka medel även överförts till stiftstryckskassan.

Änkehjälpsfonden torde hava uppkommit genom avgifter av prästerskapet. Hur gammal den är, är för domkapitlet obekant. Dess inkomster utgöras numera endast av räntor å kapitalet.

Hur *Treprocentsfonden* tillkommit, har ej kunnat utredas. Dess inkomster utgöras endast av räntor å kapitalet.

För *Änkehjälpsutdelningen* har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 26 oktober 1877 fastställt reglemente. Den utgöres av värdet av den till änkehjälpen anslagna kronotionden från Kil, utgörande kronor 1,200: 63 årligen, vid varje års slut upplupen ränta å änkehjälpsfonden och treprocentsfonden, delägarnas avgifter samt så stor del av änkehjälpsfondens kapital, som erfordras att täcka skillnaden mellan utgifter och tillgångar. I reglementet är föreskrivet, att konsistorienotarien skall föra ordentlig räkning över änkehjälpens inkomster och utgifter, avgiva räkenskap däröver inför domkapitlet före april månads slut varje år och redovisa uti domkapitlets ämbetsmemorial före den 15 maj årligen änkehjälpskontots ställning.

Prästerskapets understödsfond torde hava uppkommit genom insamling bland prästerskapet. Sedan gammalt har funnits en Cassa pauperum sacerdotum. Vid 1869 års prästmöte åtog sig det ordinarie prästerskapet att till bildande av en hjälpfond för förbättrande av det extra ordinarie prästerskapets avlöning inbetala $^1/_4$ procent av innehavande lön. 1881 års prästmöte beslöt, att cassa pauperum och avlöningsfonden för obefordrade prästmän skulle sammanslås till en fond, benämnd prästerskapets understödsfond. Inkomsterna utgöras numera endast av räntor å kapitalet.

Bibelfonden har bildats genom ett beslut av 1869 års prästmöte, att de dåvarande bibel-, psalmboks- och katekeskassorna skulle sammanslås och under namn av Bibelfonden överlämnas i domkapitlets vård samt att räntan skulle användas till bibelspridning. Förut hade funnits ett bibelsällskap, bildat 1817, och ett psalmboks- och katekessällskap, bildat 1831. I stadgarna för dessa sällskap var föreskrivet, att deras räkenskaper skulle granskas av utav sällskapen utsedda revisorer.

Biskopsporträtternas kassa har tillkommit genom insamlingar bland prästerskapet för restaurering av porträtterna samt för anskaffande av nya. Insamling pågår fortfarande.

Biskopsfonden har bildats genom gåvobrev den 1 februari 1879 av biskop C. H. Rundgren, som anslagit kronor 48: 75 årligen, utgörande skillnaden mellan den änkehjälp, som av biskopslönen dittills utgått, och den som enligt kungl. resolutionen den 26 oktober 1877 därefter komme att utgå. I gåvobrevet är föreskrivet, att fonden skall förvaltas och redovisas av domkapitlet i likhet med övriga stiftskassor samt att räntan fritt skall disponeras av stiftets biskop till understöd åt fattiga prästkandidater vid prästvigningen. Årligen insamlas med exponendan frivilliga bidrag till fonden bland prästerskapet.

Prästänkors understödsfond har bildats genom beslut av 1917 års prästmöte, att de medel, som under de tvenne sista åren insamlats till förbättring av det extra ordinarie prästerskapets avlöning och som ej vidare voro behövliga för sitt ändamål, då det extra ordinarie prästerskapets avlöning blivit reglerat genom kungl. förordningen den 18 april 1914 skulle över-

föras från prästerskapets understödsfond till en särskild fond för understöd av änkor efter präster, som tillhört Karlstads stift. Fondens inkomster utgöras endast av räntor å kapitalet.

Sven Elfdalii fond har bildats genom en av lektor A. Rydberg år 1922 påbörjad insamling såsom en grundplåt till resande av en bronsbyst av Karlstads förste superintendent och grundläggare av dess gymnasium.

Exponendan utgöres av årligen insamlade avgifter till stiftstryckkassan, änkehjälpen och biskopsporträtternas kassa samt till inköp av teologisk litteratur, frivilliga bidrag till biskopsfonden och till Tämpelsångens vänner samt årsavgifter till Svenska bibelsällskapet.

Angående *kollektmedlen* avlämnas årligen till svenska kyrkans diakonistyrelse en redogörelse för de under föregående år insamlade medlen.

Då domkapitlet ej kunnat finna någon författningsenlig föreskrift, att ifrågavarande räkenskaper skola insändas till riksräkenskapsverket för granskning och då domkapitlet finner den revision, som här verkställes fullt betryggande, vill domkapitlet i underdånighet hemställa, att revisorernas framställning icke måtte till någon åtgärd föranleda.

Karlstads domkapitel den 9 januari 1926.

Underdånigst:

J. A. EKLUND.

C. V. BROMANDER. K. G. OLSSON. EINAR ENGSTRÖM. LARS DALGREN.

Gustaf Braunerhjelm.

Bil. 1.

Karlstads domkapitels

ämbetsmemorial. 1925. Nr 6.

Huvudredogörelse och specialräkning för år 1924 över Karlstads stiftskassor.

Balans den 31 december 1923:

	Kassabehållning	Utlånta medel	Fordringar i räntor m. m.	Summa	
2. Änkehjälpsutdelningen	1,200: 63	— —	— —	1,200: 63	
3. Änkehjälpsfonden	5: 98	14,657: 94	307: 42	14,971: 34	
4. Treprocentsfonden	— —	3,500: —	— —	3,500: —	
5. Prästerskapets understödsfond	8: 69	35,396: 14	411: 88	35,816: 71	
6. Biskopsporträtternas kassa	— —	202: 46	— —	202: 46	
7. Bibelfonden	12: 84	66,541: 45	1,159: 65	67,713: 94	
8. Biskopsfonden	4: 45	5,038: 38	22: 50	5,065: 33	
9. Prästänkors understödsfond	— —	2,442: 47	15: —	2,457: 47	
10. Sven Elfdalii fond	— —	518: 10	— —	518: 10	
Säger	1,232: 59	128,296: 94	1,916: 45	131,445: 98	131,445: 98

Inkomster:

1. Stiftstryckskassan	3,341: 66	
2. Änkehjälpsutdelningen	3,541: 20	
3. Änkehjälpsfonden	1,775: 66	
4. Treprocentsfonden	126: —	
5. Prästerskapets understödsfond	1,671: 71	
6. Biskopsporträtternas kassa	153: 06	
7. Bibelfonden	3,396: 50	
8. Biskopsfonden	292: 20	
9. Prästänkors understödsfond	141: 67	
10. Sven Elfdalii fond	74: 07	14,513: 73

Balans den 31 december 1924:

1. Stiftstryckskassan	1,288: 46	
4. Treprocentsfonden	77: 46	1,365: 92
	Kronor	147,325: 63

Balans den 31 december 1923:

1. Stiftstryckskassan	530: 10	
4. Treprocentsfonden	77: 46	607: 56

Utgifter:

1. Stiftstryckskassan	4,100: 02	
2. Änkehjälpsutdelningen	3,541: 20	
3. Änkehjälpsfonden	2,106: 69	
4. Treprocentsfonden	126: —	
5. Prästerskapets understödsfond	2,065: 58	
6. Biskopsporträtternas kassa	21: 25	
7. Bibelfonden	2,176: 30	
8. Biskopsfonden	373: 59	14,510: 63

Balans den 31 december 1924:

	Kassabehållning	Utlånta medel	Fordringar i räntor m. m.	Summa	
2. Änkehjälpsutdelningen	1,200: 63	— —	— —	1,200: 63	
3. Änkehjälpsfonden	2: 39	14,344: 44	293: 48	14,640: 31	
4. Treprocentsfonden	— —	3,500: —	— —	3,500: —	
5. Prästerskapets understödsfond	19: 88	35,014: 56	388: 40	35,422: 84	
6. Biskopsporträtternas kassa	— —	334: 27	— —	334: 27	
7. Bibelfonden	185: 80	67,619: 57	1,128: 77	68,934: 14	
8. Biskopsfonden	— —	4,961: 44	22: 50	4,983: 94	
9. Prästänkors understödsfond	— —	2,584: 14	15: —	2,599: 14	
10. Sven Elfdalii fond	— —	592: 17	— —	592: 17	
Säger	1,408: 70	128,950: 59	1,848: 15	132,207: 44	132,207: 44
				Kronor	147,325: 63

Karlstads domkapitels expedition den 31 december 1924.

Gustaf Braunerhjelm.

Granskad den 23 april 1925.

J. A. Eklund. *Alexander Rydberg.*

1. Stiftstryckskassan.

Inkomster:

Uppbörd med exponenda (1,096: — + 1,192: — =)	2,288: —	
Statsanslag för tiden $^{1}/_{7}$ 1924—$^{30}/_{6}$ 1925 enligt nådigt brev den 20 juni 1924	500: —	
Statsanslag för täckande av bristen enligt nådigt brev den 18 november 1924	530: 10	
Försålda prästmöteshandlingar	8: 50	
Giroränta för 1924	15: 06	3,341: 66

Balans den 31 december 1924:

Överleverering		1,288: 46
	Kronor	4,630: 12

Balans den 31 december 1923:

Överleverering		530: 10

Utgifter:

Provision 6 % å kr. 1,192: — av motstående uppbörd	71: 52	
Tryckning av Ämb.-Mem. (408: 50 + 189: — + 75: — + 543: 50 + 113: — + 112: 50 —)	1,441: 50	
Häftning av Ämb.-Mem. (20: — + 34: — + 20: 50 + 12: 50 —)	87: —	
Tryckning av prästmöteshandlingar	2,475: —	
För stiftstryckets expedierande	25: —	4,100: 02
	Kronor	4,630: 12

2. Änkehjälpsutdelningen.

Balans den 31 december 1923:

Den i december 1923 bekomna Kilstionden besparad till 1924		1,200: 63

Uppbörd:

Delägarnas sammanskott	139: 19	
Ersättning för indragen kronotionde	1,200: 63	
Treprocentsfondens bidrag enligt utdelningsförslaget	120: 96	
Änkehjälpsfondens » » »	611: 26	
Hitföres ytterligare från Änkehjälpsfonden	1,469: 16	3,541: 20
	Kronor	4,741: 83

Utgifter:

Provision 6 % å sammanskottet	8: 35	
Utdelning enligt reglementets § 5 mom. b)	270: —	
» » » » » » c)	1,890: —	
» » » » » » d)	240: —	
Överskott till Änkehjälpsfonden	1,132: 85	3,541: 20

Balans den 31 december 1924:

Den i december 1924 bekomna Kilstionden besparad till 1925		1,200: 63
	Kronor	4,741: 83

3. Änkehjälpsfonden.

Balans den 31 december 1923:

Fordran i kapital	14,657: 94	
» » räntor	307: 42	
Kassabehållning	5: 98	14,971: 34

Inkomster:

Upplupna räntor enligt låneräkningen	642: 81	
Överskott vid Änkehjälpsutdelningen	1,132: 85	1,775: 66
	Kronor	16,747: —

Utgifter:

Provision 4 % å influtna räntor	26: 27	
Bidrag till Änkehjälpsutdelningen enligt förslag	611: 26	
Överföres dit ytterligare	1,469: 16	2,106: 69

Balans den 31 december 1924:

Fordran i kapital	14,344: 44	
» » räntor	293: 48	
Kassabehållning	2: 39	14,640: 31
	Kronor	16,747: —

4. Treprocentsfonden.

Balans den 31 december 1923:

Fordran i kapital	3,500: —

Inkomster:

Upplupna räntor enligt låneräkningen	126: —

Balans den 31 december 1924:

Överleverering	77: 46
Kronor	3,703: 46

Balans den 31 december 1923:

Överleverering	77: 46

Utgifter:

Provision 4 % å influtna räntor	5: 04	
Bidrag till Änkehjälpsutdelningen	120: 96	126: —

Balans den 31 december 1924:

Fordran i kapital	3,500: —
Kronor	3,703: 46

5. Prästerskapets understödsfond.

Balans den 31 december 1923:

Kassabehållning	8: 69	
Fordran i kapital	35,396: 14	
» » räntor	411: 88	35,816: 71

Inkomster:

Upplupna räntor enligt låneräkningen	1,671: 71
Kronor	37,488: 42

Utgifter:

Provision 4 % å influtna räntor	67: 81	
Understöd till komministern O. Norstedt (100: — + 100: — + 450: =)	650: —	
» » » K. G. Sundell	100: —	
» » kapellpredikanten J. Kjellgrens sterbhus	300: —	
» » kyrkoherden E. O. Nyström	47: 77	
» » komministern Paul Enarsson	400: —	
» » » Elis Ullman	500: —	2,065: 58

Balans den 31 december 1924:

Kassabehållning	19: 88	
Fordran i kapital	35,014: 56	
» » räntor	388: 40	35,422: 84
	Kronor	37,488: 42

6. Biskopsporträtternas kassa.

Balans den 31 december 1923:

Fordran i kapital		202: 46

Inkomster:

Upplupna räntor enligt låneräkningen	12: 06	
Med exponenda	141: —	153: 06
	Kronor	355: 52

Utgifter:

Fotografier av biskopsporträtt (10: — + 9: — =)	19: —	
3 fotografier kartonerade	2: 25	21: 25

Balans den 31 december 1924:

Fordran i kapital		334: 27
	Kronor	355: 52

7. Bibelfonden.

Balans den 31 december 1923:

Kassabehållning	12: 84	
Fordran i kapital	66,541: 45	
» » räntor	1,159: 65	67,713; 94

Inkomster:

Upplupna räntor enligt låneräkningen		3,396: 50
	Kronor	71,110: 44

Utgifter:

Utbetalt till Karlstads stiftsråd $^2/_3$ av under år 1923 upplupna räntor		2,176: 30

Balans den 31 december 1924:

Kassabehållning	185: 80	
Fordran i kapital	67,619: 57	
» » räntor	1,128; 77	68,934: 14
	Kronor	71,110: 44

8. Biskopsfonden.

Balans den 31 december 1923:

Kassabehållning	4: 45	
Fordran i kapital	5,038: 38	
» » räntor	22: 05	5,065: 33

Inkomster:

Upplupna räntor enligt låneräkningen	257: 15	
Med exponenda	35: 05	292: 20
	Kronor	5,357: 53

Utgifter:

Gåva åt L. O. Sewerin	75: --	
» » G. Lundström	62: 34	
» » F. Hellborg	29: 94	
» » E. Hagström	68: 11	
» » O. Emrich	36: 98	
» » J. R. Hagner	37: 97	
» » L. K. Ostwald	20: 41	
» » J. P. Larsson	15: 10	
» » E. B. Qvick	27: 74	373: 59

Balans den 31 december 1924:

Fordran i kapital	4,961: 44	
» » räntor	22: 50	4,983: 94
	Kronor	5,357 53:

9. Prästänkors understödsfond.

Balans den 31 december 1923:

Fordran i kapital	2,442: 47	
» » räntor	15: —	2,457: 47

Inkomster:

Upplupna räntor enligt låneräkningen		141: 67
	Kronor	2,599: 14

Balans den 31 december 1924:

Fordran i kapital	2,584: 14	
» » räntor	15: —	2,599: 14
	Kronor	2,599: 14

10. Sven Elfdalii fond.

Balans den 31 december 1923:

Fordran i kapital		518: 10

Inkomster:

Upplupna räntor enligt låneräkningen	24: 07	
Gåva av kabinettskammarherre Aug. Herlenius	50: —	74: 07
	Kronor	592: 17

Balans den 31 december 1924:

Fordran i kapital		592: 17
	Kronor	592: 17

11. Exponenda.

Inlevererade medel:

Från Kils prosteri	221: 85
» Älvdals »	215: 50
» Visnums »	240: —
» Nyeds »	302: —
» Fryksdals »	176: 89
» Jösse »	243: —
» Nordmarks »	188: —
» Gillbergs »	182: 70
» Nors »	228: 40

Från Norra Dals prosteri	228: 25	
» Södra » »	232: —	
» Västra » »	295: 15	
» Läroverken m. fl.	41: —	2,794: 74
	Kronor	2,794: 74

Leverans till:

Stiftstryckskassan	2,216: 48	
Änkehjälpen	130: 84	
Karlstads stiftsråd för inköp av teologisk litteratur	147: —	
Biskopsporträtterna	141: —	
Biskopsfonden	35: 05	
Tämpelsångens vänner	38: 50	
Svenska bibelsällskapet (årsavgifter)	6: —	
Notariens provisioner	79: 87	2,794: 74
	Kronor	2,794: 74

12. Kollektmedel.

Balans från 1923:

Ränta å kollektmedel		37: 11

Under år 1924 inom Karlstads stift insamlade kollektmedel:

Från Kils kontrakt	5,513: 32	
» Älvdals »	3,439: 80	
» Visnums »	5,835: 68	
» Nyeds »	4,444: 45	
» Fryksdals »	3,428: 03	
» Jösse »	5,771: 14	
» Nordmarks »	2,328: 17	
» Gillbergs »	3,101: 99	
» Nors »	1,540; 79	
» Norra Dals »	4,533: 14	
» Södra » »	11,668: 41	
» Västra » »	6,558: 07	
Giroränta för år 1924	26: 01	58,189: —

Under år 1924 inom andra stift insamlade kollektmedel:

a) till kyrkorestaurering i Järbo:

Från Uppsala stift	1,073: 98	
» Linköpings »	557: 29	
» Skara »	589: 12	
» Strängnäs » (471: 06 + 4: 22 =)	475: 28	
» Västerås » (503: 98 + 1: 50 =)	505: 48	
» Växjö »	546: 49	
» Lunds »	1,138: 46	
» Göteborgs » (918: 11 + 29: 46 =)	947: 57	
» Härnösands »	680: 28	
» Luleå »	26: 84	
» Stockholms församlingar (17: 98 + 178: 69 + 140: 53 + 4: — =)	341: 20	6,881: 99

b) till kyrkobyggnad i Älvsbacka:

Från Uppsala stift	902: 14	
» Härnösands »	915: 43	
» Stockholms församlingar (35: 05 + 338: 10 =)	373: 15	2,190: 72
	Kronor	67,298: 82

Leverans till:

Karlstads stifts kyrkliga ungdomsförbund	1,200: 03
Svenska kyrkans hednamission (9,731 60 + 5,992: 14 =)	15,723: 74
Restaurering av Västerplana kyrka	530: 67
Läroverkens änke- och pupillkassa	347: 07
Svenska Viktoriaförsamllngen i Berlin	676: 84
Frivilliga kyrkliga arbetet bland värnpliktiga (295: 87 + 295: 86 =)	591: 73
Svenska bibelsällskapet	503: 72
» kyrkans frivilliga byggnadslånefond	952: 10
Norrbottens läns arbetstugor	652: 34
Eugeniahemmet	822: 01
Svenska Jerusalemsföreningen	984: 57
Samariterhemmet i Uppsala	1,226: 95
Svenska diakonissanstalten	1,935: 83
Ulrika Eleonora svenska församling i London	533: 58
Gustav Adolfs-föreningarna	1,469: 13
Föreningen Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka	796: 08
Margaretahemmet	870: 10
Svenska diakonsällskapet	1,459: 99
Olaus Petriförsamlingen i Hälsingfors (504: 64 + 3: — =)	507: 64
Sigtunastiftelsen	822: 09
Soldathemmet å Karlsborg (636: 29 + 3: 98 +)	640: 27
Värmlands läns dispensärnämnd	1,000: —
Samaritergåvan 1924	15: 60
Svenska kyrkans lekmannaskola	982: 65
Epilektikervården vid svenska diakonanstalten	906: 47
Föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg	846: 52
Sveriges kristliga studentrörelse	928: 73
Västerbottens läns arbetsstugor	773: 15
Svenska Sofiaförsamlingen i Paris	662: 16
Kyrkobyggnad i Norra Kyrketorp	525: 56
Örebro läns arbetsnämnd för blinda	44: 55
Älvsborgs läns sjukhem	267: 93
Västergötlands soldathem	238: 84
Fjellstedtska skolan i Uppsala	1,533: 17
Svenska kyrkans diakonistyrelse	2,112: 98
» missionssällskapet	788: 39
» kyrkans sjömansmission	1,304: 48
Världsförbundet för mellanfolkligt samförstånd	631: 27
Kyrklig ungdomsvård	1,095: 55
Karlstads stiftsråd	1,273: 98
Luleå stifts diakoniförening	634: 56
Härnösands diakonissanstalt	798: 82
Missionsstyrelsens sjukvårdsarbete	1,759: 85

De blindas dag	966: 42	
Restaurering av Järbo kyrka (7,608: 71 + 26: 84 =)	7,635: 55	
Kyrkobyggnad i Älsbacka	2,190: 72	
Fattiga studerande	1,393: 20	
» teologie studerande	2,699: —	67,256: 58
Balans till 1925:		
Ränta å kollektmedel		42: 24
	Kronor	67,298: 82

Karlstads Domkapitels expedition den 22 april 1925.

Gustaf Braunerhjelm.

Granskad den 23 april 1925.

J. A. Eklund. *Alexander Rydberg.*

Härnösands domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 december 1925 har domkapitlet anbefallts att avgiva underdånigt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers under § 59 av revisionsberättelsen för tiden den 1 juli 1924—den 30 juni 1925 gjorda framställning, att åtgärder måtte vidtagas, för att de utav domkapitlen förvaltade kassor och fonder, som nu icke revideras av riksräkenskapsverket, måtte bliva i likhet med andra av domkapitlen omhänderhavda medel underkastade vederbörlig räkenskapsgranskning.

Med anledning härav får domkapitlet i underdånighet anföra följande.

De medel, domkapitlet — förutom kollektmedel och medel för prästerskapets änke- och pupillkassas räkning — förvaltar äro allt efter den ordning, i vilken räkenskaperna rörande desamma revideras, uppdelade i tre kategorier, nämligen 1) sådana, beträffande vilka räkenskaperna granskas av riksräkenskapsverket (benämnda fonder I), 2) sådana, beträffande vilka räkenskaperna granskas av revisorer, utsedda av prästerskapet i stiftet (benämnda fonder II) och 3) sådana, beträffande vilka räkenskaperna granskas av revisorer, utsedda av domkapitlet (benämnda fonder III).

Bifogade förteckningar utvisa förberörda kassor och fonder samt deras storlek ävensom i fråga om fonder II och III sättet för deras tillkomst och ändamålet med desamma.

Ovan angivna indelning av domkapitlets kassor och fonder, vilken indelning är av gammalt ursprung, är tvivelsutan så till vida oegentlig, att de medel, som benämnes »Vibyggerå kronotionde, änkehjälpsanslag», »Kyrkornas änkehjälpsbidrag», »Bergmanska biblioteksfonden», samt »Biskopsboställets reparationsfond» rätteligen böra på grund av medlens natur eller användning hänföras till den först anmärkta kategorien. Dessa medel böra därför

i räkenskapshänseende överföras till domkapitlets av riksräkenskapsverket granskade fonder.

I övrigt anser domkapitlet det ej vara ur statens synpunkt av något egentligt intresse, att domkapitlets övriga nu av riksräkenskapsverket ej reviderade kassor och fonder, bliva underkastade räkenskapsgranskning av nämnda verk. Att av enskilda donerade eller av korporationer sammanskjutna men under ett domkapitels förvaltning ställda medel, avseende understöd åt enskilda, skola bringas under samma kontroll, som gäller i fråga om statsmedel, kan väl knappast vara något statsintresse. Då borde ju i överensstämmelse härmed också under kommunal myndighets förvaltning ställda dylika medel bliva underkastade räkenskapsgranskning av riksräkenskapsverket. Att enbart av den omständigheten, att sådana medel förvaltas av en offentlig myndighet, i revisionshänseende helt och hållet jämställa dem med statsmedel, synes domkapitlet ej heller vara av förhållandena ovillkorligen påkallat. Förbises må härvid ingalunda det ökade granskningsarbete, som riksräkenskapsverket i så fall skulle få vidkännas, och detta nu då den allmänna meningen tvärtom synes kräva att för befordrande av sparsamhet i statsförvaltningen densammas arbetsuppgifter begränsas.

Skulle emellertid nu angivna skäl mot räkenskapsgranskning av riksräkenskapsverket rörande sistberörda kassor och fonder anses icke bärkraftiga, har domkapitlet för sin del intet att erinra mot, att räkenskaperna rörande de av dessa kassor och fonder, som tillkommit genom donationer av enskilda, bliva föremål för sådan granskning. Dessa fonder äro »Fattiga prästdöttrars kassa», »Af Nordinska donationsfonden», »Engmanska donationsfonden», »Franzénska julgåvefonden», »Lindströmska donationsfonden», »Salbergska donationsfonden», »Almquistska donationsfonden», »Schubertska fonden», »Videska pensionsfonden», »Glas'ska donationsfonden», »Vidénska donationsfonden» samt »Levina och Leonard Ödmarks silverbröllopsfond». Övriga av nu avsedda kassor och fonder, vilka bildats genom sammanskott dels av prästerskapet, nämligen »Första och andra klassens änkehjälpskassor, med deras tillökningsfonder», »Fattiga prästmäns kassa», »1890 års prästmötes understödsfond» samt »Sammanskott till förmån för behövande adjunktstagare», — till vilka fonder med undantag av den sistnämnda bidrag fortfarande inflyta — dels ock av domkapitlets ledamöter nämligen »Änkehjälpsfonden nr 3» synas däremot lika litet som andra av korporationer för något gemensamt syfte sammanskjutna medel böra ställas under kontroll av riksräkenskapsverket. I dessa fall finnas nämligen vederbörande — prästerskapet respektive domkapitlet — som torde få anses äga rätt att företräda dessa kassor och fonder och alltså även äga bestämmanderätten rörande desamma. Dessa vederbörande utse nu särskilda revisorer för granskning av räkenskaperna rörande samma medel och utan deras samtycke synes en ytterligare revision av nämnda räkenskaper ej böra ifrågakomma.

Härnösands domkapitel den 4 januari 1926.

Underdånigst:

På domkapitlets vägnar:

ERNST LÖNEGREN.

Joh. Waltersson.

Förteckning över kassor och fonder vid domkapitlet i Härnösand, vilka — förutom avlöningsmedel m. m. — revideras av riksräkenskapsverket (fonder I).

Fondens benämning	Fondens tillgångar den 30/6 1925 kronor	ö.
1. Byggnadskassan	21,024	73
2. 1899 års jubelfond	10,385	50
3. Bergs pastorats skogsfond	672,572	89
4. Alanäs prästbords skogsmedelsfond	213,140	14
5. Jämtlands biblioteksfond	9,018	75
6. Härnösands läroverks biblioteksfond	5,354	25
7. Ramsele överskottsfond	3,553	50
8. Bodums, Fjällsjö och Tåsjö fond	1,708	27
9. Vemdalens kom.-bost. skogsmedelsfond	25,407	13
10. Aurénska stipendiefonden	4,799	25
11. Bergmanska stipendiefonden	2,455	06
12. Kommunitets-stipendiefonden	383	09
13. Gullickska stipendiefonden	1,529	19
14. Rickard Hägglöfs stipendiefond	5,420	45
15. Löfrothska stipendiefonden	2,740	44
16. Norbergska stipendiefonden	2,715	39
17. Nordlanderska stipendiefonden	3,625	45
18. Nortmanska stipendiefonden	654	09
19. Nordstrandska stipendiefonden	1,432	24
20. Salbergska stipendiefonden	1,090	28
21. Thunmarkska stipendiefonden	1,515	98
22. Ullbergska premiefonden	9,246	06
23. Wideska stipendiefonden	1,371	82
24. Kempe-Wiknerska stipendiefonden	22,344	81
25. Öhrmanska stipendiefonden	7,047	92
26. Bergman-Millerska donationsfonden	908	03
27. Olivenbaumska donationsfonden	532	10
28. Franzénska stipendiefonden	5,156	26
29. Ytterhogdals kyrkoherdebost. fond	105,692	95
30. Ståndskogslikvidmedel med anl. av laga skifte i Klövsjöbyn	95	30
31. Köpeskillingen för utgodset Arås i Hammerdahl (Åråsfonden)	34,909	02
	1,177,830	34

Härnösands domkapitel den 4 januari 1926.

Ex officio:
Joh. Waltersson.

Förteckning över kassor och fonder vid domkapitlet i Härnösand, vilka revideras av revisorer, utsedda av prästerskapet i Härnösands stift (fonder II).

Fondens benämning	Sättet för fondens tillkomst	Fondens ändamål	Fondens tillgångar 30/6 1925 kronor	ö.
1. Första klassens änkehjälpkassa.	Sammanskott av prästerskapet samt läroverkslärare i det odelade Härnösands stift; dock att nya delägare ej fått ingå i kassorna efter den 11 oktober 1878. Kungl. brev angående kassorna 8/11 1792, 26/6 1799. 18/11 1806, 6/5 1843, 31/12 1869 samt 18/10 1878.	Understöd (pension) till änkor och barn efter delägarna i kassorna.	10,141	54
2. Tillökningsfonden.			34,571	54
3. Andra klassens änkehjälpkassa.			11.357	79
4. Tillökningsfonden.			56,184	21
5. Fattiga prästmäns kassa.	Sammanskott enl. prästmötesbeslut av stiftets prästerskap. Avgifter erläggas fortfarande av prästerskapet.	Understöd åt fattiga prästmän.	31,833	50
6. Sammanskott till förmån för behövande adjunktstagare.	Prästmötesbeslut.	Bidrag till behövande adjunktstagare.	20	81
7. 1890 års prästmötesunderstödsfond. [1]	Frivilliga bidrag av prästerskapet och genom dess bemedling från annat håll i stiftet enl. beslut av 1890 års prästmöte.	Understöd åt »sådana lärjungar vid stiftets allmänna läroverk, som kunna antagas i framtiden bliva dugliga församlingstjänare.»	6,768	80
8. Vibyggerå kronotionde-änkehjälpsanslag.	Anslag av kronotiondespannmål från »Vibyggeråds kyrkoherberge» jäml. nådigt beslut 18/2 1653.	Understöd åt fattiga prästänkor.	2,726	25
9. Kyrkornas änkehjälpsbidrag.	Enligt nådigt brev 13/8 1685 samt prästerskapets privilegier av år 1723 utgående avgifter från kyrkorna i stiftet.	d:o	452	04
10. Fattiga prästdöttrars kassa.	Donationer av M. Nensén, H. E. Selling, J. Bergman och Härnösands musiksällskap.	Understöd åt fattiga prästdöttrar.	12,722	06
11. af Nordinska donationsfonden.	Donation av H. Ch. af Nordin.	Understöd åt fattig, ogift prästdotter inom Härnösands stift.	2,621	48
			169,399	52

Härnösands domkapitel den 4 januari 1926.

Ex officio:
Joh. Waltersson.

[1] Fonden förvaltas av domkapitlet men avkastningen disponeras enligt beslut av biskopen

Förteckning över kassor och fonder vid domkapitlet i Härnösand, vilka revideras av revisorer, utsedda av domkapitlet (fonder III).

Fondens benämning	Sättet för fondens tillkomst	Fondens ändamål	Fondens tillgångar 30/6 1925 kronor	ö.
1. Änkehjälpsfonden nr 3.	Sammanskott av ledamöter av Härnösands domkapitel.	Understöd åt änkor och barn efter ledamöter av och tjänstemän vid domkapitlet.	59.126	08
2. Bergmanska biblioteksfonden.	Donation av biskopen I Bergman.	Arvode åt bibliotekarie vid Härnösands »gymnasiibibliotek».	1,958	23
3. Biskopsboställets reparationsfond.	Bildad av besparade lönemedel vid vakanta tjänster vid Härnösands gymnasium. Kungl. brev 8/9 1819.	Reparationer å biskopsgården i Härnösand m. m.	4,656	37
4. Engmanska donationsfonden,	Donation av lektorn P. Engman.	Understöd åt fattig änka efter lärare vid elementarläroverk i Härnösands stift.	3,140	55
5. Franzénska julgåvefonden. [1]	Donation av biskopinnan Franzén.	Understöd till behövande änka efter präst i Härnösands stift.	1,846	94
6. Lindströmska donationsfonden.	Donation av magister A. U. Lindström.	1/2 av årsräntan utgår som pensioner åt 3 nödställda änkor efter komministrar eller adjunkter i Ångermanland samt 1/2 till »direktionen för Härnösands folkskola» till beklädnad av fattiga barn.	16,296	70
7. Salbergska donationsfonden.	Donation av lektorn J. Salberg.	»Till inrättning av en fattigskola för fattiga flickebarn i Härnösand».	7,646	02
8. Almquistska donationsfonden.	Donation av änkefru Inga Margareta Almquist.	Årliga räntan till »flickskolan i Härnösand».	832	66
9. Schubertska fonden.	Donation av superintendenten Schubert.	Bidrag till Lappmarks ecklesiastikverk.	1,505	88
10. Wideska pensionsfonden.	Donation av Katarina Margareta Wide.	Understöd åt behövande änka efter elementarlärare (kollega eller adjunkt) vid läroverk i stiftet (det odelade Härnösands stift).	11,528	50
11. Glas'ska donationsfonden.	Donation av professorn Olof Glas' arvingar.	Understöd till prästänka inom det odelade Härnösands stift.	4,923	91
12. Widénska donationsfonden. [1]	Donation av lektorn J. Widén.	Understöd till studerande vid något av Härnösands stifts läroverk, vilken bereder sig för inträde i prästämbetet.	1,107	76

[1] Biskopen beslutar om utdelningen.

Fondens benämning	Sättet för fondens tillkomst	Fondens ändamål	Fondens tillgångar 30/6 1925	
			kronor	ö.
13. Levina och Leonard Ödmarks silverbröllopsfond.	Donation av Levina och Leonard Ödmark.	»Främjande av kristen tro och bildning inom Härnösands stift, särskilt genom utbildning av för församlingsvård och församlingsdiakoni behövliga personliga krafter».	38,090	80
			152,659	90

Härnösands domkapitel den 4 januari 1926.

Ex officio:
Joh. Waltersson.

Luleå domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Sedan det genom remiss på nådigste befallning den 18 nästlidne december ålagts domkapitlet att avgiva utlåtande i anledning av en av riksdagens revisorer gjord framställning beträffande härstädes förvaltade medel av beskaffenhet att icke underkastas granskning av riksräkenskapsverket får domkapitlet underdånigst anföra följande.

Domkapitlet överlämnar till en början avskrift av en av domkapitlet den 27 november 1925 till riksdagens revisorer avgiven promemoria över ifrågavarande fonder jämte balanskontot per 1 juli 1925 i domkapitlets räkenskaper över samma fonder, till vilken handling domkapitlet tillåter sig hänvisa.

Såsom redogöraren, konsistorienotarien Albert Carlgren, i promemorian erinrat hänför sig det förhållande, att domkapitlet betraktat ifrågavarande medel såsom icke tillhörande statsmedel, dels till sättet för donationernas överlämnande till domkapitlets förvaltning samt deras art och dels till en praxis, som av ålder tillämpats vid en hel del domkapitel i riket. De ecklesiastika konsistoriernas ämbetsställning och arbetsuppgifter gent emot kyrkan, församlingarna och prästerskapet äro ju icke i alla avseenden av statlig natur, vilket tydligen i vissa hänseenden avspeglat sig jämväl i domkapitlens penningeförvaltning.

Att, för så vitt Eders Kungl. Maj:t finner gott anbefalla, att även de medel, varom här är fråga, skola i för statsmedel föreskriven ordning redovisas inför riksräkenskapsverket, domkapitlet icke har något att häremot erinra, ligger i öppen dag. Domkapitlet anser sig härutinnan endast böra i detta sammanhang framkasta tvivel, huruvida i varje fall medel, som genom enskilda frivilliga sammanskott eller annorledes för särskilda ändamål överlämnats till domkapitlets förvaltning av stiftets prästerskap och underkastas revision av utav prästerskapet utsedda revisorer, kunna befinnas vara av den natur, att statsmakterna böra med dem taga någon befattning. Domkapitlet avser härmed särskilt domkapitlets cirkulärkassa — en be-

nämning, som får anses antikverad, då nu kostnaden för domkapitlets cirkulär bekostas av statsmedel och cirkulären avgiftsfritt utdelas till stiftets ordinarie präster — sacerdotalkassan och 1890 års prästmötesfond.

För dessa medel liksom för övriga medel av förenämnda art är konsistorienotarien redogörare, och räkenskaperna över medlen granskas av utav domkapitlet, i regel bland egna ledamöter, utsedda revisorer. För sammanskottsmedlen tillkommer sedan ovanberörda av prästerskapet föranstaltade revision.

Beträffande Gulinska fonden må också här erinras, att donator föreskrivit, att över förvaltningen av fonden »detaljerad redovisning skall årligen överlämnas till landshövdingeämbetet i Luleå för att granskas och godkännas.»

Vidkommande den enskilda understödsfonden har av riksdagens revisorer anmärkts, att av densamma till vissa tjänstemän utbetalas ersättning utöver den av Kungl. Maj:t i stat fastställda. I anledning härav får domkapitlet meddela, att sålunda anmärkta ersättningar utgått såsom understöd till e. o. tjänstemän under sjukdom eller i form av gottgörelser till för e. o. tjänstemän förordnade vikarier under ledighet för sjukdom, för hälsans vårdande eller för semester. Domkapitlet har gång efter annan inför Eders Kungl. Maj:t framburit angelägenheten av, att åt domkapitlets e. o. befattningshavare, vilka innehava sina tjänster såsom huvudsysslor med en långvarig daglig tjänstgöring, beredes tillfälle till att under någon kortare tid av året hämta den vederkvickelse, som en semester är avsedd att skänka. Såsom särskilt ömmande har då framstått, att dessa tjänstemän måst under tjänstledighet på grund av sjukdom själva helt avlöna vikarie. Att domkapitlet kunnat tack vare omförmälda enskilda fond förhjälpa dem till något understöd i dessa avseenden, har för domkapitlet varit en källa till tillfredsställelse och för vederbörande tjänstemän framstått endast såsom en rättvisa. En avskrift av det för fonden av domkapitlet fastställda reglemente bifogas.

Luleå domkapitel den 31 december 1925.

Underdånigst:
O. BERGQVIST.

W. L. LUNDBERG. JOHN HANSON. RAGNAR LUNDBLAD.
Albert Carlgren.

Bil. 1.

Luleå domkapitel.

Balanskonto, utgående $^{30}/_{6}$ 1925.

P. M.: se nedan.

Skulder:

1)	Domkapitlets cirkulärkassa	903: 48
2)	Sacerdotalkassan	22,917: 41
3)	1890 års prästmötesfond	4,883: 41
4)	Fjälltraktsfonden	947: 98
5)	Schubertska fonden	1,911: 39
6)	Widénska fonden	744: 02
7)	Lundbergska fonden	11,514: 05

8)	Elin Björkmans premiefond	5,252: 12
9)	Gulinska fonden	25,415: 33
10)	Lisas fond till förmån för Dikanäs	3,939: 34
11)	Högströmska insamlingen	248: 76
12)	Domkapitlets enskilda understödsfond	11,637: 33
13)	Lappmarkernas bokfond	7,161: 18
14)	Prästbristlånekassan	2,370: 76
15)	Kapitalkonto	2,436: 58
16)	Reversräntekonto, ränta gulden i förskott	21: 25
	Kronor	102,304: 39

Tillgångar:

Obligationskonto	30,000: –
Sparkassekonto	160: 13
Kapitalräkningskonto	27,641: 20
Reverskonto	42,065: —
Reversräntekonto, utestående räntefordringar	358: 30
Fordran av statsmedel	527: 90
Kontant i kassan	1,551: 86
Kronor	102,304: 39

Luleå den 1 juli 1925.

Albert Carlgren.
Redogörare.

P. M.

över av domkapitlet i Luleå förvaltade s. k. enskilda fonder, vilka icke underkastas revision av riksräkenskapsverket.

1) *Domkapitlets cirkulärkassa.* Denna kassa utgör en kvarleva från den tid, då allt domkapitlets cirkulär- och prästmötestryck betalades genom sammanskott av stiftets prästerskap. Kassans nuvarande behållning, 903 kronor 48 öre, är avsedd att i någon mån möta kostnaderna för nästa prästmötestryck, som väntas komma att draga en utgift av inemot 3,000 kronor, vartill statsbidrag antages icke kunna erhållas.

2) *Sacerdotalkassan.* Denna fond har uppkommit genom sammanslagning *dels* av en kassa, benämnd cassa pauperum, vid stiftsdelningen år 1904 hit överlämnad av domkapitlet i Hernösand samt uppkommen och förkovrad genom frivilliga sammanskott av prästerskapet till understödjande av nödställda ämbetsbröder, *och dels* av en adjunktsavlöningskassa, likaledes bildad genom sammanskott av präster inom Luleå stift till understödjande av sjuka, mindre bemedlade kolleger, vilka nödgas avlöna vikarie eller ämbetsbiträde.

Sacerdotalkassans behållning är för närvarande 22,917 kronor 41 öre. Den revideras av utav prästerskapet å prästmöte utsedda revisorer.

3) *1890 års prästmötes fond*, 4,883 kronor 41 öre, har uppkommit genom upptagande av frivilliga sammanskott jämlikt beslut av 1890 års prästmöte till understödjande av fattiga studerande, som ärna utbilda sig till predikoämbetet.

4) *Fjälltraktsfonden*, 947 kronor 98 öre, har år 1808 bildats av besparade inkomster från Övertorneå pastorat och en genom stambok inom hela riket insamlad kollekt samt avsetts »till understöd för nya kyrkoinrättningar uti fjälltrakterna av stiftets norra del».

5) *Schubertska fonden* — nuvarande behållning 1,911 kronor 39 öre — har uppkommit genom en donation av kungl. preussiska superintendenten doktor von Schubert av 1,000 preussiska Thaler för befrämjande av välgörande, helst kyrkliga ändamål i, bland andra landsdelar, lappmarken. På sin tid överlämnades från denna donation till biskopen i Härnösands stift 1,047 riksdaler banco, varefter vid stiftsdelningen $^3/_4$ av sistnämnda belopp överlämnades till Luleå stift och domkapitlet härstädes till förvaltning.

6) *Widénska fonden*, 744 kronor 2 öre, är en av lektorn vid allmänna läroverket i Härnösand J. Widén stiftad donation till understödjande av vid läroverk studerande yngling, vilken bereder sig för inträde å den prästerliga banan.

7) *Lundbergska fonden*, 11,514 kronor 5 öre. Donator, läroverksadjunkten Karl Lundberg, har rörande denna fond, som vid överlämnandet till domkapitlet i Luleå år 1904 uppgick till 9,723 kronor 36 öre, föreskrivit, att av avkastningen av fonden understöd skall utdelas till tre änkor efter skolmän och tre änkor efter prästmän inom Västerbottens län, vilka med flera barn befinna sig i knappa omständigheter.

8) *Elin Björkmans premiefond*, 5,252 kronor 12 öre, utgör en av rådmannen i Luleå Bolivar Sundström till biskopens och domkapitlets vård överlämnad premiefond, varav avkastningen skall utdelas såsom premier vid examina i elementarläroverket för flickor i Luleå.

9) *Gulinska fonden*, 25,415 kronor 33 öre, är den nuvarande behållningen av i en av grosshandlanden i Karlskrona Adolf Gulin till domkapitlet överlämnad donation av ursprungligen 20,000 kronor, avsedd att under namn av »Adolf Gulins lapska barnafond» av domkapitlet förvaltas på sådant sätt, att den årliga avkastningen användes »till anskaffande av nödig beklädnad till de mest behövande barn av lappfamilj, tillhörande Sveriges rike, för att bereda dem möjlighet att besöka skola» eller till dylika barns underhåll även i övrigt vid skola. Enligt testators bestämmelse skall redovisning över förvaltningen avlämnas till landshövdingeämbetet i Luleå för granskning.

10) »*Lisas fond*», 3,939 kronor 34 öre, har uppkommit på sådant sätt, att, sedan en okänd person, vilken kallat sig Lisa, till biskopen i stiftet O. Bergqvist år 1919 överlämnat ett belopp av 3,000 kronor till avhjälpande av kyrkliga behov, som förefinnas i vissa delar av lappmarken, biskopen å sin sida överlämnat beloppet till domkapitlet för förvaltning med föreskrift, att donationen skall komma Dikanäs fjällbygd inom Vilhelmina lappmark tillgodo.

11) *Högströmska insamlingen*, 248 kronor 76 öre, utgör återstoden av en genom frivilliga sammanskott inom Skellefteå landsförsamling åstadkommen och till domkapitlet överlämnad gåva, 1,239 kronor 94 öre, för understödjande av teologie studerande. Det insamlade beloppet är numera helt förbrukat.

12) och 15) *Domkapitlets enskilda understödsfond*, 11,637 kronor 33 öre samt kapitalkonto, 2,436 kronor 58 öre, ha bildats av utav domkapitlet i Härnösand på sin tid till domkapitlet i Luleå överlämnad andel av en det-förutvarande Härnösands stifts domkapitel tillhörig enskild kassa, över vilken domkapitlet ägt att disponera för ändamål, stående i överensstämmelse med domkapitlets förvaltningsuppgifter. Understödsfonden har här huvudsakligen kommit till användning för att bereda möjlighet för domkapitlets e. o. befattningshavare att avlöna vikarier under semester, en förmån, som eljest är dem förmenad, samt till understöd åt sådana befattningshavare under sjukdom.

13) *Lappmarkernas bokfond*, 7,161 kronor 18 öre, är en av framlidne adjunkten vid Luleå allmänna läroverk August Edman år 1912 till domkapitlet överlämnad donationsfond, avsedd att befordra spridningen av gedigen och sund evangelisk uppbyggelselitteratur inom Luleå stifts lappmarker och finnbygd.

14) *Prästbristlånekassan*, 2,370 kronor 76 öre, är ett på initiativ av förre amanuensen vid domkapitlet I. Samzelius insamlat belopp, ursprungligen 2,000 kronor, som avsetts till beredande av lån åt obemedlade teologie studerande.

Att domkapitlet behandlat ovan angivna stiftelser och övriga medel såsom icke tillhörande statsmedel, hänför sig dels till sättet för donationernas och medlens överlämnande och dels till en praxis, som av ålder tillämpas säkerligen vid alla domkapitel i riket. Dessas ämbetsställning och arbetsuppgifter gent emot kyrkan, församlingarna och prästerskapet äro ju icke i alla avseenden av statlig natur.

Ifrågavarande fonder och kassor revideras i överensstämmelse härmed av utav domkapitlet utsedda revisorer och till dels av revisorer, valda av prästmöte.

Luleå den 27 november 1925.

I tjänsten:

Albert Carlgren.

Bil. 2.

Luleå domkapitel.

Reglemente för domkapitlets enskilda fond.

§ 1.

Domkapitlets enskilda fond skall, på sätt detta reglemente angiver, stå till domkapitlets i Luleå disposition för tillgodoseende av nedanstående ändamål, där ej medel till desamma må kunna genom statsanslag eller annorledes beredas.

1) Bidrag till tryckning av sådan ämbetsberättelse, som biskopen skall till prästmötet avgiva samt av synodalavhandling eller annat prästmötestryck.

2) Understöd till befattningshavare vid domkapitlet, som på grund av sjukdom under längre tid nödgats avlöna vikarie eller för hälsans återställande fått vidkännas kostnader, som för vederbörande medfört tyngande utgifter.

3) Tillfälliga understöd till änka och barn efter ledamot av eller tjänsteman i domkapitlet, vilka därav befinnas i oundgängligt behov.

4) Prydande av domkapitlets lokaler.

5) Ersättning till tjänstemän och betjänte vid domkapitlet för mistning av löneförmåner under semester; att utgå tills vidare intill dess medel för sådant ändamål bliva annorledes tillgängliga.

§ 2.

Enskilda fonden utgöres av en grundfond och en besparingsfond.

§ 3.

Grundfonden består dels av ett belopp å 10,000 kronor, motsvarande den summa, som av domkapitlet i Härnösand på sin tid överlämnades till härvarande domkapitels enskilda disposition, dels av de ytterligare belopp, som jämlikt § 5 av detta reglemente årligen skola dit överföras.

§ 4.

Besparingsfonden utgöres dels av den del av förutvarande Enskilda understödsfondens kapitalbehållning, varmed denna den 31 december 1925 överstiger 10,000 kronor, dels ock av de ytterligare belopp, vilka jämlikt § 5 kunna komma att dit överföras.

§ 5.

Av enskilda fondens årliga avkastning skall 5 procent läggas till grundfonden. Återstoden skall, där den ej genom beslut av domkapitlet jämlikt § 6 annorledes disponeras, läggas till besparingsfonden.

§ 6.

Anslag för sådana ändamål, som i § 1 nämnas, må av domkapitlet beviljas dels av fondens avkastning under året och dels ur besparingsfonden; dock må intet år för sådana ändamål, som i § 1 mom. 5 och 6 sägas, anslås större belopp än sammanlagt högst hälften av fondens avkastning under näst föregående budgetår.

§ 7.

Lån må, företrädesvis till behövande prästmän samt till obemedlade teol. studerande, kunna av domkapitlet utlämnas såväl ur besparingsfonden som ur grundfonden.

Domkapitlet äger att även i övrigt träffa bestämmelser rörande det sätt, varpå kapitalet bör göras räntebärande.

§ 8.

Fonden förvaltas av konsistorienotarien, som är berättigad att uppbära en årlig ersättning av en kvarts procent av kapitalbehållningen vid näst föregående budgetårs utgång.

Rätt avskrivet betygar ex officio:

Albert Carlgren.

Visby domkapitels

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 dennes anbefallt att avgiva underdånigt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers i revisionsberättelsen för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 gjorda framställning angående domkapitlens medelsförvaltning, får domkapitlet i ärendet underdånigst anföra följande.

De under Visby domkapitels förvaltning stående kassor och fonder, med avseende på vilka räkenskaperna för budgetåret 1924—1925 icke avlämnats till riksräkenskapsverket, äro följande:

Kyrkoprydnadsfonden	med en behållning 30 juni 1925 av kr.	133: 19
Karlesonska stipendiemedlen	» » » » » » » »	4,016: 21
Fonden för fattiga prästdöttrar	» » » » » » » »	1,063: 41

Biskop von Schéeles fond för prästbristens avhjälpande	med en behållning 30 juni 1925 av kr.	25,466: 08
Årsbelopp vid förra komministerbostället Hässle	» » » » » » » »	114: 82
Atlingbo prästgårds kassa	» » » » » » » »	334: 83
Kyrkokollektmedel	» » » » » » » »	564: 43
Kollektstipendiemedel	» » » » » » » »	—
	Summa kr.	31,692: 97.

I fråga om för vilka slag av medel räkenskaperna skola av domkapitlen avlämnas till riksräkenskapsverket för granskning gälla som bekant ännu bestämmelserna i nådiga cirkuläret den 17 september 1856, nr 77, mom. b) 1:o, 2:o och 3:o. Dessa medel utgöras enligt berörda bestämmelser av alla under domkapitlens redovisningsansvar ställda fonder eller kassor,

1) i vilka statsmedel ingå,

2) för vilka redovisnings insändande påbjudes i stadgan för rikets allmänna elementarläroverk, änskönt inga statsmedel under förvaltningen innefattas, och

3) för vilka granskning blivit eller bliver genom särskilda nådiga brev anbefalld.

Det torde icke hava varit utan skäl lagstiftaren härvid skilt på olika slag av medel och för somliga föreskrivit räkenskapernas insändande och för andra icke stadgat någon sådan skyldighet. Under varje tid kunna förvisso giltiga skäl framdragas icke blott för att domkapitlens förvaltning av vissa slag utav medel bör underkastas kontrollerande statsmyndighets granskning utan även för att förvaltningen av vissa andra slag utav medel — särskilt beträffande medlens användning — ej lämpligen bör underkastas sådan granskning. Donator eller annan, som ursprungligen ägt bestämma om medlens förvaltning, skulle nämligen i vissa fall med skäl kunna antagas hava ansett en dylik granskning mindre önskvärd. Och andra, som haft för avsikt att ställa medel under domkapitlets förvaltning att disponeras för visst behjärtansvärt ändamål, skulle, därest insändande av räkenskaperna till riksräkenskapsverket bleve obligatoriskt beträffande samtliga under domkapitlens förvaltning stående medel, lätt kunna tänkas av denna anledning inhibera hela saken eller åtminstone överlämna förvaltningen åt någon person eller korporation, som ej nåddes av statens allmänna revisionsverk.

Det torde svårligen kunna förnekas, att, på grunder som i det föregående antydningsvis påpekats, en principiell artskillnad råder eller kan råda och jämväl av lagstiftaren tydligen förutsatts mellan olika fonder och kassor, som stå under domkapitlens förvaltning. Det lärer under sådana omständigheter knappast med fog kunna utan vidare betecknas såsom principiellt oriktigt, att somliga kassor och fonder, med än så stor behållning, förvaltas av domkapitlen, utan att statens allmänna revisionsverk blir i tillfälle att granska denna förvaltning. Statsrevisorernas anmärkning i denna del måste dessutom anses uttrycka en misstro till de medelsförvaltande offentliga myndigheternas redlighet eller förmåga eller bådadera, för vars berättigande de ej anfört någon som helst grund. Likasom icke statsrevisorerna gittat påvisa någon av erfarenheten bestyrkt särskild olägenhet av den nuvarande ordningen i förevarande hänseende, har ej heller, domkapitlet veterligen, eljest någon sådan olägenhet försports.

Av statsrevisorernas framställning torde man för övrigt lätt kunna få den felaktiga uppfattningen, att domkapitlen i allmänhet både själva handhava hela förvaltningen av de under dem stående kassor och fonder och

själva eller genom av dem själva utsedda granskningsmän verkställa revision av samma förvaltning. I verkligheten går det så till, åtminstone vid Visby domkapitel, att domkapitlet blott i enstaka fall befattar sig med medelsförvaltningen, vilket vanligen inträffar endast när dess beslut rörande medels disponerande påkallas av särskilda omständigheter, att redogöraren, konsistorienotarien, på egen hand sköter allting annat, som hör till medelsförvaltningen, d. v. s. i främsta rummet hela kassarörelsen och förandet av räkenskaperna, och att domkapitlet utövar granskning och verkställer revision av redogörarens kassaförvaltning och räkenskapsföring.

Bland ovan uppräknade, under domkapitlets förvaltning stående kassor och fonder finnes det näppeligen någon, med avseende på vilken domkapitlet vill göra gällande, att insändandet av räkenskaperna till riksräkenskapsverket på ovan nämnda grunder är rent av olämpligt, och domkapitlet har beträffande i närvarande stund vid domkapitlet förefintliga kassor och fonder varken ur den antydda synpunkten eller ur andra här ej berörda synpunkter något att invända mot en författningsändring, som gjorde insändandet av räkenskaperna för samtliga kassor och fonder obligatoriskt. Men enär en sådan författningsändring synes onödig samt måhända med avseende på vissa av andra domkapitel i närvarande stund förvaltade medel och under Visby domkapitels förvaltning möjligen i framtiden ställda medel kan vara till och med onyttig, finner sig domkapitlet böra i underdånighet tillstyrka, det täcktes Eders Kungl. Maj:t förklara, att den ifrågavarande framställningen ej skall till någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Visby den 30 december 1925.

Underdånigst:

VIKTOR RUNDGREN.

HJALMAR JANSSON. A. HJELM. R. BJÖRKEGREN. JOHN VÄRMAN.

Hjalmar Endre.

Stockholms stads konsistoriums

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 77, § 59.

Till Konungen.

Genom nådig remiss har Stockholms stads konsistorium anbefallts inkomma med underdånigt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers i revisionsberättelsen för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 gjorda framställning angående domkapitlens medelsförvaltning.

Med anledning härav får konsistoriet i underdånighet dels anmäla, att räkenskaperna för de under konsistoriets förvaltning stående fonder och kassor äro underkastade vederbörlig granskning av riksräkenskapsverket, dels ock anföra, att konsistoriet med hänsyn till den sålunda förefintliga räkenskapsgranskningen icke har något ytterligare att i ärendet erinra.

Stockholm den 5 januari 1926.

Underdånigst:

På konsistoriets vägnar:

NILS WIDNER.

Enar Sahlin.

Universitetskanslerns

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 79 § 61.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 december 1925 har Kungl. Maj:t anbefallt kanslersämbetet för rikets universitet att, i anledning av vad riksdagens revisorer uti § 61 av sin berättelse för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 anfört i fråga om universitetens bokföring, efter vederbörandes hörande till kungl. ecklesiastikdepartementet inkomma med underdånigt utlåtande å viss, tillika föreskriven tid.

Med anledning härav har kanslersämbetet hört rektorsämbetet och drätselnämnden vid universitetet i Uppsala; och får kanslersämbetet, med överlämnande av nämnda yttranden och med remissaktens återställande, för egen del i underdånighet hänvisa till vad de akademiska myndigheterna i ärendet anfört.

Stockholm den 11 januari 1926.

Underdånigst:

CARL SWARTZ.

Otto Croneborg.

Bil. 1.

Rektorsämbetet vid Uppsala universitetet.

Till herr kanslern för rikets universitet.

Genom remiss av den 23 december 1925 har rektorsämbetet anmodats att från vederbörande inhämta och före den 6 januari 1926 till kanslersämbetet för rikets universitet inkomma med de yttranden, vilka kunde anses vara av omständigheterna påkallade i anledning av vad riksdagens revisorer i revisionsberättelsen för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 under § 61 uttalat beträffande universitetets bokföring.

I anledning härav får rektorsämbetet med remissaktens återställande översända här bilagda skrivelse av innevarande dag i ärendet från drätselnämnden samt åberopa vad drätselnämnden i samma skrivelse anfört.

Uppsala den 2 januari 1926.

Ludvig Stavenow.

Thoralf Fries.

Bil. 2.

Uppsala universitets drätselnämnd.

Till rektorsämbetet vid Uppsala universitet.

Rektorsämbetet vid universitetet har anmodat drätselnämnden att inkomma med yttrande i anledning av remiss från kanslersämbetet angående av riksdagens revisorer framställda anmärkningar beträffande omläggning av universitetets bokföring.

Med anledning härav får drätselnämnden meddela, att sedan riksräkenskapsverket efter muntliga förhandlingar med av universitetet utsedde delegerade den 31 december 1924 till Kungl. Maj:t ingivit anbefalld utredning och denna utredning därefter den 2 januari 1925 remitterats till universitetsmyndigheterna, universitetets drätselnämnd omedelbart ägnat ärendet sin uppmärksamhet och i ärendet avgivit yttrande till det större konsistoriet. Konsistoriet har därefter i skrivelse till kanslersämbetet den 14 mars 1925 yttrat, att konsistoriet i likhet med drätselnämnden icke funne något vara att erinra beträffande införandet av det föreslagna nya räkenskapssystemet, varvid dock konsistoriet på av drätselnämnden anförda skäl ville uttala såsom sin bestämda uppfattning, att för det nya systemets genomförande ytterligare ett biträde vid akademiräntkammaren och kontoret vore oundgängligen nödvändigt, då redan sedan en längre tid tillbaka även under nuvarande förhållanden behovet av ökade arbetskrafter där gjort sig gällande, samt att konsistoriet, under förutsättning, att det föreliggande förslaget om nytt räkenskapssystem vunne nådigt bifall, hade för avsikt att snarast möjligt ingå med förslag angående riksdagspetitum för tillgodoseende av omförmälda anslagsbehov.

Av den drätselnämnden sedermera tillhandakomna Kungl. Maj:ts proposition angående löne- och pensionsreglering för befattningshavare vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet med däri intagna, till stadfästelse av riksdagen framlagda inkomst- och utgiftsstat för Uppsala universitet hade emellertid drätselnämnden funnit, att sagda statförslag innebure avsevärda förändringar i den gällande staten, icke blott beträffande avlöningarna för universitetets befattningshavare utan även i fråga om övriga delar av samma stats såväl inkomster som utgifter. Särskilt hade drätselnämnden fäst sin uppmärksamhet vid att i staten föreslagits uteslutande av samtliga för särskilda ändamål anvisade donationsräntor, vilka emellertid måste redovisas i räkenskaperna. Detta förhållande borde enligt drätselnämndens förmenande påkalla en revision av det formulär till bokföring, som av riksräkenskapsverket utarbetats och av universitetsmyndigheterna granskats. Härtill kom, att, såsom framginge av ovannämnda proposition, avlöning icke begärts till den nya befattningshavare, som drätselnämnden ansett icke kunna undvaras vid genomförande och tillämpande av det föreslagna nya bokföringssystemet.

På grund härav ansåg drätselnämnden bestämda hinder föreligga för genomförande, såsom riksräkenskapsverket påyrkat, redan den 1 juli 1925 av det nya räkenskapssystemet och hemställde hos det större konsistoriet, att konsistoriet med gillande av drätselnämndens uppfattning matte hos vederbörande myndighet göra framställning därom, att med tillämpningen av det nya bokföringssystemet måtte tills vidare anstå. I enlighet härmed gjordes framställning hos universitetets kansler i skrivelse av den 9 maj 1925.

Emellertid hava efter sistnämnda skrivelses avlatande ytterligare betänkligheter om lämpligheten av det föreslagna formulärets användbarhet utan väsentlig revidering vid universitetet uppstått särskilt efter vissa upplysningar, som inhämtats från kamreraren vid karolinska institutet, där räkenskaperna äro upplagda efter nämnda formulär. Drätselnämnden har därför efter framställning hos kanslersämbetet återbekommit remissakten i ärendet för att komma i tillfälle att ytterligare inga i prövning av denna för universitetet synnerligen betydelsefulla och ingripande omläggning av dess vidlyftiga bokföring. Universitetets räkenskaper skola

ju redovisa både statsmedel, egna medel och mångfaldiga donationsmedel och måste därför i flere hänseenden uppläggas efter annat mönster än som tillämpas å andra statsinstitutioners räkenskaper, på samma gång räkenskaperna måste, såsom statens revisorer påyrkat och för universitetet är erforderligt, i största möjliga mån givas överskådlighet och enkelhet.

Drätselnämnden kan här icke underlåta att framhålla, att i sistnämnda hänseende riksräkenskapsverkets förslag icke synes medföra några väsentliga förbättringar. Det må erkännas, att förslaget ur redovisningssynpunkt underlättar kontroll av statens anslag. Men å andra sidan bör det nuvarande bokföringsformuläret, som är upprättat med hänsyn till de egenartade förhållandena vid universitetet, i vilket så småningom ur moderniseringssynpunkt förändringar och förenklingar vidtagits och som är mera bindande och långt mera överskådligt än riksräkenskapsverkets formulär, numera icke enligt drätselnämndens mening anses föråldrat eller fungera otillfredsställande; till bevis varom drätselnämnden vill erinra, att under en lång följd av år inga anmärkningar av någon betydelse av de kontrollerande myndigheterna framställts emot universitetets räkenskaper.

Efter slutförd prövning av ärendet, varvid drätselnämnden önskar ytterligare höra ovannämnda tjänsteman vid karolinska institutet, skola ärendet tillhörande handlingar återställas till kanslersämbetet.

Uppsala den 2 januari 1926.

På drätselnämndens vägnar:

Ludvig Stavenow.

Carl Häggquist.

Universitetskanslerns

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 82, § 62.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 december 1925 har Kungl. Maj:t anbefallt kanslersämbetet för rikets universitet att, i anledning av vad riksdagens revisorer uti § 62 av sin berättelse för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 anfört i fråga om akademiska sjukhuset i Uppsala, efter vederbörandes hörande till kungl. ecklesiastikdepartementet inkomma med underdånigt utlåtande å viss, tillika föreskriven tid.

Med anledning härav har kanslersämbetet inhämtat yttranden i ärendet från rektorsämbetet vid universitetet i Uppsala och kommitterade för akademiska sjukhusets ny- och ombyggnad, och får kanslersämbetet, med överlämnande av nämnda yttranden jämte bilaga samt med remissaktens återställande, för egen del i underdånighet hänvisa till vad de sålunda av kanslersämbetet nu överlämnade handlingarna innehålla.

Stockholm den 11 januari 1926.

Underdånigst:
CARL SWARTZ.

Otto Croneborg.

Bil. 1.

Rektorsämbetet vid Uppsala universitet.

Till kanslersämbetet för rikets universitet.

Genom remiss av den 23 december 1925 har rektorsämbetet anmodats att från vederbörande inhämta och före den 6 januari 1926 till kanslersämbetet för rikets universitet inkomma med de yttranden, vilka kunde anses vara av omständigheterna påkallade i inledning av vad riksdagens revisorer i revisionsberättelsen för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 under § 62 uttalat beträffande akademiska sjukhuset.

I anledning härav får rektorsämbetet med remissaktens återställande översända här bilagda skrivelse av innevarande dag i ärendet från kommitterade för sjukhusets ny- och ombyggnad samt åberopa vad kommitterade i samma skrivelse anfört.

Uppsala den 2 januari 1926.

Ludvig Stavenow.

Thoralf Fries.

Bil. 2.

Sjukhusbyggnadskommitterade.

Till rektorsämbetet.

Kommitterade för akademiska sjukhusets i Uppsala ny- och ombyggnad hava anmodats att till rektorsämbetet inkomma med yttrande över av riksdagens revisorer gjorda anmärkningar beträffande byggnadsarbetena vid sjukhuset. I berörda anmärkningar hava revisorerna efter motivering anfört följande:

»Av vad sålunda förekommit synes revisorerna framgå, att nödig omtänksamhet och noggrannhet icke iakttagits i fråga om takläggningen å terrasserna vid sjukhusbyggnaden, varav blivit en följd, att ovan angivna betydande merkostnad för byggnadsföretaget uppkommit. Revisorerna förvänta, att frågan om vem denna merkostnad slutligen skall påvila kommer att bliva underkastad en noggrann prövning. — Vad byggnadsföretaget i övrigt beträffar, synes uppmärksamheten böra fästas därå, att kostnaden för detsamma från en år 1914 beräknad summa av 1,868,000 kronor svällt ut till att omfatta, så vitt nu kan beräknas, ett slutligt belopp av omkring 9,000,000 kronor. Även med fäst avseende såväl å den prisstegring, som sedan tiden för den första kostnadsberäkningen ägt rum, som ock vid sjukhusets uppgift som medicinsk-klinisk undervisningsanstalt med därav betingade särskilda anordningar och höga standard synas kostnaderna för om- och nybyggnaderna vid sjukhuset revisorerna vara avsevärt höga.»

Vad först beträffar frågan om takläggningen å terrasserna, har arkitekten Stenhammar efter erhållen remiss häröver utlåtit sig sålunda:

»Revisorernas anmärkning, 'att nödig omtänksamhet' icke iakttagits i fråga om takläggningen å terrasserna, drabbar ju strängt taget arkitekten,

som åtagit sig att leverera de erforderliga konstruktionsritningarna för terrasserna i fråga; låt vara att han ej själv utför, utan anförtror sådana svårare konstruktioner åt expert inom detta fack. I föreliggande fall hade jag anförtrott dessa konstruktioner åt ingenjör Fritz Söderbergh, den expert byggnadsstyrelsen anlitar för svårare konstruktioner. — Entreprenadritningarna jämte arbetsbeskrivningen, i vilken konstruktionen av terrasserna var i detalj beskriven, granskades och godkändes först av byggnadsstyrelsen. Därefter granskade dåvarande byggnadsfullmäktigen, professor H. Kreüger, samma handlingar och föreskrev därvid en del ändringar, bland annat utbyte av de lätta zinzigplattorna å terrasserna mot det tunga klinkerteglet..

På grund av ovanstående anser jag ej, att jag som arkitekt brustit i 'nödig omtänksamhet', men väl, att 'noggrannhet icke iakttagits i fråga om takläggningen å terrasserna', enär entreprenören ej tillräckligt beaktat, att isoleringsarbetena enligt arbetsbeskrivningens bestämmelse skulle utföras 'av vant folk och under ledning av erfaren specialist inom nämnda fack samt med förstklassigt material'.

Revisorernas begäran om utredning 'vem denna merkostnad slutligen skall påvila' kan först klarläggas sedan för erforderlig terrassomläggning den förra isoleringen blottats och besiktigats.»

Under åberopande av vad arkitekten Stenhammar sålunda anfört vill drätselnämnden ytterligare rörande denna fråga tillägga följande.

Det av statsrevisorerna omnämnda utbytet av aqualitisolering mot ett lager calendritisolering har skett icke efter beslut av kommitterade utan på arkitekten Stenhammars order och utan att anmälan härom gjordes till kommitterade.

Alltsedan det visade sig, att takbeläggningen var behäftad med bristfälligheter, hava kommitterade haft sin uppmärksamhet inriktad på att skaffa material för en utredning och eventuell skiljedom rörande vem merkostnaden för takens omläggning bör drabba. Kommitterade, som haft upprepade överläggningar i ärendet med såväl entreprenören som kungl. byggnadsstyrelsen, hava träffat avtal med entreprenören om tillsättande av en särskild nämnd av tre sakkunnige, vilken nämnd haft i uppdrag att följa arbetet med takens omläggning. Nämnden har avgivit yttrande, som här bilägges. Emellertid kunna kommitterade icke förrän omläggningen slutförts och efter det nytt yttrande inhämtats från nyss omförmälda nämnd avgöra, huruvida tillräckliga skäl föreligga för anordnande av ett skiljedomsförfarande.

Vad vidare beträffar frågan om kostnaden för byggnadsföretaget, vilja kommitterade anföra följande.

I nådigt brev av den 21 maj 1920 beräknades ett belopp av omkring 9,600,000 kronor vara erforderligt för byggnadsföretagets utförande. Med avdrag av Uppsala läns landstings samt den Regnellska fondens bidrag, tillhopa 3,100,000 kronor, skulle från statens sida krävas ett belopp av omkring 6,500,000 kronor, eller med avdrag av vad riksdagen dittills redan anvisat, 5,425,000 kronor. Av detta belopp äskade Kungl. Maj:t av riksdagen å tilläggsstat för år 1920 och å extra stat för år 1921 tillhopa 4,525,000 kronor. En summa av 900,000 kronor skulle framdeles begäras av riksdagen. — Med förmälan, att nyss angivna belopp 4,525,000 kronor beviljats av 1920 års riksdag, fäste Kungl. Maj:t i nyssnämnda nådiga brev vederbörandes vid universitetet synnerliga uppmärksamhet å nödvändigheten av att, såsom riksdagen framhållit, besparingar och inskränkningar

till arbetskostnadernas nedbringande i möjligaste mån ägde rum, varvid Kungl. Maj:t tillika erinrade om den universitetet genom nådigt beslut den 14 december 1917 åliggande skyldighet att tid efter annan hos Kungl. Maj:t anmäla, huru här ifrågavarande byggnadsföretag fortskrede och huru omkostnaderna för detsamma överensstämde med beräkningarna. Tillika uppdrog Kungl. Maj:t genom meranämnda nådiga brev åt byggnadsstyrelsen att utöva nödig tillsyn över att inskränkningar och besparingar vid byggnadsarbetet vidtoges.

Vad sålunda föreskrivits hava kommitterade ställt sig till efterrättelse, i det kommitterade tid efter annan gjort anmälan hos Kungl. Maj:t rörande byggnadsföretagets fortskridande samt vidare underställt kungl. byggnadsstyrelsens prövning och stadfästelse samtliga entreprenadavtal utav mera betydande omfattning ävensom i övrigt beslut av större vikt. Att vidare kommitterade sökt i möjligaste mån tillgodose önskemålet om besparingar och inskränkningar till arbetskostnadernas nedbringande, framgår därav, att kostnaden för byggnadsföretaget — trots ökningar på grund av oförutsedda långvariga strejker vid bygget och trots den betydande svårigheten att tillgodose det genom den nya lagstiftningen angående arbetstidens begränsning uppkomna behovet av ökade lokaler för bostäder åt sjukhusets personal — kunnat sålunda begränsas, att av den år 1920 beräknade totala kostnaden, 9,600,000 kronor, det i ovan angivna nådiga brev omförmälda beloppet 900,000 kronor hittills icke behövt tagas i anspråk och sannolikt endast till en mindre del kommer att behöva anlitas för byggnadsföretagets slutförande.

På grund av vad sålunda anförts kunna kommitterade icke finna fog föreligga för de av revisorerna gjorda anmärkningarna.

Uppsala den 2 januari 1926.

På sjukhusbyggnadskommitterades vägnar:

Ludvig Stavenow.

Thoralf Fries.

Bil. 3.

Till kommittén för om- och tillbyggnad av Uppsala akademiska sjukhus.

Av undertecknade har kommittén begärt utlåtande, huruvida och i vilken utsträckning dålig material och bristfälliga arbetsmetoder kommit till användning vid golvbeläggningen av terrasserna för ovan nämnda sjukhus.

Undertecknade Andersson och Winberg hava haft tillfälle att dagligen följa arbetet med borttagningen av det förut befintliga täckningsmaterialet, undertecknad Anderberg har vid olika tillfällen (tillsammans 8 gånger) granskat materialet och arbetet under rivningen.

Härvid hava vi konstaterat nedanstående:

1. Lutningarna på golvplanen äro de på ritningarna angivna.
2. Golvbeläggningen utgöres av Höganäs klinker lagda i cementbruk direkt på isoleringsskiftet.

Sprickor i plattbeläggningen hade flerstädes uppstått, beroende på temperaturdifferenserna. Sprickorna hade därvid för det mesta följt fogarna,

men på flera ställen hade påkänningarna varit så starka, att plattan brustit och sprickan i stället för att följa fogen gått tvärs över plattan.

Under en sådan spricka, har konstaterats spricka även i isoleringslagret.

I plattbeläggningen fanns på några ställen fördjupningar ej större än ett par millimeter, men där vatten vid regnväder samlade sig utan möjlighet till avlopp.

3. Under den enligt ritningarna utförda plåtlisten för avledande av vattnet från murarna hade ytterligare en plåtlist inskjutits för att öka språnget från murlivet.

4. Isoleringsskiftet utgjordes av calendrit, tjockleken skiftande från 5 ända ned till knappt 2 millimeter, men i medeltal cirka 3 millimeter.

Även vid lindrig böjning av calendriten visade sig smärre, men dock tydliga sprickor i asfaltpreparatet. Vid ett prov som togs låg juteväven i calendriten nästan blottad och förstörd.

Med ledning av dessa vid rivningsarbetet gjorda iakttagelser få vi här giva nedanstående svar å kommitterades fråga.

Beträffande punkt 2.

Utbytet av zinzigplattorna mot Höganäs klinker har enligt uppgift skett på kommitterades föranstaltande. Arbetsbeskrivningen och ritningen bestämmer plattornas läggning i cementbruk direkt å isoleringsskiftet. Den genom utbytet möjligen föranledda försämringen i konstruktionen kan sålunda ej läggas entreprenören till last. Sprickorna i plattbeläggningen äro orsakade av temperaturdifferenserna i förening med det å beskrivningen och på detaljritning föreskrivna konstruktionssättet och ej av något underhaltigt arbete från entreprenörens sida.

De i plattbeläggningen (och även i underlaget) konstaterade mindre groparna, i vilka vatten vid regnväder stannar, torde ej kunna rubriceras som underhaltigt arbete; det skulle vara ett precisionsarbete om med den alltför ringa lutning, som förekommer på vissa delar av terrasserna, gropar på ett par millimeter kunde undvikas på ett eller annat ställe; i varje fall har denna omständighet ej något väsentligt inflytande på de otätheter, som uppstått.

Beträffande punkt 3.

Tillägget av ytterligare en plåtlist instucken under den förut enligt ritning anordnade listen har varit en förbättring, ehuru ej fullt effektiv; det är för övrigt av entreprenören utfört på begäran av kommittén.

Beträffande punkt 4.

Detaljritningen över terrassbeläggningen utvisar ett isoleringslag, *ritat* mellan 4 och 5 millimeter tjockt; på ritningen eller i beskrivningen finns detta mått ej uttryckligen nämnt. Calendrit levereras av Wahlin & Co. (ombudet i Stockholm för det danska fabrikatet) i tvenne olika kvalitéer, en 5 millimeter, en 3 millimeter tjock och vi anse att entreprenören, ehuru måttet i beskrivningen eller på ritningen ej är nämnt, men med hänsyn till ritningen varit skyldig att leverera den tjockare kvalitén. Den tunnare sorten har efter vår åsikt kommit till användning; variationerna mellan 5 och 3 millimeter kunna enligt vad Wahlin & Co. upplyst förklaras av att någon rulle av 5 millimeters tjockleken kommit med och att den tunnare sorten en tid gjordes 2.5 millimeter tjock.[1]

[1] Med konstaterandet av att den 3 millimeter tjocka Calendriten kommit till användning i stället för 5 millimeters vilja undertecknade ej påstå, att denna omständighet varit av väsentligt inflytande på beläggningens otäthet; även den tjockare kvalitén skulle ej motstått de av temperaturskillnaderna förorsakade spänningarna, utan brustit och vattnet tärt sig ned i underliggande tak.

Som sammanfattning få vi uttala att de vid golvbeläggningen använda materialen varit goda och arbetet tillfredsställande utfört, men att calendrit använts av en kvalitet, tunnare än vad entreprenören enligt ritningen varit skyldig att leverera.

Uppsala den 13 oktober 1925.

Axel Anderberg. *J. K. Andersson.*

G. A. Winberg.

(Med bifogad reservation.)

Bil. 4.

Reservation

att bifogas utlåtandet av dags datum angående isoleringen av terrasserna vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

Enär till mig upplysts att utbytet av asfaltisoleringen från aqualit till calendrit skett i samråd med kommitténs ombud och efter förelagt prov, samt under åberopande av kontraktets § 12, där det heter: »Kontrollanten eller annat kommitténs ombud skola ständigt äga fritt tillträde till byggnadsplatsen och materialförråden, med rätt att när som helst företaga de mätningar, provuttagningar och övriga undersökningar av såväl materialier som utförda arbeten, vilka de finna nödiga», och i § 15 står: »... materialierna skola vara av kontrollanten besiktigade och godkända, innan de få vid arbetena användas», så kan jag ej dela mina medkommitterades uppfattning, att entreprenören skulle vara »skyldig» enligt ritningen anskaffa en annan och tjockare isoleringsmatta, än den som kommit till användning.

Uppsala den 13 oktober 1925.

G. A. Winberg.

Skolöverstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 85. § 64.

Till Konungen.

Med återställande av närslutna nådiga remiss får skolöverstyrelsen i anledning av riksdagens revisorers uttalande beträffande gymnastikhuset vid högre allmänna läroverket i Västerås i underdånighet anföra följande.

I likhet med riksdagens revisorer anser överstyrelsen, att omförmälda gymnastikbyggnad sedan åtskilliga år tillbaka befinner sig i bristfälligt skick. Den 12 juni 1920 avlät överstyrelsen en skrivelse till stadsfullmäktiges i Västerås ordförande med framhållande av angelägenheten av att vissa brister i fråga om läroverkets i Västerås lokaler utan alltför långt dröjsmål måtte avhjälpas. Härvid gjorde överstyrelsen det uttalande, att huvudbyggnaden i första hand borde försättas i ett tillfredsställande och värdigt skick samt därefter, så snart ske kunde, frågan om en ny gymnastiklokal upptagas och bringas till lösning. Under åren 1922 och 1923 ge-

nomgick också läroverkets huvudbyggnad en grundlig och omfattande reparation. Sedan gymnastikinspektören vid inspektion av gymnastikundervisningen vid läroverket vårterminen 1924 funnit anledning till allvarliga anmärkningar mot gymnastiklokalen, anmodade överstyrelsen den 11 september 1924 läroverkets rektor att vidtaga sådana förberedande åtgärder, som kunde befinnas erforderliga för att tillgodose behovet av en ny eller väsentligen förbättrad gymnastiklokal. Sådana förberedande åtgärder äro också vidtagna, vadan man torde kunna hysa förhoppning om att frågan om beredande av tillfredsställande gymnastiklokal för läroverket snart må vinna sin lösning.

Då tiden ej medgivit någon remiss för inhämtande av stadsfullmäktiges i Västerås yttrande i frågan, har överstyrelsen för avsikt att lämna nämnda stadsfullmäktige en avskrift av riksdagens revisorers uttalande i berörda fråga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende hava deltagit generaldirektören Bergqvist, avdelningschefen överdirektören Falk samt undervisningsråden Rydberg, Johansson och Wallin, föredragande.

Stockholm den 4 januari 1926.

Underdånigst:
B. J:n BERGQVIST.

HARALD WALLIN.
Föredragande

Hj. Michaelsson.

Skolöverstyrelsens

ytttrande i anledning av riksdagens revisorers anmärkning del I, sid. 85, § 65.

Till Konungen.

Sedan Eders Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 18 december 1925 anbefallt skolöverstyrelsen att efter vederbörandes hörande till ecklesiastikdepartementet senast den 11 januari 1926 inkomma med underdånigt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers framställning i sin revisionsberättelse för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 i fråga om medelsförvaltningen vid samskolan i Vimmerby, får överstyrelsen, med remissaktens återställande och med överlämnande av bilagda från rektorn vid nämnda samskola Edv. Kölgren och skolans styrelse infordrade förklaringar, i underdånighet anföra följande.

Bil. 1 och 2

Vidkommande de mot medelsförvaltningen vid samskolan i Vimmerby gjorda anmärkningarna framgår av den förklaring styrelsen för samskolan avgivit i ärendet, att nödiga mått och steg numera träffats för att i detta avseende tillvarataga det allmännas intresse. I vad mån åter, vad som härutinnan lägges rektor Kölgren till last, är av beskaffenhet att mot honom föranleda till disciplinär åtgärd, torde på sakernas nuvarande ståndpunkt icke kunna med bestämdhet avgöras. Så snart ärendet i denna del blivit behörigen utrett, kommer emellertid överstyrelsen att upptaga frågan härom till närmare omprövning.

Vidare anser sig överstyrelsen i detta sammanhang böra göra följande uttalande.

Utan att vilja förringa betydelsen av vad Kölgren kan hava låtit komma sig till last, kan överstyrelsen i detta sammanhang icke underlåta att erinra om den framställning överstyrelsen gemensamt med riksräkenskapsverket den 10 nästlidne december avgivit till Eders Kungl. Maj:t angående föranstaltande av en allsidig utredning rörande den ekonomiska förvaltningen vid de allmänna läroverken och vissa andra läroanstalter. I berörda framställning, vilken här i avskrift bifogas, framhålles bland annat, att den för de allmänna läroverkens ekonomiska förvaltning gällande ordningen icke vore tillfredsställande vare sig ur läroverkens egen eller ur den statliga kontrollens synpunkt. För läroverkens sunda utveckling vore det ingenting mindre än en livsfråga, att rektorerna finge väsentligen ägna sin tid och kraft åt sin pedagogiska huvuduppgift. Och vad kontrollen beträffade, måste densamma bliva försvårad genom sådana brister och otympligheter i gällande ordning, som i den underdåniga skrivelsen närmare påvisats; dessa borde fördenskull avlägsnas. Bil. 3.

I samband med de framställda anmärkningarna uttala sig statsrevisorerna också om vem, som enligt deras mening bör anses bära ansvaret för de påpekade missförhållandena. Efter att hava framhållit, att detta givetvis i första hand måste läggas på redogöraren, yttra revisorerna vidare: »Omständigheterna i föreliggande fall tyda dock på att vederbörande skolmyndigheter, vilka det åligger att öva tillsyn över skolan och taga kännedom om dess tillstånd och behov, härutinnan visat en viss slapphet och ytlighet i kontrollen och övervakandet, varigenom missförhållandenas tillkomst underlättats». Överstyrelsen tillåter sig erinra, att jämlikt § 194 av gällande läroverksstadga det åligger överstyrelsen att utöva inspektion över de allmänna läroverken, avseende att åvägabringa en noggrann kännedom om läroverkens tillstånd och behov, samt övervaka, att gällande författningar vid dem efterlevas, under det att enligt § 211 styrelse för samskola har att öva allmän tillsyn över skolan, söka främja dess verksamhet och tillvarataga dess intressen. Tvekan synes icke behöva råda därom, att revisorerna avfattat sitt nyss citerade yttrande med anförda paragrafer för ögonen och att med vederbörande skolmyndigheter torde avses samskolestyrelsen i Vimmerby och skolöverstyrelsen. I anledning härav anser sig överstyrelsen böra anföra följande.

Överstyrelsens åligganden angivas visserligen i största allmänhet i läroverksstadgans paragrafer 192 och ff., men den närmare innebörden därav framgår av den för överstyrelsen fastställda instruktionen. Sedan i dennas § 2 uppräknats de läroanstalter av olika slag, över vilka överstyrelsen har att öva inseende, sammanfattas i § 3 ifrågavarande uppgift sålunda: »Beträffande de i § 2 nämnda läroanstalter tillkommer det överstyrelsen att befordra deras ändamålsenliga utveckling, öva tillsyn och ledning av det i dem bedrivna undervisnings- och uppfostringsarbetet samt med uppmärksamhet följa och främja frågor angående ungdomens religiösa, sedliga, intellektuella och fysiska uppfostran». Uppenbart torde vara, att dessa bestämmelser begränsa överstyrelsens åligganden till det rent pedagogiska arbetet, medan överstyrelsen icke tänkts skola taga befattning med läroverkens angelägenheter i övrigt annat än i sådana fall, då dessa kunde anses stå i omedelbart sammanhang med frågor rörande ungdomens undervisning och uppfostran.

Å andra sidan torde knappast behöva framhållas, att rektors sätt att sköta sitt ämbete i dess helhet alltid är av stor betydelse och att ur denna synpunkt det givetvis också är av vikt, att jämväl den ekonomiska förvalt-

ningen handhaves med all möjlig noggrannhet och omsorg. Skulle rektor i nu berörda avseende brista i sina plikter och göra sig skyldig till fel och försummelse och anmälan därom till överstyrelsen ingives eller förhållandet på annat sätt kommer till överstyrelsens kännedom, har överstyrelsen givetvis att mot honom vidtaga de åtgärder, vartill omständigheterna giva anledning. Däremot torde själva undersökningen av rektors sätt att fullgöra denna del av sina tjänsteåligganden icke tillkomma överstyrelsen. För denna uppgift finnas andra statens organ: tidigare kammarrätten, nu riksräkenskapsverket och kammarrätten.

Vad styrelse för samskola beträffar regleras dess sammansättning och närmare åligganden i läroverksstadgan paragraferna 208—212. Enligt § 208 skall styrelsen bestå av en av eforus för en tid av fyra år utsedd ordförande, samskolans rektor och första lärarinna samt två av vederbörande kommunalstyrelse för en tid av fyra år utsedda ledamöter eller, därest landsting bidrager till skolans underhåll, en av kommunalstyrelsen och en av landstinget för samma tid utsedd ledamot. Överstyrelsen har alltså icke att utöva något inflytande på styrelsens sammansättning. Jämlikt § 211 har samskolestyrelsen, om giltig anledning till anmärkning föreligger, att söka rättelse genom rektor eller, där så befinnes nödvändigt, genom anmälan hos överstyrelsen. I § 212 uppräknas ytterligare en del ärenden, fallande under styrelsens befogenhet. Samskolestyrelsen har alltså en vidsträckt uppgift att fylla, som ingalunda begränsas enbart till det pedagogiska området. Tvärt om förutsättes tydligen dess medverkan även vid handläggandet av frågor av rent ekonomisk art såsom förvaltning och granskning av läroverkets olika kassor och fonder, granskning och underskrivande av räkenskaperna över de kassor, för vilka rektor ansvarar m. m. Denna styrelsens mera omfattande befogenhet äger sin naturliga förklaring däri, att vederbörande kommun, vars representant styrelsen närmast är, själv här har direkta ekonomiska intressen att tillvarataga. Sålunda må i detta sammanhang erinras därom, att kommun av lärjungar i de klasser av skolan, vilka av stat och kommun gemensamt bekostas, är berättigad att upptaga terminsavgifter.

Alltsedan sin tillkomst 1905 och under sin nu mer än tjuguåriga tillvaro har överstyrelsen aldrig haft att taga befattning med granskningen och kontrollen av den ekonomiska förvaltningen eller räkenskapsföringen vid läroverken. I överstyrelsens skiftande instruktioner har icke funnits ett ord, som kunnat giva överstyrelsen anledning att utsträcka sin inspekterande verksamhet även till detta område. Läroverkens räkenskaper passera icke överstyrelsen utan översändas direkt till riksräkenskapsverket, anmärkningar mot räkenskaperna kommuniceras i regel icke överstyrelsen, ej heller hålles överstyrelsen underkunnig om beslut och domar rörande ärenden av förevarande slag. Endast för det fall att rektorn-redogöraren skulle göra sig skyldig till fel eller försummelse av beskaffenhet att medföra disciplinärt ansvar, torde anmälan härom komma att ske hos överstyrelsen för vederbörlig åtgärd. En dylik anmälan kunde emellertid med lika stort eller måhända större fog göras hos vederbörande domkapitel, som, ehuru domkapitlen såsom sådana, i övrigt icke hava något att skaffa med läroverken, fortfarande på grund av bestämmelser i nådiga förordningen den 11 februari 1687, huru med rättegång uti domkapitlen skall förhållas, nådiga cirkuläret den 21 augusti 1786 och nådiga brevet den 7 december 1787 är närmaste forum för läroverken i disciplinmål. Erinras må emellertid, att överstyrelsen redan i underdånig skrivelse den 12 okto-

ber 1909 hos Eders Kungl. Maj;t hemställt om ändring i gällande bestämmelser angående lärarnas vid de allmänna läroverkens ställning i disciplinärt avseende och i infordrat underdånigt utlåtande den 8 maj 1919 över särskilt tillkallade sakkunnigas »Förslag till vissa ändringar i lärarnas straff- och processrättsliga samt disciplinära ställning» har överstyrelsen haft tillfälle att ytterligare giva sin mening tillkänna beträffande berörda spörsmål. Några åtgärder i den riktning överstyrelsen föreslagit hava emellertid ännu icke vidtagits.

Vad nu samskolan i Vimmerby vidkommer, har överstyrelsen senast höstterminen 1922 inspekterat densamma i de avseenden, som enligt vad ovan anförts, lärer ankomma på överstyrelsen. Någon anmälan från skolstyrelsens sida enligt läroverksstadgans § 211 har icke skett, lika litet som överstyrelsen eljest hållits underkunnig om riksräkenskapsverkets tidigare befattning med samskolans medelsförvaltning och rektor Kölgrens upprepade försummelser beträffande räkenskapernas avlämnande. Tillvitelsen om slapphet och ytlighet i kontrollen och övervakandet, i vad densamma kan vara riktad mot överstyrelsen, får överstyrelsen för den skull på det bestämdaste tillbakavisa såsom ogrundad.

Skulle emellertid den uppfattningen, som uppenbarligen bär upp statsrevisorernas anmärkning mot överstyrelsen, vara riktig, nämligen att överstyrelsen har att företaga även granskning och öva kontroll över rektorernas ekonomiska förvaltning och räkenskapsföring i denna deras egenskap eller skulle det anses önskligt, att bestämmelser i sådant avseende fastställdes, tillåter sig överstyrelsen anföra följande.

En dylik anordning skulle först och främst föra med sig, att överstyrelsens inspektionsbesök måste utsträckas väsentligen över den tid, som hittills anslagits till inspektion. Och skulle kontrollen bliva effektiv, måste besöken givetvis ske mycket oftare än nu kan bliva fallet — helst varje termin, då medeluppbörd äger rum terminligen. Detta allt skulle medföra, att överstyrelsens personal icke blott kvantitativt behövde utökas utan även förstärkas med personer, som ägde särskild erfarenhet på det räkenskapstekniska området. Ville man åter gå fram den vägen, att läroverkens räkenskaper kontrollerades i överstyrelsen, erfordrades därtill upprättandet av ett särskilt revisionskontor hos överstyrelsen. Vidare förutsätter en sådan anordning ändrade bestämmelser rörande överstyrelsens disciplinära befogenhet gent emot lärarna.

Överstyrelsen får emellertid som sin bestämda mening uttala, att det skulle vara ett i hög grad olyckligt grepp, ifall överstyrelsen skulle få sig ålagd någon kontroll av eller något ansvar för rektorernas ekonomiska förvaltning och räkenskapsföring. Hittills har överstyrelsens uppgifter haft till sitt huvudföremål läroverkens undervisnings- och uppfostringsverksamhet samt vad därmed närmast sammanhänger. Dessa uppgifter hava varit ägnade att helt upptaga överstyrelsens tid och påkalla all överstyrelsens uppmärksamhet. Överstyrelsen håller för synnerligen olyckligt, om arbetet inom överstyrelsen skulle splittras på två för varandra så främmande uppgifter som den pedagogiska och den kameralt-reviderande. De ofördelaktiga följderna av ett dylikt sammanförande av heterogena åligganden hava, som riksräkenskapsverket och överstyrelsen framhållit i sin ovan nämnda underdåniga skrivelse, på ett mycket påtagligt sätt visat sig vid den nuvarande dubbeluppgiften för läroverkens rektorer.

En dylik anordning skulle för övrigt, då det för närvarande finnes ett ämbetsverk, som har till sin speciella uppgift att handhava den ifrågava-

rande kontrollen, leda till en uppdelning av ansvaret, som enligt vad all erfarenhet ger vid handen, i väsentlig mån skulle beröva densamma dess effektivitet.

Slutligen anser sig överstyrelsen böra meddela dels att överstyrelsen genom beslut den 9 januari 1926 beviljat rektor Kölgren på därom av honom gjord, av läkarbetyg åtföljd ansökan tjänstledighet på grund av sjukdom under tiden 15 januari—30 juni 1926 från de honom åliggande rektorsgöromålen vid samskolan i Vimmerby samt förordnat adjunkten vid läroverket Carl Axel Hellhagen att under samma tid bestrida sagda rektorsgöromål, dels ock att Kölgren i skrivelse till överstyrelsen tillkännagivit, att han, vars förordnande som rektor löper till ända med utgången av instundande juni månad, icke önskar ifrågakomma till förnyat förordnande som rektor.

I avgörandet av detta ärende hava deltagit generaldirektören Bergqvist, avdelningschefen överdirektören Falk samt undervisningsråden Rydberg, Johansson, Åström och Wallin.

Stockholm den 9 januari 1926.

Underdånigst:
B. J:n BERGQVIST.

Gustaf Brunnberg.

Bil. 1.

Till kungl. skolöverstyrelsen.

Anmodad att avgiva yttrande rörande statsrevisorernas anmärkningar över Vimmerby samskolas räkenskaper, får jag härmed vördsamt meddela, att jag utöver vad samskolestyrelsen anfört i sitt utlåtande i samma fråga icke har något av större vikt att tillägga, men får jag dock starkt understryka, att djupaste orsaken till de ledsamheter, som här föreligga, är att söka i den försvagade hälsa, jag haft under senare åren (såsom synes av bilagda läkarebetyg). Jag är dock icke blind för att jag borde ha begärt tjänstledighet och fått en vikarie förordnad, men som förmildrande omständighet till att jag icke vidtagit denna åtgärd, får jag framhålla, att jag dragit mig därför på grund av den minskning i inkomster, som detta skulle medfört och försvårat min ekonomiska ställning.

Slutligen ber jag att få framhålla, att i samband med vad här ägt rum det allmänna icke kommer att göra några förluster, såsom synes av vad samskolestyrelsen närmare förklarat.

Vimmerby den 2 januari 1926.

Edv. Kölgren.

Bil. 2.

Till kungl. skolöverstyrelsen.

Såsom av kungl. skolöverstyrelsen infordrat yttrande i anledning av riksdagens revisorers anmärkningar rörande Vimmerby samskolas räkenskaper får samskolans styrelse vördsamt avgiva följande: